

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Jeschke_Wolfgang-Poslední_den_stvoreni.pdb

PDB Name: Posledni den stvoreni

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 6.12.2006

Modification Date: 6.12.2006

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

=====
Title: Poslední den stvoření
Author: Wolfgang Jeschke
Version: 0.9
OCR: N/A
Corrections: 2
ISBN: 80-205-0137-1
Note: PalmBookZ
=====

OBSAH

PROLOG 5
Část první
STOPY
VRTY
ARTEFAKT 3: FLÉTNA SVATÉHO VÍTA
ARTEFAKT 2: VÁLEČNÝ VŮZ Z GIBRALTARU
ARTEFAKT 1: TIEFENBACHEROVA BOUCHAČKA
Část druhá
PROJEKT CHRONOTRON

Část třetí

OPERACE ZÁPADNÍ PÁNEV

DOBROVOLNÍCI

OPERACE ZÁPADNÍ PÁNEV

VYSAZENÍ

HLAVA

PEVNOST

TMAVÁ BÁRKA

ZTRACENÍ

NA ATLANTIDU A JINAM

POZDRAVUJ LEAKEYHO

SETKÁNÍ S ANDĚLEM

Byl večer a bylo jitro, den pátý.

I řekl Bůh: "Vydej země rozmanité druhy živočichů, dobytek, plazy a rozmanité druhy zemské zvěře."

A stalo se tak.

Bůh učinil rozmanité druhy zemské zvěře i rozmanité druhy všelijakých zeměplazů. Viděl, že je to dobré.

I řekl Bůh: "Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby..."

1. kniha Mojžišova, 1, 23 - 26

PROLOG

Roku 1959 bylo Stevu Stanleyemu šestnáct. Dětství strávil v Římě a Paříži, kde jeho otec zastupoval jeden americký farmaceutický koncern. Po návratu do USA chodil na střední školu ve Springfieldu v Ohiu, chtěl studovat letecké konstruktérství a stát se pilotem. Po zkouškách se přihlásil k vojenskému letectvu.

Roku 1959 odhalila americká tajná služba v západním středomořském prostoru stopy projektu, který měl radikálně změnit nám známou realitu.

Roku 1968 bylo Stevu Stanleyemu pětadvacet a patřil mezi nejlepší piloty amerického vojenského letectva.

Roku 1968 byly v USA za přísných bezpečnostních opatření zahájeny přípravy supertajného projektu, který hodlalo uskutečnit vojenské námořnictvo ve spolupráci s NASA a který neměl mít v dějinách lidstva obdoby.

Roku 1977 bylo Stevu Stanleyemu třicet čtyři a pracoval jako zkušební pilot u Rockwella. O místo přišel, když prezident Carter rozhodl, že se bombardéry B-1 nebudou sériově vyrábět. Steve Stanley se potom ucházel o místo u NASA, která hledala zkušené piloty pro plánované lety raketoplánu.

Roku 1977 běžel tajný projekt NASA a vojenského námořnictva na plné obrátky, třebaže někteří zúčastnění vědci už delší dobu varovali před rysujícími se důsledky. V této době už bylo totiž všem zasvěceným jasné, že ne všechno probíhá podle plánu. Vojáci varování nedbali a všemožně projekt popoháněli, ačkoli zatím dokonce i laiky napadlo, že se západně od Bermud děje něco podivného. CIA se divoké spekulace o takzvaném bermudském trojúhelníku hodily docela do krámu a všemožně podněcovala obskurní pověsti, aby žádného vědce ani ve snu nenapadlo zabývat se těmito záhadnými jevy nějak vážněji.

Krátce nato se v počítačové sestavě mezi jmény kandidátů, kteří postoupili do užšího výběru k účasti na tajném projektu, objevilo jméno Steve Stanley. Seznam zahrnoval specialisty z některých oborů vědy, techniky a logistiky, ale i bývalé příslušníky bojových jednotek, kteří vyhovovali zcela určitým požadavkům.

V té době Steve Stanley ještě nemohl vědět - stejně tak jako nikdo z těch dalších, kteří figurovali na seznamu vedoucího projektu admirála Williama W. Francise -, co se bude po nich požadovat. Ani jeden z nich neměl tušení, že jejich život bude probíhat úplně jinak, než by si dokázali představit i v těch sebedivočejších snech. Byli vyvoleni ke vstupu do ráje - jenže neměli být svědky geneze, ale apokalypsy. Jednoho dne Steve Stanley beze stopy zmizel a s ním i většina lidí, jejichž jména zařadil počítač do seznamu.

Beze stopy?

Zanechali po sobě stopy.

Bylo pouze nesmírně obtížné ony stopy poznat a ještě obtížnější si je vyložit - zvláště pro ty, kdo nebyli jejich současníky.

=====

Část první

=====

STOPY

VRTY

Když Glomar Challenger vyplul 13. srpna 1970 z lisabonského přístavu, aby provedl vrty v Baleárské pánvi, nebyli to jen vědci, kdo očekával vysvětlení záhadných jevů, na které se narazilo v padesátých a šedesátých letech. Biologové a oceánografové chtěli objasnit jednu převratnou událost, ke které muselo dojít asi před pěti a půl milióny let a která vyznačuje přechod mezi miocénem a pliocénem. Pro Středomoří znamenala biologickou revoluci, již provázela drastická změna evropského podnebí. Expedici Glomar Challengeru financovala Národní vědecká nadace a probíhala pod dohledem Scrippova oceánografického ústavu. 23. srpna odpoledne výzkumná loď elektronicky zakotvila sto mil jižně od Barcelony a v hloubce dvou tisíc metrů provedla první vrt. Po něm následovaly další.

Výsledky potvrdily hypotézu Williama E. B. Bensona z Národní vědecké nadace a Orvilla L. Bandyho z Univerzity Jižní Kalifornie. Potvrdily rovněž některé dobrodružné dohady vysokých důstojníků Pentagonu, kteří se koncem šedesátých let, když vrcholil projekt Apollo, zabývali přípravou jednoho vojenského projektu. Na tiskové konferenci v Paříži a v New Yorku, na níž se veřejnost seznámila s výsledky expedice, byly některé informace pro všechny případy zadrženy. Týkaly se vytěženého materiálu, který se zpočátku nedal identifikovat. Tento materiál byl však závažným argumentem, s nímž chtěli vyrukovat Přímluvci projektu. Jejich argument pohnul v polovině února prezidenta Nixona - právě úspěšně skončil let Apollo 14 - k drastickému omezení kosmického rozpočtu NASA, aby se tak uvolnily prostředky na projekt, jež připravovalo pod prozatímním krycím názvem "Sealab" vojenské námořnictvo s NASA.

Výsledky potvrdily i některé záhadné detaily, které nashromáždila tajná služba. První stopa byla z roku 1959. Pocházela z francouzského ministerstva války a byla silně znepokojující, protože se nedala nijak vysvětlit. Označili ji jako "Artefakt 1". Pátráním pověřili korvetního kapitána Francise, zkušeného člověka z oddělení vývoje zbrojní techniky vojenského námořnictva USA. Ten však až v roce 1968 narazil na další detail, který se spolehlivě hodil do této zvláštní souvislosti: "Artefakt 2" byl na světě. Pocházel ze Švýcarska. Roku 1969 se objevila informace, kterou vyšťárala tajná služba ve Vatikánu. Byla utajněna jako "Artefakt 3". Mozaika kousek po kousku nabývala tvaru. Obraz dostával obrysy - a zvolna se formovala i vědecká základna projektu, jak to Francis a jeho spolupracovníci už dávno předpokládali. A kvůli tomu se už přes deset let sledovalo a vyhodnocovalo všechno, co ve světě vycházelo v oblasti teoretické fyziky.

ARTEFAKT 3:

FLÉTNA SVATÉHO VÍTA

Anachronismy se dají těžko poznat. Abychom si věci dokázali zařadit podle funkce nebo vzhledu, musíme být jejich současníky nebo se narodit později a vědět o nich z různých podání. Dříve narozeným budou připadat nanejvýš jako kuriozity - nebo jako magické či posvátné předměty, tady už zcela záleží na prostotě duše, víře nebo vědeckém úsudku.

Už po staletí totiž ledacos nasvědčovalo tomu, že v západním Středomoří muselo někdy v předhistorické době dojít k jakési události, kterou bychom mohli nazvat "časovým zlomem". Byly to podivné nálezy z pobřežních oblastí jižního Španělska a jižní Itálie, z Malty, Sardinie, Korsiky a Baleár, ale hlavně ze Sicílie, které všude uctívali a částečně uctívají dodnes jako relikvie, protože jsou prakticky nerozbitné a nevysvětlitelné. Zpravidla se jedná o úlomky lehkého materiálu špinavě bílé nebo žlutavě hnědé barvy, které lze považovat za velmi starou slonovinu nebo za pozůstatky lebek a kostí, jež moře a písek za staletí tak ohladily, až je zdeformovaly k nepoznání. Tím větší popud pro fantazii, aby těmto kostěným úlomkům přisuzovala tvar, historičnost či dokonce posvátnost a interpretovala je jako zázrakem zachráněné části těl všech možných svatých, kteří kdysi putovali po tomto světě.

A tak v San Lorenzu poblíž kalábrijského Reggio již přes pět set let uctívají dvacet centimetrový kus tohoto materiálu jako ukazováček proroka Jeremiáše. V Algeiras u Gibraltaru opatrují jako relikvii čtvercový úlomek o straně asi dvanácti centimetrů, který má být zbytkem lebky Jana Křtitele, jehož uťatou hlavu moře zázrakem vyvrhlo na španělské pobřeží.

Ale ten nejpozoruhodnější nález zatím odpočíval ve stříbřném relikviáři palermského chrámu svaté Felicity: Nejsvatější svatého Víta. Nebo Vita, jak mu tam říkají. Vitus, který má dnes jako svatý v referátu krom jiného sládky a horníky, mrzáky a kotláře, herce, lékárníky a vinaře a který je zván při nočním pomočování a požárech, uštknutí hadem a vzteklině, tanci svatého Víta a padoucníci, vzrušení a ohrožené cudnosti, pocházel z Mazary del Vallo na jihozápadním pobřeží Sicílie a přibližně v letech 304-305 si jak známo užil strašlivé věci s Diokleciánovými pochopy. Byl synem majetného pohana jménem Hylas, k jehož nevoli již v útlém věku sedmi let vstoupil do sekty křesťanů. Aby se vyhnul úkladům rozlíceného otce, uprchl s chůvou Crescentií a vychovatelem Modestem do Lukánie. Byl však poznán, jat a vzat do Říma, kde ho chtěli přepravit ze života do smrti obzvláště ukrutným způsobem - strčili ho do kotle s vroucím olejem. Andělé ho zachránili na poslední chvíli a odnesli ztýraného zpět do vzdálené vlasti, kde prý však brzy nato skonal.

Roku 583 začali rozebírat tělesné pozůstatky mučedníkovy. Tělo převezli do dolní Itálie, oddělené údy však zůstaly na Sicílii. Agilní opat Fulrad ze St. Denis dal roku 756 přivést zmrzačenou mrtvolu do svého kláštera, nezdá se však, že by všichni jeho nástupci chovali Vita ve stejné úctě, neboť roku 836 opat Hilduin věnoval mrtvolu veverskému klášteru Corvey. Tam byl mučedník dále rozebírán. Jednu paži dostal roku 922 kníže Václav, když dával v Praze na Vítovu počest stavět rotundu přesně na tom místě, kde se dnes na Hradčanech tyčí chrám svatého Víta. Roku 1355 se císař Karel IV. pokusil posbírat chybějící části tělesné schránky, zanesené do všech koutů světa, avšak toliko v Pavii se mu podařilo získat několik kůstek, o jejichž pravosti se bohoslovce nikdy nepodařilo zcela přesvědčit. Ve střední a jižní Evropě dnes existuje více než sto padesát míst, kde se věří, že tu vlastní části těla tohoto svatého. Nejdelikátnější ostatek, ten, jemuž Vít vděčí za patronát nad ohroženou cudností, se objevil v desátém století v Palermu. Existuje o něm písemná zmínka z roku 938 u příležitosti znovuvýstavby chrámu svaté Felicity, v němž našel bezpečný útulek. Jakým nejistým osudům byl vystaven po tři sta padesát pět let, to nám legendy, které jinak tak bujně ovíjejí postavu mladistvého mučedníka, zatajují.

Jeho původ se snaží vysvětlit jedna místní legenda a možná není daleko od pravdy: Jednoho dobrého rybáře jménem Rosso překvapila za noci bouře a zahnala jej daleko na moře. Po dva dny a dvě noci nevýslovně trpěl, až se bouře konečně utišila a on zítřka třetího dne opět ušel domovský břeh. Když vytáhl síť, uvázla v ní krom dvanácti ryb (tomuto počtu můžeme směle nedůvěřovat, protože v tomto případě půjde bezpochyby o narážku na dvanáct apoštolů) i jakási podivná věc: zahnutý, rýhovaný, světle šedý předmět z neznámého materiálu, asi půldruhé stopy zděli a o průměru jedné pídě, který se zdál pružný i křehký zároveň a připomínal hadici.

Pln vděku za své zázračné zachránění předal rybář svůj nález převorovi od Svaté Felicity, který tu

podivnou věc uschoval pod zámek, ukryl ji však především před zraky dámského světa, neboť by mohl vzbuzovat nemravné myšlenky. Stalo se tak asi v polovině devátého století.

Jako zázrakem přestál neporušen požár, který roku 922 obrátil starý chrám svaté Felicity v popel a rozvaliny. Roku 932 bylo započato se stavbou nového chrámu Páně a ten se z větší části dochoval dodnes.

Roku 1277 si Ambrosius, mladý a ctižádostivý to převor od Svaté Felicity, vymohl u palermského arcibiskupa svolení, aby směl u Svatého otce požádat o ověření ostatku. Papež Mikuláš III. se nemohl rozhodnout, třebaže vyslal do Palerma rovnou dvě expertní komise, které dotýčný předmět zkoumaly přímo na místě. Žádost pak ležela, dokud Bonifác VIII. nevyslal roku 1296 třetí expertní komisi; nicméně teprve roku 1303 se Svatý otec krátce před svou smrtí probojoval k pozitivnímu rozhodnutí a udělil své apoštolské požehnání.

Od 13. století pak onen podivný kus hadice, který nejvyšší instance katolické církve potvrdila jako symbol křesťanské cudnosti a jako svědectví úžasné mužnosti Sicilanů, spočíval ve skvostně cizelovaném a hedvábním vykládaném stříbrném relikviáři, jenž se otevíral a vystavoval pouze jednou za sto let při oslavách centenaria svaté Felicity, aby tak každý mohl zhlédnout svatý úd, který tak zázračně unikl rozkladu.

Profesor Angelo Buenocavallo, učitel lékařství v Palermu, sepsal v roce 1439 o tomto ostatku - jemuž lid říká "Nevyslovitelný svatého Víta" nebo mnohdy naprosto obyčejně "Il gazzo di Santa Felicita" - učené pojednání, v němž rozhodně vylučuje, že by se u řečeného předmětu mohlo jednat o lidský úd obecně či dokonce obzvláště, byť se mohl jakkoli zázračně pozměnit varem v oleji, neboť anatomicky nevykazuje ni nejmenší podoby s tímto - o délce už vůbec nemluvě. Arci se třebas u prasečích ocásků vícekrát zjistiťo, že ve vroucím oleji po nějakém čase nabobtnají a povlekou se pěnovitým škráloupem, čímž jeví se většími a tvrdšími. Avšak u řečeného předmětu nejedná se o žádné vysmažené maso, alébrž dle vši pravděpodobnosti o slonovinu. Vše tudíž nasvědčuje spíše tomu, že by mohlo jít o jeden z oněch pohanských hudebních nástrojů zhotovovaných ze slonoviny, na něž muslimští hudebníci vyluzovali děsivé tóny, které prý tolik miloval na svém dvoře štaufský král.

Fakulta nedala Buenocavallovi povolení k tisku. Závistivci ho udali na církevních místech, že prý kacířsky přirovnává úd svatého Víta ke smaženému prasečímu ocásku. Spis byl zkonfiskován a veřejně spálen. Čacký profesůrek jen s bídou unikl obžalobě z kacířství a na dva roky mu zakázali učit. Odešel tedy do Padovy, kde ještě tři plodná desetiletí působil jako anatom. Proslavil se daleko za hranicemi své nové vlasti, kterou si sám zvolil.

Hudební nástroj svatého Víta zatím odpočíval ve svém stříbrném relikviáři, přetrvával staletí a málem upadl v zapomnění.

Když byl roku 1938 relikviář znovu otevřen k tisícímu výročí svaté Felicity a svatý úd vystaven napospas zrakům veřejnosti, prohlédl si ostatek jistý Luigi Risotto obzvláště svědomitě. Tento profesor tarentského gymnázia byl v první světové válce poškozen přesně na téže místě jako kdysi Abélard Pařížský blahé paměti. V roce 1939 vyšel v tarentském plátku pro vzdělávání učitelů článek, v němž Luigi Risotto rezolutně popíral pravost ostatku. Skutečnost, že se katolická církev ještě ve dvacátém století opovažuje vydávat kus jakési hadice a k tomu ještě takové délky a takových vlastností za pohlavní úd svatého a nechávat jej uctívat, označil za neuvěřitelný skandál. Zde se i nadále píše temný středověk a bezostyšně se ohlupuje prostý věřící lid, a to v době, kdy se velký kulturní národ Itálie chystá stát i politicky jedním z nejvýznamnějších národů světa. Je to hanba, pohoršoval se.

U této věci nejedná se o nic jiného, pokračoval Risotto, než o rýhovaný kus hadice ze ztvrdlé a rozpraskané klejoprskyřice, pravděpodobně o spojovací část vodní dýmky maurského původu. V osvěcenském nadšení a v prostoduché učenosti mu uniklo, že tento kus gumy je písemně zmiňován již v 10. století a že v roce 1303 byl posvěcen jako svatý ostatek, zatímco Maurové poznali tabák až v polovině 16. století. A pokud jde o vodní dýmku: byla vynalezena teprve roku 1612, a to jedním příčinlivým damašským kavárníkem jménem Zijád Kawadri, který po delším intenzivním přemýšlení vymyslel nargilé za účelem větší pohody hostů svého lokálu. Z Damašku pak tento zdroj orientální pohody nastoupil s bubláním a klokotem vítězný pochod muslimskými zeměmi až do Budapešti a Casablanky, až do Dáresalámu a Hajdarábadu.

Od roku 1961 fungovala z příkazu Jana XXIII. vatikánská učená komise, která ve vší tichosti klestila džungli svatých ostatků. Ze všeho nejdřív se měly prověřit veškeré případy, které pro nechutnost, trapnost či dokonce směšnost nebyly hodny uctívání. Komise v průběhu více než pěti let shromáždila 3786 takových případů, z toho 1284 bylo pokud možno okamžitě zůstaveno zapomenutí, delší tolerování dalších 1544 se nedoporučovalo, a tudíž nebylo o nich oficiální zmínky, a konečně 958 se sice mohlo tiše tolerovat, oficiálně se však směly uvádět tolíko ve výjimečných případech.

Toto šetření přineslo jeden neočekávaný výsledek, a to že svaté ostatky ve více než v tisíci případech byly z materiálu špinavě bílé až žlutavě hnědé barvy, který - jak tomu bylo ve všech popisech - "připomíná velmi starou, popraskanou slonovinu".

Papežská komise si vyžádala vzorky materiálu a předala je vatikánskému fyzikálnímu kabinetu, kde je zkoumali těmi nejmodernějšími metodami - mimo jiné i metodou radiokarbonového datování. Přitom došlo k dalšímu překvapivému zjištění. Veškeré testy podle radiokarbonové metody byly negativní, a to mohlo znamenat pouze jediné: Jestliže šlo o organický materiál, tedy kosti, slonovinu, gumu nebo dokonce jantar, pak by všechny vzorky musely být starší než 30 000 let, neboť dále do minulosti toto datování nedosahuje. Vzorky byly pravděpodobně dokonce starší než 100 000 let. Tudíž se nemohlo jednat ani o ukazováček proroka Jeremiáše, ani o lebku Jana Křtitele, ani o pravý kotníček svaté Jenovéfy, ani o hrudní kost svatého Pavla.

Flétna svatého Víta, která byla, jak se ani jinak nedalo očekávat, zařazena mezi trapné, pokud možná k okamžitému zapomenutí zůstavěné ostatky, se sice zabarvením a konzistencí vydělovala z většiny ostatního materiálu, ale když později i ji obvinili a vyšetřovali, vykazovala totéž předbiblické, ba přímo nebiblické stáří. To, co rybář Rosso po nebezpečnostech a nepohodách na moři zachránil v síti z hlubin mořských, se najednou stalo něčím podstatně zajímavějším. I pro učence papežského fyzikálního kabinetu. To, co se na obzoru jevílo jako nepatrná chmura, se mohlo rozrůst v bouři, která byla schopna otrástit základy dějin spásy. Kdyby se domněnky potvrdily, mohl by mít tento objev nedorozumitelný dosah. A mělo se tak stát.

2. března 1969 dorazilo do Palerma poselstvo Pavla VI. Předalo arcibiskupu palermskému list Svatého otce, v němž Jeho Eminenci prosil, aby z jistých důvodů, jež musí z co nejnaléhavějších pohnutek zatajovat, neprodleně nechal do Svatého Petra převézt relikvii svatého Víta, uchovávanou u Svaté Felicity. Pln obav musí vzít na vědomí známku toho, že Antikrist jediným škrtem pera může zrušit celá tisíciletí dějin spásy, oloupit svět o vytouženou a vytrpěnou spásu a pak se jej zmocnit.

Jeho Eminence srašíla čelo, pohněvána zjevným nedostatkem důvěry Svatého otce v její osobu, když ji neinformoval o souvislosti mezi podivným ostatkem a hroící vládou Antikristovou, na druhé straně však byla znepokojena naléhavostí prosby, a tak přikázala otevřít relikviář u Svaté Felicity, požadovaný předmět pečlivě zabalit a vydat jej poselstvu.

Po více než tisíci letech klidu se předmět považovaný za flétnu svatého Víta, kus hadice od vodní dýmky nebo za pohanský hudební nástroj vydal na cestu. Tisíciletí nepoznán jako anachronismus teď najednou stejnou měrou vzrušoval fyziky, morální teology a politiky.

5. března dorazil ostatek do Říma a neprodleně byl předložen Svatému otci, který si jej se vzrůstajícím znechucením prohlédl, shledal, že se jeho nejstrašnější předtuchy potvrdily, a odebral se k modlitbám. Ve fyzikálním kabinetu zatím zkoumali další vzorky a došli k závěru, že se zde nemůže jednat ani o materiál organický, ani anorganický, nýbrž o materiál syntetický. Totéž se potvrdilo u onoho poněkud odlišného materiálu, z něhož byl palermský ostatek. "Il gazzo di Santa Felicita" se navíc náramně podobal rýhované hadici dýchací masky, jakou mívají stíhací piloti.

Především však zůstala nezodpovězena otázka, kde se tolik staletí před vynálezem umělé hmoty mohl vzít takový materiál, který nadto už tenkrát vykazoval známky extrémně vysokého stáří. Vatikánští učenci stáli před záhadou. Nedalo se to vysvětlit žádnou vědeckou teorií ani žádným představitelným technickým zařízením.

A tak flétna svatého Víta putovala do vatikánského archívu mezi největší sbírku podivuhodných hejblat, kuriózních aparatur, rukopisů a uměleckých děl, nashromážděných za jedno a půl tisíciletí.

Pavel VI. však ve svém moudrém rozhodnutí nepomyslel na to, že CIA se zajímá zásadně o všechno a čmuchaly že má všude. Dá se tedy obrazně říci, že americká tajná služba stále čmuchá jedním nosem i

pod svatou stolicí, a tak Washington dostal okamžitě hlášku o záhadných nálezech a znepokojení panujícím ve Vatikánu - a krátce nato i svazečky fotografií a několik vzorků onoho zvláštního materiálu. Kapitán Francis bojovně vysunul bradu a pod lupou si prohlížel fotografie rozprostřené na psacím stole. To, co tak nečekaně dorazilo z Vatikánu, přesně zapadalo do daného rámce a hodilo se k oběma kamínkům mozaiky z Alžírsko a Gibraltar z let 1959 a 1968. Poslední kamínky musí dodat vrty Glomar Challengeru v Baleárské pánvi. Národní vědecká nadace brzy rozjede přípravu projektu hlubokomořských vrtů, peníze na tento výzkum jsou připraveny. Francis se podíval na kapitánský prýmek na uniformě, už se začínal ošoupávat. Bylo načase, aby postoupil zas o krok dál. S uspokojením si uvědomoval, že římská zásilka dostala projekt do příznivého větru. A ten s sebou strhne i jeho. Potom už nic nebude stát v cestě povýšení na admirála. Viděl to velmi, velmi optimisticky.

ARTEFAKT 2:

VÁLEČNÝ VŮZ Z GIBRALTARU

Zatímco Rakušané a Francouzi válčili o španělské dědictví, Britové se zmocnili nejdůležitějšího opěrného bodu v západní části Středozemního moře. Ráno 4. srpna 1704 zaútočili na Gibraltar němečtí žoldnéři, prudkým a smělym útokem se ho zmocnili a vztyčili nad ním vlajku Velké Británie.

Džabal Tárik, Tárikova skála, nazvaná tak po slavném arabském vojevůdci, který se zde roku 711 usadil se svými vojáky, aby pak přeběhl Pyrenejský poloostrov, je kus jurského vápence, jenž spolu s Džabal Músa na africké straně západně od Ceuty vytvářel úzký hřeben, který kdysi odděloval Atlantik od Středozemního moře. Protože se ve středomořské pánvi vypaří více vody, než do ní řeky přivedou, vtékají tam ustavičně vody Atlantiku. Tato vodstva si za milióny let prorazila cestu hlubokou přes tři sta metrů a širokou dvacet čtyři kilometry: Gibaltarský průliv. Do jižního úbočí skály vyřizla dvě terasy, Windmill Hill a Europa Flats, které se svažují k Punta de Europa a přímo ideálně se hodí k opevnění. Roku 1714 Angličané započali s budováním námořního opěrného bodu.

Ve Španělsku nikdy nechyběly hlasy vyžadující jeho navrácení; dokonce došlo i k několika pokusům o dobytí, ale ty uboze ztroskotaly. Anglie byla pro Španěly často vítaným spojencem proti Francii, jako třeba za napoleonských válek, a tak britské postavení, z něhož se dají kontrolovat pohyby všech loďstev mezi Středozemním mořem a Atlantikem, zůstalo nedotčeno.

Když Napoleon opustil jeviště dějin, v zemi opět zesílily hlasy volající po "osvobození" skály. Ty hlasy neměly sice žádnou váhu a politické prouhy plně zaměstnávala revoluce, francouzská intervence a hned po ní krvavá občanská válka mezi karlovci a stoupenci regentky, ale protože všechno, co jen vzdáleně zní slovem reconquista, dokáže ve Španělsku rozpoutat nacionalistické vášně, taktizovali Angličané na Gibraltar obezřetně a nenápadně. Každá srážka s domácími by nutně vedla ke svárům s evropskými mocnostmi, jež Britům tuto strategickou pozici záviděly a jakoukoli šarvátku mezi námořníky Jejeho Veličenstva a španělskými rybáři by zdramatizovaly na "osvobozenecý boj". Proto se roku 1843 velitel opěrného bodu rozhodl, že dá zesílit opevnění nad písčným ostrohem severovýchodně od Moorish Castle. Na podzim 1843 započaly první opevňovací práce.

Terén měl být pozměněn co nejnenápadněji, aby utajili úmysl před nacionalisty a nevystavovali se trapným dotazům z Madridu. Práce řídil plukovník Frank Gilmore, důstojník, který měl zkušenosti se stavbou pevností a který působil už v Egyptě jako poradce Muhammada Aliho, dokud se Muhammad Ali neznesevářel s Velkou Británií a dokud neproběhla londýnská konference proti tomuto odpadlému místodržícímu Porty. Gilmore byl nadšený archeolog amatér a zúčastnil se vykopávek v Núbii. Ostatní důstojníci mu žertem říkali "Paša Gilmore".

Nejdříve vykáceli řídký křovinatý porost a vykopali příkopy. Aby se základy pro kasematy předních hradeb mohly postavit na holé skále, dal Paša Gilmore vykopat kořeny a odstranit sypkou zeminu - především slín a jílovitou břidlici. Asi tak v osmi stopách narazili na tvrdou vrstvu hlíny. Gilmore ji dal prokopat, aby zjistil, jak je silná. Dělníci se neprokopali ani do tří stop, když tu narazili na hlínu, kterou jako by prostupovala rez.

Plukovník okamžitě zastavil práce, aby ji mohl prozkoumat. Skutečně se jednalo o značně zvětralé

železo, ale byly tam stopy i jiných substancí, mezi nimi tupé střepey jakéhosi granulovaného materiálu, patrně skla.

Gilmore dal tedy opatrně po palcích odebírat plochu o rozloze dvacetkrát dvacet stop, protože se oprávněně domníval, že narazil na artefakt. V hloubce asi dvou stop přišli na další stopy rzi a příštího dne se na místě výkopu rýsoval pravoúhlý obrys asi šestnáctkrát dvanáct stop.

Plukovník Gilmore si ho v měřítku nakreslil a dal odkrývat vrstvu za vrstvou. Po každých pěti palcích obrys znovu přesně změřil a udělal další nákres, aby onen naprosto zvětralý předmět mohl vertikálně rekonstruovat. Po další stopě byl Gilmore skálopevně přesvědčen, že se může jednat jediné o artefakt. Když se v hloubce dvou a půl stopy jedna strana zaplnila rzí a potom ve tří a půl stopách celý obdélník, Gilmore poznal, že má před sebou pozůstatky jakéhosi truhlovitého tvaru, patrně nějakého vozidla, možná antického válečného vozu, který zde zapadl do bahna. Bahno patrně vniklo do jeho vnitřku a celý ho vyplnilo jako podpěrka jádra licí formy. Tím bylo vozidlo takřka konzervováno nastojato.

Paša Gilmore ve snaze najít zbytky kol se vyzbrojil špachtlí a štětcem a ohledával boky "truhly", zpočátku však bez úspěchu. Už se chtěl vzdát, protože se domníval, že železné vozidlo mohlo mít dřevěná kola, po nichž nezůstalo stopy, když tu vpředu a vzadu odhalil kovové výrůstky, které mohly být docela klidně koly nebo válci. Vozidlo mělo tedy původně čtyři kola, což by u antického vozu byla dost neobvyklá konstrukce.

Když se plukovník Gilmore pustil na základě horizontálních náčrtů do vertikální rekonstrukce, ukázal se podivný útvar připomínající spíš lehkou nízkou ekvipáž než obrněný válečný vůz, jak je znám z antických vyobrazení.

Na jednom místě, které Gilmore instinktivně označil jako "předek", patrně býval větší kovový blok, jenž vyčníval z dolní plochy podvozku asi až do poloviny bočního pláště. Zda se zde jednalo o masivní základnu, na níž stával vozataj nebo lučištníci, či o zbraň, jakési beranidlo nebo něco podobného, to se neodvažoval rozhodnout. Vozidlo se každopádně zdálo být těžkopádnější a co nejnepraktičtější konstrukce, na podvozku a hlavně na "základně" zbytečně masivní, zatímco na bocích bylo opancérováno velmi nedostatečně. Třeba tam bývaly dřevěné nebo kožené štíty, které se nedochovaly, řekl si plukovník. S výsledkem byl nicméně nespokojen, protože svůj nález nedokázal nijak kloudně zařadit.

Gilmore o celé záležitosti samozřejmě informoval sira Waltera a ten mu - v duchu pobaven, ale navenek jako vždy velmi předpisový - povolil, aby se na dotyčném místě na nějaký čas přerušily opevňovací práce a pevnostní mistr mohl holdovat svému "egyptskému" koníčku. Jinak byl sir Walter toho názoru, že ona ominózní "rezatá skvrna" je nanejvýš tak vůz, který zabředl Maurům do bahna, když dobyli Džabal Tárik a kontrolovali odtud své přísuny.

Plukovník veliteli neodporoval, ale byl natolik archeologem, aby věděl, že se u "rezaté skvrny" musí podle povahy podloží a hloubky nálezu jednat o artefakt z předkřesťanské, nejpozději kartaginské doby a že nález je pravděpodobně podstatně starší.

Tato domněnka se potvrdila, když Paša Gilmore při dalším průzkumu místa vykopávky přišel na silně rozpadlé zbytky kostí, mezi nimi i na lebeční kost, v níž byl asi půlpalcový otvor. Vozataj zemřel zřejmě násilnou smrtí.

Plukovníka však jedna věc mátlá, a to že podle stavu kostí se dalo usuzovat na mnohem vyšší stáří než tři až čtyři tisíce let. Gilmore viděl v Egyptě kosterní nálezy, které se za méně příznivých podmínek zachovaly i po pěti tisíci letech skoro kompletní. Vrstva hlíny, v níž Vozidlo vyzelo, by musela mrtvolu konzervovat nejméně desetkrát nebo i dvacetkrát déle.

Plukovník Gilmore byl bezradný a poprosil sira Waltera o povolení odeslat nejbližší lodí zprávu Královské společnosti v Londýně, aby se nálezem zabývali specialisté.

"Vyloučeno, plukovníku," odpověděl bez obalu sir Walter. "Naprosto vyloučeno. Nemohu si vzít na odpovědnost, aby se zde objevila horda vědců, která by mi bránila v plnění vojenských úkolů.

Opevňovací práce na sever od Moorish Castle se beztak již značně zdržely, když jsem ustoupil vašim egyptským zájmům. Musím trvat na tom, aby se v nich teď čile pokračovalo a aby byly dokončeny."

"Ale s vašim dovolením, pane..."

"Ovšem. Ale jistě pochopíte, plukovníku, že si nemohu dovolit vyprovokovat diskusi v tisku o tom, že při

opevňovacích pracích na pevninské straně Gibraltaru došlo k archeologickému nálezu."

"Při kanalizačních pracích na vodní nádrži, pane."

Sir Walter netrpělivě mávl rukou. "U nějakého archeologa, nebo jak těm lidem říkáte, bych se přece jen nadál, že rozezná opevňovací práce od kanalizačních, plukovníku Gilmore."

"Pane, možná se jedná o jeden z nejdůležitějších prehistorických nálezů v Evropě, a to na teritoriu Jejího Veličenstva."

"Na vojenském teritoriu Jejího Veličenstva, za jehož bezpečnost odpovídám já, plukovníku Gilmore."

"To je mi samozřejmě známo, pane. Ale pochopte prosím i moji situaci. Jsem jenom amatérský archeolog, chybějí mi pomůcky a možnosti k podrobnému průzkumu, hlavně k přesnějšímu datování. Věda by mohla utrpět nenahraditelnou ztrátu. Nerad bych sám déle nesl odpovědnost..."

"Odpovědnost, tu klidně přenechte mně, plukovníku. Krom toho mám takový pocit, že ten svůj nález poněkud přeceňujete. Vy tady děláte, jako byste objevil žebro slona z Hannibalovy armády.

Pravděpodobně se nějaký španělský sedláček opil, za mlhavé noci sjel z cesty a zapadl s tou svou fůrou hnoje do bažiny. Přece nebudeme dělat takový rozruch kolem nějaké rezaté skvrny. Snad se nemusím vyjádřit srozumitelněji, plukovníku. Doufám, že jste mi rozuměl."

"Ano, pane."

Nemělo to smysl. Sir Walter trval na svém rozhodnutí. Paša Gilmore nicméně směl zpravit jednoho svého známého fotografa v Londýně, který nějaký čas asistoval u Talbota v Readingu a tajně pracoval jeho novou metodou, a poprosit ho, aby přijel na Gibraltar a udělal několik snímků místa nálezů.

Za tři neděle byl Archibald Wesley na místě a osvětlil asi čtyřicet desek, aby tak onu rezatou skvrnu zachoval pro potomstvo a zachránil ji pro pozdější vědecké vyhodnocení. On i plukovník Gilmore se museli zavázat, že zatím nebudou o této záležitosti nic publikovat. Nato se pokračovalo v opevňovacích pracích a zbytek hlíněné vrstvy byl odebrán.

Když plukovník Gilmore odešel roku 1846 do výslužby, mohl podat o svém nálezu zprávu a nikdo by se mu v tom už určitě nepokoušel bránit, ale kupodivu se toho sám vzdal. Ve vnitřním boji mezi badatelskými zájmy a vojenskou poslušností v něm třeba nakonec zvítězil voják. Mnohem spíše však dospěl k závěru, že jako amatér by odborný svět svými skicami a technicky ještě značně nedokonalými fotografiemi nepřesvědčil, naopak by se ještě vystavil kritice za to, že se mu nepodařilo siru Walterovi žádoucím způsobem vysvětlit, jak významný je to nález a jak je nutné, aby ho vědci zevrubně prozkoumali. Nikdy se kupodivu nedozvěděl, že dva roky po jeho odchodu do soukromého života došlo na Gibraltar k dalšímu nálezu. Při nových opevňovacích pracích objevili lebku předchůdce člověka, již po desetiletí považovali za lidoopí. Sir Walter v té době už nebyl velitelem Gibraltaru. S nálezem byly seznámeny odborné kruhy, ale zájem specialistů vzbudil teprve po sto letech - po Leakeyho výzkumech. Když 25. prosince 1874 letitý Paša Gilmore zemřel ve svém venkovském domě nedaleko Chathamu u Londýna, upadly jeho materiály týkající se záhadného válečného vozu u Gibraltaru v zapomnění.

Jeho vnuk Edward George Gilmore jr., úspěšný mladý architekt a vášnivý automobilista, se roku 1898 venkovského domu u Chathamu vzdal, dal ho zrenovovat a prodal ho jednomu bohatému majiteli textilky z Manchesteru. Než se Edward Gilmore přestěhoval do londýnského West Endu, kde si postavil nový dům, dal si osobně tu námahu, že před spálením prošel prastaré papíry a dopisy, které se nakupily na prostorné půdě venkovského domu. Při této činnosti objevil svazek třiceti dvou silně zažloutlých fotografií, na zadní straně byly úhledně nadepsány dědovou rukou, na přední straně se dalo rozeznat pouze v pravém dolním rohu elegantně vyvedené označení firmy "Archibald Wesley, Calotype Atelier, Chiswick". K nim byly přiloženy pečlivě převázané balíčky, v nichž zbyl jen šedohnědý prach s jakýmsi tvrdými drobkami. Patrně zpráchnivělé kosti, pomyslel si Mr. Gilmore jr. a pak to bez zájmu odhodil. Dále našel svazek dědových náčrtů a mezi nimi kresbu, na níž nebylo těžké poznat automobil.

Mr. Edward G. Gilmore jr. zatajil dech. Na listu bylo datum 12. března 1844. Tak moment! pomyslel si. Že by starý pan plukovník potají vynalézal? Že by se už roku 1844 chystal zkonstruovat automobil?

Pokud mu bylo známo, tak se starý Gilmore zajímal spíše o vykopávky než o techniku.

Zkušeným okem si prohlédl kresbu ze všech stran. Na ostatních skicách bylo vozidlo v různých průřezích. Rozhodně nešlo o žádný kočár, spíše o automobil, třebaže dost podivného tvaru, ale bezpochyby s předním náhonem, čemuž nasvědčoval vpředu uložený blok motoru. Ve snaze najít další

stopy dědovy vynálezecké činnosti prošel celou jeho pozůstalost, ale nadarmo. Zřejmě to byl nějaký přístroj na přemísťování zeminy nebo jakési vojenské vozidlo, které se nějak používalo při speciálních pracích nebo při stavbě pevností.

Mr. Gilmore jr. ztratil zájem. Nález mu nicméně připadal natolik důležitý, že se o něm zmínil v deníku a skici s fotografiemi uložil stranou, a když se za několik týdnů stěhoval do nového domu ve West Endu, vzal si je s sebou.

Tam pozůstalost Paši Gilmora v pokoji odpočívala, dokud jednoho deštivého sobotního odpoledne v září 1968 Patrick Geston, který byl od roku 1966 oddán s Kateřinou Gestonovou, rozenou Gilmorovou, vnučkou architekta Edwarda G. Gilmora jr., nevzal v záchvatu nostalgie do rukou deník manželčina dědečka a nezačal si na něm pošušňávat. Přitom narazil na onen záznam o vozidle podobném automobilu, které předek údajně nakreslil roku 1844. Pod tím stálo úhledným tiskacím písmem úspěšného secesního architekta: "Přiloženy jsou k tomu ještě další nárysy (průřez, konstrukční plány?) a rovněž 32 fotografií, jež byly bohužel špatně ustáleny. Dají se na nich rozeznat toliko jakési skvrny." Patrick Geston, učitel němčiny a angličtiny, těž příležitostný překladatel, milovník science fiction a vši té literatury, která se zabývá mezními oblastmi vědy a takovými věcmi, se zarazil. Dopil pivo, vylezl na půdu a přehrabával truhly a papírové krabice, bedny a koše. Konečně našel.

Hledané se skrývalo v tuhé hnědé obálce, na níž ruka páně architektova týmž krásným tiskacím písmem napsala "Automobil dědečka Paši Gilmora". Úplně navrchu byla kresba "automobilu".

Geston sebou trhl, jako by dostal elektrickou ránu.

Ta věc byla zcela evidentně džíp nebo landrover, i když tvar zas tak úplně nesouhlasil. Blatníky s koly chyběly a maska chladiče byla níž, jakoby ponořená.

Kde se propána setkal starý plukovník Gilmore v roce 1844 s džípem! Když ještě nevynalezli ani benzinový motor?

Geston se zhluboka nadechl a držel listy tak opatrně, jako by se mu měly mezi prsty rozpadnout na prach. Hlavou se mu míhaly šílené myšlenky o skocích v čase a cestách časem, povídka "Jestřáb mezi vrabci" od Deana Mcbaughlina, která před dvěma měsíci vyšla v Analogu, a povídka o cestě časem od nějakého německého autora, jehož jméno se mu už nevybavovalo a kterou četl v jednom sci-fi fanzinu. Seběhl do své pracovny a roztřesenými prsty rozložil na psacím stole fotografie. Trpké zklamání. Byly celé zežloutlé a na nich hnědé skvrny. Když se na ně podíval pozorněji, rozeznal u některých skvrn jakousi pravidelnou strukturu, ale nedokázal posoudit, co by mohla znamenat.

Potom všech dvacet osm listů se skicami chronologicky seřadil podle dat na zadní straně. Hned mu bylo jasné, že se jedná o řezy "džípem", a to odshora dolů. Nakonec objevil podobnosti mezi strukturou skvrn na některých snímcích a skicami, které zobrazovaly nejspodnější řezy. To vypadalo na záznam nějaké vykopávky!

Geston vběhl do obýváku a sotva popadaje dechu se zeptal své mladé ženy: "Co dělal starý Gilmore, plukovník Gilmore, tvůj prapradědeček?"

Paní Gestonová poděšeně vzhledla od četby. "Co myslíš tím co dělal? Byl to důstojník. Mám pocit, že stavěl pevnosti nebo něco takového. Proč tě to najednou tak zajímá?"

"A proč mu říkali Paša?" ptal se Patrick dál, aniž jí odpověděl.

"Vím já? Ale - počkej! Nebyl on nějaký čas v Egyptě? Myslím, že byl v Egyptě."

Egypt! To slovo zapůsobilo na Patricka Gestona přímo magicky. Zaběhl do kuchyně, sebral z ledničky plechovku piva a třesoucími se prsty odtrhl víčko, protože měl pocit, že se mu na sliznici najednou usadil písek celého Orientu, který teď musí spláchnout.

"A kdy to bylo?" zeptal se, když se vrátil do obýváku.

"Copak vím? Ale to by přece šlo zjistit."

Šlo to zjistit. Plukovník Frank Gilmore v dotýčnou dobu v Egyptě nebyl. Roku 1840 se vrátil z Alexandrie do Londýna a rok nato byl odvelen na Gibraltar, kde až do odchodu do výslužby v roce 1846 řídil opevňovací práce.

Gibraltar?

Gestona to zklamalo, ale nevzdával se. Písemně se dotázal Královské společnosti a Národní geografické společnosti, zda v polovině čtyřicátých let 19. století neprobíhaly na Gibraltaru nějaké archeologické

vykopávky. Obě instituce ho informovaly, že ani v uvedené době, ani později není o nějakých archeologických vykopávkách na Gibraltar nebo v jeho blízkosti nic známo. Jinak se tam prý roku 1848 našly při opevňovacích pracích pozůstatky lebky nějakého lidoopa, které se nyní považují spíš za pozůstatky hominida.

Tím Gestonovo nadšení značně ochladlo. Roku 1848 starý Frank už nebyl na Gibraltar, ale ve výslužbě nedaleko Chathamu. Geston nevěděl kudy kam. Znal však jednoho autora německého jazyka, který vydal velmi úspěšnou knihu o prehistorických a raně historických nálezech. Geston ji překládal do angličtiny a při té příležitosti si tenkrát s autorem dopisoval. Tomuto autorovi teď nabídl materiál a naznačil mu, že je patrně na stopě něčeho velikánského, ale že nemá možnost ani prostředky, aby šel po ní dál.

Spisovatel, který byl stejně jako plukovník Paša Gilmore archeolog amatér, projevil o nález živý zájem a nabídl se, že skici a fotografie důkladně prozkoumá a pak je zveřejní ve své nové knize. Třeba by se tak přišlo na další stopy.

Protože Geston nechtěl tak cenný materiál svěřit poště, zvolil cestu, která se mu zdála jistější. V Německém klubu v Londýně se kdysi seznámil s několika lidmi z velvyslanectví NSR, mezi jinými i s dr. Wernerem Reichertem, který s důležitými a tajnými spisy v diplomatickém zavazadle dvakrát až třikrát týdně absolvoval trasu Londýn-Bad Godesberg-Londýn. Dr. Reichert se nabídl, že obálku s materiálem vezme do NSR.

Jiný pracovník velvyslanectví NSR, který připravoval kurýrovo zavazadlo, oxeroxoval jako obvykle veškerý materiál pro Bad Godesberg a kopie postoupil americké tajné službě.

Tři dny nato se Pentagon dozvěděl o podivném gibraltarském nálezu. Hodil se přesně k jinému záhadnému kusu, který pocházel z Alžírsko a který Pentagonu v roce 1959 předalo francouzské ministerstvo války.

Na oxeroxovaných fotografiích se nedalo skoro nic rozeznat, a tak kapitán Francis rozhodl, že je třeba sehnat originály, aby se kalotypie daly dodatečně zpracovat a kontrastně zesílit na počítači. Navíc se musí stůj co stůj zabránit zveřejnění materiálu. Možná by se to dalo zaonačit tak, že by se dotyčnému autorovi nějakou dobu bránilo v publikování. V nynějším stadiu projektu by bylo osudné, kdyby druhá strana získala sebemenší náznak, čím se zabývá americké vojenské námořnictvo.

16. října 1968 dorazila obálka s fotografiemi a skicami do Bad Godesbergu. Adresát si nemohl zásilku ihned osobně vyzvednout, neboť byl na přednáškové cestě, a proto pověřil své nakladatelství, aby pro ni někoho poslalo.

V pondělí 21. října jela jedna redaktorka do Bad Godesbergu a zásilku převzala. V pátek následujícího týdne byla v Dusseldorfu předána vlastnímu adresátu, ten ji otevřel, ale materiálu si prohlédl jenom zběžně, protože spěchal a měl už zpoždění. Strčil obálku do kufru a odjel taxíkem na nádraží.

Za čtyři hodiny na trase mezi Karlsruhe a Basilejí spisovatel asi na deset minut opustil kupé první třídy, v němž momentálně cestoval jen on sám. Než se vrátil z toalety, zmizel mu kufr ze sít'ky. Uvědomil vlakvedoucího a ten alarmoval nádražní policii. Prohlídka zavazadel na hraničním přechodu v Lórrachu byla bezvýsledná, totéž se opakovalo na hlavním nádraží v Basileji.

Když se vrátil pozdě večer domů, kufr tam na něj čekal. Nějaký neznámý muž si posloužil jeho jménem a pověřil taxikáře, aby mu vzal zavazadlo domů a manželce vyřídil, že se trochu zdrží a že přijede nejpozději za hodinu.

V kufru bylo všechno - až na obálku s fotografiemi a skicami.

Policie prý nikdy nenašla žádnou stopu a vyšetřování záhy ukončila.

Kapitán Francis se díval do padajícího sněhu, který silně poryvy větru hnaly kolem okna chvílemi téměř vodorovně, ale nevnímal ho. Spíš se zdálo, že upřeně hledí do jakéhosi nekonečně vzdáleného bodu.

"Proč zrovna Gibraltar," mumlal si. "To nejslabší místo," pokračoval, naslinil si palec a ukazováček a v zamyšlení si pomalu uhlazoval úzký knírek. "To místo ze všech nejslabší."

Za ním byly na psacím stole rozloženy skici a kalotypie z roku 1844. Vedle nich ležel neforemný silně zkorodovaný kus kovu, který by skoro mohl připomínat dřevěné uhlí, kdyby se na několika místech, kde se odebíraly vzorky, matně neleskl.

Budeme mít asi ztráty, pomyslel si kapitán Francis. No když se kácí les, lítají třísky. A tady se teda kácet

bude. Rozjíždíme doslova největší akci světových dějin.
Kapitán se usmál, protože to - jako vždy - viděl velmi, velmi optimisticky.

ARTEFAKT 1 :

TIEFENBACHEROVA BOUCHAČKA

Axel Tiefenbacher, narozen 1934 v Hanau u Frankfurtu, byl odmalička poděs do zbraní. Kradl a kupoval střelné zbraně, kdykoliv a kdekoliv to jen šlo. Až se mu staly osudnými.

V roce 1949 musel nastoupit dvouletý trest pro mladistvé, protože při jedné hospodské rvačce s okupačními vojáky ve frankfurtské čtvrti Bockenheim postřelil seržanta americké armády a těžce ho zranil. Policie provedla domovní prohlídku u jeho rodičů - bydleli v zadním traktu rozbombardovaného domu - a v nepoužívané prádelně přišla na takovou skrýš zbraní, jakou se jí jen málokdy poštěstilo odhalit. Bylo tam čtyřicet dva pistolí z různých zemí, hlavně však zbraně bývalého wehrmachtu a americké armády a jeden ruský samopal; k tomu munice všech ráží, pancéřová pěst s náloží a povícero amerických vajíčkových ručních granátů.

Když vyzvídali, kde sebral takový arzenál, Tiefenbacher zarytě mlčel. Roku 1951 ho propustili z vazby a pak už to s ním šlo jenom z kopce. Šťěstí ho opustilo, protože policie po něm házela očkem, a když ho načapala při něčem podezřelém, neměla už ten smysl pro humor.

V roce 1952 si pro změnu odseděl osm měsíců, protože kladl odpor státní moci. Policie si dala záležet a našla dvě anglické rychlopalné pušky a čtrnáct amerických armádních pistolí, součásti těžkého kulometu wehrmachtu a jednu francouzskou protitankovou zbraň, která byla přede dvěma měsíci ukradena v Rastattu.

Když ho v létě 1953 přistihli v centru Frankfurtu při pokusu o krádež auta, přičemž postřelil jednoho chodce a jednoho pochůzkáře, došlo mu, že soud na to teď půjde zostra. Čekalo ho nejméně pět let.

Ještě v noci to vzal na jih, severně od Kehlheimu přeplaval Rýn, a než se pátrání rozběhlo naplno, byl ve Štrasburku. Když mu došly peníze, a ty mu došly brzy, přihlásil se ve Štrasburku v úředově Cizinecké legie.

Po krátkém výcviku poblíže Perpignanu a pak u Oranu ho nalodili do Vietnamu. Nebyl na frontě ani tři měsíce a střepina granátu mu urazila prsteníček a malíček u pravé ruky. A tak si ušetřil Dien-bien-phu. Strávil dva nádherné a nevázané měsíce rekonvalescence v Marseille, dokud nebyl opět schopen služby. Za statečnost před nepřítelem - Tiefenbacher se ve Vietnamu vyznamenal jako odstřelovač - ho dekorovali a povýšili na desátníka.

Zbytky vietnamských vojsk byly přeloženy do Alžírsko, kde právě začínala ona doba, kdy grande nation poněkud přicházela o svoji gloire, musela si nechat líbit porážku za porážkou, a tak svým frustrovaným legionářům dovolovala, aby si zchlazovali žáhu na civilním obyvatelstvu. I zde se desátník-caporal Tiefenbacher vyznamenal, v Atlasu provedl několik choulostivých "pacifikačních" akcí a v roce 1956 ho opět povýšili.

Jeho jednotka byla odvelena do Wargly, kde jí připadl úkol zajišťovat naftovou oblast Hasi Mesaoud a doprovázet konvoje na východní cestě přes Velký východní erg k vrtům v Búrarhetu na libyjské hranici. 18. ledna 1957 se teď už caporal-chef Tiefenbacher vracel s dvěma průzkumnými obměnými vozy a osmnácti muži do Wargly. On a jeho lidé doprovázeli konvoj nákladních vozů ve směru Fort Flatters až do Hasi Bel Gebbúr a tam ho předali jinému zajišťovacímu oddílu.

Krátce před soumrakem se jižně od Gasí Tawíl dostali do léčky. První vůz najel na minu. Exploze byla tak silná, že urvala přední osu vozidla a řidiče na místě zabila. Když osádka vyskákala, ostřelovali ji z jedné duny. Tiefenbacher ztratil ještě jednoho muže a další tři byli raněni.

Povstalci uprchli na velbloudech a nemělo smysl pronásledovat je potmě v nesjízdném terénu. A dopravit jediným neporušeným vozem zbytek lidí, tři raněné a všechny zbraně do Wargly nebylo možné.

Tiefenbacher usoudil, že to vědí i povstalci; nedají si ujít příležitost ukořistit konvoj. Protože posila z Wargly mohla dorazit nejdřív za takových osm deset hodin, vyhledal vyvýšeninu a poručil svým lidem, aby se zakopali na hřebenu jedné duny. Vysílačkou uvědomil velitele ve Wargle o přepadu a požádal o

pomoc.

Výbuch velké, pravděpodobně podomácku zhotovené miny vyhloubil v sypké písečné půdě mohutný kráter. Tiefenbacher dal těžce poškozený vůz odtáhnout stranou a prohlédl si jámu. Přitom objevil těžký, silně zrezivělý předmět, který exploze napůl vyrvala ze země. Tiefenbacher ho vyhrabal a zvědavě si ho prohlížel. Byl dlouhý asi čtyřicet centimetrů, musela to být původně nějaká roura, celou jednu stranu jí rozežrala rez. Jako odborníkovi mu bylo hned jasné, že tahle podivná roura nemá s minou nic společného a že ji výbuch pouze náhodou vynesl na denní světlo. Tiefenbacher zároveň poznal na první pohled, že to musí být zbytek nějaké těžké pancéřové zbraně. Považoval ji za zavlčený pozůstatek německého tažení v Africe, ale udivovala ho značná zrezivělost kovu. Ze zkušenosti věděl, že při extrémně nízké vlhkosti vzduchu v ergu vydrží ocelové součástky v písku po desítky let lesklé, bez jediné stopy rzi. Roura naproti tomu vypadala, jako by několik desítek let ležela ve slané vodě.

Na rozkaz velitelství se všechny zbraně a jejich součástky, nalezené na povstaleckém území, musely odevzdávat vládě do Alžíru, kde se zjišťoval jejich původ; mělo to dva důvody: Arabové si jednak sami opravovali ručnice s křesadlovým zámkem, aby je mohli použít proti nenáviděným kolonialistům, a potom - vláda chtěla být informována, z jakých temných zdrojů získávají vzdorní synové pouště zbraně.

Tiefenbacher si tento rozkaz vysvětlil po svém: Zabavil podivný nález pro svou soukromou sbírku. Zabalil ho do deky a uložil pod sedadlo řidiče. Pak vylezl na dunu, kde se jeho lidé zakopali. Právě dávali kulomety do palebných postavení. Na západě vyhasla poslední zář dne, nad nimi se rozhořely hvězdy.

Nastala chladná noc. Především trpěli ranění. Občas bylo slyšet sténání nebo tlumené klení. Oka nezamhouřili ani ti, co neměli hlídku. Každou chvíli se někdo přikrčil a zapálil si cigaretu.

Tiefenbacher seděl se zkrhlými prsty za jedním z kulometů. Situaci odhadl správně. Krátce před rozběskem zaslechl zpovzdálí čáčkáččáčkáč klusajících velbloudů.

Natočil kulomet po zvuku a naslouchal. Za pár vteřin cvičeným uchem zaslechl skřípot nohou spěchajících po písku.

Dal potichu povel, aby vystřelili světlici. V témže zlomku vteřiny, kdy tupě explodovala a zalila duny slabým křidovým svitem, zahájil palbu. Zdálo se mu, že v tom matném světle vidí, jak se několik postav vrhá k zemi, a že se ve vzdálenosti sta až sto dvaceti metrů poděšeně vzpíná a trhá postroji osm nebo deset velbloudů a na jejich křídově zbarvené srsti se objevují temné skvrny zásahů. Potom světlo zhaslo. Zatímco druhý kulomet pokračoval v palbě, Tiefenbacher otočil hlaveň opačným směrem, aby čelil útoku z druhé strany. Ale nikdo nezaútočil.

Protivníci ani jednou nevystřelili. Že by už k tomu neměli příležitost? Tiefenbacher zatajil dech a naslouchal do tmy, ale slyšel jen drkotání zubů svých lidí, mrznoucích pod hvězdnatým nebem, a sténání raněných, když měnili nepohodlnou polohu. A na samé hranici vnímatelnosti bylo slyšet lehounké šepotání - to se jen noční vítr otíral o dunu a ve velikých přesýpacích hodinách času trpělivě přenášel zrnko po zrnku z návětrné strany na stranu závětrnou.

Jako by se ani nechtělo rozednít. Potom se konečně na východním obzoru ukázal jasný svit.

Tiefenbacher usilovně mžoural do ranního šera. Obrisy začaly pomalu vystupovat, ale rozeznával pouze úbočí dun. Velbloudi i noční postavy zmizeli jako přízraky. Popadl samopal, vylezl z úkrytu a opatrně se blížil k místu, které ostřelovali. Spatřil krátery a rýhy po střelbě, ale žádného mrtvého, široko daleko ani stopa po krvi - pouze stopy lidí a velbloudů.

Za dvě hodiny nato dorazila posila z Wargly, tři vozy, sanitka, deset mužů. Složili dvě smrkové rakve, zdravotníci ošetřili raněné.

Než Tiefenbacher vlezl do vozu, podíval se pod sedačku, jestli je tam ještě ta podivná bouchačka, kterou našel v písku. Ještě tam byla.

Nastoupil a za pár minut se dal konvoj do pohybu.

V březnu následujícího roku byla Tiefenbacherova jednotka přeložena do Oránu. Tiefenbacher si po měsících v pouštních kvartýrech plných štěnic najednou užíval nenadálého velkoměstského života.

Jednoho večera si na něj počíhali ze zálohy. Zemřel v krupobití střel.

Když v kasárnách otevřeli skříňku padlého, objevili takovou sbírku kořistních zbraní, že by stačila na to, aby se caporal-chef dostal před válečný soud. Byl mezi nimi i onen zrezivělý zbytek zbraně, kterou našel

na piště jižně od Gasí Tawíl. Tiefenbacher ji ocelovým kartáčem očistil, jak to šlo, a zbavil ji nezažrané rzi, pak do ní vetřel olej a zabalil ji do kusu vlněné deky. Byla teď matově černá a vypadala spíš jako kus dřevěného uhlí.

Tiefenbacherův arzenál předložili specialistovi na prefektuře a ten pistole a automatické zbraně hned napoprvé určil a roztřídil. Nakonec si prohlédl zrezivělý kořistní kus, kterému zpočátku nevěnoval pozornost. Zcela evidentně šlo o část zbraně, nějakého granátometu nebo něčeho takového. Zalistroval v několika příručkách; německá zbraň z druhé světové války to očividně nebyla. To ho zarazilo. Ale určit se mu ji nepodařilo. A tak ji o několik týdnů později poslal do Paříže na technické oddělení ministerstva války.

Tam si však taky nevěděli rady, hlavně když se zjistilo, že se jedná o slitinu, která krom vanadia a wolframu obsahuje neobvykle mnoho titanu, drahého materiálu, s nímž bylo zatím málo zkušeností a který se ve slitinách používal především pro svou odolnost proti korozi.

Ministerstvo se nakonec po dlouhém váhání rozhodlo povolat jednoho amerického specialistu NATO, které tenkrát ještě sídlilo v Palais Chaillot. Když mu ukázali výsledky analýzy materiálu, okamžitě zbystřil pozornost, protože věděl, že se s podobnými slitinami experimentuje v raketové technice. Prosadil, aby Tiefenbacherova bouchačka letěla přes Atlantik. V září 1959 se dostala do oddělení pro vývoj zbraní vojenského námořnictva USA v Oaklandu v Kalifornii, kde se od války v Tichomoří vyvíjely nejmodernější materiály a prověřovaly se z hlediska vojenského využití.

Tam tento nevzhledný kus kovu vyvolal úplné zděšení, neboť se navlas podobal - spíš to, co z něho ještě zbývalo - jedné zbraní vojenského námořnictva, která byla teprve ve vývoji a existovala pouze ve čtyřech prototypech, s nimiž se zrovna prováděly testy: ručnímu granátometu, z něhož se daly odpalovat taktické atomové granáty.

Nadešla chvíle korvetního kapitána Francise. Sloužil v tichomořském loďstvu a již za korejské války byl považován za nejvyhlášenějšího odborníka na ruské a čínské zbraně. Povídalo se o něm, že už podle letícího projektilu rozpozná, z jaké zbraně byl vypálen. Měl neuvěřitelně chladný rozum, s nímž se snoubil onen druh průbojnosti, tvrdosti, techniky ostrých loktů a bezcitnosti, jemuž se říká schopnost prorazit a jenž se zpravidla vyplácí, a byl věčný optimista, pokud šlo o jeho kariéru - a o projekty, kterých se s ohledem na ni pilně a zjištěně účastnil.

V letech 1954 až 1958 se zabýval výzkumem materiálů, který vojenské námořnictvo provádělo na atolech Eniwetok a Bikini při pokusech s vodíkovou bombou. Na odepsaných lodích tam byly poblíž ohniska výbuchu umístěny různé materiály, vystavované účinkům tvrdého záření.

Vojenské námořnictvo povolalo korvetního kapitána Francise do Oaklandu a nasadilo ho na onu záhadnou a znepokojující záležitost. Dali mu naději, že bude povýšen na kapitána.

"Je to naprosto jisté?" zeptal se korvetní kapitán Francis a mosazným rámečkem lupy se podrbl na hřbetě nosu, čelo měl tak zachmuřené, že se mu prošedivělé vlasy střížené na ježka skoro ježily dopředu. Pátravě přešel konečky prstů po silně zkorodovaném povrchu, jako by chtěl vyhmatat původní tvar zbraně.

"Naprosto, pane," řekl inženýr a vysunul si brýle z tučného zarudlého obličejce nad upoceně čelo, kde se zachytily na šedém chomáči vlasů, bujícím mezi dvěma blýskavými kouty.

"To jsem blázen," zafuněl inženýr a bez jakéhokoli důvodu se kdákavě rozesmál, až se mu mohutné břicho roztráslo.

"A co vás přivádí k tomuto závěru, pane Manley?" zeptal se Francis.

"Prototypy granátometu testujeme teď už čtyři měsíce. Ukázaly se různé nedostatky, z nichž jsme usoudili, že bychom měli použít jiné materiály. Celý týden jsme si lámali hlavu, jaká slitina by vyhovovala všem požadavkům, a našli jsme přímo ideální řešení. A právě v té chvíli..." Pan Manley plácl šedě porostlou tlapou do stolu. "A právě v té chvíli nám na stůl položili tuhle věc. A k tomu přesně z té slitiny, kterou považujeme za ideální, ale z níž jsme ještě neobjednali ani gram."

"Hm. Tak si to shrneme. Jedná se pravděpodobně..."

"Pravděpodobně? Určitě, pane!"

"...o zbraň amerického vojenského námořnictva, která se tady zrovna vyvíjí a která podle vašeho odhadu musela být nejméně deset tisíc let vystavena povětrnostním vlivům, ale z níž v tomto provedení,

pokud jde o složení materiálu, nebyl dosud zhotoven ani jeden exemplář. Je to tak, pane Manley?"

"Přesně tak. A není to k zbláznění?"

"Podívejte, pane Manley, Sherlock Holmes jednal podle jedné zásady, která se mu vždycky osvědčila. Ta zní: Jestliže vyloučíme všechno nemožné, pak to, co zbývá, musí být pravda, i kdyby to bylo sebenepřítomnější. Podle mě je ta zásada ukvapená. Nerad bych šel tak daleko, abych něco z nedbalosti vyloučil jako nemožné."

Pan Manley sklonil býčí hlavu a chvíli se na námořního důstojníka zaraženě díval. "Dovolíte mi otázku, pane?" řekl potom.

"Prosím, pane Manley."

"Nečtete vy science fiction, pane?"

"Říkáte to trochu vyčítavě, pane Manley."

"Ale v žádném případě, pane. Spíš naopak."

"Občas patří k mým povinnostem, abych se zabýval věcmi, které nejsou tak úplně samozřejmé."

Inženýr přikývl a najednou se rozzářil. V tváři korvetního kapitána Francise se nehnul ani sval.

"Myslím, že to by zatím bylo všechno, pane Manley, nebo máte snad ještě nějaké dotazy?"

"Ne, pane," řekl inženýr, sebral své podklady a rychle odešel.

Asi za deset měsíců, bylo to na podzim 1960, běžel v USA film Stroj času režiséra G. Pala, natočený podle románu H. G. Wellse. Korvetní kapitán Francis ho viděl ve Washingtonu. Opatřil si propagační fotografii a připíchl si ji na stěnu ve své kanceláři v Pentagonu. Byl na ní na dvou místech zalomený doutník, umístěný na sedadle drobného modelu stroje času, a za ním se otáčel umně vykovaný ocelový kotouč, který na sebe magicky přitahoval zrak, jako by měl odvádět pozornost od nějakého kouzelnického triku.

Američané se ani nestačili vzpamatovat ze šoku se Sputnikem z roku 1957, když 12. dubna 1961 v 7 hodin 7 minut středoevropského času byl vypuštěn Vostok I s majorem Gagarinem, který za 108 minut jedenkrát obletěl Zemi a bezpečně přistál poblíž obce Smělovka v Saratovské oblasti. Západní tisk, který byl od dob studené války stále ještě naprogramován na hlášení úspěchů, zaúpěl; vojáci v Pentagonu zaskřípali zuby. Prezident John F. Kennedy viděl, že musí kolem sebe shromáždit svůj národ poražený v závodech o kosmos, a za šest týdnů, 25. května 1961, prohlásil: "Věřím, že náš národ si může vytknout za cíl vyslat člověka na Měsíc a dopravit ho bezpečně zpět na Zemi dříve, než uplyne toto desetiletí."

USA vsadily na Měsíc.

V polovině listopadu 1962 se v Detroitu konala schůzka, na níž vědci z NASA, technici leteckého a kosmického průmyslu a specialisté pozemních sil, letectva a námořnictva diskutovali o chování materiálů v extrémních podmínkách a vyměřovali si zkušenosti. Navelen tam byl i korvetní kapitán Francis a referoval o výsledcích, kterých dosáhlo vojenské námořnictvo při výbuších vodíkových bomb v Tichomoří. Jeho téma znělo lapidárně: "Chování povrchů při extrémním působení radiace."

Na zasedání panovala více než skleslá nálada. Osmnáct měsíců po Kennedyho programovém požadavku se USA nemohly vykázt jediným úspěchem, naopak musely snášet jednu ránu za druhou. Ranger 2 se v listopadu 1961 nedostal ani na svou dráhu k Měsíci; Ranger 3 minul koncem ledna Měsíc o 36000 kilometrů; koncem dubna se Ranger 4 konečně střelil do Měsíce a podle programu tvrdě přistál - ale kamery selhaly; a Ranger 5 zase minul cíl, třebaže o pouhých 720 kilometrů. Lidé z NASA se tvářili sklíčeně; vojáci se nijak netajili svou nespokojeností a příležitostně padala zlá slova. Zástupci průmyslu sice poukazovali na to, že se programy realizují příliš unáhleně, nicméně se tvářili optimisticky, protože jim kynuly lukrativní zakázky.

Po celodenních odborných exkurzích převedli večer debatu do obecnějších kolejí, což bylo kvitováno s povděkem. Neustále se mluvilo o "překonání prostoru".

"Řekněte mi," zeptal se Francis protáhle a jakoby jen tak mimochodem fyzika, který seděl vedle něho, podle kartičky na klopě se jmenoval dr. Thomas Winter a byl z NASA, "považujete za možné, že jednoho dne překonáme i čas?"

Dr. Winter se na něho chvíli díval apartními brýlemi bez obrouček, potom zašilhal na štítek na Francisově klopě a s lehkým nádechem arogance řekl:

"Víte, pane korvetní kapitáne, dějiny vědy zpravidla krutě zacházejí s těmi, kteří příliš neuváženě používali

slůvko nemožné. Já považuju cestu časem teoreticky i prakticky za nepravděpodobnou."

"Takže, jestli jsem vás dobře pochopil, pak není nemožná, ale nepravděpodobná."

"Ááno, šel bych dokonce ještě dál," řekl dr. Winter, našpulil rty a modrým plastickým brčkem nasál z láhve koly. Pak si významně sundal brýle z nosu. "Považuju ji zkrátka za nemyslitelnou."

Francis přikývl.

"Podívejte se...", Winter si znovu nasadil brýle na nos a podíval se na Francise už se zájmem, "když této možnosti podáte jen prst, pak vám paradoxy popadnou celou ruku. Při každém logickém kroku se budete zaplétat do neřešitelných rozporů. Cesta časem by zničila logiku. Už připustit tuto možnost by bylo nelogické."

"To znamená, že cestu časem považujete za nepravděpodobnou, nemyslitelnou a nelogickou. Nicméně ji nepovažujete, řekněme, za nemožnou."

Dr. Winter se na něj zamyšleně podíval, potom mlčky přikývl.

"Odpusťte mi tu otázku," pokračoval Francis, "tohle si přece nemyslíte z přehnaného respektu před budoucím ortelem dějin vědy."

Dr. Winter se usmál. Tenhle chlápek od námořnictva, kterého zpočátku považoval za poněkud domýšlivého blbečka, se mu začínal zamlouvat.

"Podívejte se, pane korvetní kapitáne," pravil blahosklonně, "pravděpodobnosti a nemyslitelnosti neznamenaají ve vytváření přírodovědných teorií v podstatě nic. Vyjadřují empirické zkušenosti a navyklé myšlení. A pokud jde o logiku - ta odráží nanejvýš zákonitosti lidského poznání, nikoli zákonitosti vesmíru."

"Rozumím," řekl Francis.

"A právě tyto nemožnosti - abych tak řekl zakázaná pravidla hry - otevírají lidskému duchu prostor pro fascinující hříčky."

Francis zamyšleně přikývl. Rozhodl se, že hned po návratu do Washingtonu nasadí celý štáb lidí, aby prohledali veškerou literaturu a vystopovali takové hříčky. Přikývl už jenom mechanicky a neposlouchal, když muž z NASA kantorsky zvedl prst a řekl: "A rozhodující průlomy v přírodní filozofii - co to bylo zpočátku jiného než fascinující hříčky?"

Část druhá

PROJEKT CHRONOTRON

Nad Huntsvillem v Alabamě se strhla bouřka. Oblohu křížovaly blesky. Déšť bil do oken a ta se rozdrncela při každém úderu hromu. Venku byla tma, jako by padla noc, ale na elektrických hodinách nade dveřmi zářila číselná řada 14.47.

V zasedací síni "užšího kruhu" svítily zářivky, jenže ty svítily, i když venku zářilo slunce. Slabý vánek věčně šepotající klimatizace lhostejně přetvářel úmornost poledního dusna i lahodu osvěžujícího lijáku na fádni, pečlivě navlhčený chlad, který se usazoval na sliznicích a na mozcích.

Admirál William W. Francis energicky vystřčil výraznou bradu. Vypadalo to, že chce jako buldozer rozhnout argumenty vědců a symbolicky tak uzavřít debatu. "Pánové," řekl, "já vaše..." Oslňující záblesk ozářil tváře přítomných, hned nato zaburácel hrom a rozechvěl okenní tabulky. Admirál sklonil hlavu, počkal několik vteřin, až rachot odezní, a potom pokračoval: "Já vaše námitky nechápu. Dříve či později přijdou i jiní vědci na to, že mezi gravitací a dimenzí času existuje jistá závislost. Která domněnka je pak víc nasnadě než ta, že mezi čtyřrozměrným prostorem, v němž se projevuje gravitační působení hmoty, a dimenzí času jsou vzájemné vztahy. Můžeme sice zabránit tomu, aby se tím ti ostatní příliš intenzívně nezabývali, ale proč bychom nevyužili náskoku, který máme. Pánové, tady jde o bytí a nebytí našeho národa - ale co to říkám - o bytí a nebytí celé západní civilizace! Máme míč a musíme proměnit

šanci. Máme prostředky, jak radikálně přehodit výhybku pro blaho Západu, a taky to uděláme - dřív než po té páce hmátnou ti druzí. To je přece jediný platný argument, pánové!"

Profesor Samuel Fleissiger byl vytáhlý, trochu neohrabaně působící muž na prahu čtyřicítky, tmavé mírně zvlněné vlasy mu ustupovaly z čela před začínající pleší, na sobě měl rolák, který už nebyl tak docela bílý, utahané hnědé kordové sáčko s vyboulenými kapsami a světle hnědé gabardénové kalhoty s vytlačenými koleny. Ted' zvedl světle šedé oči od papírů, které ležely před ním na stole, a přes niklovou obroučku brýlí se na admirála podíval, jako by zkoušel poněkud natvrdlého studenta.

"A toho se právě moje námitka týká, pane admirále," řekl záměrně udiveným tónem s nádechem jízlivosti. "Jelikož se jedná o další bytí a nebytí západní civilizace a jelikož jde o blaho Západu, pak je především nutné, aby se takovéto projekty pečlivě naplánovaly. Rozhodně nemá smysl se nějak ukvapovat, protože každý "náskok", jak tomu vy říkáte, je iluzorní. Honil byste se za přeludem a dopadlo by to s vámi jako s tím zajícem, co závodil s ježkem. Ono je úplně jedno, jak rychle poběžíte, protože když dorazíte do cíle, ježek už tam je."

"Pak musíme být právě tím ježkem," řekl admirál, který narážku nepochopil. Opřel se v křesle a pohledem požádal o pomoc oba technické ředitele NASA.

Dr. Herbert H. Hollister si příčinlivě pospíšil s opovržlivým úsměvem a ohlédl se na Fleissigera, kdežto dr. ing. Walther W. Berger mrzutě hleděl do svých podkladů; jeho zajímala pouze technická stránka projektu, fakta, a teoretické odbočky akademiků považoval za obyčejné marnění času.

"Kdyby to bylo tak jednoduché," namítl Fleissiger, rezignovaně si vzdychl a propojil konečky až ošklivě dlouhých a úzkých prstů. "Co ty na to, Nobojuki?"

Profesor Nobojuki Kafu, malý podsaditý Japonec s kulatou hlavou a lesklým černým ježkem, který místy prokvétal, byl asi tak stejně starý jako Samuel Fleissiger. Měl zářivě bílou košili a elegantní, na míru šitý tmavomodrý oblek s jemným světlým proužkem, který poněkud uhlašoval hranatou postavu s býčí šíjí a krátkýma nohama. Ale i tak vypadal spíš na mistra boxu ve střední váze, který se navlékl do tohoto nezvyklého oděvu jen proto, že ho pozvali na banket, než na profesora fyziky na pracovní schůzce. S Fleissigerem se na Kalifornském technologickém institutu zabýval výzkumným projektem v oblasti gravitačních polí a gravitačních vln. A při výpočtu modelů extrémních tíhových podmínek, jaké se vyskytují u pulsarů a černých děr, objevili na frekvenci pulsarů závislost mezi gravitačními poli a zvláštními chronometrickými jevy, která připouštěla jeden pozoruhodný závěr: V extrémně silných gravitačních polích je možné nechat zmizet částice hmoty do minulosti.

Na základě těchto výsledků pak společně vypracovali teoretické základy chronotronu, hypotetického přístroje, v němž by se při velkých energiích dala uměle vytvořit takováto gravitační pole. Od těchto výzkumů uplynulo přes osm let.

V místnosti bylo skoro až nepříjemně chladno, ale profesor Kafuovi se na širokém nose a nad rty perlily kapky potu. Zamžikal šikmýma očima, jako by ho vytrhli ze zaslouženého zdřímnutí. Nejdřív se podíval na dlouholetého přítele a kolegu, potom na ostatní pány a překvapivě vysokým a trochu nosovým hlasem řekl: "Myslím, že bychom měli nejdřív prohodit otázky toho, co je technicky proveditelné, a teoretické úvahy ponechat zatím stranou, aby pánové z NASA nebyli netrpěliví."

Berger se na něho vděčně podíval.

"Tak tohle si já vůbec nemyslím," řekl Fleissiger. "Všichni bychom si měli jednoznačně ujasnit důsledky projektu, dřív než se začnou prosazovat technické zkoušky a než se do něj vrazí ještě víc miliard."

"To nechte na starosti mně," skočil mu admirál našťavaně do řeči.

"No jasně, vy vojáci nejste rozhodně žádní škoti, když potřebujete vyhnat výdaje na zbrojení, abyste ještě víc opodstatnili svou existenci, ale tady se rozhazují i moje daně, pane admirále," řekl prudce Fleissiger.

"Trváte na tomto bodě, který vlastně nepatří do programu jednání?" zeptal se admirál trpělivě. Dr. Hollister se potají uchichtl, Fleissiger se na něj nevráživě podíval a zahloubal se do podkladů, aniž admirála uznal hodna odpovědi.

"Ono je to tak," pokračoval Francis, "léta už omezujeme jiné projekty, aby nám tekly peníze do chronotronu. Pod pláštěm NASA se chystáme rozjet velikánskou věc, kosmické lety s lidskou posádkou udržujeme už deset let na úsporném plameni a projekt s Marsem nám leží v šuplíku, i když

nám Sověti při každém novém startovním oknu mohou tuhle show ukrást. A vy se tady přimlouváte za to, abychom projekt odložili a promarnili tak čas."

"Možná že Sověti stojí před stejným problémem jako my a taky koumají na něčem takovém," odvážil se podotknout Berger.

Admirálovi to na chvíli zarazilo řeč, ale pak rezolutně zavrtěl hlavou. "Že by se ještě někdo zabýval výzkumy v tomhle speciálním směru, tomu nic nenasevďuje."

"Chcete tím říct, že můžete kontrolovat a usměrňovat veškerý výzkum?" zeptal se Fleissiger.

Admirál se opřel a shovívavě se usmál. Úzký bílý knírek se mu srovnal do korektní přímky. "Pane profesore, tohle byste měl vlastně vědět vy. Já už přes patnáct let moc dobře vím, kdo se takovými věcmi zabývá a kdo se dostává k materiálům, které by ho mohly dovést k řešení, k němuž jste došli vy s profesorem Kafuem."

"I ve východním bloku?"

"I ve východním bloku. Aspoň velkou měrou."

"Ale nemůžete přece zabránit tomu, aby se lidé znovu a znovu těmito problémy nezabývali."

"A proč ne?" Admirál se vítězoslavně usmál, a když si všiml Fleissigerova zděšení, rychle pokračoval:

"Nemusíte se proto obávat hned nejhoršího. Dorost ostatně potřebujeme. Ten, koho se to týká, je buď náš člověk a my uděláme opravdu všechno, abychom mu rozhodnutí usnadnili, nebo..." Francis luskl prsty, "není. Tak je to jednoduché."

"Hm," zabručel Kafu. "Mě jenom zaráží chování Sovětů. Nebudují žádné velké kosmické stanice, k Marsu nestartují, najednou jsou zase celí žhaví, aby se pokračovalo v jednáních SALT. A tak si říkám: Co sakra dělají s těmi penězi?"

"Potřebují je na to, aby mohli každý rok kupovat naši pšenici," podotkl Hollister.

"To je ono," přikývl s úlevou Francis. "Mají jednu neúrodu za druhou. Ale kdyby na těch domněnkách mělo proti všemu očekávání přece jen něco být, pak si musíme pospíšet. Proto vaše váhání nechápu, pánové. Kdo dřív přijde, ten dřív mele."

Fleissiger se bezmocně podíval na Japonce, lehoučce potřásl hlavou a řekl: "Tohle krásné staré selské pravidlo se pro náš případ bohužel nehodí. Spíš by se dalo říct: Po soupeřově tahu je druhý chytřejší."

"Nikdy se nedáme zatlačit do defenzivy a nedovolíme, aby nám někdo diktoval, co máme dělat."

"Jenže k tomu to, pane, povede. To není jako u člověče, nezlob se, že můžete pádit dopředu, když máte první hod a volnou cestu. Je to spíš jako šachy s rovnocenným partnerem: Stále musíte reagovat na tah soupeře. Až na to, že u vašeho úmyslu, pane admirále, může být na rozdíl od šachů osudný už první tah."

"Jak tomu mám rozumět?" zeptal se admirál netrpělivě. Jeho otázku zdůraznilo zaburácení hromu; do oken tloukl déšť. Fleissiger si zapálil cigaretu a pak odpověděl:

"Podívejte se, pane, to je tak: Dejme tomu, že vysadíte v šestnáctém století na Aljašce komanda, která se mají přelavit na Kamčatku a zajistit pro USA valnou část východní Sibíře s bohatstvím užitkových nerostů, dřív než se tam ukážou carští důstojníci a zmocní se jí sami."

"To by světové dějiny probíhaly úplně jinak. A jak bychom si dneska stáli strategicky vůči Sovětům, co?" zvolal admirál vítězoslavně. "To je ono, pane profesore! To je přesně ono!"

"Ale dovolte, pane, to je přece naprostý nesmysl," řekl netrpělivě Berger. "V šestnáctém století tady existuje hrstka anglických, francouzských a holandských usedlíků, kteří málem umírají hladu a stěží se dokážou ubránit proti rudochům. Jak chcete ve jménu USA, které vzniknou až za dvě stě let, uplatňovat územní požadavky na Sibíři. To je přece hloupost."

"Moment, pane doktore. Územní požadavky může uplatňovat každý, kdo si je dokáže zároveň uhájit," namítl Fleissiger. "A pakliže by budoucí USA byly už v šestnáctém století schopny..."

"Takhle se mi líbíte mnohem víc, pane profesore," řekl smířlivě Francis.

Japonec si admirála zvědavě změřil zpod těžkých vrásčitých víček, opovržlivě si odfrkl a zase se opřel do křesla. Ani při nejlepší vůli se mu nedalo z obličeje vyčíst, zda to myslí sarkasticky, když řekl: "Háček je pouze v tom, že ti, co zastupují zájmy druhé strany, si prakticky mohou dopřát pět set let času. A potom pěkně v klidu přepraví do minulosti přesně na totéž místo rotu pěchoty, která zaujme postavení a bude tam už v ten den, kdy vaši nic netušící lidé začnou přistávat, a připraví jim horké uvítání. A to uvítání by bylo asi tak horké, jaké by mohla připravit rota námořní pěchoty praporeci křížáků, tím chci říct, že by

měli pět set let náskok ve vývoji zbrojní techniky. Váš úderný oddíl, pane admirále, by byl houfcem ztracenců. Už chápete, co má pan Fleissiger na mysli?"

Z Francisových úzkých, hladce vyholených tváří se vytratil úsměv; Hollister zasmušile sklopil oči; Berger se tvářil ještě nevrleji než předtím.

"A to jsme zatím ještě ani neuvažovali o Aloysiově efektu," podotkl Sam Fleissiger.

"O čem?" zeptal se admirál.

"O Aloysiově efektu," zopakoval Fleissiger a káravě se na Francise podíval přes obroučku brýlí. "Říká se mu tak podle Raphaela Aloysia Laffertyho, vynálezce fenomenálního stroje Ktistec."

"Autor science fiction šedesátých a sedmdesátých let," vysvětloval Kafu, když si všiml, jak admirál zmateně pohlédl na oba vědce z NASA. "Lafferty se krom jiného zevrubně zabíral fenoménem cesty časem a důsledky časových zlomů."

"Co je tohle za nesmysl?" vybuchl Berger. "Mám pomalu takový dojem, že si z nás tady tak trochu střílíte, pánové."

"Nikolivěk, pane doktore," odpověděl Fleissiger. "Není to žádný nesmysl. Lafferty totiž tvrdí - a jeho argumentace je absolutně logická -, že si s minulostí můžeme začít, cokoli chceme. Lidé v přítomnosti, kteří kvůli nějaké změně pošlou někoho nebo něco do minulosti, si nikdy nevšimnou, zda se vůbec něco změnilo, protože ve chvíli změny se nově vzniklá alternativa stává historickou skutečností. To však neznamená nic jiného, než že každý současník ví, že to bylo vždycky tak a ne jinak. Když někoho pošlete do roku 1775 a ten někdo odpráskne George Washingtona, dřív než ho kontinentální kongres jmenuje vrchním velitelem ozbrojených sil, pak ve všech učebnicích dějepisu bude, že George Washington, možná báječný vojevůdce, který by možná něco zmohl proti Britům, byl roku 1775 zastřelen. Tak je to! A vy, pánové, byste to taky jinak neznali, protože by vás to ve škole učili tak a ne jinak."

"Mluvíme tady o pomatených nápadech nějakého autora science fiction, nebo o projektu Chronotron?" vyjel admirál.

"O projektu Chronotron, pane," nedal se Fleissiger vyvést z míry.

Dr. Hollister se zachichotal a potřásl hlavou.

"Podívejte se, pane admirále," pokračoval Fleissiger, "vy chcete chronotronem zajistit svému národu výhody. Ale fór je v tom, že vám za to nikdo nepoděkuje. Žádný současník, ani vy, si nikdy nevšimne, že se něco změnilo k lepšímu. A jestliže byste měl opravdu úspěch a strategicky, hospodářsky, politicky atd. atd. vylepšil postavení USA a jejich spojenců, pak si každý jen řekne: Ó, my se máme. Ale co furt chce tenhle Francis? Cpe milióny dolarů do toho nekřesťanský drahého projektu, který je naprosto k ničemu, a nikde žádný výsledek. A proč vyhazuje všechny ty peníze oknem? Abychom se měli ještě líp. Je to vlastně hanba, že my se máme tak dobře a ostatní tak špatně. Nebylo by lepší pomoci těmi penězi ubohým kulakům, kteří úpí pod carskou knutou, nebo miliónům čínských nevolníků, z nichž rok co rok statisíce hynou hladem, zatímco mocipánům v Petrohradu a v Pekingu se to žije - pokud se jim podaří podrazit nohy Leninovi a Maovi, což by mělo patřit k nejbytošnějším zájmům Západu, jak znám ty naše honce čarodějnic."

"Mýlíte se," ujelo Hollisterovi. "Tady jde o něco úplně jiného."

"Ale! Takže už máme konkrétní plány?" podivil se Fleissiger. Admirál sevřel rty a zamračil se na inženýra, pak se obrátil na profesora a rozzlobeně řekl: "Takhle to už nejde dál, jinak dřív nebo později budeme leštit naftovým šejkům boty nebo se celé země zmocní komunisti, protože se potácíme od jedné hospodářské krize k druhé. U nás odpůrci jaderných elektráren a ochránci životního prostředí protestují proti každé vrtné věži a proti každé vrtné platformě u pobřeží a tamti se zatím chechtají do hrsti a staví si na poušti hajzlíky ze zlata. Jednou provždy jim zatrhnu tipec!"

Hollister souhlasně přikývl. Fleissiger se zmateně podíval z jednoho na druhého. S takovým temperamentem se u toho podchlazeného Francise ještě nesetkal. Že by se byl dotkl nějaké staré admirálovy jizvy nebo je to jenom nadšení pro věc? Bylo to jako obušku, z pytle ven. "Odtud tedy vane vítr," řekl nejistě.

"To, do čeho se tady, pánové, pouštíme," namítl Kafu, "je nekonečný šroub a náklady na takový podnik překročí všechny představy."

"No a co?" rozhořčil se Francis. "Národ se bude obětovat, když půjde o jeho blaho a bezpečnost."

"A rendita bude stát za to," řekl Hollister, ale nikdo nevzal jeho poznámku na vědomí.

"V tom případě to znamená," zasupěl Kafu, "že každý konflikt prodloužíme do minulosti a každé rozhodnutí zredukujeme na předběžné. Každíčké vítězství by bylo v nebezpečí, že se později změní v porážku. Je to rovnice - málem bych řekl hra - s nekonečným množstvím proměnných. Tohle nemůže žádný národ vydržet, už hospodářsky ne. Takhle může jít naše civilizace, možná i celý svět, tak jak ho známe, do háje."

"Takové nebezpečí nám už dávno hrozí v jiné oblasti," mávl rukou Francis. "I jemu se naučíme čelit, pane profesore, i kdybychom měli zbudovat vojenské základny po celé časové linii až do prekambria."

"Jedna základna každých sto let, tisíc let nebo deset tisíc let, pane?" řekl sarkasticky Fleissiger. "Ptám se jen proto, že na to budete potřebovat moře lidí."

"To bych se na to podíval, kdo tady vydrží déle s dechem," zaburácel admirál.

Kafu zavrtěl hlavou. "To vám vůbec nepomůže. Ono totiž stačí, když ti druzí tam budou o den dřív než vy."

"I viděl zajíc, že ježek je již tam," zachoval Fleissiger.

"Tak tam budu ještě o den dřív," vykřikl admirál popuzeně a praštil dlaní do hromady papírů před sebou. "I kdybychom kvůli tomu měli poslat do algonkia celou flotilu letadlových lodí a atomových ponorek a nechat je křížovat v praoceánu."

Fleissiger se na něho užasle podíval. "Panebože," zamumlal, "vy byste toho byli schopni."

"Děkuji, pane profesore, беру to jako kompliment," řekl admirál.

"Radši bychom se přece jen měli věnovat technickým detailům," navrhl Hollister a celý nesvůj se podíval na admirála. "Tak daleko ještě zdaleka nejsme."

"Ale máme nepopíratelné důkazy, že projekt bude úspěšný," šlehl po něm pohledem Francis. Muž z NASA sebou trhl a poslušně přikývl. "Máme...", pokračoval admirál a počítal své úlovky na prstech, "...granátomet z Alžírsko, ten džíp z Gibraltaru a kousky umělé hmoty od papeže."

"A vzorky vrťů Glomar Challengeru," rychle ho doplnil Hollister.

"A vzorky vrťů Glomar Challengeru," přikývl admirál.

Fleissiger mávl rukou. "Jak z toho usuzujete na úspěch operace, je mi sice záhadou, ale prosím."

Berger viděl, že konečně přišla jeho chvíle, a chtěl spustit, jenže v tom okamžiku profesor Kafu vstal, natočil si pohárek vody a hlučně jej vypil.

Když se Kafu opět posadil, Fleissiger řekl: "Máte slovo, pane doktore."

"Ano, takže...", začal zmateně Berger, protože Japonec s hlasitým praskáním otáčel umělohmotným pohárkem mezi prsty. "Radši to shrnu ještě jednou. S malou klecí číslo jedna jsme zatím provedli celkem třicet osm pokusů a všechny proběhly úspěšně. Odesílali jsme pět set až pět tisíc let do minulosti atomové hodiny zavařené do koulí z plastu. Všechny se daly lokalizovat v blízkosti ústavu a vyzvednout z nepatrné hloubky. S větší klecí číslo dva jsme v Arizoně zvládli vzdálenosti mezi tisícem a miliónem let. Ze čtrnácti sond se nám zatím podařilo vyzvednout dvanáct. U ještě větší klece číslo tři, která je stejně jako dvojka v Arizoně a kterou jsme uvedli do provozu před šesti měsíci, dochází k neobvykle velkým rozptylům."

"Jaký měly dosah?" zafuněl Kafu a dál klidně drtil pohárek. Hollister se upřeně díval na tu plastickou věčičku, jako by ji mohl roztavit pohledem, už aby si ten Japonec dal pokoj, ale profesor se od svého hlučného ničivého konání nedal odradit.

"Zatím ten nejvyšší," řekl Berger. "Šedesát miliónů let. Šlo o dvě sondy naprosto identické konstrukce, tvaru i hmotnosti, při startu měly naprosto stejnou sílu pole gravitační anomálie, a přesto pak byly od sebe asi tak sedm miliónů let."

"11,6666 procenta," zabručel Kafu. "Co rozumíte naprosto stejnou silou pole?"

"Na milióntinu celkové energie."

"A ta byla?"

Berger zaváhal a tázavě se podíval na admirála. Když admirál nereagoval, řekl: "Skoro devět set tisíc megawatthodin."

Japonec s úsměvem přikývl. Fleissiger pískl mezi zuby. "To už je pěkný účet za elektriku."

"Obě sondy se nám podařilo vyzvednout až po týdnů hledání," pokračoval Berger. "Přitom jsme museli vzít v úvahu všechny orogenní faktory a propočítat simulaci kontinentálního driftu. Nebyl ve všech dobách stejně silný a hromaděním vrásnicích procesů se v pokusné oblasti zastavil. Jednu sondu jsme vykopali ve vzdálenosti 158 mil, druhá nám sklouzla o 182 mil dál, obě ležely v hloubce asi 80 metrů."

"To je dost," řekl Kafu.

"Je to dost," souhlasil admirál a vyzývavě vystrčil na Fleissigera bradu.

"Řekněte mi, pane doktore," řekl pomaloučku Fleissiger. "Jestlipak jste už zkusili jedno z těch vajíček s atomovými hodinami vyhrabat, dřív než je dáte do klece a odpálíte ji?"

Berger se zašklebil, jako by najednou kousl do citrónu. "No... já nevím...", ošival se a pohledem prosil Hollistera o pomoc, ale ten na Fleissigera jenom nechápavě zíral.

Profesor zvedl ukazováček, káravě se na Hollistera podíval přes obroučku brýlí a významně pronesl: "Aloysius."

"To je opravdu zajímavý aspekt, pane doktore," zapojil se Francis. "To bychom skutečně měli... ehm... příležitostně vyzkoušet. Možná..."

"...je vejce tu, ještě než ho slepice snesla," přikývl Fleissiger a zašklebil se.

Berger se na admirála zkoumavě podíval, potom pokrčil rameny a mrzutě řekl: "Jak myslíte, pane."

Listoval v podkladech, dokud nenašel zase nit, a pokračoval: "Naším nejnaléhavějším úkolem je radikálně snížit rozptyl v období před pěti až šesti milióny let z doposavad dosahovaných sto let pokud možno na pět, maximálně na deset let."

"A to vidím velmi, velmi optimisticky," podotkl admirál, předklonil se a druhým koncem tužky významně zaťukal na podklady, jako by tím mohl dodat svému ubezpečení větší serióznosti.

"Proč zrovna mezi pěti a šesti milióny let?" divil se Fleissiger. "Znamená to snad, že projekt už sleduje naprosto konkrétní cíle?"

"Ovšemže, pánové. S vaší pomocí jsme totiž už mohli zahájit jednu fázi projektu, která... ééé... má všechny vyhlídky na úspěch," objasňoval admirál s úsměvem. "Zrovna se staví klec číslo čtyři a ta bude mít Kafuovo pole tak silné, že tímto časovým úsekem přepraví do minulosti lidi i materiál."

"Říkal jste lidem?" zhrozil se Fleissiger. "Vždyť přece moc dobře víte, že by se už nemohli vrátit do přítomnosti. Jsme teprve ve stadiu ověřování jedné teorie, jejíž důsledky se ještě nedají odhadnout, a vy chcete riskovat lidské životy! To se mi snad zdá!"

"Vy to vidíte moc pesimisticky, pane profesore," řekl Francis a snažil se o smířlivý tón. "Obvykle nemám ve zvyku někoho upozorňovat na rozpory v jeho..."

"Dovolte, pane!" vybuchl Fleissiger.

"...na rozpory v jeho argumentaci. Sám jste říkal, že se nesmíme ukvapovat. I když dnes ještě nemůžeme dostat něco z minulosti do přítomnosti, tak za deset, dvacet, nejpozději padesát let už ano. A pak vrátíme lidi odevšad, i kdyby byli v jakékoli minulosti."

"Uvědomujete si vůbec, co tady tvrdíte, pane admirále?"

"Ale ovšem, pane profesore! Lidský duch nezná překážek, to jste dokázali nejlíp právě vy, pánové. Ještě před takovými deseti lety mohl někdo s klidem prohlásit, že cesta časem je nesmysl. A kdybych vám dovolil, abyste hned teď publikovali své výsledky, jenom by se vám vysmáli.

A svou teorii byste mohli dokazovat, teprve až byste našli takového blázna, který by za vás zaplatil účet za elektřinu."

"Toho jsme skutečně našli," podotkl Fleissiger.

"Jsou-li k dispozici potřebné hlavy a potřebný kapitál, pak je řešitelný každý, ale skutečně každý problém."

"Kéž by to tak bylo," odvětil suše Fleissiger.

"V tomhle jsme velmi, velmi optimističtí, pane profesore," ujišťoval ho Francis.

"Pane Francisi," řekl Fleissiger velmi vážným tónem. Admirál nahněvaně sraštil čelo. Nebyl zvyklý, aby ho někdo oslovoval jako pana Francise, a na smrt to nesnášel. "Vy mi připadáte jako ten optimista, který bez jediné vindry v kapse sedí v labužnické restauraci, objednává si jednu porci mušlí za druhou a pevně věří, že v nich jednou určitě najde perlu, kterou zaplatí účet. Tento muž je taky velmi, velmi optimistický, že ano, pane? Uvědomujete si vůbec, s jakou hypotékou pro budoucnost k této záležitosti přistupujete?"

Jakou zálohu tady vyžadujete?"

Fleissiger stále zesiloval hlas, až nakonec vykřičel otázky admirálovi přímo do obličeje. Když skončil, zavládlo mrzuté ticho. Po chvíli si Francis odkašlal a řekl: "Asi mi nikdy neodpustíte, pane Fleissigere, že jsem vám... ééé... rozmluvil, abyste publikoval výsledky vašeho výzkumu."

"Pche!" prskl Fleissiger.

"Za takový objev byste s profesorem Kafuem určitě dostali Nobelovu cenu."

"Jestli máte na mysli tohle, pak jsme byli, pane, až příliš velkoryse odškodněni," řekl Fleissiger sarkasticky a uklonil se. "Z fleku můžu jít do důchodu a psát paměti - až na to, že nedostanu povolení k tisku. Hledím vstříc zajištěnému podzimu života. Pod ochrannými křídly CIA."

"Snad chápete, že si nemůžete dovolit..."

"Ale ovšem, pane admirále. Já chápu."

"Předpokládám, že se pokusy s klecí číslo čtyři nebudou provádět na území Spojených států, ale v oceánu," řekl Kafu, aby vrátil hovor do věčných kolejí.

"Proč to předpokládáte?" zeptal se podezřívavě Francis.

"No," řekl Japonec a tajemně se pousmál. "Ať se dívám, kam se dívám, všude vidím, jak se projektem zabývá vojenské námořnictvo. Co jiného pak může člověka napadnout?"

Francis se zachmuřil, na pár vteřin se na něho upřeně zadíval, pak se mu tvář rozjasnila. "Je to tak, pane profesore. Budeme mít několik klecí typu čtyři a ty odvezeme k nasazení na různá místa v mezinárodních vodách."

"A jak budete řešit energetickou otázku?"

"Ještě tento měsíc budou spuštěny na vodu dvě reaktorové lodi maskované jako zásobovací. Osm dalších je v docích a budou k dispozici v polovině nebo koncem příštího roku. Každá ponese jednu klec typu čtyři."

"A místo vysazení?" zeptal se Kafu.

"To se včas dozvíte, pánové," řekl admirál blahosklonně. "Nemůžeme a nechceme se zřeknout vaší spolupráce."

"Chudáci," řekl potichu Fleissiger.

"Jsou to samí dobrovolníci," řekl admirál. "Lidi a materiál nechte na starosti mně, pane profesore. Navíc nechápu vaše pochybnosti. Nebudeme litovat peněz ani námahy, a až budeme hotovi, dostaneme naše hochy domů, ať budou kdekoli v minulosti a jakkoli hluboko. A vy nám v tom pomůžete, pánové. Prosím vás o to. Vojenské námořnictvo brzy vybuduje v rámci projektu výstupový komplex. Vznikne v hloubce čtyřiceti metrů nedaleko naší základny v severovýchodních Bermudách. Tam bude dost daleko od pevniny, aby ani větší gravitační anomálie nevyvolaly zemětřesení. Bude sloužit výhradně tomu, aby převrátil účinek Fleissigerova generátoru a vytvořil negativní Kafuovo pole a my tak mohli přepravovat objekty z minulosti do přítomnosti."

"Víte vy vůbec, co je to Kafuovo pole?" zeptal se konsternovaný Fleissiger.

"To přece nespadá do mé působnosti," rozhořčil se Francis a pohledem poprosil Hollistera a Bergera o pomoc.

"Kafuovo pole je umělá gravitační anomálie, která objekt umístěný ve svém středu vytlačí z našeho vesmíru a po dosažení kritické intenzity pole s ním pohybuje v čase. Přebytek gravitační energie, daný touto anomálií, se v časoprostorovém kontinuu vyrovnává ve směru do minulosti jako longitudinální vlna. A podle toho, jak je tento přebytek velký v poměru k danému objektu, o to dál do minulosti je objekt přenesen, tam vstupuje znovu do vesmíru a nosná vlna poleví, protože se spotřeboval její energetický přebytek. A na tomto vyrovnávacím procesu je rozhodující to, že probíhá opačně - a pouze opačně ke směru toku času. Je vám to jasné, pane?"

"Tak ten zatracenej efekt jednoduše otočte," zvolal nevrle admirál.

"Jo, pane," řekl rozvážně Kafu, "to máte asi tak, jako byste postavil hrnec vody na horkou plotnu a zkoušel z té vody udělat led."

Fleissiger odstrčil křeslo a vyskočil od stolu. Roztřesenými prsty si natočil plný pohárek a lačně jako vyprahlý ho vypil naráz do dna. Chvilí měl pocit, že se pozvrací.

Venku najednou vysvitlo slunce a dešťové kapky na okenní tabulce roztříštily světlo na stovky

blýskavých střípků.

=====
Část třetí
=====

OPERACE ZÁPADNÍ PÁNEV

DOBROVOLNÍCI

Steve Stanley nevěděl proč, ale když mu navečer zavolal generál Snyderham, měl takový nedobrý pocit. "Musím s vámi mluvit, majore. Ihned se ke mně dostavte."

"Ano, pane."

Steve si oblékl sako uniformy, učesal se a vydal se k náčelníkovu baráku. Slunce už klesalo k západu, ale stále ještě nemilosrdně páliło. Někde v samonosných montážních halách, natřených maskovací barvou, ječely naprázdno motory stíhačky. Po rozjezdové dráze se hnala kouřově šedá větrná smršť, zakrucovala se do tmavomodré oblohy, podobná jakémusi strašidelnému jícnu, pak náhle pozbyla tvar, ale zase ho nabyła, když nalezla na náspu novou potravu. V suchém horkém pouštním vzduchu bylo cítit kerosin a spálenou gumu. Na druhém konci dráhy stálo za sebou pět vrtulníků, úzké rotorové listy jim smutně visely a vítr jimi toporně povíval jako nějakým abstraktním ocelovým peřím.

Steve zaklepal na dveře baráku a vstoupil.

"Vítejte, majore," řekl Snyderham, vycenil široké, až trochu příliš bílé protézy a velitelským gestem ukázal na ošoupané zelené kožené křeslo před svým stolem. Generál byl dost vysoký, hubený pětapadesátník s hustými sněhobílými vlasy, jež na vojáka takové hodnosti nosil nápadně dlouhé, s malým, pěstěným, rovněž sněhobílým knírkem, který v úzkém opáleném obličejí působil jako falešný, a s neobvykle širokými ústy. Podle masitých, skoro až odulých rtů by se mohlo usuzovat na požitkáře, ale hluboké vrásky táhnoucí se od okrajů výrazného nosu ke koutkům úst svědčily o tom, že ne jeden lukulský požitek mu ztrpčují žaludeční vředy.

"Ale jen se pěkně posaďte, majore Stanley," řekl s úsměvem a odhrnul si bujně vlasy z čela.

"Děkuji, pane," řekl Steve a zapadl do obrovského křesla. Když složil ruce na mohutná vydutá opěradla, připadal si v té věci úplně malinkatý. Poodloupnuté částčky zelené kůže, jež dříve tvořily podklad lesklého povrchu, byly pod rukama měkoučké jako vločky sazí.

"Vypadá to, že mají pro vás astronauty zase práci," řekl generál a významně zamával jakousi listinou.

Jenom mě tak nenapínej, pomyslel si Stanley a snažil se rychle přečíst hlavičku dopisu, ale marně.

Zvukotěsné okno baráku tlumilo jekot motorů na pouhé vrnění, ale jako letci mu ten tichý zvuk vadil víc, než kdyby byl venku. Vedle letištní plochy se pokojně páslo stádo ovcí. Pastýře vidět nebylo.

"Bud' se zas uvidíme příští týden - nebo až za pět let," oznamoval Snyderham. "Aspoň to tak píšou v tomhle psaníčku z NASA."

Že by přece jen připravovali expedici na Mars? Pověsti, že se tam Sověti chystají, nikdy úplně neutichly - NASA je vědomě podporovala. Jenže vláda se stále nemohla rozhodnout; váhalo se a váhavci měli zřejmě pravdu, protože startovní okna se otvírala a zavírala a Bajkonur nevyslal ani jednu loď s lidskou posádkou, která by mířila dál než za oběžnou dráhu kolem Země. Že by se váhavci přece jen mýlili? Objevily se dva cvičné letouny, těsně za sebou šly na přistání, jako stíny se mihly kolem oken a se řvoucími motory hned zase vzletly. Vrtulníky stojící mimo pistu se v rozteteleném vzduchu na chvíli rozplizly a opět ztuhly.

"To je tak všechno, co se dá z pozvánky vyčíst, majore Stanley," řekl Snyderham, "a pak je tady ještě letenka do Miami."

"Děkuji, pane," přikývl Stanley, i když dost dobře nevěděl, za co by měl vlastně děkovat.

"NASA hledá dobrovolníky, zřejmě pro něco velkého. Jste devátý pilot, kterého si od mých jednotek vyžádali."

"Aha," řekl Steve trochu zklamaně.

"Doufám, že se příští týden zase uvidíme, majore."

"Jestli chcete, pane, pak tu nabídku odmítnu," řekl Steve.

Generál se na něho několik vteřin díval a dokázal se usmát a zároveň s lehkým nesouhlasem svažtit čelo.

"Ne, ne, majore. Uděláte, co se bude po vás chtít, ledaže byste měl závažné důvody proti. Půjčuji vás sice nerad, protože jste jeden z mých nejlepších lidí, ale máte kvalifikaci astronauta a váš výcvik stál hromadu peněz. Jestliže vás potřebují, měl byste se jim dát k dispozici."

Snydenham vstal. Stanley se vymrštil z křesla a zasalutoval, ale generál na vojenský pozdrav nereagoval a přátelsky mu podal přes stůl opálenou pravačku. Stanley ji uchopil a srdečně jí potřásl. "Zlomte vaz, Steve."

"Budu se snažit, pane."

Když se Steve vrátil na světnici, hodil letenku s pozvánkou na psací stoleček s plastikovou deskou a upřeně se na ně díval. Položil si sako na postel a posadil se do osvěžujícího vánku ventilátoru, který kmital na bíle natřeném dřevěném stropě a rozháněl teplý vzduch.

Steve nikdy nepočítal s tím, že by si ho ještě někdy povolali jako astronauta. Táhl mu na čtyřicet, fyzicky byl sice ve vrcholné formě, nicméně nejlepší léta měl za sebou, to si přiznal už dávno a bez hořkosti. Měl vždycky štěstí, i když zase nikdy nebyl nijak zvlášť šťastný. Zamlada ho vycvičili na pilota, a když Johnsonovy zoufalé argumenty proti Severnímu Vietnamu nabyly takové váhy, že je mohly unést jen bombardéry B-52, přeložili ho na Guam. Když Tricky Old Henry vykrámoval kouzelný roh a Tricky Old Dick do něho zadul, až falešně zaskučel, poslali ho do Vietnamu, a brzy nato vypuklo veliké drahé čepobití s kocovinou a hoši se po deseti letech, které jim už nikdo nemohl nahradit, vraceli domů - aspoň ti, kteří ještě mohli.

Steven B. Stanley (své druhé jméno Benedikt nesnášel) patřil mezi ty, kteří mohli. Létal pak na Rockwellových prototypch B-1, ale když USA na jaře 1977 po neúspěšných jednáních SALT II, to bylo za prezidenta Cartera, začaly zostřovat závody ve zbrojení, vsadily na střely s plochou dráhou letu a zřekly se drahých bé jedniček, přihlásil se dobrovolně u NASA, která zrovna hledala zkušené piloty pro čtvrtou generaci astronautů. Termín "astronauti" byl pouhým eufemismem. NASA cvičila piloty raketoplánů, kteří nevystřčili ze zemské atmosféry nos ani na sto kilometrů, ale držela si lidi ustavičnými řečmi o brzké expedici na Mars, protože Sověti prý také chtějí poslat lidi k Rudé planetě.

Už v roce 1977 americká tajná služba naznačovala, že sovětská vláda zadává těžkému a elektronickému průmyslu větší zakázky, než aby mohly mít bezprostřední souvislost se zbrojením a rozsáhlým odvetným úderem. Od té chvíle, kdykoli se otevřelo nebo zavřelo startovní okno, se pravidelně množily pověsti o sovětské expedici na Mars. Protože ani jedna z amerických sond Viking v roce 1976 nezjistila na Marsu jednoznačné stopy života a obě dvě exobiology, chemiky a geology spíš překvapily tím, že jim přinesly víc hádanek než odpovědí, volala řada významných vědců po expedici k sousední planetě. NASA se jejich argumentů ochotně chopila a zavířila do bubnů reklamy. Vždycky se našlo pár ředitelů NASA, kteří na pokyn průmyslu zatahali za provázky, a jejich panáci ve Washingtonu sebou pohotově zaházeli a znovu se vytasili se starými hesly jako "prestíž USA", "čest národa" a podobně. Vytáhli ze šuplíku plány nebožtíka von Brauna, k jejich realizaci se však příliš neměli. Zakázky zadané průmyslu nestály ani za řeč: projektové studie, alternativní řešení, propočty nákladů. Kongres skrbil. Na závod k Rudé planetě nikdo moc nevěřil, zvláště když se nedalo bezpečně zjistit, jestli se Rusové skutečně připravují. A Kongres nešklubil bezdůvodně, ale jen pár zasvěcených, členů "užšího kruhu", vědělo, že peníze už dávno tečou do jiných, a jak se ukázalo, nenasytných kanálů.

V roce 1982 raketoplán zahájil pravidelné lety a začal pracovat Spacelab. Když se krátce nato přiblížilo startovní okno a Rusové se ani v nejmenším nechystali k nějaké expedici na Mars, USA prozatímne zmrazily všechny plány na meziplanetární lety s lidskou posádkou. Nečinnost Sovětů v tomto směru se nedala nijak vysvětlit. Vojáci pověřeni projektem Chronotron proto prohlašovali, že situace je den ode dne kritičtější, a nabádali ke spěchu. Urychlovala se stavba klecových lodí, rozšiřoval se vědecký štáb. O tomto vývoji neměl Steve B. Stanley přirozeně ani tušení. Pouze pocíťoval, že vláda ztratila jakýkoli zájem na kosmických letech a že se ustavičně snižovaly stavy vědeckého a technického personálu. Pětkrát nebo šestkrát vystoupil s vědci a jejich křehkými zavazadly na oběžnou dráhu, spojil se se

Spacelabem a s jinými vědci a jejich zavazadly se vrátil na Zemi. V roce 1983 z NASA odešel, taková práce mu nebyla po chuti. Dvacet hodin testů a prověřování všech přístrojů a měřicích zařízení v rámci předstartovní přípravy - po necelé hodině letu byla první část akce u konce. Potom dvě hodiny téže procedury v součinnosti se staniční a pozemní kontrolou, zpětný start k Zemi, odhození odpadových kontejnerů při vstupu do zemské atmosféry, přistání.

Steve si už po třetím letu připadal jako drožkář, který se musí nechat šikanovat nervózními metalurgy, biology, geografy, meteorology a astronomy, z nichž většina měla přehnanou starost o bezpečí svých zavazadel s přístroji a své osoby a jemu dávali za vinu, když něco nefungovalo, jak by mělo. Když při šestém návratu vyklopil pěkně naplněnou latrínu do vzdušného moře, kde shořela jak ohňostroj, byl už dávno rozhodnut. Vrátil se jako letecký instruktor k vojenskému letectvu - a nebyl sám.

A tak před dvěma lety přišel sem do Nového Mexika.

Letenka byla na pátek. Steve měl tedy ještě dva dny času na vyřízení svých věcí. Vše, co měl, složil snadno do dvou kovových kufrů a jednoho lodního pytle. Druhý den odpoledne zavolal Lucy, s níž měl už asi půl roku poměr. Bystrá holka se čtyřicítkou na krku, červenohnědými vlasy a vyzývavými očima posazenýma kapánek daleko od sebe. Dělal sekretářku v jedné advokátní kanceláři v Albuquerque. Steve si vyzvedl cestovní příkaz a džípem ho odvezli do města, tam si vzal taxi a nechal si zastavit nedaleko advokátní kanceláře. Jako většina malých mužů měl Steve rád vysoké ženy a Lucy se svým metrem sedmdesát devět odpovídala přesně jeho představám. Říkala mu z legrace Frankie, protože se vzdáleně podobal Franku Sinatrovi ze starých filmů jako "Odtud až na věčnost" nebo "Muž se zlatou rukou", a tvrdila, že mu v žilách určitě koluje italská krev. Steve si sice nedokázal představit, jak by nějaký Ital mohl zabloudit do zbožné baptistické rodiny Stanleyů, ale vzhled tomu nasvědčoval, to zas musel uznat. Rodiče zamlada často pobývali v Evropě. Na mámu se skoro nepamatoval a znal ji vlastně pouze z otcova vyprávění. Zahynula při nějaké nehodě, když mu byly necelé dva roky. Jenom její hlas si nějak zapamatoval, vysoký, jasný, melodický hlas, který se mu z neznámých důvodů spojoval s dojmem pestrého podzimního listí a vůni přezrálého ovoce za slunných odpolední, když utichne vítr.

Steve zval Lucy na večeři a pak ji chtěl zatáhnout někam do baru, ale ona trvala na tom, že uvaří něco sama. Vyrázili tedy v jejím volkswagenu na nákupy a Lucy udělala něco pekelně dobrého a ďábelsky ostrého ze svého mexického repertoáru. Když seděli u druhé láhve Los Reyes, upřela na něho lesknoucí se zelené oči a řekla: "Benedikte," vždycky mu říkala Benedikte, když byla formální, "ty sám musíš vědět co a jak. Je to tvoje povolání a musí ti dělat radost. Byla bych nerada, kdybys měl někdy pocit, že jsi kvůli mně přišel o něco velikého. To by pro nás nebylo dobré."

"Hele, Lucy. Nerad bych se rozhodoval a s tebou se o tom..."

Položila mu ruku na předloktí a dlouho se na něho usmívala. Zdálo se mu, že v tom úsměvu vidí trošku smutku. "Vždyť ty ses už dávno rozhodl, Steve. I když si to zatím nechceš přiznat."

"Ale Lucy, já..."

"Takové dva staré tvrdohlavé osly, jako jsme my, už stejně nikdo nezapřáhne k jedné káře." Když se na ni bezradně podíval, pokračovala: "Ale zavolej mi z Mysu. Dej mi vědět, o co jde."

Když k ránu leželi vyčerpaní vedle sebe, Steve Benedikt docela vážně uvažoval o tom, jestli by se mu přece jen mnohem víc nelíbilo táhnout s Lucy káru než všechno to, co mu mohla nabídnout NASA. A před rozedněním pak ještě na chvíli usnuli.

Když se probudil, Lucy už odjela do úřadu. Ulehčila mu to, chtěla mu to ulehčit, byla už taková. Pořádně se nasnídal. Ačkoli nekouřil, nabídl si jednu z Lucyiných cigaret, vzal z hromádky desek tu navrchu a pustil si ji, byla to italská loutnová hudba, udělal si pohodlí ve vkusně zařízeném obývacím pokoji, znovu vstal a prohlížel si pohlednice z Mexika a z Evropy, ze Sicílie, Kréty, Rhodu, které měla Lucy připíchnuté na zeď. Hlavou se mu honily myšlenky; zmocnil se ho podivný neklid a neuměl si ho vysvětlit. Bylo to skoro jako tenkrát, když ho přeložili na Guam. Krátce předtím mu zemřel otec na rakovinu plic.

Znechuceně zamáčkl druhou cigaretu, kterou si před chvilkou zapálil, sklídl nádobí od večeře a opláchl ho. Pak se oblékl, sebral své dva kufrý a lodní pytel a vydal se na letiště.

Byl tam příliš brzo. Letadlo z Miami mělo kvůli hluboké tlakové níži nad Mexickým zálivem přes dvě hodiny zpoždění. A nepoletí se prý přes Houston, ale přes Memphis.

Zavolal Lucy a rozloučil se. Měla moc práce a jemu to vůbec nevadilo.

Před čtvrtou konečně odstartovali a v Miami přistáli až za tmy. Když vystupoval z letadla, dusné floridské klima ho po prašném a suchém vzduchu Nového Mexika praštilo do tváře jako vlhký teplý ručník.

Blížil se už k východu a tu se ho jakýsi civil zeptal: "Major Stanley?"

"Ano, to jsem já."

"Pojďte laskavě se mnou."

"Mám ještě zavazadla..."

"To nechte na nás. Dejte mi laskavě vaši letenku, majore."

"Ale..."

"Jmenuji se Walton, korvetní kapitán Alan S. Walton od vojenského námořnictva, nyní převelen k NASA. Čekáme na vás už přes dvě hodiny."

"Letadlo mělo zpoždění."

"To my víme, majore." Korvetní kapitán vypadal, že sežral všechnu moudrost. Steve konstatoval, že se mu ten mariňák nelíbí. Korvetní kapitán, jako by mu četl myšlenky a chtěl napravit nepříznivý dojem, se otočil a usmál, byl to ubohý úsměv.

Z toho chlapa sálá šarm jako z mrazáku, pomyslel si Steve vztekale a potom přemýšlel, jak to, že vojenské námořnictvo spolupracuje s NASA. Sice už od samého počátku lovilo návratové kabiny a v poslední době motory raketoplánů a nechávalo si to dobře zaplatit, ale že by dodávalo NASA i průvodce pro nové astronauty, to byla novinka. Jestli námořnictvo shání lidi na ty své pokusy se Sealabem, pak jsou u mě na špatné adrese. Příštím letadlem se vracím do Albuquerque, přísahal si. Walton ho odvedl do jedné místnosti ve staré části letiště, která bývala jinak vyhrazena tranzitním pasažérům druhořadých linek. Tam bylo asi padesát mužů. Postarší šedovlasý číšník, který ve vínovém saku, světlých gabardénových kalhotách a botách s pěnovou podešví připomínal spíš odepsaného konferenciéra, sklízel prázdné lahve od coca-coly a plechovky od piva a přeplněné popelníky vysypával do velké prázdné konzervy.

Steve se rozhlížel, jestli tam někoho nepozná, a vtom uslyšel známý hlas: "To mě mohlo napadnout, že si k tomu zavolaj i starýho Steva."

Mohl to být jedině Jerome Bannister, s nímž prodělal výcvik u NASA, velký ramenatý čtyřicátník s výraznými lícními kostmi, lesklýma černýma očima a s pletí, jakou mají ti chlápci na reklamách Marlboro. Srdečně poklepal Stevovi na rameno. Neviděli se dobré dva roky. Bannister odešel od NASA ve stejné době jako Steve a začal jako letecký instruktor v jedné soukromé škole v Tucsonu. Chtěl si tam vydělat na vlastní leteckou školu.

Vedle Bannistera stál mladý, trochu obtloustlý muž s prořídlymi světlými vlasy, spokojeným, skoro až přihlouplým úšklebkem v červenolícím obličejí a s vyzývavě nakrouceným rusým knírkem, který byl zjevně jeho chloubou.

"Tohle je Harald Olsen," představil ho Bannister. "Nejlepší letecký inženýr, jakýho jsem kdy poznal. Vrať mu do ruky bedýnku s vercajkem, dej mu trochu času a rozlítá ti i autobus."

Plavovlasý mladík nadšeně přikývl a spokojeně se zachichotal. Steva jeho reakce tak překvapila, že na něho několik vteřin zaraženě civěl, než mu přátelsky pokynul. Steve považoval mladíka přinejmenším za trochu divného, ne-li úplně za blázna. Bylo to zvláštní, neboť Jerome si své přátele zpravidla vybíral pečlivě a na slova chvály býval spíš skoupý. Možná už něco vypili.

Teprve teď si uvědomil, že má žízeň, ale už mu nedali možnost, aby si ještě něco objednal. Zřejmě se čekalo už jen na jeho přilet, protože za necelé tři minuty je odvedli ke dvěma letištním autobusům, které je odvezly na okraj letištní plochy ke staříckému Boeingu 737, najatému od Eastern Airways.

Okamžitě se rozjeli ke startu, hned nato měli pod sebou pestrý řetěz světél hýřivě zářícího Miami, pak se letadlo stočilo na sever.

"Nemáš tušení, o co jde?" zeptal se Steve Jeroma, který seděl vedle něho.

Bannister našpulil rty, rozvážně potřásl hlavou a řekl: "Ani při nejlepší vůli si to ještě neumím dát dohromady."

"Že by Mars?" Ale hned si uvědomil, jaký je to nesmysl. O něčem takovém by už dávno museli mít hlášku.

Jerome na něho zkoumavě zašilhal. "To myslíš vážně?"

"Vlastně ani ne," přiznal Steve.

"Jenom se podívej na ty lidi," řekl tiše Jerome. "Některý z nich znám. Pár pilotů s bojovými zkušenostmi i bez; pár s astronautickým výcvikem, většina bez; kupa techniků první garnitury, většina ale nemá o raketách ani páru, natož o nějakém kosmickém letu. Navíc mi připadá, že se do toho silně plete námořnictvo. Je tady spousta pilotů od námořní pěchoty, dobrý kluci. Námořnictvo zatím jenom pro NASA lovilo, tentokrát to ale vypadá na to, že pořadatelé jsou oni. Napadá tě, Steve, proč by se námořníci měli zajímat o Mars?"

"Třeba chtějí, aby tam v kanálech křižovalo pár torpédoborců," řekl Steve.

Jerome se tomu nezasmál. Jenom rezolutně zavrtěl hlavou a zahloubaně se díval před sebe.

Na Mysu se jich ujalo hejno pořadatelů a zavedli je do střízlivé místnosti osvětlené žlutavými neonovými zářivkami. Nejdřív dostali kupóny na stravu a nápoje, pak je rozdělili na ubikace a nakonec se museli nechat vyfotografovat polaroidem, který skoro okamžitě vyplivl potištěnou plastickou kartičku s barevnou podobenkou, na níž vyznačili jméno a hodnotu. Ještě jim dali koženkové mapy s psacími potřebami. Byl na nich znak NASA a pod ním zlatě vyražený nápis SYMPOZIUM - NOVÉ SMĚRY NAUTIKY.

Steve se podívoval, čím by zrovna on mohl přispět k novým směrům nautiky, a šel na ubikaci. Ubytovali ho v jednom z mnoha domečků, které připomínaly bungalovy, stály mezi vysokými eukalypty a oddělovaly je pečlivě zastřižené keře, dobře pěstěný trávník a květinové záhony. Nad mořem se občas zablesklo. Proti zachvívající se obloze se temně tyčily obrovské prastaré startovací rampy programu Apollo. Pomníky expanze, napůl pohlcené džunglí. Vzduch byl vlhký a teplý, ani lísteček se nepohnul. Někde docela blízko kvákaly žáby v síle jedné roty.

Steve byl utahaný jako kuň. Dal si horkou sprchu, nahý si lehl na postel a za pár vteřin už spal.

V sobotu dopoledne se účastníci "symposia" sešli ve velké zasedačce kosmického střediska, kde obvykle zasedaly pracovní skupiny, aby prověřily koordinaci před montáží, když nějaký monstrprojekt vstupoval do konečné technické fáze.

Steva překvapil tak velký počet účastníků, odhadem se sešlo takových sto šedesát sto osmdesát osob. A mezi nimi přes dvacet žen.

Do sálu veledůležitě vplul velký, štíhlý, bělovlasý, asi tak šedesátiletý chlápek v impozantní admirálské uniformě, který se jmenoval Francis, decentně ho provázela suita několika dalších papalášů vojenského námořnictva s adjutanty a v závěsu za nimi kráčelo několik civilistů, asi z NASA, kteří se tvářili nadmíru tajuplně, a pár nápadně uvolněných a lhostejných kontrášů. Posadili se za dlouhý stůl v čele sálu, občas zvědavě pohlédli do publika a zaobírali se papíry, které si rozložili před sebou.

"To bude nějaký galaprogram," zavrčel Jerome, který si sedl vedle Steva. Olsen seděl o židli dál.

"Začínám být napnutý, o co jde," řekl tiše Steve. "Při takové mobilizaci."

"Mně se to celý nelíbí," odpověděl Jerome a potřásl hlavou. Zatvářil se ještě znechuceněji, když se ten Francis s okázalou mladistvostí vyhoupl na pódium, opřel se oběma rukama o pultík mezi vlajkou USA a vlajčkou NASA a s bodrým úsměvem, který se mu vyvedl spíš do grimasy, pozdravil přítomné a přivítal je jménem vojenského námořnictva a NASA. Pak se naklonil nad mikrofon a měl bezmála půlhodinový proslov, v němž neřekl absolutně nic konkrétního, pouze že jde o "čest národa" a že byly svolány "ty nejlepší hlavy národa", aby "ze sebe vydaly to nejlepší" pro zajištění "budoucnosti národa". Pouze na jednom místě naznačil, že "expedice, k níž jsou vyzýváni", bude trvat předběžně asi pět let a po celý tento čas nebude možný žádný kontakt s "domovským světem".

"Promiňte, pane," zeptal se někdo z publika. "Máme tomu rozumět tak, že po celou tu dobu nebude ani rádiový kontakt se Zemí?"

"Bez komentáře," odpověděl admirál. "Opakuji: Po celou dobu expedice, která potrvá asi pět let, nebude žádný kontakt s domácím světem."

"Pane, bude tento kontakt přerušeno tím," nemilosrdně vyzvídal tentýž hlas, "že technické..."

"Bez komentáře," odpověděl admirál Francis už trochu podrážděně. "Jistě chápete, dámy a pánové, že v tomto stadiu projektu vám nemohu podat žádné konkrétní informace, projekt spadá pod nejprísnejší utajení. Teprve až se kladně rozhodnete - a k tomuto rozhodnutí máte čas do zítřka do rána - vám budu

moci zpřístupnit další informace o vašem nasazení."

Zvedl se rozhořčený šum a ozývaly se výkřiky o skákání po hlavě do vody a kupování zajíců v pytli. "Dámy a pánové...", zvýšil admirál hlas. "Dámy a pánové! Uznávám, že vás stavím před neobvyklé rozhodování. Ale nemusíte se obávat žádného rizika, které by převyšovalo riziko běžné kosmicko-technické operace. Pro vaši bezpečnost uděláme vše, co je v lidských silách. Za to vám ručím." Počkal, až se sál ztiší, pak pokračoval: "Všichni přicházíte z nejrozumnějších technických a vědeckých oborů nebo z technických jednotek vojenského letectva, námořnictva, pozemních sil a námořní pěchoty. Jedno však máte všichni společné: Jste svobodní nebo rozvedení a bez rodin, takže máte značnou volnost rozhodování."

Vítězoslavně se usmál, jako by tím vyrazil státní tajemství. "Ještě něco bych rád dodal." Sklonil bělovlasou, nakrátko vystříhanou hlavu, jako by chtěl posluchače nabrat na rohy. "Vyžádali jsme si mnohem víc personálu, než můžeme potřebovat. Aspoň zatím. A proto každý z vás, kdo by měl třeba jen vzdáleně neurčitý pocit, že se nemůže rozhodnout - tedy, kdo by měl pocit, že se z plna srdce a duše nemůže pro tuto věc rozhodnout, měl by vrátit účastnický průkaz. Nikdo mu to nebude mít za zlé, nikdo se na něho nebude hněvat, nikdo se ho nebude ptát proč. Můžete se rozhodnout naprosto svobodně, dámy a pánové."

Francis bojovně vystrčil bradu a vyzývavě se rozhlédl. Výrazem v obličeji sám sebe usvědčoval ze lži. "Jestliže se však, dámy a pánové, rozhodnete kladně," pokračoval, "a jestliže se zítra o desáté dostavíte do tohoto sálu, stáváte se automaticky nositeli tajemství a spadáte pod ta nejpřísnější bezpečnostní ustanovení, a tudíž i pod dohled a omezení, která jsou s nimi spojena. Potom se budete nějak zabývat projektem, buď jako... ehm... létající personál, nebo jako pozemní personál. A..." - zvýšil hlas k závěrečné slavnostní apoteóze - "poznáte vznešený pocit, že přináležíte k elitní jednotce, která dokáže něco zatím nepředstavitelného. Svou účastí zajistíte bezpečnost a blaho našeho národa, přehodíte výhybku pro lepší, pro slavnější budoucnost této země, Západu, jeho křesťanské tradice, ano celé civilizace. Děkuji vám, dámy a pánové."

Jerome vytřeštil na Steva oči, jako by si vykousl plombu.

"Jejda," řekl Olsen. "Tohle bylo učiněné kázání před křížovou výpravou! Líp by to neřekl ani svatý Bernard."

Jerome se tázavě podíval na Steva. "Kdože?"

"Bernard z Clairvaux. Takový křesťanský verbíř z dvanáctého století. Mobilizoval celá rytířská vojska proti Saracénům," vysvětloval Steve.

"Už je slyším řinčet," řekl Jerome a stísněně přikývl. "Důvěrně známý rachot od teheránských událostí a každoročních naftových krizí."

"Myslíš, že by to mohlo být něco takového?"

Jerome pokrčil rameny.

"Máte někdo ponětí, co myslel tím přehazováním výhybky?" zeptal se Steve, když seděli u Bannistera nad několika lahvemi skotské.

"Jsem snad ajznboňák?" řekl Geoffrey "Mojžíš" Calahan. Opíral se zády o dveře, lhostejně zpracovával žvýkačku a kroužil kostkami ledu ve sklenici s whisky. Byl to jeden z těch dlouhatánských černochů, kteří se zřejmě někde speciálně pěstují pro basketbalová mužstva.

Krom něho, Jeroma, Steva a Olsena tam byl ještě Paul Loorey. Přicestoval s brašnou whisky, protože znal Mys ze svých astronautských časů a měl už zkušenosti. "Hoši, tady nevysušují jenom bažiny," řekl, když je zval na skleničku. "Když přijde na věc, tak tady musíte za pořádným lokem ujet sto mil."

Podobně jako Steve a Jerome i on dělal pilota raketoplánu a vydržel to o rok déle, než se vrátil k vojenskému letectvu.

Steve zvedl hlavu a podíval se do jantarových očí Geoffreyho "Mojžíše" Calahana, s nímž se znal teprve pár minut. Mojžíš sklonil vyholenou lebku, přestal žvýkat, rychle hodil hlavou nazad a lízl si ze sklenice.

"A kam se pojede, až přehodíš tu tajemnou výhybku?" zeptal se Steve.

"Kam asi," řekl Mojžíš. Jantarové panenky mu zajezdily v zažloutlých bulvách a pak se upřely na Steva:

"K lepším, ještě lepším a ještě lepším zítřkům! Kam jít? Co ty na to, Paule?"

Paul Loorey - byl to mrzutě se tvářící pětáctičtíř, ještě o pár centimetrů menší než Steve, ale silný a

spory a podle zevnějšku by se dalo spíš usuzovat na úředníčka nebo učitele základní školy - pokrčil rameny, nerozhodně otáčel sklenicí a pak si zase sedl na postel.

"Poslouchal jsem tak trošku, odkud vítr vane," řekl váhavě Jerome. "Nejtutovější tip by mělo být cosi, s čím námořníci už několik let tajnůstkářej na Bermudách. Nějaký komplikovaný projekt s gravitačníma vlnama, umělýma gravitačníma anomáliema a tak."

"Umělý gravitační anomálie," nechápal Mojžíš. "Co to má být?"

Jerome pokrčil rameny. "Nikdo neví nic přesného. Nedá se to zjistit."

"Pak na tom určitě něco bude," podotkl Mojžíš.

"Rušená gravitace, zrušení gravitace, gravitační anomálie, interference gravitačních vln...", přemítal Steve nahlas a cítil, jak se mu díky whisky rozlévá po těle blahodárné teplo. Odpoledne proležel na sluníčku za bungalowem, dokud se nezatáhlo. Předtím mu bylo trochu zima a drink mu teď dělal dobře. "A NASA v tom jede taky," řekl a hvízdal mezi zuby.

"A co by to mělo znamenat?" zeptal se Harald Olsen.

"Gravitace znamená hmotu," řekl Loorey a kantorsky zvedl ukazováček, "a hmota znamená gravitaci. Co potom znamená gravitační anomálie pro onu hmotu?"

"Co se stane s onou hmotou?" zeptal se Harald.

"Jak anomální je ta anomálie?" přidal se Mojžíš.

"Pořádně," odpověděl Jerome, "soudíme-li podle množství potřebné energie. Jde totiž do gigawattů."

"Cože?" vyjevil se Harald.

"Gravitační anomálie pro onu hmotu znamená," pokračoval klidně Loorey, "že se ta hmota v extrémním případě buď nekonečně zvětší, nebo úplně zmizí."

Harald Olsen, který si ustavičně přihýbal, rejdl prsty po kalkulačce a občas si něco poznamenával do desek od NASA, teď překvapeně zvedl hlavu.

"A kam?" zeptal se.

"Ano, kam?" zeptal se taky Loorey.

Najednou všichni zmlkli. Zdálo se, že se klimatizace zčistajasna porouchala a je nepřírozeně hlučná.

"Aha. No jo... to bude asi ono," řekl Jerome a rozlil zbytek láhve do sklenic. "A kdo do toho jde?"

"Já," vystřelil Harald Olsen. "Zas něco nového."

"Vzhledem k tomu, že beztak patřím k elitě národa," prohlásil Mojžíš a opičil se po Francisovi, "stěží mohu nevyslyšet jeho volání."

"Něco takového přece nemůžeme nechat na těch vodnatelnej hlavách od námořnictva," řekl Loorey s pohrdáním. "A navíc začínám bejt děsně zvědavěj."

"A co ty, Steve?" zeptal se Jerome.

Steve pokrčil rameny. "A ty?" odpověděl otázkou.

Jerome mu položil ruku na rameno. "Já si myslím, že v něčem takovém vás nemůžu nechat. A navíc, jestli můžem admirálovi věřit, jde o tradici křesťanského Západu."

"Vyser si voko!" vztekal se Mojžíš.

"Takže poneseme kůži na trh," řekl Loorey a mrzutě přikývl. "Pro čest národa."

Jerome si opovržlivě odfrkl.

"Na přehození výhybky pro lepší, pro slavnější budoucnost této země," pravil Mojžíš, vymáčkl mezi zuby bublinu, nafoukl ji, až hlučně praskla.

"Ale ty vodnatelný hlavy od maríny mi můžou," ujišťoval je Jerome ztěžklým jazykem a převrhl do sebe zbytek whisky.

"A mně celá ta křesťanská západní civilizace," prohlásil důrazně Mojžíš Calahan, vyplivl si žvýkačku do dlaně a odhodil ji do jednoho z přeplněných popelníků. "To vám přísahám!"

"Vojenský námořnictvo a křesťanský Západ," rozchechtal se Loorey, až stěží popadal dech. "Svatá papežská flotila. No tě pic!"

Steve ležel ve tmě a soužil si mozek zamlžený alkoholem úvahami, kam by při nějaké gravitační anomálii mohla zmizet hmota, jenže myšlenky se mu hnaly temnými labyrinty, nad něž se snesla neprostupná mlha, a pokaždé když si myslel, že spatřil světýlko, a rozběhl se za ním, narazil do zdi. Hlavu a nohy měl jako z

olova.

Pak se mu zdál sen o jedné povídce, kterou četl před mnoha lety. Byla o poutníku časem, který se vrátí do Shakespearovy Anglie, ale octne se ve světě děsivého snu. Tím poutníkem byl on. Před hostincem, v němž se chtěl ubytovat, se v bahně mezi odpadky a výkaly válela hnijící useknutá ruka, na jejíž svaštělé šedé dlani se otevřelo oko a pozorně si ho prohlíželo.

V prvním patře hostince byla velká dřevem obložená místnost, kterou osvětlovalo pouze úzké okénko a z níž vedla do přilehlých světnic podivně úzká dvířka. Tam za mohutným stolem seděl velký, štíhlý, bělovlasý muž, oblečený do černé kůže, a na obličeji měl černou popraskanou koženou masku, jakou nosívali malomocní. Úzkými šterbinami mu probleskávaly oči a místo úst měl zdrhovadlo s velikými zuby, které neživému obličeji dodávalo výraz šklebící se lebky. Na psacím stole před ním stála drahocenná, umně broušená váza z benátského skla, z níž trčela kytice liliovitých květů, které namísto tyčinek měly oči, a ty oči se na něho zvědavě dívaly. Muž pánovitě pokynul do tmy za Stevem, a když se Steve otočil, aby zjistil, co mu tím chce muž s maskou říct, spatřil, jak se v přišerí nepozorovaně otevřely dveře. Z úzké místnosti, která nebyla hlubší než rakev, vyšla žena. Když se k němu obrátila tváří, poznal ji.

Byla to Lucy!

Rozběhl se k ní. Staré prošlapané dlaždice mu pod nohama nepřírozně hlasitě skřípaly a tak povolovaly, až měl chvíli pocit, že se propadne stropem do přízemí.

"Lucy!" vykřikl a rozevřel náruč na přivítanou. V té chvíli jí z výstřihu vyšlehla jedna z těch liliovitých květů a upřeně se na něj podívala.

Steve zděšeně uskočil, ale muž s maskou k němu zezadu nepozorovaně přistoupil a stiskl mu hrudník takovou silou, že Steve skoro nemohl dýchat.

"Lucy!" lapal po dechu, zatímco ho muž s maskou nemilosrdně svíral a příšerné květinové oko na masitém stonku k němu přirůstalo. Steve si všiml, že Lucyina poobnažená hrud' je poseta nepatrnými kapičkami potu, ale jakkoli se snažil, v rostoucí tmě už její obličej nerozeznával. A ten divný praskavý zvuk za jeho zády, který si už dlouho uvědomoval a nijak si ho nedokázal vysvětlit, byl stále hlasitější a pronikavější.

Po nějaké chvíli se Steve vzpamatoval a rozsvítil. V malé místnosti bylo dusno k zalknutí. Před spaním vypnul klimatizaci, protože ho ze studeného průvanu bolívalo v krku.

Pronikavé praskání, které ho provázelo celým snem, nepřestávalo. Pršelo. Steve otevřel dveře. Hustý tropický liják, kaskáda podobná miliónům drobných stříbřitě se lesknoucích rybek šuměla na zem a bubnovala do velikých listů křovin, jež lemovaly cestičku před bungalovem a jako v bolestech se svíjely pod prudkými úderem. U zdi se ukryl houf velikých tmavých ropuch. Připomínaly černé kameny velké jako pěst, pouze strnulé oči se jim ostražitě leskly. Daleko nad mořem mezi rozevírajícími se vnitřnostmi mračen prošlehávaly záblesky tmavorudé jako magma.

Náhle mu plně došlo, k čemu se rozhodl, a úzkost mu na chvíli sevřela hrud', jako by za ním stále ještě stál muž s maskou a pevně ho tiskl. Zhluboka dýchal čerstvý vlhký noční vzduch, dokud tlak nepovolil. Než opět usnul, uvědomil si, že všechny ty lilie ze snu se na něho dívaly Lucyinými očima.

OPERACE ZÁPADNÍ PÁNEV

Když ráno kráčeli k zasedacímu středisku, slunce už skoro vsálo vlhko nočního deště, cesty byly suché a jen tu a tam se ještě blyštěla kapka v trávě, na květech a na keřích. Vzduch byl čistý, svěží a ztěžklý vůní květů.

V zasedačce titíž papaláš, vymódění a rozesazení jako včera. Admirál Francis vyšplhal na pódium pod obrovské promítací plátno, postavil se mezi hvězdnatý prapor a vlajku NASA a triumfálně zvedl nad hlavu útlý svazeček účastnických kartiček.

"Nic jiného jsem neočekával, dámy a pánové," oznámil rozjařeně. "Děkuji vám. Pouze osmnáct hostů se nemohlo rozhodnout ke spolupráci na našem projektu. Předpokládám, že pro odmítnutí mají své důvody, a slíbil jsem, že tyto důvody budu respektovat a nebudu se na ně ptát. Jedná se o tyto osoby..." začal číst jména z odevzdaných plastických kartiček a po každém jménu se významně odmlčel, jako by je poznamenával nějakou nesmazatelnou hanou.

Stevovi to přišlo laciné. Šestnáct mužů a dvě ženy se dobrovolně nepřihlásili a vrátili "účastnické průkazy".

"Upozorňuji vás, dámy a pánové," pokračoval admirál, "že od této chvíle jste nositeli tajemství nejvyšší důležitosti a budou na vás uplatňována příslušná bezpečnostní opatření. Informace, které teď obdržíte, nejsou určeny pro nepovolané, a ujist'uji vás, dámy a pánové, že učiníme veškerá - opakuji - veškerá opatření, aby se tyto informace k nepovolaným nedostaly."

Vystrčil bradu a zkoumavým pohledem putoval po přítomných, jako by chtěl odhalit posledního nepřátelského agenta a na místě ho skolit. Napětí v sále rostlo.

"Vy, dámy a pánové, budete tvořit předvoj velkolepé operace, která zaručí další trvání Západu a blaho všech našich spojenců. Vaším úkolem bude... ééé... v pravý čas přehodit výhybku pro takovou budoucnost, jakou si my přejeme. Nyní k vám promluví korvetní kapitán Walton, který vás seznámí s technickými podrobnostmi. Děkuji vám, dámy a pánové."

K řečnickému pultu přišel fešácký a nažehlený důstojníček a sklonil se nad mikrofony. Steve ho v první chvíli nepoznal, ale když uslyšel jeho hlas, uvědomil si, že je to ten nesympatický chlapík, který na něho čekal v Miami.

"Technický rozvoj posledních let, opírající se od poloviny šedesátých let o fyzikálně matematický základní výzkum, dosáhl rozhodného průlomu, který můžeme doslova označit za převratný objev." Zaváhal, zamračil se a podezíravě se podíval na mikrofony, jako by nedůvěřoval bezpečnostním opatřením. V sále zavládlo vyčkávavé ticho.

"Nejsem přítel velkých slov," pokračoval, "ale získání ohně, objev teorie relativity a první výlety na Měsíc jsou proti tomu, čeho jsme teď dosáhli, nevinným krůčkem vpřed."

Nálada v sále nyní dosáhla bodu, kdy se předrážděné napětí často převrátí ve veselost a nevázanost a projevuje se rádoby vtipnými výroky, kterým se ostatní vděčně smějí.

Před promítacím plátnem se pomalu rozvíjela mapa. Bylo to plastické zobrazení středomořské oblasti asi osm metrů široké a tři a půl metru vysoké.

"Abyste si krásné Středomoří nemuseli jenom představovat, dali jsme zhotovit mapu, která ukazuje jeho fyzickou strukturu."

"No né," vykřikl někdo, "že by snad marína chtěla vypumpovat Středozemní moře?"

"Já u maríny sloužil...", zanotoval jiný.

Smích.

"To není nutné," nedal se Walton vyvést z klidu, "bývaly totiž doby, kdy byla Středomořská pánev suchá. Středozemní moře je pánev se silným odparem vod, to znamená, že ztrácí víc vody, než jí přítoky přijímá. Když je Gibraltarský průliv uzavřen - a to se už v dějinách Země několikrát stalo - mění se Středomořská pánev v poušť, která je asi tak dva až tři tisíce metrů pod mořem a na níž se místy vyskytují slaná jezera a bažiny, a to zvláště v této oblasti..." ukázal na příkop pod prudce se svažujícím hřebenem jižně od Kréty, do něhož se hlubokým kaňonem mezi Wádí Haifou a Alexandrií vléval Nil, "a tady." Ukázal na široce rozvětvenou deltu Rhôny asi na úrovni Barcelony, kde se řeka hlubokou dvoukilometrovou strží valila do srpovitého jezera, jež začínalo asi 200 mil na jih od Nice a jehož východní břeh probíhal souběžně se západním pobřežím Korsiky a Sardinie. U Baleár se jezero stáčelo na západ, stále se zužovalo a dosahovalo zhruba na jih od Cartageny.

"Řeknete si, že je to možná docela zajímavé, ale co má být. Co je nám do nějaké slané pouště, která bůhvíjak dlouho leží na dně moře."

Souhlasný šum.

"Asi tak před 5,3 miliónu let se roztrhlo - pravděpodobně zemětřesením - pozemní spojení mezi Pyrejským poloostrovem a Afrikou. Do pánve vproudila voda Atlantiku a naplnila ji."

"A co má být?" zvolal někdo. Pár lidí se zasmálo.

Walton se na tazatele chvíli díval a v tváři se mu zračila nekonečná trpělivost s takovým stupněm natvrdlosti.

"My vás totiž do této oblasti můžeme dostat ještě dřív, než bude pod mořem," řekl lapidárně Walton.

"Máme na to zařízení: chronotron."

Steve měl na chvíli pocit, že se mu zastavilo srdce.

Otočil se na Jeroma, jako by se potřeboval ujistit, že to není sen. Jerome na něho zíral s očima rozšířenými hrůzou. Najednou zavládlo takové ticho, že by bylo slyšet spadnout špendlík, potom sál zašuměl, podobalo se to zasupění, skoro až bolestnému zasténání, a vyjadřovalo to nevěřicný údiv.

"Vaší operační základnou bude Západní pánev," pokračoval Walton a rozmáchl se mezi Sicílií a Gibraltarem. "Pošleme vás pět a půl miliónu let do minulosti a vy tam vyřídíte pár maličkostí, které boží prozřetelnosti z neznámých důvodů patrně unikly."

Walton se zašklebil. Taková malá krysa, pomyslel si Steve, hnusná malá nenažraná krysa, chtivá moci a seberealizace za každou cenu.

"Ale jak se říká," pokračoval korvetní kapitán a do hlasu se mu vloudila stopa cynismu, "člověče, přičiň se, a bůh ti pomůže." Zvedl oči od papírů a vítězoslavně se zašklebil. "A právě to chceme. Přičiníme se, dámy a pánové. A vy budete jádrem plánované operace. Budete dozírat na logistické a technické úkoly a samozřejmě převezmete i úkoly zabezpečovací."

"Jaké zabezpečovací úkoly?" zajímal se někdo.

"No... myslím to samozřejmě všeobecně. Budete chránit stavební skupiny před divokou zvěří a našimi prapředky, opolidmi. Vy a technický personál budete prvními lidmi v té epoše. S vámi tam budou dopra-

Zapadni část středomořské pánve před 5,3 milionu let Gibraltarský průliv je zablokován vrásněním, pánev je až na několik solných jezer vyschlá.

veni geologové, geofyzici a naftaři. Za úkol budete mít toto," korvetní kapitán si vzal dlouhé ukazovátko a ukázal na mapu.

Šikmo přes Západní pánev se táhla červená čára, která se jihozápadně od Tripolisu větvila na dvě ramena, jedno vedlo na východojihozápad a druhé na jihojihozápad.

"Hodláme odčerpat šejkům ropu dřív, než si na ni budou moci dřepnout."

Šílená smělost myšlenky vzala všem na chvíli dech. Pak se zvedla vzrušená změt' hlasů.

"Neuvěřitelný," zabručel Jerome.

"To je přece učiněné šílenství," řekl Steve.

"Ať se to zdá sebevíc pošahaný, tak přece jen ten plán považuju svým způsobem za geniální," smál se Jerome a vrtěl hlavou.

"Je to naprosto spravedlivá věc. Pouze opravujeme chybičku, která se vloudila do procesu stvoření," pokračoval Walton a samolibě se usmál. "Celou tu věc bychom mohli, méně euforicky označit i jako geofyzikální kosmetickou operaci." Znovu se obrátil k mapě. "Operace Západní pánve se bude zabývat zásobami ropy v severní Africe, v dnešní Libyi a Alžírsku. Hlavní těžební oblasti leží zde..." - sledoval ukazovátkem východně ubíhající větev čáry - "mezi Velkou Syrtou a Al-Hárudž al-Aswadem kolem Bedy, Wáhy a oázy Džalo v jižním Bengházi. Ostatní zdroje jsou zde..." Ukazovátko objelo oblast, v níž končila jižní odbočka. "Na východ od Tinghertské plošiny v ergu Búrarhet na dnešních alžírsko-libyjských hranicích. Ropovody z obou těchto těžebních oblastí se spojují zde u Bir el-Ghnemu. Trasa povede odtud dál na severoseverozápad, poblíž Zuáry dosáhne dnešní linie pobřeží, potom dál po plochém šelfu mezi Maltou a tuniským pobřežím až sem na severovýchod od mysu Bon. Tam se prudce stáčí na západoseverozápad, táhne se kolem dnešního ostrova Sant Antioco podél jižního srázu horského masívu, který tvoří ostrov Sardinii, a na okraji Baleárské pánve se stáčí na sever, chvíli sleduje západní pobřeží Sardinie a na úrovni ostrůvku Mal di Ventre se obrací na severozápad, prochází severní částí Pánve a vede do ústí Rhône, které v oné době leží o více než dvě stě kilometrů jižněji, asi tak na úrovni Barcelony. Trasa vede na sever kaňonem Rhône, pokračuje údolím Saóny, prochází Burgundskou branou a podél toku Maasy severní Francií a Belgií až do Nizozemí. A tam asi u Maastrichtu dosáhne pobřeží, protože hladina Atlantiku byla v té době podstatně vyšší než dnes. Na přesné linii pobřeží se vědci nemohou shodnout. Klima bylo jednak podstatně teplejší, v ledovcích a polárních čepičkách bylo vázáno méně ledu a výše mořské hladiny byla tudíž nadprůměrná; a pak tektonické desky, které lemují

Středozemní moře, eurasijská, adriatická, egejská, turecká, arabská a africká, ležely v té době zřejmě výš. Teprve později byly stlačeny nesmírnou tíhou vod Středozemního moře, což v přilehlých oblastech muselo vyvolat silný tektonický neklid. V pobřežní oblasti u Lutychu, Maastrichtu, Cách, Bonnu a Koblenze naráží náš ropovod na druhý, který vede z Perského zálivu a Saudské Arábie přes Anatolii, potom podél černomořského pobřeží a podél toku Dunaje a nakonec přetne Evropu. Oba ropovody se spojí a budou vyvedeny do pevninského šelfu Severního moře. Odtud bude několik chronotronů, maskovaných jako vrtné plošiny, čerpat podle potřeby ropu z minulosti."

"A naftoví šejkové si to nechají líbit?" zeptal se někdo.

"Nic ani v nejmenším nenasvědčuje tomu," řekl Walton, "že by se někdo mohl něco o projektu dozvědět. Ani o vědeckém základu, ani o technickém provedení."

Korvetní kapitán neřikal tak docela pravdu. Byla tu totiž určitá podezření, že se Sověti zabývají něčím podobným. Od poloviny sedmdesátých let křížovala ve východním Středomoří sovětská letadlová loď Kyjev. Postupně se k ní přidaly ještě čtyři podobné jednotky, nad jejichž účelem si vojenští specialisté lámali hlavu.

"Nícméně," pokračoval Walton, "nebudeme nic riskovat a připravíme se na všechny eventuality. K jmenovaným bezpečnostním opatřením bude přináležet i obrana před potenciálním nepřítelem. Budou k dispozici zbraně - i těžké. K vašim úkolům bude ostatně patřit i zásobování technického personálu čerstvým masem," dodal rychle. "Jsou-li mezi vámi vášniví nimrodí, pak se vám naskytují netušené možnosti. Setkáte se s pravou, ještě naprosto nedotčenou divokou přírodou."

"A bude k dispozici i něco, co by nás z té divoké přírody vrátilo?" vykřikl Mojžíš, který s Looreym a Olsenem seděl o dvě řady dál za Stevem a Jeromem. Steve se otočil. Loorey už začínal balit jedno z děvčat z NASA. Seděla vedle něho, byla mladá a bezstarostná, radost pohledět, mohlo jí být nanejvýš pětadvacet, měla pršinos, krátký, trošku rozježený blondátý ohon, byla opálená a pihovatá i ve výstřihu porozhalených bílých letních šatů. Loorey nestydatě obdivoval, co se nabízelo jeho zraku, nedíval se tak mrzutě jako jindy a zdálo se, že to, co objevil, je pro něho mnohem zajímavější než výklady korvetního kapitána. Steve se usmál, a když se jejich pohledy setkaly, Loorey se na něj zašklebil a obdivně zvedl obočí.

"Hezky jedno po druhém," odrazil Walton Calahanovu otázku a zvedl ruku. "O tomhle problému ještě bude řeč."

"Říkáte o problému, pane," skočil mu do řeči Olsen. "Jsou v tomto směru nějaké problémy?"

"V žádném případě," ujist'oval ho Walton. "Pouze některé... no... série testů nejsou ještě zcela uzavřeny. Ale vidíme to... teda...," zabořil se pohledem do podkladů, "velmi, velmi optimisticky."

"Co to má znamenat, pane?" Harald se nedal odradit a š'oural dál. "Přece jste už někoho vyslali a zas vrátili zpět, ne?"

"Poslyšte, poručíku Olsene," řekl podrážděně Walton, "jestli mi už konečně dovolíte pokračovat, pak tento bod objasním k vaší spokojenosti."

"To doufám, pane."

"K šesté flotile patří i osm reaktorových lodí, které jsou maskovány jako zásobovací jednotky, ve skutečnosti však nesou technická zařízení, jimiž vás a veškerou výstroj a výzbroj budeme dopravovat do minulosti: jsou to takzvané chronotrony, v hantýrce se jim říká klece."

"Velmi důvtipné," zvolal někdo.

"Tyto nosiče klecí už delší dobu operují u jižního pobřeží Sardinie...", ukázal na červeně vybarvený obdélník, který začínal asi patnáct mil jižně od mysu Sperone a táhl se asi čtyřicet mil na jihovýchod, "pak tady těsně u západního pobřeží...", ukázal na druhý červený obdélník, dlouhý asi čtyřicet mil, který začínal severozápadně od ostrova San Pietro a sahal na úroveň Oristana, "a stejně tak tady a tady," ukázal na třetí a čtvrtý červený obdélník. Jeden ležel asi dvacet mil jižně od Toulonu a táhl se jihovýchodním směrem, druhý byl asi sto mil na jih od Barcelony v severovýchodním předhůří horského masívu, který představoval východní Baleáry Mallorku a Menorku. "Nad těmito cílovými oblastmi se už tři roky v pravidelných intervalech spouští materiál do minulosti: ropovodní potrubí, stroje, pohonné hmoty, geologické přístroje, potraviny, léky, stany, nafukovací přístřeší, zbraně, munice, věci denní potřeby a tak dále." Podíval se směrem, kde seděl Olsen, a pokračoval: "Co se týče návratu, tak není

seběmenšího důvodu k obavám. Ve východních Bermudách byl zřízen výzkumný ústav vybavený nejmodernějším chronotronickým zařízením. Odtamtud jsme už poslali do minulosti řadu vědců a techniků. Teď planýrují několik čtverečních kilometrů plochy, upravují ji na takzvanou výstupovou zónu a zavádějí příslušné instalace. Odtamtud vás po splnění úkolu určitě dostaneme zpět."

"Ale nazpět jste nedostali ještě nikoho," namítl Olsen. "Přitom ta věc, ta výstupová zóna, musí být už dobrých pět miliónů let hotová."

"Návrat je v principu stejný proces jako transport do minulosti," vysvětloval Francis, "pouze se změní znaménka." Admirál byl přímo otcovsky vldný. "Nejlepší hlavy národa pracují na tom, aby zařízení vylepšily a vrátily vás bezpečně do vlasti. V tomto směru bych byl velmi, velmi optimistický. Za pět let jste zase doma, dámy a pánové. Za to vám ručím."

"Veškeré problémy s návratem jsme skutečně ještě nevyřešili," přiznal Walton, aniž nějak blíže přistoupil na Olsenovu námitku, "ale to vůbec nic neznamená. Měli byste si totiž uvědomit, že stačí, když někdy v budoucnosti bude jedno z našich zařízení fungovat. Odtamtud vás pak vrátí jakýmkoli chronotroem do vaší epochy. Teoreticky vás můžeme po těch pěti letech, na něž jste se zavázali, vrátit o pět let starší a moudřejší přesně do dnešního dne nebo i dále do minulosti. To druhé však není možné z bezpečnostních důvodů, to jistě chápete, a to první by podle našich psychologů bylo neblahé pro vaši psychiku.

Subjektivní čas a reálný čas by měly, když už probíhají asynchronně, trvat přibližně stejně dlouho, jinak by z toho vyvstaly ještě společenské a právní problémy, do nichž bych se teprve nechtěl pouštět."

"Námořnictvo se o nás stará přímo dojímavě," vykřikl Mojžíš.

"A nebylo to tak vždycky, majore Calahane?" opáčil s úsměvem korvetní kapitán.

"Ten Walton není blbej," řekl tiše Jerome. "Vůbec bych se nedivil, kdyby nás znal všechny jménem, aby nám mohl dávat černý a červený puntíky."

"Je to krysa," zavrčel Steve. "Prohryže se každou překážkou, jen aby se dostal k cíli."

"Jsou nějaké dotazy?" zavolal Walton.

"Prve jste říkal, že nás vrátíte z Bermud," řekl kdosi se silným jižanským přízvukem. "A já si myslel, že se to má konat na Riviére." Několik lidí se zasmálo. "Jak se dostanem přes Atlantik? Letecké spojení asi ještě žádné nebude."

"Bude však námořní," odvětil klidně Walton. "Hodláme v okolí dnešního Cádizu vybudovat přístav a zřídíme každoroční linku mezi Evropou a Bermudami. Právě stavíme klec, jíž bude možno expedovat i objekty velikosti námořních jednotek a organizovat přísun pohonných hmot a mužstva.

Rád bych se zmínil ještě o jedné věci," pokračoval Walton. "Podrobně se k tomu vrátíme ještě při pohovorech s jednotlivými výsadky, ale měli bychom vzít tento problém v potaz už od počátku.

Chronotrony, které vás dopraví do minulosti, mají rozptyl, který se dá sice omezit na minimum, ale nedá se úplně odstranit. V naší cílové oblasti to dělá tak šest až osm let. To znamená, že dvě skupiny, které budou vysazeny v téže vteřině a odeslány na přesně stejnou vzdálenost, mohou dorazit na místo s rozdílem šesti až osmi let. Představuje to jisté logistické problémy, ale ty nejsou nepřekonatelné. V důsledku toho však budeme sestavovat takzvané smíšené skupiny. Nikdy nepůjdou jenom samotní technici, vždycky s nimi bude jeden ozbrojený muž s vojenskými zkušenostmi. Budou to skupiny po dvou a po čtyřech, přijde na vybavení, a ty budou plně motorizované a soběstačné, aby mohly samostatně operovat, kdyby se stalo, že by musely být několik let odkázány samy na sebe. Neboť každá skupina může být tou první a - i když je to dost nepravděpodobné - celé měsíce čekat na další."

"Z toho se může vyvinout docela napínavá slepá bába," zabručel Steve. Jerome přikývl.

"Přistanete zde," řekl Walton. Ukázal na úzký zelený obdélník, který probíhal asi třicet mil severně od Cap de Fer souběžně s alžírským pobřežím a táhl se asi čtyřicet mil východozápadním směrem. "Tuto oblast mezi severoafrickou náhorní rovinou a Baleárskou pánví jsme zvolili z toho důvodu, že splňuje tři důležité požadavky: Terén je relativně rovný, to znamená, že zvolna klesá od jihu na sever k Baleárskému moři, leží tisíc až tisíc pět set metrů pod hladinou moře, je tedy vhodný pro přistání kluzáků, které budou vypuštěny na nynější hladině, a nachází se v mezinárodních vodách - v dnešních mezinárodních vodách. Až dorazíte do cílové doby - a za předpokladu, že nebudete patřit k těm úplně prvním skupinám - naleznete tam základny. Nejbližší by měla být asi tady." Ukázal na sráz jižně od Palmaského zálivu na jihozápadním cípu Sardinie. "Pravděpodobně budete očekáváni už v prostoru přistání. Když vám nikdo

nepomůže a nebude odpovídat na vaše rádiové signály, nepropadejte panice. Uvědomte si vždycky, že jste třeba těmi prvními, dejte se do toho a připravte všechno pro přistání další skupiny. Můžete tak činit v hrdém vědomí, že se jako první zmocňujete panenské Země, na niž ještě nikdy nev kročila noha člověka." "Bravo!" vykřikl někdo.

"To se nedá poslouchat!" vrčel Steve.

Jerome se zachichotal. "Klid," řekl. "Ten chlapec to dělá moc dobře."

"Děkuji vám, dámy a pánové," zakončil Walton.

Vstal admirál Francis a přistoupil k pultu.

"Víte, co je tohle?" zeptal se a vítězoslavně zvedl hrst čehosi špinavě žlutého, co vypadalo jako obrovské hrací žetony. "Tohle je umělá hmota," oznamoval s blaženými dětskýma očima, "a sice 5,3 miliónu let stará umělá hmota. Přesně tentýž materiál, který používáme pro ropovod a který odesíláme do minulosti. V roce 1970 ji vyzvedl Glomar Challenger z dvoutisícimetrové hloubky sto mil jižně od Barcelony, a to přesně na tom místě, odkud nyní shazujeme materiál. Vidíte, dámy a pánové, a to je ten nejlepší důkaz pro to, že se naše operace zdaří."

"Promiňte, pane, ale mně to nepřipadá zrovna povzbudivé," řekl Calahan, "když se ta věc najde přesně na tom samém místě, kam byla před pěti a půl miliónem let shozena. Mě by spíš přesvědčilo, kdyby Glomar Challenger navrtal ropovod tam, kde nebyl vysazen žádný materiál."

Zdálo se, že admirálovi zmrzl vítězoslavný úsměv. Walton mu čile přispěchal na pomoc.

"Spouštíme pochopitelně mnohem víc materiálu, než budeme kdy potřebovat, majore, abychom ho měli kdykoli dostatek. Takže je naprosto pochopitelné, že se v cílové oblasti ještě povaluje materiál, protože nebyl všechn spotřebován. Nechápu, co je na tom tak zvláštního."

Francisův vítězoslavný úsměv opět roztál. "Máme ještě víc důkazů pro to, že projekt dopadne dobře, a to už hodně dávno," oznamoval. "Nic nám tedy nebrání jít do toho s plným optimismem. Společně se dáme do věci, která naši budoucnost rozzáří mnohoslibným svitem. Kéž bůh nám všem..."

Admirál dál řečnil do mikrofonu, ale Steve ho už neposlouchal. Když pak za několik minut vycházel ze sálu bez oken, přímo se lekl, protože nečekal, že vyjde do prudkého slunečního svitu. Předtím si z neznámých důvodů myslel, že venku musí být tma jako v pytli. Byl jako omámený a bolela ho hlava. Zřekl se tedy oběda a šel si na pár hodin lehnout. Ležel pod chladným prostěradlem, ruce a nohy měl těžké jako cent, chvíli se ještě díval na bledě modrý ventilátor s pochromovanou mřížkou, jak s trpělivostí robota otáčí svou tvář vždy o devadesát stupňů. Pak usnul.

Vzbudilo ho zaklepání. Venku stál Jerome s Haraldem a Mojžíšem.

"Bude temponautskej křest," mrkl na něho Harald Olsen. Prořídlé světlé vlasy se mu připlácly na hlavu, jak se sprchoval. Čerstvě si nakroutil knírek. Vypadal jako zvědavé tulení mládě a během několika minut na floridském slunci se stačil spálit.

"Hlavně to vysazení si musíme natrénovat," řekl Jerome.

Steve si dal studenou sprchu, oblékl se a šel s nimi. Hlad měl jako vlk a ještě větší žízeň, ale k máni bylo jen podchlazené nechutné pivo v plechovkách. Později se jim podařilo přemluvit Paula Looreyho, aby vydal zbytek zásob whisky. Tím se vykoupil, protože chtěl strávit večer s tou maličkou z NASA.

Jmenovala se Jane Brookwoodová a dělala v logistickém oddělení operace Západní pánev. Věděla přesně, kam bylo co spuštěno, jenomže Looreyho zajímalo něco úplně jiného a ona zřejmě nebyla proti. Harald, Jerome, Mojžíš a Steve se vrátili do Calahanova bungalovu a vysadili. Naprosto. Ani jeden z nich pak nevěděl, jak se dostal domů.

VYSAZENÍ

Po deseti týdnech teoretické výuky na Mysu a v Houstonu pod vedením různých specialistů, především geologů, geofyziků, naftářů, zkušených učitelů a inženýrů, ale i biologů, botaniků, paleontologů a antropologů byla výsadková skupina přeložena k výcviku do Arizony. Tam se seznamovali s novou vojenskou technikou: s "kočkou", lehkým pásovým vozidlem vyvinutým speciálně pro jízdu v poušti a savaně, které však mohlo zdolávat i extrémní stoupání a operovat v bažinatém terénu, a se středním granátometem vojenského námořnictva typu "Fireflash", jímž se daly odpalovat taktické atomové

granáty.

Nacvičovali jízdu v příkrém a těžce sjížděném terénu, učili se triky, jak se vyprostit z bažin a překonávat duny, budovali úkryty v sypké půdě a hloubili studny ve vyprahlých oblastech, lovili do pastí drobnou zvěř a nutili se pozřít na ohni opečené ještěrky.

Lov na ještěrky byl většinou úspěšný. Byly lenivé, protože v tu roční dobu většinou vál ledový severák. Ačkoli slunce pražilo, teploměr málokdy vystoupil nad patnáct stupňů. Rok 1985 se chýlil ke konci, zima nastala záhy. V horách už napadl sníh.

Každý volný víkend Steve létal z Tucsonu do Albuquerque za Lucy. Měl tak trochu špatné svědomí, že se přihlásil do projektu, a choval se k ní proto zvlášť mile. Jí se to líbilo a usmívala se.

"Nelam si s tím tolik hlavu, Frankie," říkala. "Máš dobrodružnou náтуру a to se mi na tobě líbí. Já jsem totiž spíš takový ten usedlý typ, už skoro dvacet let udržuju v pořádku kšeft starého O'Nooleyho, píšu účty jeho klientům a vymáhám jeho peníze a s úzkostí čekám, že přijde den, kdy už ani tenhle podivín tady nebude. Panebože, je mi nanic, když na to jen pomyslím. Za pět let ze mě bude asi stará škatule, ale kdoví? Stav se, když budeš mít chuť. Budu mít radost, i kdyby ses stavil jenom na čaj. A piš mi." Steve stiskl zuby. Cítil se všelijak, ale nemohl jí říct, že to nepůjde. Připadal si podle, cítil se jako neupřímný milenec, který se po tajné sladké chvilce vypaří.

Koncem března 1986 je přeložili do výcvikového prostoru vojenského letectva na jih od Utažského jezera, kde se obvykle prováděl výcvik výsadkových jednotek ve ztížených podmínkách. Nacvičovali výsadek nejdříve z 2000 metrů, potom z 1500 m a nakonec z výšky 1000 metrů, zpočátku bez zátěže, aby dostali cit pro letové vlastnosti kluzáku, později s kompletní výstrojí a s posádkou. "Drak", jak se nazýval asi dvanáctimetrový kluzák, připomínal tvarem rejnoka, byl z lehkého kovu, potažený plastikovou fólií a v trupu měl "kočku" i s přívěsem a množství výstroje a zbraní. Starý Sikorski S-64 "Skycrane" je vytáhl nahoru a zatáhl do prostoru vysazení.

Pak stále jedno a to samé: úmorný, vřetivý hlas ve sluchátkách, antifonický zpěv 20. století, jemuž bylo v rytmických šlezech rotorů dopravního vrtulníku s těžší rozumět, krátká liturgie odpočítávání, a najednou stav beztlíže. Kormidla postupně signalizují odpor, vzduch se tře o plášť kluzáku. Rozevře se dálka, na obzoru tmavé hory s bílými křticemi, pod nimi lesknoucí se mísa, připravená bezpečně je zachytit. Pocit letu, zpěv kovových strun, výztuží, lan ovládajících kormidla; potom znovu ten chraplavý štěkot v radioprovozu, smečka pozemního mužstva se jim pustila po stopě. Vyšlápnout pedály, aby vyjely přistávací lyže a nastavily se do správného úhlu; mísa se převrací, vešplíchne nebe; prudce přitáhnout řídicí páku, aby se nos zvedl ještě výš, přival slunce, dosednutí, ostré škrábání lyží, potom pružně a houpavě dosedá velké příďové kolo s paprsky, světlo se kropenatě míhá, lámou se větve a keře, lyže se pohupují a škrábou o zem a drkotání lyžových kol zvolna utichá.

Rozepnout pásy. Čekání. Dialogy rozsekávané ustavičným přepínáním, fragmenty cifer. Rozladěné ticho. Načež je smečka obklíčí, přepadá přístroje, zakusuje se. Netrpělivě je vyhánějí z kabiny jako obtížný hmyz, se zdřevnělými nohama vylézají z kabiny a vycházejí do poledního světla, kde na ně čeká džíp. Pach horkého oleje a spálené gumy. Chladný jarní vítr povívá sporými keři ještě vyschlými z minulého léta. Rozpálený kov praská, jak se ochlazuje a zklidňuje.

Jerome Bannister a Steve Stanley měli být v jedné dvojici. Jako náklad měli jednu kočku s plnou nádrží a s přívěsem, patnáct kanystrů pohonné hmoty, vysílačku, stan pro dva a spací pytle, polní lékárnu a kempinkový klozet, vak s prádlem, zásobník na vodu, další dvě lehké polní uniformy, zásoby na devadesát dnů a k tomu sušené koncentráty bohaté na vitamíny, těžký kulomet, dva samopaly, dvě rychlopalné pušky, které se daly použít i k lovu, a deset tisíc nábojů. Zásoby se mohly podle potřeb doplňovat ve skladech, jež 6. flotila už měsíce vysazovala u severoafrických břehů, u západního pobřeží Sardinie a Korsiky a na sever od Baleár. Kontejnery byly katapultovány do minulosti a snášely se na padácích do okrajových oblastí Západní pánve.

Harald Olsen, Mojžíš Calahan a Paul Loorey měli tvořit jednu z mobilních technických základních jednotek, které byly vybaveny džípem s přívěsem. Jako čtvrtý se k nim přidal kapitán Salomon Singer, psycholog a antropolog z Harvardské univerzity. Zamlada byl ve Vietnamu, a tak patřil k těm málo účastníkům operace, kteří měli vůbec nějaké frontové zkušenosti. Táhlo mu na čtyřicet, měl světlé kudrnaté vlasy, které zrovna moc neladily se snědou pletí a masitým, stále sklíčeným levantským

obličejem. Byl středně vysoké postavy a dost hubený, ale dokázal spořádat spoustu jídla a pití, hlavně když ho někdo pozval. Zlé jazyky tvrdily, že se ze spořivosti při takových příležitostech nají a napije do zásoby jako velbloud a pak týden prý nic nepotřebuje.

Salomon dostal navíc jeden kuriózní vojenský úkol a Steve nechtěl věřit vlastnímu sluchu, když o něm slyšel poprvé: tento veterán z Vietnamu a vyhlášený specialista přes duševní život současného člověka a přes zvláštnosti jeho vzdálených předků měl navázat kontakt s opolidsmi oné doby, z rodu *Australopithecus africanus*, otestovat jejich inteligenci a prověřit, zda by se nedali vojensky použít, a pak je případně vycvičit na jakýsi ochranný oddíl.

Jerome a Mojžíš zařvali smíchy, když se to dozvěděli, a hned si představovali hordu opicích samečků v uniformách vojenského námořnictva, jak máchají kyji a vzteky se buší do prsou, až jim cinkají metály. Harald Olsen se popadal za břicho a po tváři se mu kutálely slzy. "Teda ty maj ale nápady," skučel. "To snad není pravda."

Salomon se na ně zasmušile podíval a nakonec vyčítavě řekl: "Ten nápad není zas tak úplně praštěný." Načež všichni vybuchli v ještě halasnější smích a Jerome řval: "To pak budou mariňáci muset předělat řády o holení!"

V polovině června 1986 byly přípravy u konce. Osmdesátičlenný předvoj, vydávající se za turistickou výpravu, odletěl do Madridu. Přiletěli v podvečer a lilo jako z konve. Dva příslušníci guardia civil se samopaly a s těmi podivnými plochými černými lakovanými krabičkami na hlavě, připomínajícími spíš nádoby než služební pokrývky hlavy, jim překontrolovali pasy. Jeden trval na tom, aby Mojžíš otevřel svůj hliníkový kufr.

"Jen se podívejte na ty katolický pitomce," vrčel Calahan. Úředník důkladně prohledal kufr, tmavýma pozornýma očima, které působily trochu prostoduše a trochu nevypočitatelně, si majora prohlédl, zůstal však zdvořile korektní. Možná poznámce nerozuměl.

Odvezli je do hotelu Escorial. Stále pršelo. Steve si Madrid vždycky představoval jako veliké zaprášené město, nad ním překlopené stříbrné nebe, nořící se do temného svitu, jenž dusí všechny barvy a halí je do lehkého závoje šedi, jakým jsou zastřeny El Grekovy obrazy, ale ctihodná španělská metropole se ukázala ve svěžím lesku barev a na mokrému asfaltu se zrcadlila světla.

Druhý den šel Steve do Prada. Přidal se k němu Salomon.

Slavná galerie zapůsobila na Steva skličujícím dojmem. Umění měl rád a malířství miloval, ale v chmurné galerii katolických potentátů ho přepadla tíseň; vyšňoření kretění s vodnatelnými hlavami, držící žezlo jako chrástítko, stěží zakrývaná muka jejich tělesných a duševních vad; často pracně utajovaná slabomyslnost zahalená do královského purpuru. Za skupinami bezradných dobře živěných tváří, za kamennými balustrádami, nad kvapem opuštěnými vjezdy do přístavu se v zachmuřených obzorech a hrozivých chuchvalcích mračen schyluje k bouři; infantky v drahocenně vykládaných róbách širokých jako stroje na zametání ulic. Mezi nimi se prostoduše usmívá jeden Archimédés s ubohoučkou heurékou na bezzubých ústech obrostlých tmavým vousem a zplozuje postonávající myšlenky. A stále znovu ta hrůzná ztýraná těla svatých, useknuté hlavy podávané na podnosech z tepaného stříbra a naškrobených krejzlíků, stokrát ukřižovaný spasitel, ztrýzněné, rozkouskované lidské maso, martyrium.

Z tajemného vytržení některých obrazů na něj padala hrůza. Extatická zbožnost ho odpuzovala. Ve slově vroucnost cítil cosi výsostně znepokojujícího, cosi animálního a postrádajícího jakéhokoli půvabu, jak tomu bývá u některých mrchožravců. A jako by se z některých těch starých a ctihodných pláten skutečně linul zápach smrti a rozkladu. Steve s povděkem postál před každým Rubensem a nechával se uchvacovat robustní nahotou obrazů ztvárňujících ukojenou smyslnost a tepajících životem. K čertu s pomíjivostí těla, dokud můžeme život popadnout do rukou a cítit v nich jeho plnost, pomyslel si. K čertu s celým tím křesťanským Západem, který zahnívá a spěje vsřít svému tajemnému poslání podoben Lazarovi, jemuž se nechce zjevit spasitel. Zřejmě bude zapotřebí zkorigovat dějiny lidstva úplně jinak, aby se Země stala obyvatelným světem, aby tato planeta získala zářivou pohodu, jakou přislíbují pohled z kosmu, aby se stala oázou, osvěžením v prašných dálavách nekonečného vesmíru.

"Často si říkám," řekl Salomon, sraštil čelo do varhánků a pokrčil masitý nos, "k jakému úsudku by asi dospěli návštěvníci z vesmíru, kdybychom jim ukázali tyhle odporné obrazy ukřižování Krista, stětí Jana Křtitele, či ukrutného mučení křesťanských svatých."

"Asi k tomu správnému," řekl sarkasticky Steve a ohrnul si límec pláště, jako by se chtěl za ním skrýt.

"Považovali by nás za kanibaly?"

"A copak nejsme?" řekl Steve. "Svým způsobem jsme jimi zůstali pořád. Jenom jsme podstatně zjemnili způsoby stravování, jak je tomu zvykem u civilizovaných národů." Za chvíli Salomon řekl a čelo mu zbrázdily hluboké vrásky: "I oni, i kdyby přišli odkudkoli, si s sebou povlečou bohy a demony, kteří je pronásledovali po tisíciletí a straší je ve snách. Možná taky doufali ve vykoupení, takže to taky poznali a pochopili by."

Steve pokrčil rameny a zamířil k východu. Když prošli portálem na ulici, slunce prorazilo mraky a barvy byly zářivější než kdykoli jindy. Steve měl pocit, jako by se za ním navždy zavíral chmurný oltář divoce pomalovaný strašlivými obrazy. Najednou dostal chuť na doušek horké voňavé kávy a pozval Salomona na šálek. Objevili jednu pouliční kavárnu, která měla navzdory chladnému počasí otevřeno, a posadili se. Z pestrých markýz ještě kapalo a na bíle natřených plechových stolicích byly loužičky. Ulice před lokálem byla přímo poseta zátkami, které se za horkých letních dnů zapekly do asfaltu, ale byla to spíš vzpomínka než příslib. Dívky se smály a večerní vzduch byl naplněn dráždivou svěžestí.

Pozdě v noci napsal Steve Lucy dlouhý dopis, v němž se jí přiznal, že o něm celých pět let, co bude pryč, neuslyší. A že ji má nade všechno rád.

Za dva dny se rozdělili do dvou skupin a navečer je odvezly dva velké nové turistické autokary. Nad čelním sklem velkými písmeny stálo "Malaga", byl tu dokonce i průvodce, jenž párkrát zažertoval tvrdou angličtinou, ale když nikdo nezabíral, legrace ho brzy přešla. Po jedné krátké zastávce se už neukázal. Většina spala. Kouřová skla zkreslovala měkké barvy večerní oblohy do odstínu blížící se bouřkové fronty. Mezi La Rodou a Albacete padla noc, krajina byla hornatější, Altos de Chinchilla, Sierra del Carrascal, pak zastávka v Almanse, kompletní večere; moderní liduprázdný hotel se svým stylem marně snažil evokovat maurskou minulost; za další dvě hodiny Alicante, vůně moře. Směrovky do Malagy ukazovaly na jih, autokar namířil na sever. Nad čelním sklem byl najednou nápis "Barcelona". Světla na chvíli ozářila tabulku na kraji silnice. San Juan de Alicante, potom Campello, nakonec Villajoyora. Autokar zastavil v malickém přístavu. Vystoupili si. Svítlo jen pár světél. Autokary zmizely v úzkých uličkách, odburácely zpět do hor, po nich zůstalo ticho.

O molo pošpíchlávala černá voda posetá odpadky. Z pevniny, z neviditelných hor porostlých sukovitými korkovými duby, vál teplý vítr a voněl prosluněnými skalami a kvetoucí šalvějí. Smetal do černých vod přístavu cáry papíru a předčasně spadané listy. Začínalo sice léto, ale nálada měla v sobě cosi podzimního, definitivního, nenávratného. Steve se zhluboka nadechl, ale stejně se mu neulevilo. I ostatní mlčeli, jako by na ně doléhala táž tíseň.

Z turistického lokálu vzadu na pláži se nesly melodické útržky šlágrů. Někde hlasitě zahýkal osel.

Nevhodně zakokrhál kohout; den byl ještě daleko, noc jako tmavý teplý šál.

Někdy v příštích dnech se beze stopy ztratí z tohoto světa a vnoří se do onoho obrovského temného prostoru, zaplněného miliardami a miliardami tun vody a milióny a milióny tun života, a propadnou se do jiné dimenze, do slunné solné pouště na dně mořském, pět a půl miliónu let do minulosti.

Steve bojoval s pocitem stísněnosti. Na mohutných obroušených kamenných kvádrech přístavní hráze ležel mrtvý racek. Potlačil nutkání strčit ho do zaneřádné vody. O něco dál byly uvázány dvě barkasy a tu se najednou objevilo několik amerických námořníků, pomohlo jim do člunů. Za pár minut odrazili a vyjeli na moře, svítící přístav zanechali za sebou jako tenkou sedlinu světla na vlnách.

Za přístavním molem bylo moře už živější a barkasa se rozhoupala. Mužům na přídi občas stříkla do tváří tříšť a zvuk motoru kolísal podle toho, jak hluboko se nořil šroub.

Mačkali se na bílých lavičkách potažených umělou hmotou. Všichni byli zticha, pouze na zádi, kde seděl jeden námořník u kormidla, občas zaskřehotal hlas z vysílačky, kterou měl kolem krku, a on si ji pokaždé dal k ústům a odpovídal.

Asi za patnáct minut spatřili před sebou světla. Byla to Fellow, kotvící v úkrytu ostrova Benidorm. Za deset minut byli na palubě.

Dostali horký hovězí vývar, sendviče, pivo a kávu.

Všichni se o ně starali jako o zachráněné trosečníky. Nafasovali přikrývky, sedli si na sklápěcí židličky na palubě, povídali si, pili pivo nebo se pokoušeli aspoň něco naspát.

Jakmile se nalodili, Fellow zvedla kotvy a přešla na východní kurs. Za ranního šera se přiblížily dva těžké dopravní vrtulníky. Jeden klesal s ostrým světlem hledacího světloometu, pak ho upevnili k palubě, druhý zatím kroužil kolem lodi a šlehající rotorové listy vyrývaly vrásky do šedých vln.

Steve a Jerome s dalšími osmnácti příslušníky výsadkové skupiny nastoupili do prvního vrtulníku, který okamžitě vzlétl, zatímco druhý přistával. Asi po dvou hodinách letu sedli na palubě lodi Thomas Alva Edison, která křižovala sedmdesát námořních mil jižně od Mallorky.

Steve byl nevyspalý a s povděkem kvitoval, když jim hned přidělili kabiny. Ale i tak dlouho nemohl zabrat, protože se přepil kávou, aby vydržel vzhůru. Když konečně usnul, zdálo se mu o útěku z oltářů. Postavy byly na nich přemalovány černou barvou a oltáře teď vypadaly jako čerstvě utřené rozvírací břídlíkové tabulky. Kdosi za jeho zády netrpělivě řekl, že by měl už konečně začít. Steve zmateně koukal na křídlo v ruce, horečně uvažoval, ale stejně neměl tušení, s čím má začít. Rovněž nevěděl, kdo je to za ním, neodvažoval se však otočit, protože se bál, že by to mohl být onen muž s koženou maskou. Cítil pohledy v zádech a byl stále zoufalejší. Hlavou mu nesmyslně vířily myšlenky. Najednou se ozval mnohohlasý smích, jako by za ním stála celá třída, nebyl to však jasný dětský smích, nýbrž zlomyslný řehot dospělých. Steve marně zadržoval slzy a pln studu si uvědomoval, jak se mu koulejí po tvářích. Tu sebral všechnu sílu a rázem se otočil. Zdálo se mu, že ještě spatřil stařecký obličej šklebící se bezzubými ústy, a vtom se probudil.

Cítil, jak se stísněnost a hluboký smutek, které ho až dosud naplňovaly, pozvolna vytrácejí, a zaplavila ho veliká úleva. Rozloučil se. A hned nato usnul hlubokým spánkem, který už nerušily žádné sny.

Edison byl jedním z nejmodernějších nosičů klecí maskovaných jako zásobovací loď. Z něho měli být spuštěni do minulosti Steve s Jeromem, Calahanova technická základní jednotka a ještě pět dalších dvojčlenných a čtyřčlenných skupin.

Protože reaktor potřeboval na vytvoření umělého gravitačního pole asi padesát hodin a technici asi dvacet čtyři hodin na vytažení prázdné klece, na údržbu generátoru a přípravu klece k dalšímu výsadku, vysazovalo se jen jednou za čtyři dny. Dělo se tak vždy v časných ranních hodinách, kdy bylo už dost světla, aby slunce přezářilo záblesk vznikající při odpoutání gravitační bubliny, takže nemohl být zjištěn družicovým pozorováním, a když ještě ležel nad mořem ranní opar, v němž se mohla ukrýt uvolňující se pára.

Klec i s užitečným zatížením se spouštěla na lanech propustí v boku lodi asi dvacet metrů hluboko, kde se pak vytvářelo Kafuovo pole. Tam visela dva dny a dvě noci, dokud pole nedosáhlo potřebné intenzity a dokud počítač chronotronu nevyvolal přesně na miliardtinu sekundy start. Po celou dobu této procedury byla nejvyšší pohotovost. Potom klec znovu vytáhli, provedli údržbu a znovu ji naložili.

Edisona z boku nepřetržitě kryly dva torpédoborce, které měly s sebou ponorkové zajištění, a jako ochranný konvoj byly většinou poblíž i další jednotky.

Steve a Jerome měli být vysazeni jako třetí a po nich skupina Calahan, Olsen, Loorey, Singer. Zbývalo jim tedy přes týden času. Steve ho strávil četbou a kartami. Alkoholu - v naprostém rozporu s obvyklými přísnými zvyky v zařízeních vojenského námořnictva - bylo co hrdlo ráčilo, jako by je čekala těžká výsadková operace, u níž se počítá se značnými ztrátami.

Steve si vzpomněl na Normana Mailera a na to, co všechno četl o válce v Tichomoří, a najednou ho napadlo, že se na těch pět let v minulosti zapomněl zásobit čtivem. Zbývající dny využil především k tomu, že po celé lodi pátral po knihách, vyžebraval, půjčoval si a skrádal všechno, co se mu zdálo jen trochu čitelné. Přitom zjistil, že na takové lodi se veze ta nejneuvěřitelnější směsice literatury. V narychlo shromážděné knihovničce se přirozeně našlo množství sešitů od Cassia Lowa, Barryho Rauhsacka a Billyho Hammocka, ale i náročnější věci, byl tu starý Bellow, pár pořádně ohmataných Hemingwayů a Henry Millerů, dokonce něco od legendárního Silverberga, do Hesseho, Dostojevského, Tolstého, Flauberta, výbor z Marka Twaina, ba i Proustovo Hledání ztraceného času, Hugovi Bídníci a výbor Strindbergových dramát. Co se dalo, Steve nacpal do vysokánského lodního pytle, který měli povolený pro osobní věci.

Při toulkách lodí zjistil, že na Edisonu je mnohem víc vědců a techniků než vojáků. Kamkoli přišel, všude potkával jenom samé bílé pláště a světle modré overaly, uniformy jen zřídka. Hovory s těmito lidmi k ničemu nevedly; debatovali stále jen tou svou odbornou hatmatilkou, mluvili o "ekvivalentu silového pole",

"gravitačních pulsací v oblasti gigawattů" a "chronotronickém rozptylu v cílovém časovém sektoru", o "temporálních misích" a "vztahu hmota - časový úsek". Výsadky pro ně byly zřejmě jenom něco na způsob morčat nebo pokusných králíků, zajímali se nanejvýš o jejich hmotnost a o hmotnost jejich zavazadel. Temponauty považovali za "užitečné zatížení" pro své klece, jejich hmotnost bylo třeba přesně určit a vytárovat na několik tisícín gramu, aby je mohli co nejexaktněji umístit do "cílového časového sektoru" a "chronotronické rozptyly" udrželi pokud možno na minimu.

Steve si také všiml, že Edison pluje s doprovodnými loďmi stále v kruhu. Jakmile byla klec naložena, drželi východní kurs a sledovali skoro přesně 38. stupeň severní šířky až po 80. stupeň 30. minutu východní délky, pak stočili na jih k africkému pobřeží, nechali ostrovy Galite po levici a přešli na západní kurs. Potom asi ve vzdálenosti třiceti námořních mil od pevniny pluli souběžně s alžírským pobřežím. Na této trase dosáhlo silové pole klece požadovanou výši a její obsah byl vysazen. Dělo se tak většinou na úrovni mysu Rosa, občas i západněji ve směru na mys Búgarúm. Pohled na mapu Stevovi ukázal, že severně od El Kaly, Annáby, Šetajbí a Skikdy mořské dno klesá celkem pozvolně do hloubky asi 1200 metrů a jsou na něm jen nepatrné nerovnosti. Byl to prostor vysazení. Hned po vysazení pluly lodi na západoseverozápad, potom zhruba na 3. stupni východní délky, což odpovídalo úrovni Alžíru, obrátily a započaly celou proceduru nanovo.

V noci, když měla být spuštěna druhá skupina, se Steve s hrůzou probudil. Zdálo se mu, že z hlubin lodi zaslechl děsivý výkřik. Zatajil dech a naslouchal do tmy. Za chvíli uslyšel zvuk, jako by někdo mlátil do ocelových plátů těžkým šroubovým klíčem. Na chvíli se ho zmocnila úděsná představa, že při stavbě lodi omylem zavřeli nějakého dokaře v labyrintu výztuží a žeber a ten se teď snaží upozornit na sebe v noci klepáním. Samozřejmě to byl nesmysl, ten muž by už dávno byl mrtev, ledaže by se živil krysami a olizoval z ocelových plátů kondenzovanou vodu. Ale někde snad slyšel, že se všechny lodi ještě v docích zamořují plynem, aby se zbavily krys. Takže bylo docela možné, že za stěnou, u níž spí, leží nějaká krysí mumie. Rozsvítil a vstal. Jerome, který s ním sdílel kabinu, spal ve své kóji, jako když ho do vody hodí. Steve se oblékl a šel ven.

Na palubě vál chladný vítr. Rozednívalo se a nebe na východě připomínalo světle zelenou lagunu, po níž plulo pár úzkých mračných vorů. Edison plul plnou parou na západ a zdálo se, že mu za zádi vře voda. Pára stoupala a ležela nad mořem jako nízký mlhavý pruh. Steve šel k zábradlí a podíval se dolů. V té chvíli se mu zdálo, že opět zaslechl ten děsivý výkřik, který ho prve vzbudil. Potom pod zádi vyšlehl temně rudý blesk, jako by nějaký ukrutný harpunář roznítil v srdci velryby trhavinu a ta explodovala v příválu krve.

Právě vysadili jednu skupinu, na zádi zavířila pára a zahalila vycházející slunce. Steve seběhl do podpalubí k chronotronu podívat se, jak technici vytahují prázdnou klec.

Vytahování klece trvalo snad věčnost. Steve si stoupl na galérii proti velkému prosklenému velínu, který visel nad průhlednou vnitřní branou propusti a v němž seděla za přístroji obsluha chronotronu. Podle gest a pohybů úst si technici předávali jakési pokyny, ale nebylo slyšet ani slova, velín byl naprosto zvukotěsný.

Kladky kvílely. Na bubny se navíjela ocelová lana, leskla se tukem a odkapávala z nich voda. Vodotěsně potažený kabel, silný jako lidský trup, mizel ve stropě podoben šedohnědému skvrnitému pravěkému hadu. Pod propustí se konečně ukázal dlouhý temný stín. Vrčení vrátek znělo jako zpěv hrbouna dlouhoploutvého. Z temných vod třpyticích se ve svitu reflektorů se konečně vynořilo ono mohutné zvíře. Zdálo se, že hrbí sametově černý hřbet, jako by se připravovalo k dalšímu výpadu do hlubin. Na třicet metrů dlouhý kokon transportní klece spočinul s tupým kovovým cvaknutím v zakotvení. Zaječela siréna. Najednou ucítil pronikavý pach soli a spálených chaluh. Tam dole ležel matově černý voštinový povrch přístroje, štíhlý elipsoid s boulovitým výrůstkem na zádi, do něhož vedl kabel. Zde byl umístěn agregát chronotronu, gravitační generátor.

Otevřeli ventily a do vyprázdněné klece začal proudit vzduch. Technici přes půl hodiny uvolňovali šrouby, potom jeřáb zvedl kryt a odsunul ho stranou.

Steve se upřeně díval do naprosto prázdného vnitřku. Ještě před necelou hodinou v něm byli čtyři muži a spousta materiálu. Příští noc sleze s Jeromem do těla velryby a budou čekat, až technici klec uzavrou, spustí ji propustí a ponoří dvacet metrů hluboko. Pak budou muset přečkat dalších padesát hodin,

generátor nabíjený mocným lodním reaktorem bude zatím tak dlouho vytvářet pole chronotronu, dokud nenadejde onen rozhodný okamžik a neodešlou velrybu do hlubin času, aby je vyvrhla na dalekém pobřeží.

Spustili jeřábem novou mřížovou podlahu a vsadili ji do klece, neboť všechno, co se nacházelo v poli, v gravitační bublině, v té tenké slupce energie, která se utvořila uvnitř klece, tedy i příchytý, vkladací podlahy a vzduch, strhla gravitační anomálie po dosažení kritické síly pole do minulosti.

Steve si zašel do jídelny na snídani. Jerome si tam pochutnával na dvojité porci vajec se slaninou.

"Poslední slušná snídane v příštích pěti letech," ujist'oval ho a s požitkem přežvykoval. "Na to bych dal krk." Nalil Stevovi šálek kouřící kávy. "Měli nám s sebou dát radši kuřátka a prasata než ty prdlatý astronautický koncentráty."

Steve si objednal míchaná vejce se šunkou a bez chuti se v nich šťoural. Hlad by měl, ale ne chut'.

Když dojedli, Jerome se šel dolů podívat na přípravu klece. Steve dlouho postával na palubě. Slunce hrálo a Edison se v nárazovém západním větru pohupoval k západoseverozápadu, občas nabral tříšť a hodil ji na závětrnou stranu. Daleko na jihu se dalo jakžtakž rozeznat africké pobřeží. Na východě bylo vidět další tři lodi vojenského námořnictva, držící stejný kurs jako nosič klece.

Vše nasvědčovalo tomu, že bude nádherně. Steve si došel pro knihu, rozložil si v závětrí židličku a snažil se číst, ale nemohl se soustředit. Nad ním plachtili raci a skleněnými očima civěli dolů. On civěl na ně a silou vůle se je snažil zahnat, pomalé mozečky však na jeho myšlenkové impulsy nezabíraly a reagovaly po svém. Stíral si z rukávu větrovky leptavý ptačí trus a nadával.

Navečer ještě absolvovali poslední lékařskou prohlídku - zbytečný, ale přece jen uklidňující rituál. Pak to najednou vypadalo, že budou mít nástup o čtyřiaadvacet hodin odložen. Čínská atomová ponorka Východ je rudý, která byla už několik dní na přátelské návštěvě v přístavu La Valletta, vyplula za neznámým cílem. Nervozita se z můstku Edisona rychle rozšířila po celé lodi. Mezi nosičem klecí a vlajkovou lodí, raketovým křižníkem Albany a operačním štábem v hlavním stanu, který sídlil v Rotě v Cádizském zálivu, se střídaly kódované relace. K osmnácté hodině došla zpráva, že čínská ponorka byla zaměřena směrem na Tripolis. Ale ještě hodinu trvalo, než byla informace potvrzena a Edison dostal předběžný souhlas k vypuštění klece.

Steve a Jerome, kteří celou tu dobu posedávali ve spodním prádle na marodce a čekali, jak to dopadne, si vzali cestovní výstroj: speciální lehké polní uniformy s množstvím kapes, výsadkářské boty, koženou kuklu a ocelovou přílbu, opasek s pouzdem na pistoli, padák, kdyby při vysazení došlo k havárii. Pak dostali poslední instrukce:

"Za šedesát hodin budeme nad Červenou zónou, tedy nad plánovaným prostorem vysazení," říkal první důstojník Edisona, který řídil provoz chronotronu, podsaditý ramenatý padesátník. Dohněda opálenou pleš mu lemoval úzký šedý věneček vlasů. Ustavičně se popotahoval za laločnaté odstávající uši a zuřivě žvýkal žvýkačku, ani tak se mu však nedařilo úplně zakrýt nervozitu. Lícni svaly mu zrádně pocukávaly. S okatou nedbalostí je informoval o vzdálenostech a pozici lodi: "Teď jsme na 38°6' severní šířky a 4°26' východní délky. Oblast vysazení: mezi 37°15' a 37°30' severní šířky a mezi 6°30' a 8°15' východní délky, to je Červená zóna."

Přerušil instruktáž a interkomem se hlasitě pohádal s techniky od klece, kteří jeho příkazy zjevně ignorovali, protože považovali za domýšlivost, když se jim pletl do technických věcí.

"Bod přistání je asi tři míle před vámi, to závisí na síle a směru větru a na tom, jak rychle se dostanete dolů. Podklad je plochý, pomalu se svažuje od jihu na sever. Na slané půdě se stěží bude dařit vyšší vegetaci, a kdyby tam přece jen byly místy nějaké stromy, tak budou už dávno vykácené - pokud nedorazíte jako první. Se vši pravděpodobností najdete zplanýrovaný terén, na němž můžete s klidem přistát i za tmy."

"A jaký to tam bylo?" zeptal se Jerome.

"Cože?" zeptal se první důstojník zmateně.

"Ono se to poslouchá, jako byste tam už někdy byl," řekl Jerome a pokrčil rameny.

"Máme nepřímou odvozenou popisov skutečnosti, které jsou tak pravděpodobné, že hraničí téměř s jistotou," opáčil jedovatě.

"Nic ve zlém," chlácholil ho Jerome. "Dělal jsem si legraci."

"Zpočátku zůstaňte radši v Červené zóně, dokud nenavázete spojení se základnou. Zvláště když přistanete v noci. Šance je asi jedna ku jedné."

"Logické," vzdychl Steve.

"Pak se pokusíte dostat k základně. Ta bude asi tady." Ukázal na jižní cíp Sardinie. Podíval se na hodinky. "Čas běží. Asi za tři čtvrtě hodiny byste měli být v kleci. Objednejte si ještě nějaké slušné menu. Dodají vám ho ještě před uzavřením klece. Přeju vám mnoho štěstí." A rychle zmizel směrem k můstku. Zdvíhací plošina je snesla do klece. Naložený kluzák, letadlo na vysokých kolech zajištěných bloky, stál na roštu, který po vysazení odpadne.

Krátce před nasazením a uzavřením krytu jim naservírovali poslední jídlo odsouzcenců. Steve si poručil jen pár sendvičů a dvě termosky čaje, aby měl něco na příští dva dny a noci. Jerome zhltl dvojitou porci bifteku Stroganoff a k tomu si objednal také sendviče a čaj. Požádal ještě o láhev rumu a krabici piva, ale ti nahoře jeho žádost ignorovali a protesty jakbysmet. Musel se spokojit s jednou plechovkou piva. Jerome ji do sebe rozmrzele převrátil a uvelebil se na zadním sedadle kočky. Kryt se ještě ani nezavřel a on už spal.

Záviděníhodný talent, pomyslel si Steve, který ležel v úzké pilotní kabině na sklopeném sedadle. Ale takový byl Jerome vždycky. Když na Mysu pro špatné počasí odložili start, klid'ánko si vyspával v anatomickém křesle tak dlouho, dokud se nevyjasnilo. Jako by ho nic nemohlo vyvést z klidu, kdežto Steve musel ještě půl hodiny zápolit se záchvaty klaustrofobie. Věděl, že příštích padesát hodin bude pro něho těmi nejhoršími v životě a že v rozhodujícím okamžiku bude utahaný jako kůň a nevyspalý.

Po celý ten čas byli v rádiovém spojení s obsluhou. Ale to bude úměrně se zesilujícím se Kafuovým polem slábnout a zhruba pět hodin před vypuštěním se úplně přeruší. Pak budou izolováni, uzavření za zdí času, již je postupně obehnali, a už nebudou moci s jistotou říct, jestli za tou zdí ještě existuje přítomnost nebo jestli se už propadají do hlubin.

Ne, ne, říkal si Steve, dokud ještě vidím stěnu klece, tak jsme v přítomnosti, stále ještě bezpečně visíme pod kýlem Edisona jako opičí mládě pod matčiným břichem. Pro jistotu však přece jen zapojil jeden z hledacích světlometů kluzáku, zase ho vypnul a naslouchal, jak vsouvají klec do propusti a vypouštějí ji z lodi. Krátce nato ho zase zapojil a ohledával jím okolí, protože se mu zdálo, že slyší šplouchání vody.

Vylezl a pozorně si prohlížel voštinovou stěnu klece. Neobjevil ani kapku vody.

Na chvíli ho chytla klaustrofobie. Rychle vyšplhal do kabiny, narazil si dýchací masku a pustil si kyslík. Párkrát se nadechl, dokud se nezbavil tísnivého pocitu, pak se znovu opřel.

Ze spánku ho vytrhl hlas prvního důstojníka. Podíval se na hodinky: Uplynulo šest hodin. Zbývá jim ještě zhruba 45 hodin do vysazení. Jerome dřepěl na kempinkovém záchodku, který si vynesl na rošt vedle nosu kluzáku, a vesele si hvízdal.

První důstojník se ptal, jestli je všechno v pořádku.

"Daří se nám skvěle," ujistil ho Steve a zakrýval mušli vysílačky, protože Jerome zrovna vykřikoval, že se námořnictvo prohne, aby tu hromádku, kterou zrovna dělá, dopravilo s nimi přes pět a půl miliónu let do miocénu. "Budou to muset vyvažovat zlatem," vřiskal.

"Nechcete pustit trochu hudby?" zeptal se první důstojník.

"Proč ne?"

Za dvě minuty už poslouchali ve sluchátkách noční program Rádia Alžír.

Uvelebili se v kočce a Jerome trval na několika partiích šachu. Steve se nemohl soustředit a prohrával. Jerome skoro bez ustání jedl. Takhle se vyrovnává se situací, pomyslel si Steve.

Poslouchali dopolední program italského rozhlasu, potom odpolední program vysílače Palermo. Později byli dost daleko na východě, aby chytili program AFN pro jižní Evropu, vysílaný přes jadernou letadlovou loď Richard G. Colbert a přes starého Nimitze, ale příjem se hodinu od hodiny zhoršoval. Také hlas prvního důstojníka, který se pravidelně hlásil, zvolna slábl a jako nějaká akustická pavučina ho ovíjelo jemné praštění.

Další den se vlekl přímo trýznivě.

Kolem nich se svírala mohutná pěst energie, která je odmrští pět a půl tisíců tisíciletí do vzdálené minulosti.

Jerome seděl na místě řidiče, na přístrojové desce si rozložil mapu západního Středomoří a koukal do ní

a všípával si význačné orientační body. Steve dřepěl na zadním sedadle a po dlouhé době si opět četl Prousta. Nahoře už byla asi tma, před ním se v duchu otevírala prosluněná combrayská krajina: jasné, jakoby ztuhlé normandské nebe; ticho přerušované bzukotem hmyzu; stojatá voda v zarostlých, lehce zanedbaných zahradách; svahy vozové cesty zažehnuté vlčími máky; venkovsky naivní prostota šípkových růží a zářivá, narůžovělá, nadýchaná nádhera hlohů... Steve najednou přestal číst a zavřel oči. Všechno měl před sebou jako na dlani: keře, podobající se nepřetržité řadě kaplí a nabízející klenoty květů jako na oltářích; červenohnědou, stářím popraskanou kůru větví, hladkou světlou šed' ostnatých haluzí, svěží zeleň mladých ochmýřených listů a výbušnou plnost něžně bílých hvězdíc květů, z nichž jako protuberance vyrážely světle červené tyčinky. Ale něco nesouhlasilo. Nedokázal si vybavit jejich vůni. Così ji překrývalo, così nedefinovatelného.

Z úvah ho vytrhl cvrkavý hlas nějakého technika, přicházel jakoby z jiného světa a vítězoslavně mu oznamoval, že přesně určili jejich hmotnost. Činí na stotisícinu gramu přesně 5,38972833244 tun. Jerome ukázal dolů, kde stál klozet. "Ti z NASA, to jsou mi ale pašáci." Vybálil si sendvič a zakousl se do něj. "Nic se neztratí. Uzavřenéj systém." Rádio Palermo vysílalo večerní program, ale Sicílie se zdála být mnohem dál než Pluto. Cvrlikání bylo stále neurčitější, slévalo se v jakousi kaši šumů a nakonec bylo nesnesitelné. Šumění vyvolané vzrůstající energií umělého gravitačního pole ztvrdlo. Znělo to, jako by tuny drobných ocelových kuliček pršely na beton.

Jerome se natáhl na zadní sedadlo kočky a Steve zase vlezl do pilotní kabiny kluzáku a podřimoval. Párkrát ho vyděsil zvuk, jako by někdo mačkal jeden čtvereční metr ocelového plechu za druhým a pak ho rázem roztrhl. Napětí mezi umělým gravitačním polem a gravitačním polem Země rostlo. Hmota klece nesoucí pole bude tak dlouho namáhána až do subatomární oblasti, až se energetická bublina, v níž je objekt, neudrží v normálním časoprostorovém kontinuu.

Steve si najednou uvědomil, co ho už delší čas ruší, byla to nasládlá aromatická vůně jako po vanilce nebo po skořici, která stále sílila. Vzpomněl si, že o tom slyšel při teoretické výuce: nevysvětlitelný průvodní jev Kafuova pole. Krátce před vysazením do minulosti se o něm zmiňovaly už první skupiny. Kolem půlnoci se ještě jednou ozval první důstojník. Jeho hlas přicházel jakoby z jiné galaxie. Cvrlikal, že je všechno v pořádku a že odpočítávání probíhá podle plánu. Byli s ním Olsen a Calahan, ale jejich hlasy se už stěží daly rozeznat. Přáli "šťastný pád".

"Vám taky," křikl Steve do mikrofonu. Ale patrně mu nerozumněli, protože jakýsi šumy znetvořený hlas se ptal: "Opravdu tam ještě jsou?"

"Vyříd' jim, ať s sebou vezmou nějaký pitivo," křičel Jerome z nákladového prostoru. "Ať zapijeme shledání. My zatím najdem nějakýj přímá flek."

Krátce nato se spojení přerušilo. Rozlilo se ticho, nasládlá vůně skořice byla ještě pronikavější a teplota začala citelně stoupat. Za chvíli se dostavil jev, který jako astronaut znal až příliš dobře: kolísání tíže, jako by raketové motory neměly plný tah. Chronotronem vytvořená energetická bublina se rozechvívala. Zanedlouho bude asi dosažena kritická síla pole.

Jerome uzavřel všechny otvory a vyšplhal do kabiny. Společně zkontrolovali přístroje; všechno fungovalo bezvadně. Uzavřeli kabinu, připoutali se, zhasli světlomety a čekali.

Teplota dál stoupala. Začínali se potit a pouštěli si do obličejů kyslík. Zdálo se, že se stěny klece zvolna rozpalují dorada. Steve lapal po dechu a překonával další nával klaustrofobie. Na okraji zorného pole se mu ukázaly barevné světelné vzory. Chvilí si myslel, že je už vypustili a že vidí hvězdy, ale když zvedl hlavu, spatřil jen zkreslený odraz přístrojové desky na plastickém skle kabiny a za ním jenom difúzní lesk.

Z dálky se neslo dunění. Krátké trhavé periody tíže a beztíže se střídaly jako bušení trkače, útočícího proti tlaku proudící vody. Umělá gravitační bublina se natahovala - praskla.

Ježíši Kriste! pomyslel si Steve.

A velrybě opět puklo srdce.

Chvilí otupělosti.

A padali.

...padali krvavým dýmem a cáry mraků přímo do slunce, do temně rudého slunce, které se dotýkalo lemu západního obzoru.

Steve viděl, jak vkladací podlaha klece prudce vrávorá do hloubky, instinktivně posunul řídicí páku dopředu, aby je stabilizoval let kluzáku, impuls, který mu dal Edison, byl nedostatečný.

Prorazili tenkou vrstvu mraků. Pod nimi se rozkládala neuvěřitelná krajina: bělavé roviny zarůžovělé zapadajícím sluncem, postříkané skvrnami vegetace a šrafované dlouhými stíny, jednotlivá strmí horstva, jejichž vrcholy ležely ještě ve slunečním svitu, kdežto příkré srázy se již halily do tmy, jež stoupala z rovin. Vpředu na severozápadě velká vodní plocha, do nedohledna se táhnoucí na západ, a její břeh byl podstatně jižněji než na mapě. Zářila v té purpurové večerní obloze jako mísa z tepané mědi. Na jihu protáhlý horský řetěz, svažující se neustále k jihu: severoafrické pobřeží.

Slunce rychle klesalo za obzor, stíny se prodlužovaly. Snášeli se do tmy.

"Musíme si s přistáním pospíšet, brzo bude tma," řekl Jerome. V té chvíli je dohnala ozvěna materializačního třesku, valící se po svazích pobřežních hor jako mohutné burácení.

Steve stlačil nos kluzáku. Roztažená křídla se pohupovala v turbulencích. Břeh jezera vpředu vpravo se pozvolna stácel na jihozápad do prostoru přistání. Protože podklad mohl být bažinatý, Steve klesal dál na jih, aby přistáli dostatečně daleko od břehu.

Jerome zatím uvedl do provozu vysílačku a vysílal smluvený signál.

"Bóje volá Kotvu, Bóje volá Kotvu, příjem."

Napjatě poslouchali.

A nezapomeňte, že každá skupina může být tou první.

Najednou to v přijímači zapraskalo, potom nějaký hlas vykřikl: "Vypněte vysílač! Jestli se chcete dostat dolů živí, tak držte proboha hubu! Zůstaňte na příjmu!"

Jerome okamžitě vypnul vysílač a zaraženě řekl: "Koukám, že se tady vyjadřují skutečně vybraně. Ale co to má znamenat, jestli se chceme dostat dolů živí...?"

"Zdá se, že to neprobíhá tak hladce, jak si to námořníci představovali. Já to tušil."

"Krucinál! A uvítací výbor taky nevypadá, že by měl nějakou chuť se vybavovat."

Steve pátravě hleděl do narůstající tmy a konstatoval, že v prostoru přistání přece jen nějaké ty osamělé stromy jsou. "Asi mají důvod, proč se moc nezdržují na příjmu," zavrčel. Spatřil před sebou osamělou palmu s uraženým vrškem a strhl řídicí páku k sobě. Za ní byly křoviny, volné prostranství. Zaklel a zapnul přistávací světlo. Byli asi dvacet metrů nad zemí. Terén byl celkem rovný, ale zjizvený krátery, jako by ho ostřelovalo dělostřelectvo. Tu a tam spálená tráva a zuhelnatělé keře, mezi nimi světlé písečné skvrny. Steve zvedl nos kluzáku a nastavil lyže k přistání. Ještě asi pět metrů nad zemí. Pak teprve zaškrábala o zem jedna lyže a hned nato druhá. Nos sebou prudce trhl dolů, předové kolo pružně dosedlo, lyžová kola drkotala a brzdila jízdu, o kabinu šlehaly větve, kluzák sebou několikrát prudce zaházel, pak zajel do čehosi pružného a zůstal v tom trčet.

Steve vypnul světlo, odepjal se a odklopil kryt kabiny. Noční vzduch byl neobyčejně teplý a byl cítit solí. Hlasitý zpěv cikád. Jerome vlezl s baterkou do nákladního prostoru a překontroloval ho. Zavolal, že je všechno v pořádku. Za pár minut se vrátil do kabiny se samopaly.

"Myslíš, že si z nás dělali srandu?" zeptal se Jerome.

"To bych neřekl," řekl Steve rozhodně. "Ani bych se to teď nepokoušel ověřovat," dodal mrzutě.

"Kdopak je asi náš protivník?"

"To se už brzo dozvíme."

Steve naslouchal do tmy.

Praskaly větve. Z velké dálky jako by slyšel motor nějakého těžkého vozu. Připadalo mu, že se vzdaluje. Pak utichl.

Jsme opravdu v minulosti? Steve měl stejný pocit, jako když býval nad Atlantikem na zkušebním letu s čtyřmachovým letadlem a po natankování se zas vracel. Večer pak sedával v důstojnické jídelně a nemohl se zbavit pocitu, že ve skutečnosti v Evropě nebyl, že to všechno jenom prožíval v jakémsi trenažéru. Měl pocit, že celou trasu proletěl pouze prstem po mapě. Skutečná vzdálenost byla stejně tak abstraktní jako údaj astronomické vzdálenosti. Jeho psýché s ním neletěla, pouze v předem daném technickém vzorku reagovala podle podmíněných reflexů, které mu vštípili dlouholetým výcvikem, jen to prožívala, ale nehnula se z místa. Tak nějak se musí cítit přesazený strom, říkal si Steve. S omezeným stavem vědomí konstatoval, že vzduch chutná jinak, že země pod nohama je cítit jinak, ale že vzdálenost

mezi jeho dřívějším a nynějším stanovištěm je pro něj naprosto nepředstavitelná.

Určitě byli ve Středomořské pánvi. Ráz krajiny tomu odpovídal. A vzhledem k tomu, že tato pánev nebyla plná vody, nemohli už být v přítomnosti. Asi před pěti a půl milióny let v této pánvi žádná voda nebyla. Ergo...

"Dolů jsme se dostali bezva a hned jsme se zamaskovali," informoval ho Jerome, který vylezl ven a s baterkou obcházel kluzák. "Měli jsme štěstí. Tady jsou taky stromy." Posvítíl dopředu. Kluzák prorazil řídkým křovím a nosem se zavrtal do spleti trnitých úponků a tuhých suchých listů, která ho teď částečně zakrývala.

"Radši zůstaneme, kde jsme. Aspoň do rána, nebo až nám dají další instrukce," řekl Steve.

Jerome přikývl: "V noci stejně nemůžeme nic dělat. Světlo mety bych radši nechal zhasnutý, dokud nebudeme vědět, co se to tady vlastně děje."

Steve se ohnal po moskytovi, který ho štípl do čela. "Koukám, že se tyhle bestie nějak rychle přeorientovaly na nové druhy výživy," zavrčel. "Člověk v téhle epoše ještě ani neexistuje a ty mrchy už mají všechno připravené, aby ho jaksepatří přivítaly, až vstoupí na jeviště tohoto světa, aby ho soužily, decimovaly nemocemi a dělaly mu ze života peklo."

"To je neuvěřitelný, jak je už všechno hotový a chybí jenom člověk."

"A Bůh viděl, že je to dobré, ale pak se rozpumpřlíkoval a řekl: Učinnme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby..."

Najednou se od jihu, mohlo to být takových patnáct dvacet kilometrů, ozval dělostřelecký výstřel. Naslouchali se zatajeným dechem, potom projektil dopadl. Asi dva kilometry na severozápad. Tmu rozerval pronikavý záblesk.

"V ráji jsme asi nepřistáli," řekl Jerome. "Tohle spíš vypadá na horký příjetí."

"Kdybysme nešli dolů tak prudce a kdybych nenamířil o něco víc na jih, tak jsme teď byli skoro přesně na místě výbuchu," řekl Steve. "Zřejmě zaměřili materializační třesk a podle něho si vypočítali pravděpodobné místo našeho přistání."

S úzkostí naslouchali do noci, ale nepřítel zřejmě zastavil palbu.

Přijímač najednou znovu ožil.

"Vítejte v pekle," ozvala se bezvadná angličtina s trošku tvrdým přízvukem. "Přistáli jste dobře?"

"Neodpovídejte!" křičel do toho jakýsi vzdálenější hlas. "Neskočte jim na to. Jenom vás chtějí lokalizovat a jednu vám tam vpálit."

Jeromův ukazováček se už ohýbal nad přepínačem, náhle ochabl a vrátil se.

"Stejně bude lepší, když se vzdáte co nejrychleji jako většina vašich kamarádů. Jste v krajním nebezpečí.

Krajina, v níž jste přistáli, je radioaktivně zamořená. Nemáte šanci. Za tři až čtyři hodiny jste vyřízeni.

Ozvěte se, ať vás můžeme co nejrychleji dostat ven. Jde o každou minutu, pokud nechcete zemřít."

"Mějte rozum," pokračoval jiný hlas. "Nemáte šanci. Operace Západní pánev neexistuje, nikdy neexistovala. Dali jsme vašim předchůdcům ultimátum. Pár prud'asů si opravdu myslelo, že ho mohou ignorovat. Jsou už dávno po smrti. Prorazili jsme Gibraltarský průliv. Voda stoupá. Zásoby, co vám shodili, jsou na dně. Jste odříznuti a bez přísunu. Ohlaste se. Dostaneme vás ven."

"Nenechte se vyprovokovat k žádný odpovědi!" vykřikl do toho nějaký hlas. "Ve vteřině vás zaměří."

"Převezli vás. Ani jeden se už nevrátí do budoucnosti."

"Chtěj vás demoralizovat. Nedejte se. Nevěřte jim ani slovo."

"Kdo jsou to ti "oni"?" zeptal se Jerome.

Steve pokrčil rameny. "Šejkové asi nespali tak tvrdě, jak si pánové námořníci představovali."

Propagandistická vysílačka mlčela. Vzdálenější hlas dával pokyny. "Před svítáním vyložte, a jak bude jen trochu vidět, dejte se na cestu. Bez světla. Nejdřív jed'te na sever, pak na severovýchod. Co nejrychleji. Krejte se, jak můžete. Pozor na čerstvý velbloudí stopy. Když potkáte nějaký jezdce, okamžitě bez varování střílejte. Ti banditi mají zásluku na váš náklad. Dostaneme vás ven, hned jak to půjde. Zůstaňte na příjmu. Konec."

"Nevíš, jak vypadají stopy velblouda?" zeptal se Jerome.

"Nemám ponětí. Ani jsem nevěděl, že v týhle době jsou už tady velbloudi."

"Vzali si je asi s sebou. Prima nápad. Nemají problémy s pohonnými hmotami."

"Takže jsou to Arabové."

"S největší pravděpodobností. A musej bejt zatraceně dobrý, když dokážou naše tak paralyzovat, že nemůžou zabezpečit prostor přistání."

Na severozápadě, kam dopadl projektil, cosi troubilo na protest. Že by mastodonti? Ptáci vyděšeně vřeštěli. Pak opět zavládl klid.

Steve se usilovně díval do chumelenice hvězd, ale nenacházel žádné známé souhvězdí. To znamenalo, že opravdu přistáli hluboko v minulosti, že překonali údobí, za něž světlo přemostí propast mezi galaxiemi. Slunce má před sebou ještě čtvrtinu dráhy kolem jádra Galaxie, pak teprve vyrostou první pyramidy. Strídali se ve spaní, protože je nazítří čekala náročná cesta. Ale moc toho nenaspali.

HLAVA

Steve si vzal první hlídku. Na západní obloze jasně zářila Venuše a zvolna klesala k obzoru. Zdálo se, že křehoučký srpek měsíce jí pluje vstříc jako skleněná bárka. Když pohlédl na jih, spatřil těsně nad africkým horským pásmem kometu. Chvost jí ztuhle ukazoval na východ a připomínal jiskry sršící z rozdmýchané kovářské výhně. Měli nad hlavami cizí hroživé nebe, nebe světa, který ještě nebyl zařízen pro člověka, a na něm ještě popletená souhvězdí nedokončeného stvoření. A přesto znenáhla začínal vnímat skutečnost tohoto světa, jeho smyslovou substanci. Nabýval tvaru, už dávno nebyl abstraktní minulostí, stával se nynížskem, současností, jež se dala dýchat, chutnat a nahmatat. Bylo to, jako by se na mohutném těle času otevřel pór a on do něho vnikal jako mikrob, jako by ho proud života, který na jiném místě opustil, znovu přijímal a strhával do budoucnosti, v níž kdesi bývala jeho dřívější přítomnost podobná vzdálené galaxii, od níž ho dělily eóny, podobná ostrovu, na jehož břehy vzpomínáme.

Z úvah ho vytrhl jakýsi zvuk. Zapraskaly větve, pak cosi zafunělo, patrně nějaké velké zvíře. Docela blízko se prodírala houštinou jakási nestvůra. Steve odjistil samopal a najednou si připadal velmi uboze ozbrojen. Že by ještě? Nesmysl. Aby potkali veleještěra, na to by je museli katapultovat desetkrát dál do minulosti. Byl to asi mastodont nebo nějaký jiný obrovský savec. Většina druhů se v miocénu vyvinula do velkých forem.

Vzbudil Jeroma. Naslouchali. Cosi zavadilo o kluzák, toulalo se kolem něho a zase se to vzdálilo. Potom noční strašidlo zmizelo.

Krátce nato se znovu ohlásil vysílač.

"Tak se zdá, že vás zatím nebudeme moct vytáhnout.

Ale pomůžeme vám, hned jak to půjde. Fofrem vyjed'te z Červený zóny. Z vozu vylejte, jen když to bude bezpodmínečně nutný. Prostor přistání je částečně radioaktivně zamořenej. Zase se vám ozvem. Konec."

Jerome zaklel, zaklapl kabinu a uzavřel ji na závoru. "To nám ti idioti taky mohli říct dřív. Do háje!

Nechaj nás, abysme se smažili na horký pánvi, a neřeknou ani ň."

Steve se pokoušel trochu spát, ale v těsné kabině bylo za chvíli k zalknutí. Probudil se celý zpocený. Nasadil si masku a párkrát se nadechl. Do rozednění zbývaly asi dvě hodiny.

"Budeme vykládat?" zeptal se Jerome.

Z kabiny vymontovali přístroje a armatury a dali je do kočky. Pak otevřeli zad' kluzáku, vysvobodili kočku i s přívěsem z upevnění, natočili motor a vyjeli.

Hvězdy vyhasly. V noci padla mlha. Na východě bylo už jasno. Začínaly se rýsovat obrysy krajiny.

Když kluzák přistával, prorazil v křoví a v nízkých euphorbiích úzký průlom, pak se zabořil do spleti trnitých keřů a mimóz a tam zůstal trčet. Lepší úkryt by nenašli. Vyčnívala jen kabina a směrové kormidlo.

"Vypadá to, že jsme měli kliku," řekl Steve. "Třeba se odtud dostaneme a oni si nás nevšimnou."

Jerome šlápl na plyn. Terén připomínal savanu, byl celkem rovný, porostlý chomáči tuhé trávy, místy hustými křovinami a jednotlivými skupinami stromů, většinou euphorbiemi, ale občas i palmami. Kočka se sice probíjela dobře, ale byla to rasovina, protože se ustavičně museli vyhýbat křovinám, které v mlze spatřili vždycky až na poslední chvíli.

Neujeli ani pět set metrů a zaslechli za sebou výbuch. Steve se ohlédl a uviděl, jak se krajina v okolí

místa, kde přistáli, utápí v oranžové záplavě světla. Typické chvění záře po výbuchu a nad ní - v té mlze to byl přímo strašidelný pohled - vystupoval mrak a roztahoval se do tvaru hříbu.

"Oni střílejí atomovými granáty!" vykřikl.

Jerome instinktivně sešlápl plyn, ale hned zas musel dupnout na brzdu, protože málem vjel do trnité houštiny. Kočka se divoce zmítala. Steve se díval dozadu jako omámený, očekával další záblesk, který je rozdrtí a rozfouká na radioaktivní prach. Ale žádný už nevyšlehl.

"Patrně nás zaměřili směrovými mikrofony," řekl Jerome, "protože v tomhle mlíku nás tutově nemohli vidět."

"Tak jed' pomalej, do hajzlu! Musej nás slyšet na sto kilometrů!" vyjel na něho Steve a okamžitě litoval, že se nechal unést. Jerome se na něho vztekle podíval, ale nic neřekl. Byl celý zpocený od namáhavé jízdy. Pot se mu perli na čele a v tmavém tří denním stništi.

"Těm to asi se zásobováním klape líp než našim, když si můžou takhle střílet atomovkami," řekl Steve za nějakou chvíli. "To se pak nedivím, že zahnali naše do kouta. Bude to teda fuška vyfouknout šejkům ropu, když si na ní takhle sedí."

"Tím by pak ale nejsmělejší a taky nejdražší akce dějin zůstala doslova obyčejným plácnutím do vody," řekl Jerome.

"Ty si myslíš, že fakticky prorazili Gibraltarský průliv?"

"Když si uvědomíš, jaký náloze mají k dispozici, tak proč ne," řekl Jerome a pokrčil rameny. "Ale tak rychle se zas ty necky nenaplní. To už by museli udělat jó díru, aby se to vůbec trochu plnilo, když ani takový veletoky jako Nil a Rhóna a pár stovek dalších úctyhodných řek nezabrání vysychání."

"Mně se ale zdálo, že pobřežní linie Baleárského moře leží mnohem víc na jih než na topografické rekonstrukci."

"To mně spíš dělej starost ty řeči, že se prý nemůžem vrátit do budoucnosti."

"Myslíš, že nás fakt napálili?" zděsil se Steve. "To by pak znamenalo..." Nedořekl, protože Jerome vši silou šlápl na brzdu a prudce kočku zastavil. Steve vyhlédl předním sklem po nenadálé překážce. Tak strašlivý obličej v životě neviděl. Kdosi zatloukl hluboko do země asi pět centimetrů silnou ocelovou trubku a na ni narazil useknutou lidskou hlavu. Byla to hlava mladého muže, protože z úst, otevřených jako při výkřiku, svítil bezvadný chrup. Měla přiléhavou koženou leteckou kuklu, jakou mívají ruští kosmonauti. Po straně visela na sponě dýchací maska, jejíž rýhovaná hadice byla zcela evidentně odříznuta s hlavou.

Jerome vypnul motor. Ztuhlí hrůzou hleděli na ten strašlivý objev. Smrt musela nastat docela nedávno. Na bledé pokožce nebyly sebemenší známky rozkladu; krev stekla v chuchvalcích po pozinkované trubce a vypadala jako rez. Přestože byla mlha, dostavily se už první mouchy. Steve se rozhlížel, ale zbytek mrtvol nikde neviděl. V tom tichu bylo najednou cosi hrozivého. Někde v dálce se ozýval vysoký kdákavý smích, stejně dobře to mohlo být opičí brebentění nebo volání nějakého velikého ptáka jako vítězoslavný smích oné bestie, která měla na svědomí tuto hanebnost.

Když Jerome opět nastartoval, Stevovi se ulevilo. Příšerná směrovka zůstala za nimi. Kdykoli se pak v mlze ukázal nějaký stín, Steve sevřel zbraň a myslel si, že se jim staví do cesty muž v kožené masce a hrozivě zvedá popravčí meč, ale to jen euphorbie rozpínaly temné větve.

Stromová zhoustlo. Brzy narazili na řeku a jeli podle ní na sever. Hledali brod, aby se dostali na východní břeh, a tak postupovali jen krokem. Křoví na břehu bylo skoro neprostupné a cestu jim znovu a znovu zahrazovaly padlé stromy. Každou chvíli museli něco objíždět. Nakonec našli místo, kde se řeka zdála natolik mělká, aby se jí dalo projet.

Jerome zaregistroval na protějším břehu jakýsi pohyb a vypnul motor. Nízkým porostem se prodíralo stádo mastodontů a těžkým krokem mířilo k napajedlu. Všechna ta mohutná, až šest metrů vysoká zvířata s krátkými, skoro až nedomrlými kly a s neohrabaným krátkým chobotem jako u tapíra, který se teprve u mamuta a slona vyvine v obratné chapadlo, vypadala znaveně a zbědovaně. Zdálo se, že tmavá huňatá srst jim vypadává po chomáčích, a tam, kde se na vyhublých bocích ukazovala holá šedě kropenatá kůže, bylo vidět hnisající zjizvené rány i čerstvá zranění, z nichž tekla světle rudá krev. Typické příznaky pokročilé nemoci z ozáření. Jedno mládě mělo zmrzačený chobot a ten sebou mezi malými, teprve vyrůstajícími kly potrhával jako zuhelnatělý pahýl nohy.

Jeden starší býk byl zraněn do hlavy střelou nebo střepinami granátů. Oslepen stékající krví podezřívavě zvedl chobot jejich směrem, zavěťřil a vyrazil podrážděné zatroubení, které zmlklo v chraptivém vzlyku. Boky mohutného býka se chvěly vyčerpáním. Byl na něho žalostný pohled. Musel být v bezprostřední blízkosti výbuchu atomového granátu a už mu nezbyvalo moc života. Samičky, jakoby jaty temnou předtuchou, vzaly mláďata do svého středu, jeho odtlačily stranou a věťřily na všechny strany. Vůdce stáda dovrával k řece, uklouzl na bahnitém břehu a zlomil se v kolenou. Nejdřív ponořil chobot do vody a postříkal se, teprve pak začal mocnými doušky pít. Voda zrudla. Když býk ukojil žížeň a opět převzal stráž, odvážil se zbytek stáda k napajedlu.

"To je děsný, co tady natropili," zašeptal Jerome.

"Obávám se, že je to jenom začátek," řekl hořce Steve. "Kamkoli člověk přijde, všude bezohledné panuje na úkor svého okolí."

Čekali, až stádo uhasí žížeň a odtáhne od břehu. Zatím dojedli sendviče a dopili čaj z termosek. Dívali se, jak mastodonti těžkým krokem odcházejí táhnoucí se mlhou, jak si s láskyplnou trpělivostí pomáhají na nohy, když někdo z nich uklouzl, když mu hrozilo, že uvázne v bahně, a úzkostlivým funěním se dovolával pomoci. Všichni byli smrtelně ozáření.

Ted' řídil Steve a Jerome se posadil vedle něho s odjištěným samopalem na klíně. Když přešli brod, krajina zas o něco víc připomínala savanu. Rostlo zde méně stromů, křoviny prořídly. Směřovali teď skoro přesně na severovýchod a jelo se jim dobře. Terén začínal zvolna stoupat; místy se plaše prodíralo slunce bledé jako měsíc. Kočka šplhala výš a výš a najednou, jako by se vynořili z vody, se pod nimi rozkládalo mlžné moře a táhlo se až k obzoru. Na jihu se zvedaly kuželovité pahýly, které jednou v daleké budoucnosti budou ostrovy Galite, za nimi jako tmavá přístavní hráz, do níž narážela běl ztuhlého mlžného vlnobití, lem afrického pobřeží. Odtamtud je ostřelovali. Jerome pozoroval triedrem zalesněná pohoří. Neviděl nic, nevyšlehl žádný záblesk výstřelu.

Z vrstvy mraků pod nimi občas prorážely zpeřené vrcholky palem jako podivné obrovské vodní rostliny zaplavené dýmem. Jerome ukázal na sever, kde se zvedala divoce rozeklaná náhorní plošina, která za několik miliónů let bude ostrovem Sardinii. "Musíme tam," řekl. "Ale než začneme s výstupem, radši bych se kousek vrátil a počkal do večera, až bude zas mlha."

Steve s hrůzou pomyslel na useknutou hlavu pilota, která jim ukazovala cestu. Cestu kam? "Jsem proti," řekl. "Neznáme jejich dostřel. Čím dál se dostaneme na sever, tím jsme před nimi bezpečnější."

Jerome se díval na strmé srázy Sardinie. "Kdoví," řekl a pokrčil rameny.

"Prostor přistání je radioaktivně zamořený," uvažoval Steve. "Třeba už hřejeme jako sluníčka. Měli bysme se snažit co nejdřív dostat pomoc, dokud nebude moc pozdě." Už se mu zdálo, že na nechráněných částech pokožky cítí nesnesitelné svědění, zaručený příznak nadměrné dávky ozáření.

"Určitě nás nenechají v bryndě," dodal s nadějí. "Slíbili, že pro nás přijdou."

"Pokud budou moci. Jinak si pro nás přijde rohatej," řekl Jerome a po chvíli sarkasticky dodal: "Pokud má už v týhle době službu. Ale já o tom vůbec nepochybuju."

Krátce po poledni převzal volant zase Jerome. To už byli vysoko nad mořem mlhy, ale zdálo se jim, že se k sardinské plošině přiblížili jen o krůček. Zvolna se objevovaly jiné druhy stromů, mezi palmami a euphorbiemi se místy ukazovaly akácie a pinie, ojedíněle i jinany.

Krátce nato narazili na vrak vyhořelého džípu. Tady přišla o život jedna čtyřka. Na kostrách byly ještě zbytky uniforem. Jeden z mužů zřejmě nezemřel okamžitě. Odplazil se ještě asi šedesát metrů, pak zůstal ležet a slétli se na něj supi. Podle zásahů to byl vzdušný raketový útok. Protivník měl tedy převahu i ve vzduchu. Steve se stísněně díval po obloze.

"Koukám, že to tady s pomocí pro ty, co přistanou, není nic moc," bručel Jerome. "Co říkáš?"

Steve neodpověděl. Projížděli krajinou, v níž se musely odehrávat těžké boje. Země byla samý trychtýř po bombách, vegetace spálená, k obloze se tyčily zuhelnatělé pahýly stromů. Jerome jel pomaleji; pásy rozvířovaly mračna prachu a popele. Kličkoval mezi krátery a snažil se držet směr; potom byl terén opět strmější; koryto vyschlého potoka, jímž jeli k severu, lemoval řídký les. V uzavřeném voze bylo nesnesitelné vedro.

"Tady to vypadá bezpečně," řekl Jerome a zajel pod temný stinný přístřešek divoce propletených piniových větví. V jednom dolíku se nasbírala voda, větvořím prosvítalo slunce a lesklo se na hladině.

Jerome se vyzul a máchal si nohy, Steve zatím vylezl na vysoký břeh, aby se rozhlédl. Tady na úpatí plošiny pražilo slunce nezměněnou silou, kdežto příkré svahy jižního pobřeží Sardinie už brázdily stíny. Někde tam nahoře by měla být ona základna. Teprve tam budou v bezpečí.

Steve najednou zaslechl chraplavé vrčení. V první chvíli ho napadlo, že Jerome dělá něco s motorem, pak si s hrůzou uvědomil, že někde docela blízko je asi nějaká velká šelma, divoká kočka, lev nebo něco takového. Horempádem seběhl dolů a zařval na Jeroma, který vyděšeně vytáhl nohy z vody a sahal po samopalu: "Lev! Lev!" Jerome mával zbraní sem a tam, ale nikde žádný cíl. Při výcviku je naučili spoustu zbytečností, ale ne jak se mají chovat před kočkovitými šelmami.

"Bud' sakra trochu opatrnější!" osopil se na něj Jerome. "Tady můžou být i šavlozubí tygři, co rozsápu i mastodonta. Jak to že si tady pobíháš neozbrojeně?"

Steve odhodil přílbu na zadní sedadlo, měl vztek, že byl tak lehkomyšlný, sedl si za volant a nastartoval. Jel, dokud nepadla tma, a pak ještě kus při světlech, až ho nesjízdný terén donutil zastavit. Dalo se do deště. Už celé odpoledne se nad náhorní plošinou tvořily věže bouřkových mračen, nad vrcholky na západě se blýskalo a vtom se nad nimi bleskurychle strhla bouře. Steve najel do příkrého svahu. Koryto potoka, kterým jeli, se mohlo zakrátko změnit v katarakt. Unaveně zabrzdil. Zdálo se jim, že na střechu vozidla bubnují kapky velké jako pěst. Voda zaplavovala přední sklo, ve vteřině nebylo vidět na dva metry. Na obloze se křižovaly temně rudé blesky, hrom bil o blízké skalní rozsedliny a burácel do údolí. Stromy úpěly v poryvech větru a vytrásaly vodu z bujného listoví.

Když déšť polevil, postavili si pod větvemi stan. Nebyli ještě hotovi a vysílačka se opět probudila.

Nějaký hlas, který musel být docela nablízku, řekl:

"Kotva volá Bóji. V nočních hodinách se s vámi pokusíme navázat přímé spojení. Ozvěte se, ať můžeme určit vaši pozici. Příjem."

"Tak moment," řekl Steve Jeromovi, který nerozhodně sahal na vysílačku. "Může to být finta." Jerome přikývl.

A jako by byl už vysílač zapojený, hlas v přijímači řekl: "Správně, hoši. Tuhle fintu zkoušej znovu a znovu. Když se jim povede, pak je naším úkolem okamžitě vás varovat a podniknout vše, abyste se z toho dostali živi a zdrávi. Nemáme žádný společný kód, ale my jsme ti praví. Musíte být někde docela blízko. Příjem."

Jerome rychle cvrnkl do vysílače. "Rozumíme. Konec."

"Bezva. Dík. To stačí. Bud'te na příjmu. Konec."

Steve převzal hlídku a Jerome se zatím snažil usnout. Krvavě rudé zablýsknutí občas pochmurně osvítilo mračna a o střechu stanu tu a tam zabušila sprška vody urvaná větrem z korun sromů.

Krátce po půlnoci zaslechl hluk vrtulníku. Když rachot byl skoro bezprostředně nad nimi, řekl Steve tiše do mikrofonu: "Přistaňte." Odjistil samopal. Jerome vylezl se zbraní ze stanu a kryl se.

Několik vteřin úzkosti. Steve očekával zášlehy kulometu nebo záblesk odpálené rakety, ale nic takového se nestalo. Malý dvojmístný vrtulník rozsvítil hledací světlomet a klesal. Vylezly z něho dvě postavy.

Steve v slabém světle spatřil dva muže v přílbách a v poněkud odraných a vybledlých polních uniformách.

"Murchinson," řekl ten menší a natáhl ruku. Steve ho v té tmě odhadoval asi na padesát.

"Ruiz," představil se druhý, který na něj svítil baterkou, byl to středně vysoký, podsaditý pětáctýřicátník.

"Z druhý strany Mississippi, ale stoprocentně náš člověk," ujišťoval je Murchinson. Necháпали, o čem mluví. A protože to vypadalo, že těm dvěma jsou hodnosti naprosto lhostejné, představil je Jerome pouze jmény. Ti dva přikýkli.

"Mám pocit, že jsem vás viděl na seznamu. Na seznamu těch, co jsou ještě na cestě," řekl Ruiz a usmál se. "Vy máte ale kliku."

Steve přikývl. "Mohlo to být horší."

"Ze kdy přicházíte?" zajímal se Murchinson.

"Z roku 1986," řekl Steve. "Co se to tady vlastně děje?"

"Tady je peklo," řekl Murchinson. "Ale na to jste už určitě přišli sami."

"Kolik nás tady vůbec je?" zeptal se Jerome.

"Spousta," řekl váhavě Murchinson. "Už je to taky přes čtyřicet let, co tady přistáli první. A někteří už

taky... odešli."

"Nazpátek do budoucnosti?" zeptal se Jerome.

Steve si všiml, jak ti dva na sebe rychle pohlédli.

"Jó, víte, tahleta stránka operace není vlastně náš úkol," řekl Ruiz a rozpačitě shrabával botou vlhkou zem. "My vám dáme pár dobrých rad a mapu, abyste zítra bezpečně dojeli do Pevnosti. Neradi bychom předbíhali velitele. Ten vám dá na všechno vyčerpávající odpověď."

"A co je s ropovodem?" zeptal se Jerome. "Jestli tady námořnictvo operuje už čtyřicet let, tak by..."

"Heleďte," řekl Ruiz a zachmuřil se. Při baterce to aspoň tak vypadalo. "Na tohle radši zapomeneme.

Tahle hovadina stála už zatraceně moc lidí život. A my dva jsme tím prosráli přes dvacet let života a máme sakra malou naději, že se z týchle šlamastyky vůbec dostanem."

"To jako chcete říct, že se za těch čtyřicet let nic neudělalo a že se naši opevňují v nějakých pevnostech a materiál, kterej se sem s takovýma nákladama dopravuje, zatím hnije pod mořem?" vyjel na něho Jerome.

"Poslouchejte, vy...", rozčilil se Ruiz.

"Major Jerome Bannister, pane!"

"Tak se zase proboha uklidněte," řekl Murchinson a mečivě se zasmál. "Na svoje otázky dostanete vyčerpávající odpověď, majore, jestliže vám ta názorná lekce ještě nestačila." Na mokré kapotě kočky rozložil ručně kreslenou mapu a podržel nad ní baterku. Papír se rychle promáčel. Murchinson jim ohnutým ukazováčkem ukázal, kde jsou, a pak mávl rukou kamsi k severu. "Přesná pozice Pevnosti není pochopitelně zakreslena," řekl. "Potkáte-li cestou takové pomenší džentlmeny, kteří jsou po celém těle poněkud neoholení a mluví trochu zvláštní angličtinou, s důvěrou se jim vrhněte na kosmatou hrud'. Ale kdybyste se naopak setkali se skupinou jezdců na velbloudech - normálně si jen málokdy troufnou až sem nahoru -, tak je klidně a bez váhání postřílejte. Je to žoldácký ksindl, který byl původně ve službách šejků, ale teď už dávno vede válku na vlastní pěst. Ti kluci se totiž cítěj taky tak trošku oblafnutí. Všichni nejsou špatní, ale tady platí takový nepsaný zákon, že se noví nechávají být, i kdyby byl jejich náklad kdovíjak lákavý. Všechno jasný?"

"Nic není jasný," řekl našťavaně Jerome.

"Zdá se, že vás tady ledacos překvapuje," řekl smířlivě Ruiz v náhlém návalu mírumilovnosti.

"Ovšemže."

"Tady vás budou překvapovat ještě jinačí věci, majore."

"Přišli jsme sem, abysme provedli určitou korekturu," nedal se Jerome odradit. "A jestli se to nevyvíjí tak, jak jsme si představovali, pak se to musí taky zkorigovat. Vracející se výsadky snad informují námořnictvo o tom, že..."

"Promiňte, majore Bannistere," přerušil ho Murchinson. "Nerad to říkám na rovinu, ale tam na Bermudách zatím trčí pár človičků, kterým už táhne na sedmdesát a kteří stále ještě čekají, až je námořnictvo dopraví do zajištěného podzimu života. A trčí tam a čekají jenom díky obrovský klice a díky nám, kteří jsme vzali na sebe tuhle pakárnu a dostali je tam, jinak by měli ten podzim života už dávno za sebou jako spousta jiných, kterým jsme už nemohli pomoci, majore, a...", ukázal do tmy na jihovýchodě, "kteří zůstali tam. Nosíme doslova a do písmene kůži na trh a sáláme tak, že bychom vás neradi déle obtěžovali svou přítomností. Chápete, co myslím?"

"Promiňte," zabručel Jerome. "Já nevěděl..."

"Za to vy nemůžete, majore," řekl Ruiz. "Já jenom na smrt nesnáším, když si tady někdo hraje na drsana a neví ani, o co jde. To jsme totiž zažili už moc často."

"A proč jste se už dávno nevrátili do budoucnosti?" řekl Jerome. "Když už toho máte plný zuby?"

"On se to chce skutečně dozvědět," vzdychl Murchinson.

"Protože nás oblaflí, majore," utrl se na něho Ruiz. "Návrat do budoucnosti neexistuje!"

Steve měl pocit, že mu jakási ledová ruka stiskla srdce. V hlavě se mu hromadila jedna jediná myšlenka, a když explodovala, myslel, že mu urve spánky.

Všechno je v tahu!

Tak musí být delikventovi, když vidí, jak na něho míří hlavně popravčí čtyři a velící důstojník zvedá šavli. Steve se chytil vlhkého plechu masky chladiče. A zdálo se mu, že mu schne pod rukama.

"Já to tušil," zašeptal Jerome. Neuvěřitelně se ovládal, ale stejně to zaznělo jako bolestné zasténání.

"Určitě se to nestalo úmyslně," konejšil ho Ruiz, "ale něco tady asi parádně kikslo."

"Znáte Miamskou smlouvu mezi Fidelem Castrem a Maxmiliánem V.?" zeptal se napjatě Murchinson. Jerome se na něj nechápavě podíval.

Ruiz významně pokývl hlavou a řekl: "No tak to vidíte."

Když vrtulník vzlétl a odletěl, Steve zalezl do stanu. Jerome ho vystřídal ve stráži, vyhledal si suché místo mezi stromy a sedl si na bobek. Za chvíli si šel pro něco do stanu. Steve dělal, že spí. Připadalo mu, že Jerome potichu vzlyká, ale třeba se mýlil. Jerome zase vylezl a zatahl zvenčí zdrhovadlo.

Steve se cítil jako přeražený, ale nemohl usnout. Občas, když se vítr opřel do větví, dopadly na střechu stanu kapky těžké jako hrst zralých švestek. Bylo mu, jako by měl na prsou sloupec vzduchu z komína strmícího až k nebesům, těžký byl jako miliardy milibarů, pohoří z času. Věděl, že v nedosažitelné výšce nad ním existuje výstup do volného prostoru, ale že se k němu nikdy nemůže dostat, věděl, že všechno, co měl rád a čeho si vážil, je na druhém konci toho nesmírného koridoru stoupajícího do budoucnosti.

"Ježíši Kriste," lapal po dechu a strach a břemeno času mu svazovaly hrud'. A tu si uvědomil, že tvor boží na zemi bude muset ještě přes 50 000 staletí čekat na svého vykupitele.

Nebohý tvor osamocený v tísnivém strachu. Steve se převaloval a myslel na stádo odsouzené k smrti, se kterým se setkali v prostoru přistání, na mládě, které se zmrzačeným chobotem, pošukávajícím jako pahýl upálené nohy, nemá šanci přežít. Změnili jsme Zemi k libosti boží, podmanili jsme si ji dle obrazu jeho, myslel si vztekle. A tento obraz je najednou stejně mimo čas jako jeho stvořitel. Jeho pach zamořuje oceány, zalézá do země, mění chuť vzduchu; milióny let staré orientační body mlčí, zdechává v hlubinách bezradný plaz, hledají tažní ptáci nové cesty ve spleti vzdušných tras a příletových koridorů. To vše prosakuje časem, proniká do tísnivých snů tvora a ten se děsí ze spánku kovovým pachem strachu, jenž najednou prostupuje vším a kvůli němuž zapomíná na ukazatele cest; stín kouře, jenž zahluje hvězdy. Kůže pálící jako po horkém popelu, černé světlo šířící chřadnutí; nečekaná bouře z vymetené polední oblohy, jež jako příval zatemňuje slunce a podivně kalí napajedla, až zem zálučně povolí pod opatrným našlápnutím a chvějící se boky vypovědí službu. Steve se zkroutil do klubíčka, jako by cítil fyzickou bolest. Když ho Jerome zatahal za kotník, vyděšeně vyskočil.

Jítro bylo jasné a provoněné pryskyřicí. Zářívá a čistá obloha se klenula jako modrá plachta. Nad útesy rozpálenými prvním slunečním svitem kroužili orli, slídili po váhavých stoupavých proudech, jež se dávaly do pohybu. Kdesi nablízku zakřičela sojka. Pak třeskl výstřel z pušky, ozvěna se valila skalními rozsedlinami.

Jerome už udělal snídani. Vypadal nevyspale a kolem očí měl hluboké stíny.

Jedli bez chuti, ostražitě naslouchali, ale neslyšeli nic než štěbetání ptáků. Potichu složili stan a uložili ho do vozu.

Steve opatrně nastartoval, ale i tak jim připadalo, že motor dělá pekelný hluk. Jerome se stísněně rozhlédl. Pak vyjeli. Terén byl stále obtížnější a hornatější. Znovu se dostali ke kamenitému korytu potoka.

"Místo týhle kraksny nám měli dát s sebou muly," vrčel Steve.

Jerome, který občas sledoval kompas, zaťukal na ručně kreslenou mapu se skvrnami od vody. "Ten Ruiz mluvil o údolí jakési řeky. To by mohlo být ono. Jenom mám takový pocit, že jsme se dostali příliš na východ. Jestliže tenhle hřeben je budoucím mysem Teulada, pak se musíme držet víc doleva, protože ta pevnost je tady v Porto Pino."

Steve jel korytem ještě pár set metrů, ale koryto se stáčelo stále víc na východ. Otočil, kousek se vrátil a začal šplhat na západní břeh. Prorazili křovím a dostali se na náhorní rovinu, která se zvolna svažovala k jihu a na níž nerostly skoro žádné stromy.

"Může to být ještě tak čtyři pět mil."

V tu chvíli uslyšeli hlasitý třesk, jako by nějaké letadlo prorazilo zvukovou bariéru, a hned nato jakot motorů. Od východu se podél úbočí hor blížil nízko nad zemí stíhací bombardér a hnál se na ně. Steve otevřel dvířka, odběhl pár kroků od kočky a vrhl se k zemi. Za pár vteřin je přeletěl.

Steve chtěl nejdřív ponechat vůz osudu a zachránit si jen holou kůži, ale pak rychle vyšplhal za volant.

"Ted' ale fofrem!" zařval Jerome. Steve strhl kočku prudce doprava a plnou rychlostí jel na nízkou skalní

stěnu. Jerome zatím pozoroval oblohu. Ani ne za pět minut byl letoun zpátky. Steve si narazil přílbu, přirazil s kočkou ke skalní stěně, šipkou vyletěl ven a schoval se za několika balvany, vyplašil přitom nějaké zvíře, které poděšeně uprchlo, a o jakési šlahouny si rozškrábl tvář. Zaslechl ty pické huí huí, jak stíhačka odpálila dvě rakety vzduch-země a skoro okamžitě štěkot lehké protivzdušné obrany.

Takže jim tenhle útok neplatil.

Steve utíkal ke kočce a viděl, že Jerome sedí za volantem, ani se nehne. Jindy tak jasné oči mu potemněly strachem a na zarostlé tváři se mu perlily těžké kapky potu.

"Co je ti?" osopil se na něj Steve.

"Co jsme to za idioty?" vykřikl a praštil pěstí do volantu. "Co jsme to za beznadějně zaslepený blázny, že jsme se dali nalejt na něco takovýho!" Prudce otevřel dvířka a vypadl ven. Steve slyšel, jak běží dozadu k přívěsu a zvrací. Se šokem se musí každý vypořádat po svém, pomyslel si. U Jeroma je to fyzický problém. On se vyblíje nebo si spustí kalhoty, protože má z koliky střevní křeče, kdežto mně si v hlavě dělají hnízda pavouci a šedou síť mi zastírají myšlenky.

Bombardér se vrátil přesně od východu. Opět bylo slyšet odpálení dvou raket a skoro současně detonaci hlavic a střelbu protivzdušné obrany. Stíhačka se rozječela a kmitla se nad nimi. Vykreslovala do modře oblohy pruh kouře. Pilot se snažil vyhnat poškozený letoun ještě výš, ale pak to vzdal. Proti obloze rozkvetl padák a klesal k zemi. Z jednoho úbočí na západě vyšlehl oranžový blesk. Nad místem, kde se letoun zřítil, tiše stoupal mrak kouře. V polední modři se vznášel bílý chuchvalec a působil v tom tichu skoro radostně, pak ticho rozervala síla dávno minulé exploze.

Ve Stevovi se najednou rozhostil nesmírný klid. Jako by Jeromova chvilková slabost zbavila situaci děsu. Zčistajasna si uvědomil, že i tady na druhém konci toho strašného koridoru bude potřeba, aby pomáhal svým bližním. A tento pocit ho uspokojoval. Noční děs tisíciletí, jenž mu v noci svíral srdce, ho opustil. Steve vystoupil a zapálil plynový vaříč. Když byla káva hotova, nalil ji do dvou pohárků a šel dozadu za Jeromem. Seděli vedle sebe ve stínu skalní stěny, pili horkou bryndu a dívali se každý před sebe.

"Dík," řekl Jerome, otřel si pot z čela a z očí a upustil přílbu do trávy před sebou.

Občas se ozval hrdelní křik, připomínající liščí skolení, cosi mu z dálky odpovídalo a předávalo ho dál. Znělo to radostně, jako by nějaký satyr při poledních lásky hrách vybuchl smíchy a jeho veselost se šířila po svazích hor, posetých neviditelnými hnízdečky lásky. Steve zvedl hlavu a užasle naslouchal, ale neuměl si ty výkřiky vysvětlit. Že by nějaký vymřelý ptačí druh? hádal, ale ty neznámé výkřiky mu byly čímsi povědomé a skoro měl chuť neobratně odpovědět.

PEVNOST

Odpočívali už asi hodinu, když od jihozápadu zaslechl motor automobilu. Popadli samopaly a ukryli se. Zvuk se rychle blížil a pak se o kus dál před nimi objevil džíp, taková omláčená popelnice, celá od zaschlého bahna, s rozbitým předním sklem a bez střechy. Řidič byl malý a skoro se za volantem ztrácel. Vůz se přičítal na plný plyn a s kvičícími brzdami zastavil asi deset metrů od nich. Motor okamžitě zmlkl. Neuvěřitelně hbitě z něj vyskočil jakýsi tvor. Nevěřili svým očím. Vysoký byl nanejvýš metr padesát a tak shrbený, že mu nepřiměřeně dlouhé ruce sahaly až k zemi. Přílba mu byla příliš velká, na sobě měl potřhané a vyrudlé krátké kalhoty v barvě khaki, jež připomínaly dědictví po nějakém anglickém koloniálním důstojníkovi, který strávil ve službě drahně let. Obnažené části těla byly samý chlup, dokonce i obličej měl zarostlý hustou pískovou srstí. Ze šortek vyčuhovaly huňaté nohy, tenké, ale úžasné svalnaté. Na dlouhých chápavých prstech u nohou měl nebezpečně vypadající drápy. Ruku, jíž se opíral o zem, sevřel ten podivný tvor v pěst, v druhé třímal americkou samočinnou pušku.

Opice, bylo to první, co Steva napadlo, musíme ty potvoře sebrat zbraň, než s ní něco vyvede.

Tvor zvedl hlavu, hrdlem se mu valilo výhružné vrčení, pak vycenil hrozné špičaté zuby, sněhobíle zářící ze světle rudých dásní, asi to měl být vybízivý úsměv, protože ruka s puškou udělala gesto, jež mohlo znamenat pouze jediné: Vylezte, nic vám neudělám.

Steve a Jerome vyšli z úkrytu a sklonili hlavně samopalů. Tvor vystrčil bradu a pracně, jako by mu artiklace dělala potíže, našpulil tmavé odulé rty. "Štísko," vypravil ze sebe konečně hlubokým hrdelním hlasem, svalnatou pískově ochlupenou rukou si přejel přes obličej a pak jim ji nonšalantně, s prsty

ohnutými dolů, podal na pozdrav. Byla úzká a silná a na omak tvrdá a studená. Steve sebou v duchu trhl, když pod prsty ucítil hustou srst na hřbetě ruky, ale pohled do tmavohnědých očí, jež si ho bystře prohlížely a zároveň se tak trochu mazaně blýskaly, mu napověděl, že má před sebou chytrou myslící bytost, která se pouze navenek podobá opicím z jeho doby. Byl to tvor, který už nebyl zvířetem, tvor, který se právě začínal vyvíjet v inteligentní formu života, aniž by se vzdal svých instinktů. Steva fascinoval. Nikdy neviděl něco tak odlišného, a přesto tolik podobného člověku. V pružné ladtosti a přirozeném půvabu tvora bylo cosi přitažlivého. Zároveň však odpuzoval svou zvířecostí, přirozenou nestydatostí působil obscénně a byl nebezpečný ve svém divošství. Zdálo se, že to všechno se koncentruje v pachu, který jej obklopoval a připomínal pach šelmy. Ostrý, nedefinovatelný, fascinující pach, na který ještě reagovaly i Stevovy otupělé smysly. Je to masožravec, pomyslel si Steve, nebezpečný a nemilosrdný lovec. Nejstrašnější šelma, jakou kdy Země stvořila. A právě ztrácí svůj ráj.

"To jsme teda měli," odpověděl Steve, ale tvor se najednou spokojeně rozesmál, zastříhal ušima a našpulenými rty řekl:

"Ne, Štísko je moje jméno." A podrbal se vyceněnými zuby na chlupatých prsou. "A vy jste ti dva noví." Pak s významným gestem dodal: "Mám ho."

Teprve teď si Steve všiml, že přes zadní sedadla džípu leží nějaká postava, stěží dvacetiletý šlachovitý chlapík tmavé pleti s nakrátko střiženými kudrnatými vlasy. Určitě to byl pilot sestřeleného letadla. Byl svázan šňůrami od padáku jako balík a krvácel na čele. Olivová pleť se mu hrůzou zbarvila do voskova. Mladík se třásl jako osika. Steve se dokázal vžít do jeho situace, když si představil, jak ho Štísko bral do zajetí. Proti takovému svižnému svalnatému trpaslíkovi neměl naději ani vzrostlý chlap. Připadalo mu, že by ten uzlík koncentrované energie dokázal z místa přeskočit džíp.

"Moskyt," řekl Štísko vesele a praštil se dlaní do chlupatého předloktí. Asi tím pohrdavě myslel stíhačku.

"Prachy," řekl pak a palcem a ukazovákem naznačil gesto, které by i ve 20. století pochopili všude na světě. Za polapení sestřeleného pilota je patrně vypsána odměna; napadlo Steva nejdříve. Teprve za chvíli mu došlo, co tím opočlověk myslel. "Měl štěstí," řekl Štísko. "Nezlomil si nohy. Můžu ho prodat. Jinak...", dal si ukazovák ke krku a udělal naprosto jednoznačný pohyb. Steve si vzpomněl na hlavu na ocelové trubce. Nebrali zajatce, pokud se nedali prodat do otroctví. Ale kdo si tady drží otroky?

Námořnictvo?

Štísko přiložil ruce k ústům a vyrazil onen satyrský křik, který už několikrát slyšeli a který připomínal liščí skolení. Z úbočí nad nimi hned odpověděly dva hlasy.

"Jed'te za mnou," řekl Štísko kostrbatou angličtinou a vlezl do svého vozu. Jerome se posadil za volant kočky a jel za džípem. Štísko se obtížným terénem řítit jak šílený, ale zjevně to tady znal lépe než své boty - či spíše lépe než něco, jako jsou boty.

Asi za půl hodiny projeli vyschlým řečištěm potoka. Štísko zastavil. Na návrší proti proudu se zvedala podivná konstrukce. Mezi skalními stěnami bylo uchyceno asi třicetimetrové potrubí z umělé hmoty o průměru tak tři metry a tyčilo se do jakési pyramidy. Země byla kolem dokola samý kráter a rozrytá střelbou, les široko daleko vypálen.

Štísko vypnul motor a naznačil jim, aby to udělali také. Zavolal do hor, ale nikdo se neozval.

"To bude asi ta pevnost," řekl Jerome, ale Štísko se nijak neměl k tomu, aby k pyramidě zamířil.

"Atrapa," vykřikl Štísko a ukázal na stavbu. "Moc atrap." Ukázal prstem přes rameno. "Naletěli!" zasmál se vesele, ale pak mu úsměv na tmavých rtech najednou zmrzl. "Moc smrti," řekl smutně a rozmáchl se kolem sebe. "Moc smrti." Zhnusně se podrbal v podpaží. Pak svého zajatce bleskově udeřil hřbetem ruky do obličeje. "Moc smrti," zavrčel a vzdychl. Jako by ho najednou přepadl nevýslovný smutek, jako by najednou klesl na mysli a dobrá nálada mu vyprchala.

Štísko jel pomalu dál na východ. Objeli zalesněné předhoří, pak zabočili k severu a vjeli do spleti strmých roklí. Pod nimi hučela divoká bystřina. Hustým stromovím vedla vozová cesta z hatí, na níž bylo vidět stopy pneumatik a pásů. Štísko občas zastavil a vyřázel ony podivné výkřiky, na něž mu kdosi pravidelně odpovídal. Nikdo se však neukázal. Stále byli kdesi nad nimi, ukryti ve vrcholcích vysokých stromů nebo na výstupcích skal.

"Stražný," vysvětloval Štísko. Námezdná armáda vojenského námořnictva fungovala podle všeho perfektně.

"Tohle budou asi ty rokliny v Porto Pino v Palmaském zálivu," řekl Jerome. "Jsme na místě."

Teprve teď si Steve všiml, že úzké údolí před nimi je uměle zastřešeno. Ve skalních stěnách byly trhavinami upraveny římsy, na nichž jako rákosová střecha spočívaly vrstvy ropovodního potrubí. Potrubí bylo překryto zeminou, do níž byly vysázeny stromy a keře.

Vjeli do tmavého jícnu a octli se v prostorné jeskyni, uprostřed níž se pěnil potok. Všude kolem stála těžká technika: buldozery, bagry, jeřáby, traktory a trajlery. Po obou stranách vozové cesty bylo vidět baráky a sruby, mezi nimi plastické nádrže na pohonné hmoty, nikde však ani živáčka.

Vtom se seshora prodralo sluneční světlo, část údolí byla nezastřešena. Zde opět rostla zeleň. Pak následoval zase kus střechy, bariéra z pytlů s pískem, ozbrojená stráž: dva starší muži v khaki šortkách, jeden svlečený do půl těla a silně opálený, druhý v děravém triku a v klobouku se širokým okrajem. Seděli na vraku jakéhosi vozidla, které dřív mohlo být kočkou, a mastili karty. Jeden zvedl ruku na pozdrav a nedbalým mávnutím je pustil dál.

"Řek bych, že skutečně nejsme první," pravil Jerome mrzutě. Stevovi to také připadalo, jako by přišel na divadelní představení a kulísáci už dávno odklízeli kulisy. Pak zastavili před barákem, který už léta volal po novém nátěru, a Štísko je odvedl k veliteli.

"Vítejte v pevnosti Budoucnost 1," řekl velitel. "Toto místo nazýváme Maledetta. Tak se tady bude jednou velmi případně jmenovat jeden nuragh. Howard Harness," představil se a podal jim ruku. Byl to ramenatý pětadesátník s energickými tmavými očima a prořídými sněhobílými vlasy. Obnažený trup měl opálený dohněda; oblečen byl jen do vybledlých šortek a do sandálů vlastní výroby s podrážkami vykrojenými ze staré pneumatiky. Jerome se vzrůstajícím zděšením registroval všechny ty známky vojenského úpadku.

"Býval jsem tady v Západní pánvi hodnostně nejvyšším důstojníkem," pokračoval velitel, když jim nabídl místo na hrubě otesané lavici. "Vojenské hodnosti jsme už dávno zrušili, ale funkce velitele mi zůstala."

Steve nespouštěl oči z jeho levé paže. Asi deset centimetrů pod loketním kloubem byla amputována a na pahýl byl příšerný pohled. Vypadal, jako by ho řezník urazil sekerou a pak ho fušersky sešili. Rána určitě nebyla dlouho léčená, protože na ní bylo vidět hluboké díry povlečené šedým škraloupem, který připomínal špatně ztuhlý cement.

"S lékařskou péčí jsme to tady měli zpočátku dost špatné," řekl Harness, když si všiml Stevova pohledu.

"V tomhle směru budete na tom líp."

Steve si usilovně prohlížel špičky bot a zamumlal: "Promiňte, pane."

Harness dělal jakoby nic. "Pokud nechystáte malárii. S léky jsme na tom bledě." Zaposlouchal se do hlasitých, ale nejasných hlasů z vysílačky, jež se nesly z vedlejší místnosti. "Ať v žádném případě ten kontejner neotvírají trhavinami!" křikl jim do frekvence. "Dokud nezjistíme, co v něm je, tak v žádném případě... Jak starý? Dvě stě? Pak to musí být jeden z těch prvních. Promiňte," obrátil se k nim a pokračoval: "Máme vždycky radost, když někde v Pánvi vyhrabeme kontejner, který ještě nevyplundrovali kšeftáci."

"Říkal jste dvě stě let, pane?" zeptal se Jerome.

"Říkal jsem dvě stě let."

"Mluvil se o šestiletém až osmiletém rozptylu."

"To možná platilo pro ta krásná kulatá testovací vajíčka. Tady už dvě stě let prší z nebe materiál. Když přistály první skupiny, byla většina věcí beznadějně zničená a k nepotřebě." Vzal si k ruce nějaký seznam, držel ho daleko od očí a přečetl jejich jména. "Major Steve B. Stanley a major Jerome Bannister, vysazení z lodi Thomas Alva Edison 30. června 1986. Panebože, to už je dávno."

"Ani ne dva dny," řekl Jerome.

"Nojo," řekl Harness a hořce se zasmál. Přitiskl seznam pahýlem ruky na desku stolu, špačkem tužky pečlivě proškrtl jejich jména a připsal k nim nějaká čísla.

"Neumí někdo z vás brousit čočky?" zeptal se. Steve s Jeromem se na sebe bezradně podívali.

"N-ne, pane," řekl Steve.

"To jsem čekal. Jinak byste mi vybrousili brýle. Oči mi poslední dobou slouží stále hůř. Doufám, že máte nějaké užitečné nevojenské znalosti, to byste pak byli velmi žádání. Petrochemiků, specialistů přes ropovody a geologů tady máme habaděj," dodal. Pak zvedl oči od seznamu a pravil: "Datum, které jsem

zanesl za vaše jména, není tak docela fiktivní, jak se zdá. Každopádně je realističtější než kterýkoli jiný letopočet, co znám, a vy tuto realitu poznáte sami a krutě na vlastním těle. Jste v roce 47 po prvním registrovaném přistání. Naši protivníci zde byli o pár desítek let dřív a poněkud lépe vyzbrojeni. To je ta naše smůla, jinak bychom byli dosáhli víc. Tohle mohli předvídat a počítat s tím, kdyby nebyli tolik optimističtí."

"Pak je to všechno nadarmo?" zeptal se Jerome. "A pár miliard dolarů a pár set lidí doslova vyletělo oknem?"

"Jedná se o několik stovek miliard dolarů a zhruba o tři tisíce lidí, z nichž zatím asi dvě stě osmdesát zahynulo v bojích a zemřelo na nemoc z ozáření."

"A kde jsou ti všichni?" zeptal se Steve. "Většinu odvezli na Bermudy. Hlavně ženy a děti. Vznikla tam báječně prosperující kolonie. Její obyvatelé jí eufemisticky říkají Atlantis podle onoho bájného kontinentu. Na návrat do budoucnosti teď čeká už přes čtyři tisíce osob."

"Takže návrat do budoucnosti neexistuje," řekl Jerome.

"Já bych to tak kategoricky netvrdil," řekl velitel, otevřel zásuvku psacího stolu, zkoumavě se do ní podíval a zase ji zavřel. Přikývl. "Vytáhli vás Ruiz a Murchinson, že?"

"Jo, vytáhli, to je fór," řekl Jerome. "Odbyli nás pár radama a šmytec."

"V žádném případě nesmí ohrozit vrtulník. Je to náš poslední. Máme ho jen proto, že nám ho ten starý dobrák Harry dá vždycky dohromady. Kdyby ho sestřelili, mohli bychom pro naše lidi, co padají z nebe a netuší, co je čeká, udělat už jen ztraceně málo. Ale tuhle informaci vám dávat neměli. Je to příliš velký šok. Měli jsme pár tragických případů, kdy se nováčci zbláznili, zapojili vysílačku a ulevovali si divokými nadávkami. Pak už je to otázka jen několika minut: Buď atomový granát, nukleární střela s plochou dráhou letu, nebo tam v Africe vystartuje stíhačka a je s nimi konec."

"Kdo jsou vlastně naši protivníci?" zeptal se Steve.

"Pestrá směska. Většinou žoldáci, Francouzi, Italové, Němci, všichni byli původně ve službách šejků, ale už dávno si vedou válku na vlastní pěst. Obchodují. I s otroky. Říkáme jim kšeftáci. Jsou mezi nimi mizerové, pro které nemá lidský život žádnou cenu, ale to jsou ještě ti méně škodliví současníci. Někteří s námi spolupracují, aby si vykoupili cestu na Atlantidu. Ti horší jsou fanatici, většinou Palestinci. Přicházejí sem jako kamikadze. Sviští tady Pánví jako sršni a střílí po všem, co se hýbe, nežádka i po svých krajanech, dokud se nedají domluvami pohnout k tomu, aby si aspoň prohlédli přistávací plochy na africké plošině, než jim dojde palivo a oni se s odhodláním k smrti vrhnou na domnělý ropovod. Teď tam mají v hangárech něco přes deset letadel, ale díky naší obraně jich je stále méně a startují stále řidčeji. I oni mají patrně problémy s přísunem. Dřepí na ropě a mají nedostatek paliva. Taky jim to neklape, jak si představovali."

"Ale jak je taková porážka možná?" zeptal se Jerome.

"Porážka? To ano. Ale jinačí, než vy myslíte," řekl velitel. "Víte, majore Bannistere, přemýšlel jsem o tom a měl jsem na to dost a dost času. Přicházíte z budoucnosti a vidíte to v úplně jiných kategoriích. Jsem tady už příliš dlouho na to, abych se do nich ještě vpravil. Viděl jsem toho až moc. Řekl bych to asi takhle: Víra v dolar a v neomezenou proveditelnost možného je stejný blud jako teorie dutošvětosti. Kdo z úrokové míry včerejška chce spekulovat do budoucnosti, není ani o chlup lepší než blázen, který podle sešlapaných podrážek a okopaných bot chce usuzovat na dutost světa. Kdo si myslí, že se skutečnost musí přizpůsobit jeho idejím, ten ztroskotá. Buď zařve on, nebo realita - nebo obojí."

Vešla asi pětáctiletá žena v jednoduchých pestře vyšíváných šatech a na dřevěném podnose přinášela skleněný džbán s jakousi kalnou tekutinou a tři sklenice s úzkými bohatě vyřezávanými lžičkami, na nichž lpěla jakási bělavá hmota připomínající surovou gumu. Postavila před ně sklenice a skleněný džbán.

"To je Nina," řekl Harness. "Zůstala tu s námi a stará se o nás."

Žena Stevovi a Jeromovi přivětivě přikývla a beze slova zas odešla. Harness jim nalil.

"Co je to?" zajímal se Steve a ukázal na svou sklenici.

"To je melasa s citrónovou šťávou a s vodou," řekl velitel. "Snažíme se vycházet z domácích produktů." Usmál se. "Podařilo se mi odpovědět na vaše nejnutnější otázky?"

"Ano," odpověděl Steve a usrl. Nápoj chutnal trochu sladkokysele a byl velmi osvěžující. "Ale co jste

myslel tou zničenou realitou?"

Velitel chvíli váhal, podrblal se pahýlem na bradě a řekl: "Určitě se jednalo nedbale. Neměli nikoho posílat do minulosti, dokud si experimentálně neověřili, že mohou pokusné osoby dostat taky zpět. Ale dělali to všechno v dobré víře. Což je logické. Protože jaký by měla celá operace smysl, když by nemohli dostat ropu do budoucnosti - a s ní i ty, kteří na tom dělali. Všem námitkám čelili argumentem, že někdy v budoucnosti bude tento problém řešitelný. Zkrátka směnka na budoucnost, to mívali optimisté už odedávna ve zvyku. Ale pak se asi ukázalo, že tahle směnka není krytá. Zdejší technici dokážou samozřejmě technický aspekt tohoto problému docela přijatelně vysvětlit. Tvrdí, že při obráceném procesu taky dochází k něčemu takovému jako rozptýl. Energie určená pro výstup se nedá soustředit na jeden časový bod. Rozptýlí se ve velkém časovém prostoru a vybije se v bouřích, které věčně zuří nad výstupovou zónou. Jenže objekty, které tam vědci rozmístili, se nehnu z místa. Teď se však odborníci shodují v tom, že problém je v zásadě řešitelný. Nemám tušení, kde berou tu jistotu. Jestliže však ty objekty stále ještě neobalila žádná energetická bublina a nestrhla je do budoucnosti, pak to může znamenat pouze jediné - USA nemají na řešení tohoto problému dost času."

"Jak tomu mám rozumět?" zeptal se zmateně Jerome.

"O to právě jde. To je přesně to, co myslím rozbitím reality. Neustále mění dějiny různými akcemi a protiakcemi a neuvědomují si to. Pouze my tady v minulosti s ohromením zjišťujeme, že pocházíme z naprosto rozdílných budoucností."

"Miamská smlouva," řekl Steve.

"To je Murchinsonova budoucnost," přikývl velitel. "USA nikdy nezískaly od Španělů Floridu, Fidel Castro ji naopak v Miamské smlouvě v červenci 1969 prodal mexickému císaři, nebo lépe řečeno Pemexu, největšímu naftovému impériu mezi Mississippi a Rio de la Plata. Maxmilián V. je pouze loutka. Je nesmírně zajímavé si o tom s Murchinsonem popovídat. A tak existuje budoucnost Jeroma Bannistera, která je identická s budoucností Steva Stanleyho, naproti tomu úplně jiná budoucnost Howarda Harnesse, jak ji znám a jak jsem ji zažil."

"A ta vypadá jak?" zeptal se podezřívavě Jerome.

"Ve vaší budoucnosti by měl Izrael kontrolovat území mezi Nilem a Eufratem."

"To je trochu přehnané," řekl Steve, "spíš území mezi průsmykem Mítla a Golanskými výšinami."

"Když jsem sem přišel z roku 1989, slyšel jsem poprvé v životě o nějakém Izraeli. Vyprávěli o něm lidé, kteří byli vysazeni hodně brzo jako vy. Mně naopak ve škole povídali o záhadných vraždách sionistů na sklonku století, které vzbudily velký rozruch, o vraždě Leo Pinskera v Oděse roku 1882, Theodora Herzla v Paříži v roce 1896 a barona von Hirsch-Gereutha v roce 1897 a o paličském útoku na sionistický kongres v Basileji v téže roce; o tom, jaké ukrutné masakry páchaly v Palestině za druhé světové války arabské dobrovolné sbory, které bojovaly po boku Němců v severní Africe a na Blízkém východě. Od uzavření Svaté smlouvy medinské se mezi Atlantským a Indickým oceánem a mezi Halepským a Adenským zálivem rozkládá jeden z nejmocnějších států světa: Spojené republiky arabských národů."

"Šílená představa," řekl Jerome a znělo to, jako by se mu svírala hrud'.

"Nikoli, historická skutečnost. Jedna z mnohých. O to víc jsem žasl, když sem dorazil kontingent skvěle vyzbrojených jednotek. Pocházely z roku 1992 a tvrdily, že se Izrael spolu se 6. flotilou nejvíce podílí na obraně jižního křídla NATO. To bylo skoro před dvaceti lety. Tito Izraelci zuřivě bojovali s Araby o Gibraltar, až Arabové nakonec uskutečnili svou hrozbu a vyhodili úžinu do vzduchu."

"Takže je to pravda," řekl Steve.

"Ano. Udělali tam pořádnou díru, která se postupně rozšiřuje. Vytvořili tak jednu z nejpůsobivějších přírodních podívaných, čtyři sta metrů vysoký katarakt, přes nějž se řítí přinejmenším stokrát víc vody než přes Niagarské vodopády. Ale hladina stoupá o necelý metr ročně. Potrvá to ještě tisíc let, než se Středozemní moře napustí. My si už boty nenamočíme."

"Opustíte pevnost?" zeptal se Jerome.

"Zatím ještě ne. Ale moc skupin už na cestě nebude. Nanejvýš tak ještě jedna nebo dvě z těch nejprvnějších z roku 1986. Všechny pozdější - poslední jsou z podzimu 1996 - byly skoro přesně uprostřed cílového údobí. Přesnost zásahu se zlepšila."

Mojžíš a jeho skupina, blesklo Stevovi hlavou. Co když jsou ještě na cestě?

"Na podzim 1996 přestaly i dodávky materiálu. Nikdy jsme nenašli kontejner, který by odeslali později."

"V tom případě asi projekt zastavili kvůli fiasku," usoudil Jerome a dopil svou sklenici.

On si to nechce připustit, pomyslel si Steve. Možná si nikdy neuvědomí, že je to fiasko, protože jim chybí zpětná vazba. Mohli bychom jim to říct jenom my. Pouze my víme, že se budoucnost dostala do pohybu, že plodí stále nové a nové varianty. Ale proč s tím nikdo nepočítal, proč to nikdo nepředvídal? Roztříštili realitu. Budoucnosti se teď od sebe vzdalují jako galaxie. I kdybychom se někdy vrátili do budoucnosti, která z nich je naše domovská galaxie? Třeba právě proto funguje chronotron pouze jedním směrem, zásadní problém, který odborníkům unikl.

"Docela klidně je možné," řekl velitel a pevně se na Jeroma podíval, jako by ho chtěl přikovat na místo, aby ho nesmetlo poznání, které se na něj za malou chvíli snese, "že po podzimu 1996 Spojené státy americké přestaly existovat." Zasáhlo ho to jako úder. Harness odhadoval Jeroma jako boxera, který srazil soupeře k zemi.

"To je jenom spekulace," podotkl Steve. Najednou měl hroznou žízeň a rychle dopil sklenici. Cítil, jak mu chuť citrónu sevřela patro.

"Dejme tomu," řekl velitel a dolil jim, "i když je to velmi, velmi pravděpodobné. USA asi mají v pokeru o budoucnost poněkud smůlu. Byli jsme lehkomyšlní, protože jsme si o sobě moc mysleli. Teď jsme prohráli poslední košili."

Jerome se mlčky díval před sebe. Oči se mu rozšířily zděšením. Steve sledoval jeho pohled. Na stěně visel luxusní, už trochu zažloutlý a mušinci posetý kalendář Pemexu na rok 1992 s mapou Severní Ameriky. Území USA sahalo od Maine na severu až na jih k Georgii, Alabamě a Mississippi a nemělo přístup k Mexickému zálivu. Na druhém břehu Mississippi začínala obrovská plocha potišťená odlupující se zlatou barvou a sahající až k Tichému oceánu a dál na jih: Císařství Mexiko. Vlevo nahoře se skvěl honosný znak Habsburků, vpravo ještě honosnější znak naftové společnosti.

Steve si uvědomil, že hrubě ohoblovaná opěradla svírá, jako by seděl v katapultovacím sedadle, jež má být v nejbližším zlomku sekundy odpáleno. Opatrně si vydechl a klesl zpět.

"Vraťme se zpět do naší společné přítomnosti," řekl velitel. "Dnes máme 26. července. Datum vypočítali naši astronomové amatéři. Teď je..." podíval se na náramkové hodinky, "šestnáct hodin dvanáct minut. Kdybyste si laskavě mohli podle mě seřídít čas. To jenom pro pořádek, kterého se tady nemůžeme ani nechceme zřeknout." Jerome a Steve si poslušně seřídili hodinky. "Vždycky v noci v jedenáct padesát osm si je však musíte nastavit na půlnoc. Den je asi o dvě minuty kratší, než jak jsme zvyklí. Země se stále ještě otáčí o něco rychleji. Slapové tření, chápete."

Odněkud se ozval diesellový motor a jeho kovové srdce protépávalo odpolední ticho, rušené jinak pouze praskotem a chraplavým skřehotáním vysílačky.

"A protože už ani při nejlepší vůli nejsme vojenskou jednotkou, nechci vám nijak rozkazovat. Je nás tady asi třicet, k tomu připočteme ještě takových padesát domorodců, jimž velí jejich dva kmenoví náčelníci. Se Štískem jste se seznámili, Blizarda ještě poznáte. Někteří, jako Murchinson a Ruiz, by nutně potřebovali vystřídat ve službě mimo Pevnost. Už přes šest let slouží na naslouchárně, to znamená, že musí být neustále v pohotovosti, i když to trvá celé měsíce, než dorazí další skupina. Když zaslechnou materializační třesk, musí s novými ihned navázat spojení, varovat je a vyvést z prostoru přistání, dřív než je dostanou šejkové. Oba mají nemoc z ozáření, protože se příliš často zdržovali v zamořeném prostoru. Máme jen nedostatečné ochranné prostředky.

Zavázali jste se na pět let. Tohoto úvazku jste vzhledem ke změně okolností samozřejmě zproštěni. Ale chtěl bych vás poprosit, abyste nám pomáhali vyvádět z prostoru přistání ty chudáky, co tak bezstarostně padají z nebe, a dostat je sem. Zároveň bych rád zdůraznil, že ne vždycky to probíhá tak šťastně jako ve vašem případě. Často naléhavě potřebují lékařskou pomoc, s níž jsme na tom už tak špatně. Mnohdy přijdete taky příliš pozdě a budete se zbytečně vystavovat nebezpečí. Rozmyslete si to. Každý rok koncem léta, ještě před podzimními bouřemi, připlouvá loď, která vás může vzít za Atlantik. Jestli chcete, můžete s ní odplout a pomáhat při budování Atlantidy. Život je tam určitě snazší a mnohem příjemnější než tady."

"Já zůstanu," řekl Jerome.

"Nemusíte se ukvapovat," řekl Harness.

"Tady se není co rozhodovat," řekl Steve.

"Vůz, zásoby pohonných hmot, zbraně a munici vám musím zabavit. Potraviny věnujete dobrovolně. Vždycky když někdo ve zdraví a šťastně dorazí, pořádáme jakýsi... no... krajanský večírek a jíme konzervy. Jakési vzpomínky na budoucnost. Ne že by naše zdejší strava byla nějak špatná, právě naopak, ale už se to jednou tak vžilo.

Oblečení a osobní věci si můžete samozřejmě ponechat. Vaše boty mají cenu zlata. Nenechte se tedy o ně ožulit. Poříd'te si pohodlnější oblečení, vhodnější do zdejšího klimatu. Většina nosí šortky jako já nebo burnus. Pár lidí tady obchoduje s atlantským sukrem. Je už pozoruhodně kvalitní.

Peníze nemáme. Směňujeme. Tento druh obchodování nutí lidi, aby se rozpomněli na řemeslné dovednosti a rozvíjeli je, lámali si hlavu a vymýšleli všelijaké užitečné věci. Můžete obchodovat i s kšeftáky, a tak získat zboží vojenského námořnictva, které vykradli z našich kontejnerů. Jenom jim nesmíte prodávat zbraně a munici, to je zakázáno pod trestem smrti. Nejlíp bude, když..."

"Hej!" vykřikl kdosi ode dveří. "Starýmu Howardovi nevěřte ani slovo. Hauzíruje s vypůjčenými budoucnostmi a rád se poslouchá."

Steve se pohoršeně otočil. Na prahu stál asi sedmdesátiletý mužík. Byl úplně plešatý a vráscitý obličej měl silně opálený a celý posetý stařeckými skvrnami. Bezzubá ústa rozevřel dokořán k tichému stařeckému smíchu, až bylo vidět světle růžové maso holých dásní, a ustavičně si otíral ruce o flekaté proděravělé tričko. "Když mi Ruiz řekl, kdo dorazil, tak jsem mazal jako bojsík, když má v patách trpaslíky," krákal nadšeně a hnál se k nim. "Jerome!" zvolal a objal ho. Do světle modrých očí mu vhrkly slzy a stékaly mu po tvářích. Jerome stál jako solný sloup a bylo mu to poněkud trapné. "To už nepoznáváš svého starého přítele Haralda Olsena?"

"Hale?!"

Milostivý bože! pomyslel si Steve a stál tam jako býk, když ho řezník vezme sekerou mezi oči. Jsou to teprve čtyři dny, co jsme spolu seděli, a tenkrát mu nebylo ani třicet. Byl ještě celý zkoprnělý a už ho objímaly vyzábělé stařecké paže, ucítil na své tváři vyhublou vlhkou tvář a slyšel fňukavý hlas: "Že jsem se toho směl ještě dožít! Jak já na vás čekal! Panebože, jak já na vás celá ta léta čekal!" Tu Steve pochopil něco, co mu až dosud bylo odepřeno. Najednou chápal, co znamená slovo čas.

"Jak my vás stále vyhlíželi! Vyjížděli jsme za každého počasí, i když se tam dole v prostoru potulovalo sebevíc naftáků. Mysleli jsme, že tu už dávno musíte být, vždyť jste taky odplachtili před námi. Dávali jste si holt na čas! My jsme tady byli asi tak mezi prvními. Pokud ovšem nepočítáme šejky, ale tenkrát to ještě nebylo tak zlé. Tu a tam pár jezdců na velbloudech, tu a tam tady prosvíštel nějaký ten bombardák, nic příliš vzrušujícího. Atomové granáty ještě nevrhali, chtěli nás živé, pro nějaké veřejné procesy v budoucnosti. Ale pak přišli na to, že je taky převezli. Vylévali si na nás vztek a bylo to horší. Byly to těžké doby, dokud Salomon nevyucvil trpaslíky a my se mohli cítit o trochu bezpečněji."

Oholili se, osprchovali, převlékli a posadili se pod husté listoví kaštanovníku na okraji zastřešení. Slunce zapadlo. Cítili kouř ohně táhnoucí údolím. Jerome a Steve měli teplou večeři, ostatní pořádali konzervy. Jedli společně s velitelem, s dalšími deseti lidmi z Pevnosti a s pěti nebo šesti Štískovými válečníky v kantýnském baráku. Trpaslíci, jak se nazývali pískoví až načervenalí "neoholení" džentlmeni, se na konzervy a játrovou paštiku přímo vrhali. "Není se čemu divit," vysvětloval Harness, "rádi si pochutnávají na játrech zabitých nepřátel." Steve chtěl zrovna polknout a kus koziho masa mu málem uvízl v krku.

"Čemu se divíte? Jsou to samí kanibalové. Zkoušeli jsme všechno možné, abychom je to odnaučili.

Marně. Jenom se nám podařilo je přesvědčit, že se spíš vyplatí nechat nepřítel naživu a prodat ho."

"Takže námořnictvo tady podporuje obchod s otroky?" zeptal se zděšeně Jerome. "Říkejte si tomu, jak chcete," řekl velitel. "Tohle je jediná nepřímá možnost výměny zajatců. Druhá strana jakoukoli přímou výměnu odmítá."

"Nesmíte si zas představovat, že sem přitáhnou mrtvolu nepřátel a pak si je připravují v kantýně," chichotal se Harald. "Tohle dělají jenom mezi sebou, několik dní pak po nich není ani vidu, ani slechu. A někde se pak na lebkáči, tedy na stromě s lebkami, které mívají na svých posvátných místech, skví nová hlava. Jojo, Jerome, tady vládou drsné mravy."

Pak se posadili ven a Hal s ještě jedním staříkem, který měl rozdrčenou nohu a chodil o berli, přinesli

džbán s jakýmsi podivným nápojem, jenž chutnal po zkvašeném medu s bylinkami. "Tohle je medovina, ten nejlahodnější nápoj, jaký tady vyrábíme," ujist'oval je Harald. Jerome se na něj mrzutě podíval a hořce zavzpomínal na plechovku piva, kterou před čtyřmi dny do sebe tak lehkovázně nalil. Ale pak se s tím lehce opojným trunkem spřátelili.

Zatím se skoro setmělo a starý Trucy čili Chromajzl Elmer, jak se mu říkalo, přilepil na desku hrubého stolu tlustou svíci ze včelího vosku. "Tady jsme v bezpečí," řekl, když si všiml Stevova tázavého pohledu. "Tak v bezpečí jako v lůně Abrahámově."

"A co se stalo s ostatními?" ptal se Jerome. "Co je s Paulem a Salomonem? A kdepak je Mojžíš?"

"Ach jo, čím bych jen začal?" řekl Harald. "Jsou to už tak dlouhé příběhy. Je to taky už přes čtyřicet let. Mojžíš je nahoře na severu, tam, kde bude později Švýcarsko. Pěstuje velbloudy. Dřív sem dolů jezdil každý rok a prodával kůže a velbloudy, teď posílá syny. Bude mu dobře přes osmdesát. Vzal si ženu, ještě když byl lovec, a ta tam šla s ním. Vycvičil si pár bojsíků a ti pro něho pracují. Vždycky s těmi chlapíky vycházel dobře, seznámil se s nimi na toulkách podél Rhôny a v přímořských Alpách, kam se stáhli do ústraní."

"Kdo jsou to bojsíci?"

"Větší bratři trpaslíků, Paranthropus Boisei, huňáci s červenou nebo černou srstí, vysocí až dva metry. Ty jejich ploché hranaté palice vypadají divoce, ale jsou krotcí jako beránci a mouše by neublížili. Jsou to býložravci, žijí hlavně z banánů a bobulí a tak. Trpaslíci je brzo úplně vytlačí a jednoho dne je vyhubí, protože je absolutně nemůžou vystát. Už jejich pach v nich vyvolává krvežíznivé choutky, ti obři jsou přitom naprosto neškodní, spíš takoví blboučci a natvrdlí, ale já je měl vždycky moc rád."

"A co je s Paulem Looreym?"

"Ten před pár lety odplul na Atlantidu. Je na svůj věk ještě čipera. Chtěl se na to nejdřív podívat zblízka, než odejde definitivně do důchodu, ale zřejmě se mu tam zalíbilo. Ti na Bermudách byli dlouho takoví mouchy snězte si mě, jako očarování civěli na testovací objekty ve výstupové zóně a smolili už žádosti o náhradu škody, ale tak před patnácti lety to tam vzalo do rukou pár chytrých chlapíků. Snaží se lidi nadchnout heslem "Budujeme Atlantidu" a jedou od té doby těžce na civilizaci, teď zrovna stavějí nové město, učí si řemeslníky, razí si vlastní mince a už nám dokonce dodávají zboží: látky, sklenice, papír, domácí nástroje, nářadí, všechno možné. A právě na to se chtěl Paul podívat, než se rozhodne. Spousta nás tam totiž vůbec nechce, co, Elmere? Jsme rádi, že máme od civilizace pokoj. Žili jsme zde jako banda divochů a zvykli jsme si na to. A co teď?"

Plápolající svíčka vymalovávala ve tvářích starců strašidelné stíny, takže na chvíli vypadaly jako umrlčí lebky. Steve se zachvěl zimou. Voda v potoce byla ledová a ve vteřině ho do holení zahryzal chlad.

Popadl dřevěný pohár a dopil ho. Elmer mu nalil.

"A co Salomon Singer?" zajímal se Jerome.

"To je ta nejsmutnější a nejveselejší historka zároveň," řekl Harald. "Nakonec se mu přece jen podařilo navázat s trpaslíky kontakt. Všichni se mu zpočátku vysmívali, ale on se nedal a brzo je přešel smích."

"Každopádně se jako první odvážil souložit s jednou samičkou," zachichotal se Elmer a opřel berlu o stůl.

"Pochopitelně zezadu, tak jsou tomu zvyklé. Ona když je chytne rozkoš, tak dokážou příšerně kousat. A někdy páchnou až k zalknutí. Vid', Hale?"

"Ano, potřeboval, aby ho přijali do kmene. Pozoroval trpaslíky celé měsíce, odkoukal od nich každické gesto, nedal se setrást a držel se jich jako klíště. Párkrát ho tak zřídili, až jsme si mysleli, že ho už nezachráníme. Ale chybami se člověk učí, řekl si, a šel na to znovu. A jednoho dne to dokázal. Štískův otec, říkali jsme mu Lazar, ho přijal do kmene."

"Pokud se dá o otci mluvit," namítl Elmer. "Ukájejí samičky po poradě, jak jim přijdou pod ruku."

"A tak byla řada i na Salomonovi. Náčelník na tom trval, i když musel samičce nejdřív pořádně domluvit. A Salomonovi nic jiného nezbývalo, jinak by práce tolika měsíců přišla vniveč."

Jerome se řehtal, až se za břicho popadal.

Steve si marně představoval Singerův věčně zasmušilý obličej se starostlivě svraštělým čelem, jak hledí přes srstnaté rameno samičky opočlověka a z takříkajíc čistě vědeckého zájmu kopuluje.

"A přitom jaksi narazil na prazdroj rozkoše, protože se už od těch tvorů s mírnými očima a s ocelovými svaly pod hedvábnou srstí nemohl odpoutat. Samičky byly také celé paf, přímo po něm jely, proseděly

celé noci na prahu jeho baráku, vrněly a každému, kdo se šel vyčurat, makaly mezi nohy. Hochu zlatej, to ti bývaly orgie!" chichotal se Harald.

"Rvačky tady nebyly žádnou zvláštností. Válečníkům to pochopitelně nešlo moc pod nos a samičky přes něj dostávaly. Jenže Salomon měl náčelníka v hrsti. Tomu starému chlupatému čertu brzo došlo, že by se u nás dalo ledacos podědit ze znalostí, pravidelných jídel, výstroje, zbraní a tak dál, což mu zajistilo parádní převahu nad ostatními kmeny mezi Atlasem a bažinami rhónské delty. Ten by spíš vlastní rukou urazil hlavu jednomu ze svých synů, než aby Salomonovi v něčem nevyhověl.

Lazar mu nakomandoval mladíky, Salomon je navlékl do khaki šortek a proháněl je jako na buzerplacu.

"Erectus! Erectus!" řval, když se spustili na všechny čtyři a vláčeli kvér lážoplážo za sebou, a tloukl je rákoskou do kožichu, až se prášilo. "To chcete být zástupci druhu Homo erectus a běháte si po čtyřech?" A chlapíci brzo pochopili, oč jde. Jsou totiž neuvěřitelně inteligentní a napodobují každý pohyb, který vidí, i takové, které by se učit neměli. A svými smysly se přímo ideálně hodí ke střežení krajiny. Jsou neviditelní a všudypřítomní, a když tam v Africe nějaký šejk třeba jen zakašle, už ho mají v zaměřovacím dalekohledu. Ale za to si tihle naft'áci můžou sami. Zpočátku ve své blbosti pořádali na trpaslíky pravidelné hony a zápalnými bombami je vyháněli z dědičných lovišť, až se pak na lebkáčích objevovalo stále víc a víc hnědých a bílých hlav.

První bylo trpaslíkům vysvětlit, že mezi tamtěmi a námi vládne asi tak stejně srdečná shoda jako mezi nimi a bojsíky. To, že tamti byli ti špatní, to dokázali sami. My jsme se snažili, jak to jen šlo, abychom byli těmi dobrými.

Ale jednoho dne došlo k něčemu na způsob palácové revoluce. Starý Lazar umíral na dost ošklivou střelnou ránu v břicho a Štísko měl najednou komando nad kmenem. A jeden se domníval, že si může se Salomonem vyrovnat beztestně jakýsi starý účet. Asi žáril, protože jeho oblíbená samička se příliš často toulala kolem ubikace a odmítala jeho milostné služby. Při rvačce prokousl Salomonovi hrdlo.

A náš šestihvězdičkový Walton si myslel, že sežral všechnu moudrost."

"Cože? Kapitán Walton je tady taky?" divil se Steve.

"Byl. Už není. Bohudík. Byla to mizérie, dokud dělal velitele," řekl Harald. "Když byly vztahy s domorodci nejvypjatější, tak si usmyslel, že z toho udělá případ pro vojenský soud. Chlapíčka, který zabil Salomona, dal zatknout a soudil ho. Mládenec svůj čin bez okolků a nic zlého netuše přiznal, protože to pro něj nebylo nic jiného než souboj, z něhož vyšel jako vítěz. Walton dal zabavit všechny zbraně - ale nikdo už pochopitelně nevěděl, kolik pušek trpaslíci otočili - a sestavil popravčí četú. Když se pár lidí z Pevnosti zdráhalo toho nesmyslu zúčastnit, křičel cosi o nedostatku disciplíny, odmítání splnění rozkazu a vyhrožoval dalšími popravami, když ho neuposlechnou. My mazáci, co jsme tady byli aspoň deset let před ním, jsme s tím nesouhlasili a odmítli jsme mu poslušnost, a tak si ten panák myslel, že musí jít příkladem. Popadl svůj samopal a odsouzeného "vraha", který vůbec nechápal, co po něm kapitán chce, vlastnoručně odstřelil. Noc nato všichni trpaslíci z Pevnosti zmizeli - a s nimi šestihvězdičkový Walton. Nechce se mi věřit, že by někdo ze Štískova kmene pozřel z toho hnusa jediné sousto, ale ztratil se beze stopy. Ani pes po něm neštěkl. Za pár týdnů se na jednom lebkáči tam nahoře na náhorní planině objevila čerstvá hlava, která se vzdáleně podobala hlavě našeho zasloužilého důstojníka vojenského námořnictva, ale nedalo se bezpečně zjistit, jestli je to skutečně šestihvězdičkový Walton, protože se už dostavili supové. Ať je tomu jakkoli, lehkou smrt asi neměl."

Noční vzduch byl chladný. Jeden trpaslík se vrátil ze stráže, přisedl si k nim a mlčky, ale pozorně naslouchal. V očích se mu odrážel plápolající plamen svíce. Chřípí se mu rozšiřovalo, jak si vštipoval pach nováčků.

"Stálo nás to moc přemlouvání a kupu darů, než jsme si Štísku zase usmířili."

Opočlověk strčil pravý ukazováček do plamene svíce. Začaly mu doutnat chlupy na hřbetu ruky a bylo cítit spálenou srst. Stáhl prst z ohně a přičichl si k němu, pak si ho strčil do úst.

"Za Waltona se do tuniského šelfu přece jen zabudovalo asi dvacet kilometrů ropovodu. Během tří měsíců ho to stálo sedmdesát lidských životů, ale jemu to bylo fuk. Chtěl si projekt vynutit, i když viděl, že většina materiálu je už jenom šrot, buď ho znehodnotily desítky let povalování, nebo tlupy žoldáků. Říkali jsme ropovodu Waltonův smrtivod a šejkové to do něj šli přímo s gustem a nakonec ho vygumovali."

Listovím kaštanovníků mžikaly hvězdy. Džbán byl u dna.

"Nějak jsem se rozpovídal," zazíval Harald. "Zítra ještě před svítáním musím osedlat velbloudy a naložit je na trh. Jestli chcete, můžete jet se mnou. Za dvanáct za čtrnáct dní jste nazpátek."

"Slíbili jsme veliteli, že vystřídáme Ruize a Murchinsona a vyvedeme další výsadek."

"Snad si nemyslíte, že padají jak zralé slívy? Bude to trvat určitě týdny a měsíce, než dorazí další. I v těch nejlepších letech byly za měsíc dva, nanejvýš tři. Už jich moc na cestě nebude."

"Já radši zůstanu tady," řekl Jerome.

"Dobrá, já pojedu," řekl Steve.

"Vzbudím tě," řekl Harald.

Chromajzl Elmer sebral dřevěné pohárky a strčil je do džbánu. Vzal si berlu. "Dobrou noc," řekl.

Světlušky jako perfektně synchronizované pulsary vyzařovaly svá tajemná poselství z galaxií mikrokosmu.

"Dobrou noc," řekl opočlověk, letmo se špičkami prstů pravé ruky dotkl jejich čel a zmizel ve tmě.

"Kde spí?" zeptal se Jerome.

"Má místočko někde na stromě," řekl Elmer a ukázal berlou někam nad sebe. "Tak je tomu zvyklý."

Odbelhal se.

Když Steve zalezl pod deky na polním lůžku, Thomas Alva Edison už byl od něho vzdálen více světelných let než Sírius. Myslel na fešáckého důstojníka, jenž ho čekal v Miami na letišti, a představa, že vidí jeho hlavu nabodnutou na lebkáči, mu dávala pocit jistého uspokojení. Styděl se za to, ale zakrátko usnul a ležel ve Štískově světě jako meteorit, jenž nekonečně dlouho padal hlubinami vesmíru, až se nakonec shodou příznivých okolností zklidnil v jakémsi cizím gravitačním poli, a teď putuje po stanovené dráze.

TMAVÁ BÁRKA

Nad hlavami jim šedivělo ráno. Pod střechami Pevnosti byla ještě temná noc. Ospalý Steve klopýtal vedle Haralda, šli stále do kopce.

Pak zaslechl tiché hlasy, funění zvířat, ucítil jejich výkaly a pach. Stíny v příšeří, vrzání řemenů, chlácholivé pokřiky, dupot kopyt o tvrdou zem. Zašplouchala voda; vlhké třaslavé měchy byly vyzdvíženy přes sedla a pevně uvázány; řinčení zbraní. Někdo mu podal hliněnou misku s horkým mátovým čajem, jehož intenzivní vůně ho okamžitě vzpružila, zhluboka se jí nadechl, malými doušky srkal tekutinu.

Když nahoře v údolí opustili Pevnost, byl už den. Zenit zdobily úzké řáborky lososové barvy. Stoupali klikatou horskou stezkou na náhorní plošinu. Na západě se zdvihaly zalesněné výšiny Sant Antioka a San Pietra, nazvané podle svatých, kteří ještě spočívají hluboko v lůně dějin, za nimi mlžné hlubiny Baleárské pánve, přibývající moře.

Dvanáct velbloudů neslo hlavně měchy s vodou, zbraně a munici. Kromě Steva a Haralda tam bylo ještě šest mužů a čtyři trpaslíci, dva z Blizardova a dva ze Štískova kmene. Šli lesy korkových dubů, ranní vzduch prosycovala vůně myrty a oleandru, který zde nahoře kvetl bíle, červeně a růžově, ale většinou už byl odkvetlý. Velbloudi kráčeli po skalnaté půdě žilkované sukovitými kořeny pravidelným krokem, v němž byla sebejistota náměsíčníků a v němž se přes veškerou prkennost skrýval i jistý půvab.

Steve měl hlad, ale musel si dlouho počkat, než přišla první zastávka. Snědl proužek sušeného masa, hrst sušených datlí a napil se trpkého neslazeného mátového čaje.

Slunce stálo vysoko na obloze a oni dlouze odpočívali, odsedlali velbloudy a ti se pásli opodál se spoutanýma nohama. Pak se šlo dál, stále na sever, podél hory Monte Linas. Na jejím úpatí rozbili noční ležení, dalšího večera dorazili k řece, jež se jednoho dne bude jmenovat Tirso, a utábořili se na jejím břehu; jedli pstruhy, které si upekli nad ohněm.

Šestého dne dorazili k předhůří Asinarry a začali sestupovat do Pánve. Pod nimi se rozprostíralo přibývající moře. Večer se dostali k jeho břehu a slyšeli jeho vlny. Tříštily se o polozatopené lesy. V křišťálové hlubině bylo vidět zaplavené předhůří, jehož strany se již halily do přízračné běli své smrti, mořští ptáci se zatím vzpínali na posledních vyčnívajících vrcholcích a hašteřili se o kořist. Pozdě do noci pokračovali podél břehu na sever. Pak se utábořili v jedné zátoce a hlídali moře, odkud měla připlout

bárka.

Několik mužů sbíralo přes den cestou hlemýžďe. Teď je vhodili do vroucí vody, odlámali trny z větví, vytahovali jimi jemný, fádne chutnající vnitřek a jedli jej. K tomu byla divoká sladká cibule lamponi, která všude kolem v hojném množství vyrůstala ze skalnaté země.

Uprostřed noci se Steve náhle probudil. Zdálo se mu, že zaslechl, jak muži překládají tábor na vyšší místo, protože voda stoupá rychleji. Ale všichni spali, pouze dva trpaslíci seděli u ohně, jenž vyhasínal mezi navrstvenými kameny. Beze slova na něho pohlédli.

Voda byla černá. Plochá hra vln se ztrácela v kapradinách a nízkém porostu. Utopené stromy se stáhly k umírání do větších hloubek, kam za nimi už nemohlo žádné ptačí volání. Studený závan soli a vůně dalek a těsně nad obzorem půlměsíc, vykreslující úzkou třaslavou dráhu do nejista.

Později měl sen, že se jako pestrý plápolající pták ohnivák řítí lesy v hlubinách, žhavým mávnutím křídel zažehává bledé kostry stromů, jako bludička rozprašuje jiskry. Pak si však uvědomil, že jeho křik dozněl neslyšen, že slaná voda uhasila všechny žár a veškerý oheň kolem vyhasl.

Krátce před svítáním bylo slyšet výkřiky. Steve se probudil a podíval se na vodu. Spatřil jakési nepravidelné blikání. Harald odpovídal, pokaždé na chvíli zakryl lucernu širokým koženým kloboukem a opět ji odkryl. Steve s ním hláskoval. Byl to kód. Harald si zase narazil klobouk, který mu dodával směle vzezení postaršího náčelníka loupežníků, a řekl: "Signalizoval jsem jim, že je čistý vzduch." Steve si všiml, že se muži rozptýlili po okolí a zajišťovali vyhlídnuté přístaviště proti útoku z pevniny.

Zvolna se jasnilo, ale ať se Steve díval, jak se díval, nikde žádnou loď neviděl, třebaže naprosto zřetelně slyšel, jak od moře mečí kozy. Potom - náhle jako ve skrývačce - mu padl do oka obrys lodi, začínající se rýsovat v ranní mlze. Už se nedivil, že si jí nevšiml dřív, boky a nástavbu, ráhno i stěžen měla natřené tmavomodrou, skoro až černou barvou, i plachta byla indigová. V životě neviděl tak pochmurný člun.

Byla to plochá těžkopádná plachetnice s jen nepatrným ponorem a s primitivní latinskou plachtou na krátkém stěžni. Svíjeli plachtu a stahovali ráhno; loď pomalu klouzala ke břehu. Volali na sebe.

Jako přívoz přes Acherón, pomyslel si Steve. Proč jí jen dali tak hnusně tmavou barvu?

"Není to žádná nádhera," řekl Harald, jako by mu četl myšlenky, "ale je to nesmírně praktické. Ani ve dne není vidět ze vzduchu. Nedá se zjistit ani radarem, protože je celá ze dřeva. Šejkové nám už dvě rozstříleli. Poučili jsme se," pokýval vztekle hlavou. "Je to ošklivý, to ano," uznal. "Ale máš ty poněti, kolik lidí od námořnictva ví něco o stavbě lodí? Taky se mi to nechtělo věřit. Nikdo! Tu věc stlouklo pár tesařů, kteří měli původně stavět baráky. A zničit si ji už nenecháme. Proto ta maskovací barva."

Vyhodili na břeh lana a uvázali je ke stromům. Přes bočnici přetáhli fošny. Posádka měla na sobě tmavé burnusy, černé a tmavomodré šátky a turbany. Náklad a pasažéři byli ukryti pod černou sluneční plachtou.

"Dělá pravidelný okruh a tady přistává asi tak jednou za devadesát dní. Spojuje nás s opěrnými body ve Španělsku, bereme odtamtud potraviny a hlavně jateční dobytek. Jinak bychom ho museli hnát bažinami rhônské delty. Taky přiváží lidi z Atlantidy a na podzim zas bere ty, co chtějí na Atlantidu."

Po fošnách duněly sudy s benzínem; z paluby vyvlekli přes dvacet ochočených divokých koz a na břehu je znovu svázali k sobě, vynesli koše s lisovanými datlemi a svazky sušených ryb. Na palubu přenesli měchy, jež byly předešlý večer naplněny čerstvou vodou z potoka, aby zásobili loď na více než tisícikilometrovou plavbu k ústí Almanzory.

Bárka na tu vzdálenost potřebovala při nepříznivém větru až pětatřicet dní, měsíc pod nemilosrdným nebem, strávený křížováním proti větrům vanoucím většinou od západu a zápolením s proudem vod hnoucích se Gibraltarským průlivem, jenž se začínal projevovat jižně od Baleár a směrem na západ stále sílil.

Na břeh přešlo pár temných postav, bývalí žoldáci. Lovili v údolí Rhôny a na ramenou nesli balíky bojsických kůží. Trpaslíci je zvětřili a zneklidněli.

"Ty bych radši nechal tady dole," zavolal na ně Harald a ukázal na kůže. "Jestli bude na trhu někdo z Mojžíšových synů, pak byste z toho mohli mít polízanici. A jedině on vám může prodat velbloudy. Tak mějte rozum."

Tři lovci se na sebe nerozhodně podívali, pak shodili balíky kůží na zem.

"A vy nám žádná zvířata prodat nemůžete?" zeptal se jeden.

"Co s tím chcete dělat?" zeptal se Harald a opovržlivě ukázal na zaprášené červeně huňaté kožešiny.

"Šejkové za ně dobře platí."

"A čím chcete zaplatit za velbloudy?"

"Taky máme tygří kůže a zuby. Na Atlantidě jsou rok od roku výnosnější."

"O tom by se dalo mluvit," zabručel Harald. To už Steve věděl, že se z Bermud nedají čekat žádné milodary. Spojení přes Atlantik stálo samo o sobě množství cenných pohonných hmot a bylo velkorysým gestem. Zásoby, jež tam vojenské námořnictvo odeslalo do minulosti, byly sice značné, ale zase ne nevyčerpatelné. V Západní pánvi se zatím z motorové nafty stala rarita. Většinu kontejnerů totiž vyslídili žoldáci a nesmyslně je vyhodili do vzduchu a zbytek byl pod mořem. Vozidla se teď používala už jen ve výjimečných situacích, když šlo o záchranu lidských životů nebo o obranu Pevnosti. Když brali z Atlantidy pohonné hmoty, museli za ně zaplatit jako za každé jiné zboží. Mladá kolonie nedávala nic zadarmo.

"Udělejte místo!" zaslechl Steve. Otočil se a spatřil Blizarda, jenž připlul bárkou od severu. Nedalo se mu dost dobře říkat trpaslík. Byl to nezvykle velký exemplář svého druhu a měl hedvábnou, skoro bílou srst. Impozantní zjev a odměřené pohyby mu propůjčovaly cosi aristokratického. Vyzařovala z něho důstojnost. Jestliže Štísko byl hrdý válečník a v bitvách zakalený náčelník, pak Blizzard byl kníže. V očích se mu zračila duchaplnost a nesmlouvavost, jimi mlčky a pánovitě vládl. I lidem přikazoval. A oni se mu, aniž si to uvědomovali, podřizovali. S jistotou velmože diktoval protokol, rozhodoval o dělení masa. Nikoho v Pevnosti by moc nepřekvapilo, kdyby ho jednoho dne spatřili za Harnessovým stolem, jak klidnými gesty řídí operace. Pravidelně ho doprovázelo pět nebo šest samiček - staraly se o jeho tělesné a duševní blaho. Přímou ho uctívaly. Mohly se přetrhout, aby směly ještě více pečovat o jeho pěstěnou plet', klást mu do úst pamlsky a podvolovat se mu při sebemenším probuzení chťče.

Scházel se svou družinou z paluby jako nějaký paša a všem blahosklonně kynul hlavou na pozdrav. I Steve ji bezděky sklonil.

"Trh" byl od přístaviště vzdálen asi půl dne cesty na východ, ležel na vrcholku jedné hory, z níž byl výhled do nížiny. Tady se na "neutrálním" území scházeli lidé z Pevnosti, kšeftáři, lovci a bývalí členové výsadek, kteří opustili službu v Pevnosti a podobně jako Mojžíš se teď kdesi v divočině jižní Evropy snažili založit vlastní existenci. Zde si vyměňovali produkty: kožešiny, kůže a kožené zboží, spotřební zboží z Atlantidy nebo z vyrabovaných kontejnerů vojenského námořnictva, zvířata, která se snažili ochočit nebo pěstovat. Nabídka byla ubohá a zároveň dojímavá a Stevovi připomínala vánoční trhy, na nichž děti nabízely pro dobročinné účely věci, jež samy zhotovily. Zde však šlo o přežití a trochu luxusu a pohodlí, které by dávalo smysl tomuto pracně udržovanému životu.

Steve žasl, jak rozmanité kůže a kožešiny lovci nabízeli. "Na co budou někomu všechny tyhle kožešiny?" zeptal se Harald.

"Za ně tam měníme všechno, co potřebujeme."

"Ale na Bermudách je přece po celý rok teplo."

"Na tom nesejde. Tohle je prestižní otázka. Velká móda a naše štěstí," zachichotal se. "Kterému občas tak trochu napomůžeme," mrkl na něho, "a to tak, že naši obchodníci tam chodí vyšňořeni kožešinami jako ruská velkoknížata. Tvorba cen v potu tváře."

Steve najednou zpozoroval mladíka, který vypadal přesně jako Mojžíš, když se s ním před necelými deseti dny viděl naposled.

"To je Ruben, jeden z Mojžíšových synů. Druhý nejstarší. Přivedl na prodej roční hřebce. Mojžíš je na tak dlouhou cestu z Tessinu už moc starý. A ten chlapík, co dřepí u velbloudů, je dospělý bojsík."

Steve viděl poprvé v životě jednoho z těch plachých neškodných opolodí, o kterých slyšel už tolik vyprávět. Byl to dvoumetrový samec s rameny širokými jako orangutan, s čelem ubíhajícím dozadu, s hřebínkem na temeni, rezavě huňatou srstí a velkýma tmavýma bázlivýma očima. Doprovázel mladého Callahana jako honák, dřepěl u mladých velbloudů uvázaných ke kůlu a pokojně pojídal hrst divokých cibulek, které si opatrně, skoro až něžně loupal obří prackou.

V té chvíli ho objevil jeden bojovník z Blizzardovy družiny. Trpaslík vycenil zuby, klesl na všechny čtyři a tiše se k němu plížil. Probudil se v něm lovecký pud. Bojsík ho zpozoroval příliš pozdě. Zařval, protože si uvědomil, že je v pasti, a marně se snažil uniknout pod nohama velbloudů, ale trpaslík ho už měl.

Velbloudi se splašili a vzrušeně podupávali svázanýma nohama. Bojsík zavřeštl strachem a začal močit. Steve ztuhl leknutím a nevěděl co teď. Divoká rvačka byla pro něho záhadou, vždyť ten huňatý obr skutečně ničím nemohl trpaslíka vyprovokovat.

Ale už tu byl Ruben, chytil trpaslíka za uši a trhl mu hlavou dozadu, aby dostal bojsíkův krk z dosahu prckových zubů. Trpaslík se tak dostal do proudu obrovské moče a zavyl, jako by byl raněn. Ruben ho pustil a ustoupil pár kroků. Prcek si divoce otíral hrud', jako by si chtěl z písčité srsti vymazat nějaké skvrny. Byl vzteky bez sebe a přikrčil se ke skoku. Odrazil se, dva metry letěl vzduchem a byl by se Rubenovi zakousl do krku špičatými zuby a zaťal by se mu do podbřišku ostrými černými drápy na nohou, které se blýskaly jako skleněné střepy, kdyby se Ruben proti němu nevrhl a neuštedřil mu vražednou ránu pěstí do plochého nosu. Trpaslík udělal půl salta dozadu a dopadl zády na zem. Taková rána by zabila vola, ale chlapík bleskurychle vstal a přikrčil se. Ruben zaujal boxerský postoj.

Trpaslík z toho usoudil, že se bude opět bránit ranou pěstí, a snažil se Rubena přelstít. Tentokrát vyskočil výš, aby se mu drápy nohou dostal na krk. Ruben však náhle ustoupil o krok, a když k němu doletělo všechno to svalstvo se vzpaženými rukama a dopředu mířícíma roztaženými nohama, strašlivě trpaslíka nakopl. Ten se zhroutil k zemi, zkroutil se bolestí a ztratil vědomí, ale v neuvěřitelně krátké době se zase vzpamatoval, a než se Steve nadál, byl opět na nohou. Ruben byl k němu obrácen zády a uklidňoval poděšené bojsíky a vyplašené velbloudy. Rameno, rozdrásané nebezpečnými drápy ostrými jako o kámen nabroušené nože, mu silně krvácelo. Steve varovně vykřikl, ale Ruben ho v tom zmatku asi neslyšel, protože vůbec nereagoval. Steve se už chtěl na tu zatracenou bestii zezadu vrhnout, aby zabránil zákeřnému útoku, když tu se stalo něco zvláštního. Trpaslík s naprostým klidem přistoupil k Rubenovi a řekl: "On je tvůj?" a ukázal hlavou na bojsíka, který okamžitě strachem vykulil oči.

Když Ruben mlčky přikývl, trpaslík řekl: "Tak promiň," pot'ukal prstem na krví prosáklou košili nad Rubenovým zraněným ramenem, prst si olízl a odběhl, jako by se vůbec nic nestalo.

"Proč se ty dvě rasy tak nesnášejí?" zeptal se později Steve mladého Callahana. Seděli ve stínu sítinového přístřešku a čekali, až se jim na rožni opeče koza.

Ruben pokrčil čerstvě ovázaným ramenem. Husté kudrnaté vlasy měl rozježené, jako by si mu v nich udělali hnízdo snovači.

"Jejich vztah je úplná záhada. Bojsíci zvětří trpaslíky zpravidla na jednu míli a doslova se pomohou strachy. Nedají se udržet. A když je zavřeš, tak zešílí a z paniky propadnou zběsilosti. Trpaslíci se na tom strachu přímo pasou, a protože jsou mnohem chytřejší, povede se jim je napálit a pak tyhle neškodný tupečky surově utrápí k smrti. Nakonec je sežerou, jak to mají u svých protivníků ve zvyku. Ale taky jsem už viděl, že mrtvého bojsíka slavnostně vystavili, posypali ho kytkami a navršili na něj kamení, jak to dělávají jenom se svými nejváženějšími náčelníky. U nás v horách je takových pohřebišť několik. Jako by je ti trpaslíci při vši nenávisti uctívali. Tuší, že jsou s nima spřízněni víc než se všemi ostatními tvory, že jsou to jejich předci, a zároveň cítějí, že bojsíci už nestačejí držet krok a že nemůžou přežít. To je provokuje asi nejvíc. A ti roztomilí blbinkové nemají proti těm čertům mazaným ani tu nejmenší šanci, i když je převyšují fyzickou silou. Padnou do každé pasti, kterou jim nastražej, naběhnou na každou nůž, kterej jim ti prckové nastavějí. Jednoho dne bojsíky zaženou a vyhubějí. Dělali jsme všechno možný, abysme jim dodali odvahy a víc sebeúcty, ale jak dojde ke střetu s trpaslíky, totálně selžou. Asi už to bude jejich osud. Může to být stravou. Řek bych skoro určitě. Nejedí maso, mají před ním skoro posvátnou bázeň."

"Z nich by se lidský rod nevyvinul," řekl Steve. "Na to musely být opice zabijáci, chladnokrevné, nevypočitatelné a nemilosrdné."

"Tak daleko to zatím nedošlo," řekl Ruben. "Máme budoucnost před sebou. Všechno je ještě v našich rukou."

Steve rezolutně zavrtěl hlavou. Jsme jenom doušek vody, kterou vyplivneš do moře, nic víc, pomyslel si. Nic nezmůžete. Nahlas to však neřekl.

Na zpáteční cestě se změnilo počasí. Vrcholky hor se zahalily do mraků. Ochladilo se a dalo se do deště, do jemného, ale vytrvalého deště, jenž padal tiše a vším pronikal.

Táborové ohně kouřily, ale nehrály už. Noci byly sychravé, dny zastřené. Les, cestou na sever tak vzdušný a světlý, byl nyní temný a zamlžený. Vrcholky stromů vyčesávaly nízká mračna a strásaly vlhko

do kapradin. Lesklá srst velbloudů byla pocuchaná a zmatněla vlhkem, vypadali, jako by měli vpadlé boky. Vlhký mech a polštáře piniového jehličí tlumily zvuk kopyt. Vládla stísněná nálada; všichni jako by oněměli.

Horské potoky, z nichž se ještě před několika dny stěží dalo nabrat koženými vědry dost vody, teď hučely do údolí, aby se strmými stržemi vřítily do Západní pánve, strhávaly kameny a vyvracely stromy. Při každém přechodu burácejících vod nějaké zvíře ztratilo rovnováhu a bylo vtlačeno pod zaklíněné stromy a topilo se. Muži stáli po pás ve vodě, vyprošťovali je lany a zvedali na břeh.

Nejlépe na tom byli trpaslíci. Brody mrštně přebíhali po vyvrácených stromech nebo přeručkovali z větve na větev, pušku a výstroj měli zavěšené přes hrud' a záda. Vlhká srst na obličejích vzbuzovala dojem hlubokého smutku, vypadali, jako by si předtím někde v kroužku hořce poplakali. Ale v očích jim jen hrálo a občas se v nich zajiskřil výsměch, když viděli, jak jsou jejich vzdálení potomci nešikovní. I když všichni byli utahaní jako koně, nemohli v noci usnout a Harald v ledové horské vodě tak nastydl a kašlal, že div nevypustil duši.

Jednou minuli čerstvé velbloudí stopy, občas narazili na stopy divokých koz. Nepotkali nikoho. Země byla širá a prázdná. Patřila stromům a ptákům.

Do Pevnosti dorazili pozdě odpoledne. Pod osázenými střechami z potrubí byla větší tma než obvykle. Kdosi rozdělal na stanovišti velbloudů oheň a připravil osušky. S povděkem si je rozebrali a otírali se. Několik dní strávili v mokřých šatech a byli prostydli.

Steve si osušil vlasy a obličej nahřátým ručníkem, který mu kdosi podal, a vypil dřevěnou misku horkého voňavého čaje z čerstvé máty peprné. Pak pomáhal odsedlávat a utírat velbloudy, kteří se únavou stěželi na nohou. Popadl náruč suchého dubového listí, vonícího slunečním teplem vlidného podzimního dne, a mladému hřebci, jenž tam stál s chvějícími se boky a bez zájmu očichával otep sena, vytíral vlhkou srst.

Potok šuměl do údolí; o něco níž bylo slyšet buldozer. Podělili se o náklad, který bylo třeba odnést do skladu. Steve si dal naložit na ramena jeden z těch kluzkých kožených balíků, do nichž bylo zašito sušené maso. Zasekl prsty do hrubých švů, aby mu náklad neskouzl. A vrávoral po stezce dolů k barákům ve střední části Pevnosti. Teplo z čaje a námahy mu kolovalo tělem a málem ztrácel rovnováhu.

Všude kolem buldozery a muži s lopatami ohrazovali potok, který se chystal vystoupit ze břehů a podmáčet baráky a který burácel tak, že se mohli dorozumívat pouze křikem.

"Co jsme tady, tak jsme takový liják ještě nezažili," povídal velitel. "Počasí se mění asi rychleji, než se nám zatím zdálo." Pahýlem ruky dal znamení řidiči buldozeru, jenž se s pásy zaplavenými přívaly vod otáčel v korytu potoka. Z vody se zvedla líce drobného šterku a vyklopila ho na násep. Steve se chopil lopaty a pomáhal mužům házet nízkou hráz. Takhle se zahřeju nejrychleji, řekl si.

"Jaký to bylo?" zařval Jerome, aniž přestal házet.

"Zajímavý," křikl Steve. "Potkal jsem se na trhu s jedním z Mojžišových synů. Prima chlapík. Mojžiš prý má takových chlapíků celou řadu a k tomu haciendu v Tessinu."

"Černoch v Tessinu?" Jerome se hlasitě rozesmál. "Nepředstavitelný."

"Patří mu prakticky celý Švýcarsko a k tomu zbytek Evropy. Na sever od Alp žije jenom pár kmenů bojsíků. Ustavičně na útěku před trpaslíky."

Jerome přikývl. "Slyšel jsem o tom. Takže takhle to bylo vždycky. Přitom je v týchle divočině místa dost a dost."

Najednou oba praštili lopatami a rozběhli se. Dva muži, kteří byli na severu se Stevem, vlekli Haralda. Zhroutil se pod svým břemenem a omdlel. Popadli ho s nimi a odnesli do "lazaretu" za kantýnou.

"Vysvěčte ho," řekla Nina a povlékala jednu ze čtyř postelí. Pak donesla z kuchyně horkou vodu a nalila ji do polní vany z pogumovaného perlonu. Jakmile do ní Haralda strčili, okamžitě se probral.

"Hele, co je?" skřehotal ještě trochu omámený a Nina mu zatím mydlila záda a hlavu. "To nemáte žádnou úctu před stářím?" Zavřel oči, protože mu mýdlo stékalo do obličej. "Od tebe bych se toho nadál nejmiň, Nino. Vždycky jsem tě měl za slušného člověka." Přes okraj vany se vynořila rudá tvář a dívala se na ně s hořkostí novokřtěnce, jenž se při svém svatém konání málem sám utopil v Jordánu. "Nejsem nemocnej," prskal. "Dejte mi pokoj. Mám práci."

"Budeš držet hubu, Hale, a lehneš si do postele," zaburácel Jerome. "Máš horečku."

Harald se na něj nešťastně podíval. "Myslíš?"

"To hned uvidíme," řekla Nina. "Postaráme se o tebe a za pár dní budeš zas na nohou."

Harald se na každého z nich nedůvěřivě podíval a všichni na něho povzbudivě kývli. Vydrhli ho do sucha a uložili do postele, nebránil se a poddal se svému osudu.

Všichni se zašli za Haraldem podívat, také velitel, Blizzard a Štísko, ale vyčerpaný Harald už dávno spal, jako když ho do vody hodí.

Po večeri se choulili u ohně, který nemohl zahnat vlezlý vlhký chlad. Ze stropu rourami překapávala voda; potok rachotil do údolí; uháněl neúprosně jako čas, o němž si dříve mysleli, že ho jednou provždy pokořili. Otázky i odpovědi byly jednoslabičné. Kdo příští jaro odpluje na Atlantidu; co se povídalo na trhu; kolikpak arabských žoldáků se asi přidalo ke kšeftákům a vede válku na vlastní pěst a kolikpak by jich bylo ochotno uzavřít mír a hledat společné řešení.

I trpaslíci se tvářili sklíčeně. Seděli s obličejí zabořenými do tmavých chlupatých pěstí. I oni nějak cítili, že se čas nachyluje, že se něco rozbilo. Lojová světla a olejové lampičky na stolech malovaly bizarní stíny na trouchnivé stěny baráků, z nichž se odlupoval nátěr.

Muži jeden po druhém cosi zamumlali na rozloučenou a vnořili se do tmy, zalezli do zvlhlých pokrývek a skrovných snů.

S Haraldem to bylo špatné. Steve se domníval, že si uhnal zápal plic. Jerome šel za velitelem pro antibiotika, ale Harness jenom lítostivě zavrtěl hlavou.

"Už osm let jsme z Pánve nevylovili ani jeden kontejner s léky. A tamti taky ne. Jinak by se aspoň něco ukázalo na trhu. Námořnictvo žije v domnění, že se těšíme skvělému zdraví. Francis je jako vždy optimistický a transport stojí peníze. Je mi líto, majore. Nemůžeme mu pomoci. Musíme se snažit, aby se z toho vylízal sám."

Střídali se u Haralda, pokud neseděli na naslouchárně, nehlídkovali v Pánvi nebo nebyli zaměstnáni pracemi v Pevnosti: Steve, Jerome, Charles Murchinson, Ricardo Ruiz, malý ostýchavý muž, jemuž táhlo na padesát a jenž se jmenoval Leonard Rosenthal, Elmer Trucy, který se opíral o berli a vydržel tak celé hodiny, a přirozeně Nina, která o nemocného pečovala.

Steve proseděl celé noci na prýčně v lazaretu, trpělivě naslouchal zmatenému staříkovu vypravování, hlídal jeho chraplavý dech, otíral mu pot z čela posetého jaterními skvrnami. Občas mu připadalo, že Harald nespí, ale obveseleně naslouchá jakýmsi dávno odeznělým dialogům minulosti, které jako příboj narážely na břehy jeho vědomí, a to vědomí mu už tak docela nepatřilo.

A tu Steva přepadl skličující pocit, že smrt by mohla být jakýmsi stavem bezmyšlenkovitosti, jakousi stařeckou dezorientací, neschopností vědomí orientovat se v čase, vědomí, jež není již schopno protápat se do přítomnosti, vědomí, jež bloudí chodbami minulosti, naslouchá přízračným dialogům vzpomínek, zatímco tělo vydáno lhostejně zákonitostem hmoty, tlí v katakombách času a spěje jako vypálená struska k budoucnosti.

Steve zahnal chmurné myšlenky. Na chvíli si zdříml. Vzhlédl.

Harald byl vzhůru a díval se na něho.

"Nechtěl jsem tě budit, Jerome," řekl. "Ale když už jsi vzhůru, tak se tě můžu klidně na něco zeptat. Už jsi někdy viděl tohle znamení? Trojčípou vlaječku s křížem, která visí na takové tyčce na žerdi. A tu žerd' drží ovce, má kolem ní tak srandovně obtočenou pravou přední nožku a ramenem ji přidržuje."

Steve nechápavě zavrtěl hlavou.

"Agnus Dei," řekl Harald, významně zvedl ukazováček a obnažil v úsměvu bezzubé dásně. "Beránek boží, který nás spasí."

Steve přemáhal ospalost.

"Vzpomínám si, jak jsem se naštvál, když jsem to znamení viděl poprvé." Harald si odkašlal, párkrát se chraplavě nadechl a pokračoval: "Byl jsem ještě malý kluk, chodil jsem do druhé nebo do třetí třídy. Měli jsme velikonoční prázdniny a táta, který tenkrát dával na kodaňském letišti hodiny létání a měl tam opravnu soukromých letadel, mě vzal s sebou do Německa, kde měl nějaké obchodní jednání. Byli jsme v Mnichově a byl neuvěřitelně teplý předjarní den s modrou oblohou, taková u nás v Dánsku nebývá ani v červenci. Lidi seděli venku a pili pivo z ohromných skleněných džbánů. A najednou jsem v jedné pekárně uviděl celé stádo takových ovcí, těchhle Agnus Dei, velkých, středních, malých, posypaných

práškovým cukrem, jednu vedle druhé, jednu blbější než druhou, a každá ovíjela pravou přední nožku kolem tyče, na které visela dánská vlaječka."

"Co to má znamenat?" zeptal jsem se táty.

Zatvářil se moc vážně a ustaraně a řekl: "Dělají si z nás srandu, Haralde. Chtějí tím říct, že nám Dánům vládnou skopové hlavy. A možná nejsou tak úplně vedle," mrkl na mě. Později jsem si vzpomněl, že se mu šibalsky blýskalo v očích, ale neuměl jsem si to vysvětlit. Nikdy jsem o tátových slovech nepochyboval. Měl jsem hroznýho vzteka a léta jsem za to nemohl Němce vystát." Harald se zachichotal a smích vyvolal další záchvat mučivého kašle. Obličej měl rozpálený a od námahy mu vhrkly do očí slzy. Mluví z horečky, pomyslel si Steve, když mu natřepával polštář a zas mu ho podkládal pod záda.

"A víš ty, Jerome, kde jsem to znamení viděl znovu?" řekl Harald a zkoumavě se na něho podíval.

"Tady!"

"Tady?" divil se Steve a nebyl si tak docela jist, jak dalece má na to fantazírování přistoupit. Harald se zdál být úplně vzhůru a při smyslech, třebaže si ho pletl s Jeromem, ale možná mu po tak dlouhé době vynechávala paměť na jména. Přimhouřil oči a klukovským smíchem připomínal starého Henryho Millera, když se ho pěkná reportérka ptá na jeho dny v Clichy.

"Ano, tady!" řekl. "Jel jsem s džípem dost daleko na jihovýchod až k masívu Sicílie a zastavil jsem na jednom návrší, odkud je vidět daleko do Tyrhénské pánve. Vtom jsem ještě dál na východě zaslechl materializační třesk a za pár minut jsem viděl, jak se ke mně nese takové podivné vznášedlo, zamlada bysme tomu asi říkali létající talíř. Bylo nádherně kobaltově modré a mělo nebezpečně vyhlížející hlaveň, která připomínala spíš krátkovlnnou anténu a byla namontována na střeše. A na přídě byl tenhle znak, nádherný zlatý beránek s korouhvičkou na kobaltovém podkladu. Vyjedu z úkrytu, mířím k tomu a nevěřím vlastním očím. Vyleze z toho vysokánský chlap, tak něco přes dva metry, v kobaltovém skafandru a s astronautickou přilbou, za jejím zlatým průzorem bylo matně vidět tvář, a na rukávu měl zase tenhle znak. Teď se do tohoto pokeru přidal ještě jeden spolek, myslím si, vylezu a jdu k němu, sapík jsem radši nechal ležet na sedadle.

"Hej," říkám, ale ten chlapík nerozumí ani slovo anglicky, natož dánsky. Mluví nějakou řečí, která mi vzdáleně připomíná hodiny latiny, ale není to ani latina, ani italština, tak něco mezi. Jsem z toho chlapíka jelen, s úžasem koukám, že hlaveň na střeše sleduje každíčký pohyb jeho ruky. Samozřejmě jsem si dával bacha, abych mu nedal příležitost a on na mě neukázal.

"Laser?" ptám se pokrytecky.

Ukáže na skupinu stromů asi šest set nebo sedm set metrů od nás. Hlaveň sebou škubne, plivne oheň a stromy doslova vyskočí do vzduchu, když je světlo zasáhne, a pak vzplanou a skácí se k zemi.

Obdivně pokyvují hlavou a se smíšenými pocity zašilhám po beránkovi na jeho rukávu. Drmolí tou svou komickou latinou a já zapřísahám všechny bohy, jen ať tenhle futuristicky ozbrojený humanista není ve službách šejků. Ale ukáže se, že jsem si dělal zbytečně hlavu. Když jsem vyšťáral zbytek svého dávno zapomenutého vzdělání a sebral všechnen důvtip, ukázalo se, že je to takhle: Je prý od Papežské středomořské flotily - ať to znamená, co to znamená - a má za úkol připravovat cestu Páně - ať je to, co je to. Šejkové ale toho křížáka brzo zaměřili. Bylo to krátce po bitvě o Gibraltar a naši afričtí přátelé byli v té době obzvláště posedlí střelbou. Začali to do nás šít a já se fofrem vypařil, protože co bych mu byl platný. Bitva trvala celý den. Kobalták se nedal. Zapaloval laserovým kanónem palpost za palpostem, až byla celá Afrika v plamenech. Stíhačky hořely jako můry a sypaly se z nebe jako popel, ale nakonec ho přece jen nějak dostali, protože střelba ustala. Mydlili do něho atomovkama, až jsem v úkrytu lapal po dechu. Tenkrát jsem ale schytl tolik záření, že mi týdný bylo blbě, a svítil jsem tak, že bych mohl číst i potmě.

Ano, Jerome, tak to tenkrát bylo s tím chlapíkem z papežské flotily. Něčím mi imponoval. Samojediný proti celé té přesile, neochvějný. Najednou mi ten znak už nepřipadal tak hloupý, jestli mi rozumíš."

"Rozumím," řekl Steve. "Ukázal se pak ještě nějaký křížák?"

Ale Harald už neodpověděl. Z ničeho nic usnul. Ztěžka dýchal rozevřenými ústy.

Potom Steva přišel vystřídat Jerome. Polovinu noci proseděl s Ruizem na nasloucháme, byl na smrt unaven, ale nedal si říct a chtěl sedět u Haralda. Steve odešel do baráku a lehl si do své kóje. Okamžitě usnul. Za chvíli, zdálo se mu, že to bylo jen pár minut, ho kdosi chytil za kotník a zatřásl s ním.

"Harald umřel," šeptal Jerome.

"Bože," řekl Steve. Myslel, že ani nevstane, dokud si nevšiml, že Jerome pláče. "Na chvilku si lehni," řekl mu. "Já se o všechno postarám."

Vstal. Najednou ho zamrazilo, třebaže v baráku bylo teplo. Venku byla stále ještě tma.

"Krucinál, jenom na chvilku jsem si schrupnul," řekl Jerome, "a když jsem se probral, už bylo po něm. V posledních minutách jsem ho nechal samotného."

"S tím se netrap, Jerome, nevšiml si toho. Celý večer si myslel, že jsi u něho. Pořád mi říkal Jerome."

Steve vyšel do noci. V lazaretu našel Ninu se Štískem. Že by ho přilákal pach smrti?

"Odešel," pronesl Štísko hrdelním hlasem.

"V našem světě bys mohl být farářem," poznamenala sarkasticky Nina.

Harness nakoukl do dveří. "Právě jsem se doslechl..."

"Jo," řekl Nina. "Musíme ho omýt Znečistil se."

"Já to udělám," nabídl se tiše Steve. Zabalil mrtvého do prostěradla a vzal ho do náručí. Byl jak pápeří.

"Ať mu Alfaro," řekla Nina veliteli, "udělá rakev. Vystavíme ho asi tady."

Steve kráčel se svým uzlíčkem k potoku. Blížil se den. Položil mrtvolu do mělké vody při břehu a rozhrnul prostěradlo. Harald měl rozevřená ústa, vypadalo to, jako by vpadl do chóru, který mohl zaslechnout už jenom on. Steve odtrhl pruh prostěradla a podvázal mu čelist, dřív než veselost zkamení v mučivý výkřik. Pak mrtvého omyl. Tělo jako by se v chladné vodě měnilo, namodralá kůže byla pod rukama najednou jako kov, hladká, oblá a tuhá.

"Pochováme ho nahoře na slunci," pravil Elmer Trucy. Steve zvedl hlavu. Neslyšel staříka přicházet. Stál tam, zmrzačenou nohou obepínal berlu. "Nejvíce se mu líbilo tam nahoře, kde trpaslíci pohřbívají své válečníky. Je to hezčí místo než Waltonovo pohřebiště hrdinů pod Pevností."

Steve na to nic neřekl. Zabalil nebožtíka do promáčeného prostěradla a odnesl ho do lazaretu.

Jak malí jsou ti mrtví, pomyslel si. Jako by jim se životem odešla i velikost.

Přestalo pršet. Mezi prostory ve střeších se prodíralo jasné světlo. Nad horami na východě stálo slunce.

Druhý den ho pohřbili na vrchu nad Pevností, kde už od nepaměti odpočívali velcí náčelníci a bojovníci pod svými lebkáči. Rostly tam mohutné duby, statné skořicovníky a akácie. Neklidně šelestícím listím propadaly na čerstvě vykopanou zem a na tváře shromážděných kroužky slunečního svitu. Když ukládali Haralda pět stop hluboko k tělesným pozůstatkům velikých mrtvých, cítili na sobě jejich pohledy. Vzduch byl zamlžen lehkým oparem a světlo bylo jako zlatý dým.

Velitel přečetl pár slov, ostatní mlčeli. Blizard stál celý ohnutý, opíral se o mohutné pěsti a upřeně hleděl do dálky.

Prostá rakev byla tak rozmařile zasypána květinami, že země, která ji měla zahrnout, padala do jámy skoro nezvučně.

Vítr šuměl v listoví a kdesi docela blízko nahlas a skoro s mechanickou přesností vyzpěvovala cikáda.

Slunce stálo téměř v poledni.

ZTRACENCI

"Naslouchárna" byla skalní pozorovatelná na západ od Pevnosti. Byl z ní výhled daleko na jih a na jihozápad a tvořil ji výběžek zarostlý nízkým křovím, jež dostatečně krylo před pozorováním zezdola a z okolních horských hřebenů. Vzadu byla suchá jeskyně, v níž se dalo schovat za špatného počasí, nebo když se na obloze ukázalo nepřátelské letadlo. Měli v ní vysílačku a sadu baterií se solárními články i telefonní spojení s velitelstvím v Pevnosti.

V dalších týdnech Steve sloužil zase s Charlesem Murchinsonem. Nejradši měl službu na jitřní straně, kde se po celý den naskytovala velkolepá podívaná. Kometa, již spatřili onen večer, když přistáli, se zatím vydala na pouť denní oblohou a začínala se teď vzdalovat na východ od Slunce. Krátce před rozbřeskem vytryskl nad východními horami gejzír světla, připomínající velrybí výdech; pak se třpytivá hlava vlasatice zvedla, její chvost vplápolával do vyhasínajících hvězd, až nakonec vyhasl i on a oblohu zalilo denní světlo. Vycházela den ode dne časněji a pohasínala, chvost se jí zkracoval a čepel, jež je tak

poděšila při přistávání, pozvolna mizela v dalekém temném rouchu vesmíru.

Měsíce ubíhaly, ale žádná další skupina se na obloze neobjevovala. Znovu a znovu bylo od západu slyšet materializační exploze, ale stále se vysazovala jen potrubí a pozemní stroje. Charles zásilky identifikoval podle třesku a časem se to naučil i Steve, ale i tak pokaždé prohledával triedrem zamlžený prostor přistání, aby měl naprostou jistotu. Charles, ten ani nezvedl hlavu od četby. Četl rád a Steve mu půjčoval knihy, které si vzal s sebou.

Exploze, jejichž dozvuk jim přinášel vítr z Afriky, byly mnohem četnější než exploze na západním okraji ostrova, kde shazovalo materiál vojenské námořnictvo.

"Zas dostali přísun," zlobil se Charles. "Chtěl bych, aby existovala taková budoucnost, v níž by vojenské námořnictvo USA bylo tak chytré, že by tamtěm holomkům vyexpedovalo přímo do klína pár atomovek. Ušetřilo by nám to spoustu mrzutostí. Jenže vědci našeho námořnictva se namáhali zapřemýšlet stejně tak málo jako vědátory z té vaší NASA."

"Co myslíš tím "z té vaší NASA"?"

Murchinson se suše zasmál. "V naší době NASA nikdy neexistovala, natož kosmické lety. Spojené státy byly chudá země. Takový luxus by si nikdy nemohly dovolit. Ale byla to statečná země. Naši vojáci vyhráli válku s Německem a Japonskem, když Hitler obsadil dědičné habsburské země a vysmíval se panamskému kolosu na hliněných nohách. Co se nám císařovi vyslanci naslibovali, když nás zapřísahali, abysme vstoupili do panamerické aliance a pak s Leninskými republikami a Velkou Británií dobývali zpět obsazenou Francii a Španělsko, abysme rozdrtili mocnosti Osy a naházeli do moře Japonce, kteří už stáli před Los Angeles a dělali nálety na Mexico City a Pueblo.

A po válce? Vše zapomenuto. Císař dokonce odmítl zaplatit válečné renty mrzákům, kteří nasazovali za Pemex hlavu na Okinawě a v Algarve. Všichni se najednou začali ohánět jednotou zemí těžících ropu a Maxmilián se spřáhl se šejky a s šáhem a pak s ajatolláhy. Ceny ropy stoupaly a stoupaly a u nás vzrůstal počet nezaměstnaných. A tak to šlo dál až ke Carterovým energetickým zákonům, podle kterých každý Američan, když si chtěl koupit stowattovou žárovku, musel prokázat, že ji potřebuje k provozování živnosti.

Není se pak co divit, že jsme všechno vsadili na jednu kartu, co ji vyčaroval z rukávu ten Fleissiger, na ten jeho báječný stroj času a na tajnou akci několika speciálních jednotek námořnictva ve Středozemním moři. Byla to naše jediná šance, jak pustit šejkům žilou a urvat taky kus z toho velikého sousta a ubránit se tlaku císařství. Jen proto jsme vrazili všechny prostředky do toho šíleného projektu. Chtěli jsme Floridu a přístup k Mexickému zálivu. Spojené státy by pochopitelně s radostí ten poloostrov od Castra odkoupily. Před sto lety by mohly mít ten kus bažiny od Španělů za hubičku, jenomže Castro požadoval poněkud víc, což je jasné, chtěl svůj ostrov industrializovat a Washington samozřejmě nemohl Pemexu konkurovat. Na ty naše dolary nikdy nikdo nebyl žhavý, ale po Miamské smlouvě sjel kurs úplně dolů. To jsi mohl jako občan USA přijít na světě kamkoli a všude jen ohrnovali nos. Lituji, pane, vše je už rezervováno. Nikoli, ani jeden volný pokoj, máme plně obsazeno. Ale když jsi zašustil dirhamy nebo pesos - Sezame, otevři se! A dveře se otvíraly.

Kamaráde, já vím, co říkám. Jako plno jiných ze Států jsem dělal gastarbeitra za Mississippi v Texasu, česal jsem bavlnu a zkoušel to jako vrtač u Pemexu s prémie za úspěch: nebyla ropa, nebyly pesos. Bydleli jsme v barácích plných štěnic, a když jsi onemocněl, tak tě zkrátka a jednoduše nakopli. A když tě vyrazili, tak po tobě ani pes neštěkl - až na císařskou policii. Ti hned naběhli s kolty a pendreky, dali ti pár po makovici a poslali tě domů. Vyprázdnili ti kapsy a hodili tě do Mississippi.

Víš ty, jak tam vyslovují slovo Yankee? Je to, jako by ti plivli do ksichtu. Tak je to."

V mém světě tomu bylo naopak, pomyslel si Steve. Fakta však byla nachlup stejná. Ale nic neřekl.

"A najednou se objevil ten kapitán Francis, co přišel z Bostonu z nějaké zkušební zbraní vojenského námořnictva, a povídá: "Takhle to už nejde dál." To samé si myslela spousta lidí a já s nimi. S Fleissigerem kutil na té zázračné zbraní ještě nějaký Japonce, Nebojako Kafe nebo tak nějak se jmenoval. Jeho táta utekl z mexického zajetí a jednoduše přeplaval Mississippi jako Tom Sawyer a Huckleberry Finn v tom románu od Marka Twaina. A ta podivná věc, teda ten chronotron, ono to fakt fungovalo, i když zřejmě jenom jedním směrem. Ale to přece tenkrát nemohl nikdo tušit.

A šmytec! řekl teda ten Francis. Takhle to nejde dál. Už nebudem líbat šejkům platfusy za každý barel

ropy a nedovolíme už Císařství, aby nám bralo vodu z Mississippi a zavlažovalo jí suché oblasti na jihovýchodě a ještě na nás plivalo, když si dovolíme protestovat. Teď si to prohodíme a odčerpáme šejkům ropu přímo pod zadkem, dřív než si na ni vůbec stačí sednout. Přetáhneme ji vysušeným Středozemním mořem a napříč Evropou až do Britského moře..."

"Do Severního moře," opravil ho Steve. Charles na něj nechápavě pohlédl.

"Už několik let se tam těží trocha zemního plynu a ropy. Ale to všechno se teprve pořádně rozjede. Ze Sullum Voe se vybuduje obrovské přístaviště tankových lodí, Shet landy a Orkneje budou samá rafinérie a budou brát hojně prýstící zlato Britského moře, zpracovávat ho a tankery ho budou odvážet. Jenomže každá druhá vrtná plošina mezi Ekofiskem a skotským pobřežím bude maskovaný stroj času, který bude čerpat ropu z minulosti. Za pár let si může Pemex tu svou ropu dát za rámeček i s tou jejich přiblblou císařskou loutkou. Nevezmeme od nich už ani barel. Společně s British Petrol a s ostatními Evropany, co nejsou spojenci Habsburků, "objevíme" v Britském moři netušené zásoby." Charles pokrčil rameny. "Tak si to představoval Francis - a já taky, dokud jsem se nespálil. K námořnictvu jsem se přihlásil přece jenom proto, abych pomohl své zemi z té beznadějně bryndy. Asi jsem byl zklamán, když jsem přišel sem a uviděl, co se stalo. Div jsem se, Steve, nerozbrečel, když jsem zjistil, jak diletantsky všechno zorganizovali a že neúspěch už musel být v programu."

Chvíli mlčeli. Steve měl toho čilého mužika rád, i když v něm bylo cosi žlučovitého. Přes veškerou nesnášenlivost to byl spolehlivý kamarád a Steve měl pocit, že v něm našel přítele. Aby Charlese odvedl od tématu, jež ho tak rozčilovalo, řekl:

"Prve jsi povídal, že v Twainově románu Huckleberry Finn a Tom Sawyer plavali přes Mississippi."

"To jo. Plavali."

"Já si myslím, že svého Twaina znám docela dobře. Ti dva nikdy neplavali přes řeku. Jenom na ten ostrov..."

"Hele, Steve. Já svého Twaina znám taky moc dobře. Přečetl jsem od něho všechno. Znáám jeho romány, vlastní životopis a cestopisy, četl jsem od něj Jako gringo napříč Císařstvím, kde si utahuje z Maxmiliána II., a taky Yankee na dvoře krále Artuše, kde to šije do habsburských monarchistických klik a subalterních kleriků."

Steve vytřeštil na Charlese oči. Pak mu došla hrůzná pravda.

"Kde se Mark Twain narodil?" zeptal se.

"To ví přece každý školák," odpověděl Charles.

"V Thebes v Illinois."

"Slyšel jsi už někdy o městě Florida?"

Charles se na chvíli zamyslel. Pak zavrtěl hlavou. "Ne. Musí to být nějaká díra za řekou."

Steve přikývl. "Tak tohle Marka Twaina já neznám," řekl. "Ale jestli chceš poznat toho mého, pak mám ve vaku jeho nejdůležitější knihy."

Večer mu předal potrhaný výtisk kapesního vydání Twainova díla. Murchinson se někam zašil; celý další den ho nikdo v táboře neviděl. Teprve ráno se objevil na skalní pozorovatelně, kde na nasloucháme seděli Ricardo Ruiz a Steve. Mlčky knihu vrátil. Byl bledý, naprosto nevyspalý a zjevně rozrušený.

Určitě mu je, jako by se nenadále podíval do propasti, pomyslel si Steve.

Murchinson dlouho mlčky hleděl do Západní pánve. Vál ostrý vítr, dost ostrý na to, aby vehnal slzy do očí. Charles si otřel oči a drsně řekl: "To je neuvěřitelné." A za chvíli: "Netušil jsem, že se toho ztratilo tolik." Pak se prudce obrátil, podíval se Stevovi do očí se směsí zvědavosti a tísně a Steve měl dojem, že v tom pohledu se skrývá i trocha strachu.

"Vidím tě, Steve," řekl. "Vidím opálený obličej, malé suché vrásky kolem oříškových očí, jako by ses příliš smál a příliš často díval do slunce. Vidím plné tmavé rty, prošedivělé spánky, malé poodstávající uši. Dobře tě znám. Jsi skutečný a jsi mi blízký. A přesto jsi vzdálenější než nějaká jiná galaxie, jsi pro mě něco jako strašidlo - jako ten tvůj cizí Mark Twain. Nikdy bych se s tebou nesetkal, kdyby mě nechali v mém světě. V mém světě by ses nejspíš nikdy nenarodil. Kde ses vlastně narodil, Steve?"

"V Los Angeles."

"V Los Angeles," řekl Charles a vyslovil jméno města tvrdě a hrdelně jako Španěl. "V Los Angeles se rodí málo Yankeeů. Ještě ve dvacátých letech našeho století se tam pálily knihy a upalovali lidé ku slávě

boží. V Los Angeles vládne inkvizice, panují tam červené kutny, které soudí živé i mrtvé, jejich myšlenky a sny. Ale připusťme, že by ses přece jen narodil v Los Angeles v mém světě. Co by z tebe bylo? Pilot u Diablos de los Aereos, kteří se flákají v Manile nebo shazují napalm nad džunglemi Zamboangy a Basilanu, aby vyhladili nevěřící moros, nebo v Brazílii bombardují "hnízda odporu" Indiánů, kteří stojí v cestě vrtačům Pemexu, protože se u těch ubohých analfabetů údajně našly štvavé leninistické letáky z Castrovy tiskárny?" Prudce se odvrátil. "Promiň, Steve. Nechtěl jsem se tě dotknout. Byla to pro mě strašná zkušenost."

"Proč ta hořkost?" řekl Steve. "Je ti líto tvého světa? Nedokázal o nic víc než ten můj."

"Chtěl bych vyrůstat v tvém světě. Byl větší, než jsem si představoval, že bude svět, jaký nám sliboval admirál Francis. Ten sebejistý omezenec přitom prohrál svět mnohem lepší a ani si toho nevšiml."

"Takové už jsou chronotronické frakce," poznamenal Steve. "Všiml by si toho jedině v tom případě, že by přišel sem."

"Já bych to do něj napálil," vztekal se Charles Murchinson. "A šel by do horoucích pekel."

"Takové peklo si už pravděpodobně dávno stvořil sám."

"Co je to za peklo, když si ho ani neuvědomuje?"

Steve pokrčil rameny. "Třeba to nejhoroucnější."

"Často jsem si už říkal," poznamenal Ruiz, "jestli jedna budoucnost vymazává druhou nebo jestli někde existují dál vedle sebe."

"Někde určitě," řekl Steve, "přinejmenším v našich vzpomínkách. Jestli existují doopravdy, o tom pochybuju. Ale o tom víme příliš málo."

"To by pak znamenalo, že ta budoucnost, co ji mám ve vzpomínkách, zemře se mnou," řekl Ruiz. Steve přikývl.

"Tak to bych ji měl zapsat."

"Pro koho?" zeptal se Charles.

"Pro Štísky a Blizardy příštích pěti miliónů let. Pro potomky Atlant'ánů."

Charles se zasmál. "Vykašli se na to, Ricardo. Za takovou práci ten náš svět zas nestál. Oni si najdou lepší."

"A právě v tom by jim naše záznamy mohly pomoci."

"Podceňuješ rozpětí času," řekl Steve. "Mezi dnešním dnem a epochou, která se nazývá "lidskou kulturou", se rozprostírají nepředstavitelné pustiny, na které ustavičně usedá prach dějin. Vždyť ani pyramidy takovému časovému rozpětí neodolaly. Jak má potom pár cárů papíru podat svědectví o nějaké vzdálené budoucnosti, když už i nám připadá neskutečná? Naučme je pár mizerných figlů, ať se mohou lépe protloukat. To je asi tak všechno, co jim můžeš na ten dlouhý pochod dát."

Steve spatřil materializaci o několik týdnů později. Jel tenkrát s Jeromem a Leonardem Rosenthalem na sever na obhlídku pobřeží. Byl to svazek asi deseti padesátimetrových ropovodních potrubí. Dozvuk materializačního třesku rachotil po západních svazích hor; na obou koncích nákladu se rozevěřely celé hrozny padáků, rozkvetly v jarní běl, pak všechno majestátně klesalo, jako ve zpomaleném filmu to narazilo na hladinu moře, vytryskly fontány vody, stoupaly výš a výš, potom nehlučně padaly zpět. Padáky zplihly a rozprostřely se. A zatímco se potrubí zvolna potápěla, shlukovaly se na obou koncích jako kolonie bledošedých medúz, až nakonec váhavě následovaly své břemeno do hlubin.

Na jaře příštího roku lovil Steve s Charlesem kozy v horách na východ od Pevnosti. Měli vysoké boty a vojenské kalhoty, protože v oněch končinách bylo množství hadů, přes potrhaná a sepraná trika vesty z kozí kůže a proti slunci široké ostřicové klobouky. Lovili luky, aby ušetřili munici a nepřilákali nějaké nevídané hosty.

Charles zasáhl mladou kozičku, ale nezabil ji. Prchala do svahu a oni za ní šplhali sutí, houštinami kaktusů a suchým trnitým křovím, stěží popadali dech a sledovali její zřetelnou krvavou stopu. Nakonec smrtelně raněné zvíře dohonili, uvázlo v hustých šlahounech; když se přiblížili, mamě se snažilo vstát; žalostně mečelo. Charles se po koze vrhl a nožem jí prořízl hrdlo. Z rány vytryskla jasná krev a hustým proudem mu stékala po pravém předloktí, kterým svíral zvolna ochabující krk umírajícího zvířete. Zvedl hlavu, na úzký, sluncem spálený obličej, skrytý pod širokou střechou klobouku, mu dopadlo sluneční světlo. Na tvářích a na čele měl krvavé stříkance. Zamžoural a šťastně se usmál, otřel nůž a vstal. Steve mu pomohl

vyprostit kozu ze šlahounů.

V tom okamžiku se od jihu ozval materializační třesk. Charles sebou škubl, jako by ho kousla tarantule, a usilovně pátral po jižní obloze. Pak sjel pohledem na krví potřísněné ruce a paže. Zděšeně si je prohlížel a zaraženě se podíval na Steva. "To je špatné znamení," zachrčel. "Krucinál!" Prudkými pohyby se pokoušel očistit o tenkou řídkou travu, rostoucí mezi kameny, krev se však zrovna začínala srážet a v houstnoucích chuchvalcích na něm lpěla až po lokty.

Steve mu podal svůj luk a vařič a hodil si úlovek na ramena. Tělo bylo ještě teplé a začalo znovu krváčet. Rychle sestoupili a uháněli k Pevnosti.

"Za chvíli začne ohňostroj!" křičel Charles.

Za deset minut se od jihovýchodu vynořily dvě stíhačky a prosvištěly Pánví.

"Krucinálfagot!" řval Charles bez dechu. "A na obloze ani mráček! Chudáci!"

Když konečně dorazili do Pevnosti, měl Steve pocit, jako by mu někdo protáhl hrdlo skelným papírem. Pohodil kozu do prachu mezi baráky, strhl klobouk, narazil si přilbu a popadl samopal.

"Jste raněn?" křičel Harness.

Steve se na něj chvíli nechápavě díval, dokud si nevšiml, že má celé rameno zbrocené krví. Nemohl ze sebe vypravit jediné slovo, pouze zavrtěl hlavou.

"Vemte si vrtulník. Ostatní jsou už na cestě, Blizzardovi a Štískovi lidé a každý, kdo je postradatelný. Dejte si pozor, na jihozápadě bylo u vody spatřeno asi deset kšeftáků. Držte se co nejvíce na jih."

"Kde přistáli?" zeptal se Charles.

"To ještě nevím. Až budu mít jejich polohu, ohlásím vám ji vysílačkou. Dělejte!"

Seběhli táborem k přistávací ploše. Starý Trucy už shazoval maskování. Pomohli mu připravit vrtulník ke startu. Steve nastartoval. Za dvě minuty byli už ve vzduchu a těsně nad vrcholky stromů letěli k jihu.

Několik mil od nich se obě stíhačky těsně za sebou přehnaly k východu.

"Drž se pěkně dole," řekl Charles. "Nabrali příliš rychlost. Až nás zblejsknou, nebudou už na nás moct pustit řízené střely. Ale pak by to chtělo hezky zakličkovat a zmizet, než se zase otočí a vrátí."

Steve vedl vrtulník na jihozápad k prostoru přistání. Daleko před nimi stoupaly nad Pánví sloupy kouře, asi od bomb. Charles po jeho levici se díval přes rameno dozadu,

"Sleduj terén. Až budou ti ptáčci zase nalítávat, já ti řeknu."

Z vysílačky se ozval velitelův hlas. "Patrně se snesli dost daleko na severozápad, ještě blíž k vodě než ti posledně. Slyšíte, Stanley?"

"Rozumím. Konec." Steve opravil kurs.

"Dávej pozor, abys byl stále nad světlým podkladem, pak nebudou obrátky rotoru tak nápadné. Každou chvíli by tu měli být."

Za dvě minuty obě nadzvukové stíhačky přehřměly nízko nad zemí na západ. Tentokrát mnohem jižněji.

"Měli jsme kliku," vydechl si Charles. "Už to nemůže být daleko."

V tom okamžiku se stalo několik věcí najednou. Steve měl dojem, že nejdřív spatřil něco jako zášleh výstřelu. Hned nato cosi hlasitě cinklo a sklo kabiny se mu v levém zorném poli zakalilo kolem asi dvoucentimetrového průstřelu, světlo vnikající do kabiny zleva zpurpurovělo a ve chvíli byla červeně ještě sytější.

Steve instinktivně zvrátil vrtulník prudce doprava a těsně nad korunami stromů ho skoro na místě otočil o 180 stupňů.

"Co se stalo?" zeptal se vylekaně, když měl řízení opět pevně v rukou, a protože Charles neodpovídal, podíval se doleva. Charles visel v pásech zhroucen dopředu a s očima dokořán.

Steve na chvíli zavřel oči a spatřil, jak si Charles chvatně čistí paže a ruce potřísněné kozí krví o suchou travu. Krkolomně přistál a vypnul motor, vylezl z kabiny, odvrávorál pár kroků, zlomil se v pase a zvracel. Pár minut dřepěl, ani se nehnul, neodvažoval se otevřít oči a ohlédnout se. Od západu se ozývala střelba.

Nakonec vstal a vrátil se k vrtulníku, odpoutal Charlese, zvedl ho ze sedadla, odnesl pár metrů a složil ho na zem.

Ulomil pár větví a nouzově vrtulník zamaskoval. Pak popadl samopal a obezřetně postupoval k západu. Moře bylo nedaleko, cítil už jeho chlad. Asi po dvou stech metrech narazil na mrtvého trpaslíka, byl to

jeden z Blizzardova kmene. Hned nato spatřil kluzák. Při přistávání srazil pár stromů a značně se poškodil, ale byl už otevřený a vozidlo v něm nebylo.

Steve spatřil nějakého kšeftáka, jak skrčeně přebíhá paseku. V tom okamžiku zarehtal samopal a muž se skácel k zemi.

Steve se tiskl ke stromu a odhadoval situaci. Výstřely musely být zprava, tam se asi opevnili ti noví nebo lidé z Pevnosti. Přískoky se propracovával dál, až se dostal na okraj další mýtiny. Tu spatřil džíp. Byl převržený na pravý bok, přední sklo měl rozstřílené a z předního sedadla viselo přes bok vozu mrtvé tělo. Necelých pět kroků od vozu ležel další mrtvý, oba patřili k výsadku. Podle vybavení to musela být čtyřka. Ale kde jsou ti dva zbývající? Steve se přikrčil a nízkými křovinami se propracovával dopředu. "K zemi, člověče!" vykřikl jakýsi hlas, cosi Steva udeřilo do ramene, jako by to chtělo dodat výkřiku větší naléhavost, zatočilo to s ním a smetlo ho do křoví. Přistál vedle postavy v polní uniformě, která ho chytla za opasek a jedním trhnutím zatáhla ještě hlouběji do křoví. Objevil se mu před očima umazaný obličej.

"Bailey," řekl ten obličej. "Rick Bailey." Roztáhl ústa do širokého obdélníku a obnažil pozoruhodný chrup. "Ukažte."

Teprve teď si Steve uvědomil, že se mu v levém rameni rozhořela palčivá bolest. Nešikovně si tam sáhl.

"Ruce pryč," zavelel Bailey a prohlédl si ránu. "Je to jenom škrábnutí. To byl ten chlápek tam na stromě. Samopalem ho nedostanem, chtělo by to karabinu."

Steve se překulil na břicho a zaťal zuby.

"Co je to tady za lidi?" vyptával se Bailey.

"Jdou po vašem nákladu. Hlavně po munici."

"To jsem si myslel. Ale co jsou zač? Rusáci nebo co?"

Steve zavrtěl hlavou. "To by bylo moc dlouhé povídání. Ale je jich aspoň deset."

"Takových pět můžete odečíst. Ti jsou vyřízení. Ještě že jste nás varovali už vysílačkou. Taky by se to všechno nestalo, kdybysme džíp hned vytáhli z toho zatraceného kluzáku. Tak nás mohli pohodlně obklíčit. Štěstí, že nás neostřelovali z letadel."

Steve přikývl. "Kde je ten čtvrtý?"

Bailey ukázal hlavou na druhou stranu. Steve se otočil a o dva kroky dál spatřil, jak se za křovím krčí nějaká žena. Vedle ní ležel na zádech mrtvý trpaslík, také z Blizzardova kmene. Byl zasažen do pravého spánku.

"Myslel jsem si, že mě šálí zrak, když se najednou vedle mě ukázal tenhle šimpanz v přilbě a řekl mi anglicky, abych mu poskytl palčivou podporu. Ale nedostal se dál než pár kroků, pak to do něho začal šít ten ostřelovač. Hned jsem ho přitáhl sem, ale už jsem mu nemohl pomoci."

Steve překonával další záchvat nevolnosti. Pak řekl: "Já to zkusím, já..."

"Houby zkusíte. Takhle to nedokážeme, když je jich tolik. Kde jsou vlastně naši?"

"Nemůžou být daleko, když jsou tady Blizzardovi bojovníci v..."

"Čí bojovníci?"

"Blizzardovi. Je to vůdce tady těch mužů," ukázal na mrtvého trpaslíka.

"Opic?"

"To nejsou opice."

"Ale! Přece rozeznám člověka od opice."

"To teda ne," řekl Steve prudce.

Bailey se na něj užasle podíval. Pak zavrtěl hlavou, jako by chtěl setřást zlý sen. "Tak jo. A pasou tady kozy."

"Proč?"

"Protože tak smrděj, člověče. Hlídejte pravý sektor. Já jistím levý. Pak se uvidí, kdo bude rychlejší. Jestli vaši nebo ti tam. Třeba budeme mít štěstí."

Dvakrát nad nimi přeburácely bombardovací stíhačky, pak otočily a zmizely. Jednou zaslechli od severu jakýsi výkřik a čtyři nebo pět výstřelů z pušky, jinak byl klid. Hmyz bzučel. Steve se upřeně díval skrz křoví. Chvilími se mu zdálo, že vidí jakýsi pohyb, ale nenašel cíl. Bolest v rameni byla stále nesnesitelnější. Párkrát slyšel, jak žena tlumeně zavzlykala.

"Vzpamatuj se, Jane," řekl Bailey nečekaně mírným hlasem. "Neztěžuj nám to."

Za pár minut k nim přilezla a lehla si mezi ně. Steve se na ni poočku podíval. Byla to drobná něžná osůbka. Hned pod okrajem příliš velké přilby měla opálený a pihovatý pršáček. Ta tvář mu připadala povědomá. Jak je to dávno? Rok, deset let? Tisíciletí? Naposled ji viděl v Madridu. Jane... Jane Brookwoodová. S ní byl Loorey. No jasně! I ona patřila k výsadkovým jednotkám. Byla určena pro druhou vlnu, která měla následovat jejich předvoj.

Když spatřila mrtvé u džípu, zakryla si tvář dlaněmi.

Najednou se na druhé straně mýtiny začalo něco dít, výkřiky byly hlasitější, praskaly odtamtud výstřely. Zabořili tváře do trávy, pak zarachotil Baileyho samopal.

"Sakra," řekl. "Toho hajzla bych chtěl dostat. Ted' slez."

"Cítím oheň," řekl Steve a zvedl hlavu. Od severu stoupala hustá mračna kouře, byl slyšet křik a podivné burácení. Pak se země rozechvěla.

"Co je to?" zeptal se Bailey. "Nějaká čertovina?"

"Ne," řekl Steve a sledoval blížící se mračno prachu. "To jsou naši."

"Krucifix," řekl Bailey, když se objevily první šedohnědé příšery. "Námořnictvo zmobilizovalo proti svým nepřátelům snad celou zoologickou zahradu." Od severu se blížilo stádo šesti až osmi baluchitherií, tvořů podobných nosorožcům s krkem jako žirafa a s obrovskými koňskými hlavami, největší suchozemští savci, jací kdy obývali Zemi. Supěli a řvali, hrozivě skloněnými hlavami proorávali křoviny jako živoucí buldozery. Na mohutných kýtách vedoucího býka stál Blizzard, jednou rukou se přidržoval krátkého ocasu té nestvůry, v druhé ruce měl oštěp a poháněl jím vylekané zvíře. Bílou srst měl rozcuchanou, cenil zuby, extaticky pohazoval hlavou a vyrážel pronikavé jásavé výkřiky. Na dalších zvířatech jako klíšťata viseli jeho a Štískovi muži a hnali je před sebou jako stádo dém lonů.

Když byl ten zlý sen pryč, přeběhl Steve s Baileym k džípu, ale těm dvěma už nemohli pomoci.

Po kšeftácích nebylo ani stopy. Nechali na místě šest mrtvých, čtyři zastřelil Bailey, dvěma se nepodařilo včas uniknout a baluchitheria je rozšlapala.

Vyložili džíp a spojenými silami ho opět postavili na kola, mrtvé přivázali na přívěs a jeli k vrtulníku. Za několik minut se objevil džíp s Ruizem a Štískem.

Steve jim řekl, co se stalo. Když Ruiz uviděl Murchinsonovu mrtvolu, zpopelavěl.

"Ti psi!" vzlykal a v bezmocném vzteku kopal do přední pneumatiky svého džípu.

"Vem si vrtulník a odleť se slečnou Brookwoodovou k Pevnosti," řekl mu Steve. "Já seberu džíp."

Mexičan mlčky potřásl hlavou, odnesl mrtvého ke svému vozu a uložil si hlavu přítele do klína.

Vyplakanýma očima se strnule díval před sebe. Ostatní mlčky minutu postáli. Všichni byli vyčerpáni a deprimováni. Steve narval náruč trávy a začal čistit kabinu vrtulníku. Bailey mu pomáhal. Vlhčil suchou travu vodou z polní láhve.

"To byl jeho přítel?" zeptal se.

"To jsme tady vlastně všichni," odpověděl Steve. "Přišli spolu před dvanácti lety ze stejné budoucnosti."

"To já tady zůstanu pět let a ani o den dýl. O tom, že máme nastavovat hlavu, se nemluvilo."

Steve se podíval nováčkovi do očí a řekl:

"Ono vám totiž nezbude nic jiného než tady zůstat o trochu déle. Napálili nás."

Bailey na něj upřel živé tmavohnědé oči. "Co to povídáte?"

Steve mu vysvětlil situaci. Baileymu zacukalo kolem čelistí. Lehce zavrtěl hlavou, jako by ho to trochu vzalo, posadil se na přistávací lyži vrtulníku a díval se na ruce zamazané od krve, pak si strhl přilbu a otřel si čelo a nakrátko ostříhanou hlavu.

"Není vám dobře, Bailey?"

"Pokouším se procitnout, člověče. Procitnout!"

"Tohle bohužel není sen, pane Bailey."

Blizzard přišel od jihu a s ním asi dvacet jeho a Štískových bojovníků. Rozehnali kšeftáky a ukořistili několik velbloudů, byli vítězně naladěni a užasle se dívali na smrtelně vážné tváře.

"Charles to má za sebou," řekl Štísko.

Blizzard odstrčil své muže a prodral se dopředu. Sněhobílou srst měl špinavou a celou od krve. V

tmavých očích mu doutnal nebezpečný oheň, ještě v něm doznívalo vzrušení z honičky. Šel k džípu, v němž seděl Ruiz, a podíval se na mrtvého, zvedl ruce a ohmatával Charlesovo čelo a tváře jako slepec, když si chce zapamatovat obličej. Pak se otočil, vzpřímil se v celé své velikosti a zvedl pěsti, jako by se chtěl bušit do prsou, pak na zaťaté pěsti padl a mučivě zakňučel, to kňučení jako by vycházelo z hloubi hrudi.

"Musíme pryč, než nám oheň zahradí cestu," varoval Steve.

"Leť se samičkou," řekl Štísko. "My vezmeme vozy. A mrtvé."

Bailey na něho zmateně zíral.

"He!" řekl. "To tady velí on? Čert mě vem, ale..." Štísko se na něho tázavě podíval, zručně vyrazil ze samopalů vystřílený zásobník a nasadil nový. Bailey zmlkl.

"Pojďte, slečno Brookwoodová," řekl Steve. "Vezmu vás do bezpečí." Pomohl jí do kabiny, zavřel dvířka a vylezl na pilotní sedadlo. Když nastartoval, všiml si, že vysílačka je ještě zapojena. Slyšel Jeromův hlas. Jerome pátral s Leonardem víc na východ. Steve mu krátce vysvětlil, co se stalo, Jerome zaklel.

Když se vznesl, všiml si, že si asi pět trpaslíků chtělo uspořit zpáteční cestu a usadilo se na přistávacích lyžích. S námahou dostal vrtulník nahoru a najednou cítil, jak se v něm vzmáhá nespravedlivý hněv na pasažéry. Potlačil ho a řekl si, že ti chlapíci jim pravděpodobně zachránili život, když ohněm a křikem vyplašili baluchitheria a jako živoucí tanky je vedli na nepřátelská postavení.

Sundal pravou ruku z řízení a podíval se na ni. Třásla se mu jako osika.

"Do prdele!" řekl. "Ach, promiňte, slečno Brookwoodová."

Ale ona si ho nevšímalá, choulila se na sedadle a tvář měla zabořenou do dlaní. Rameno ho pekelně bolelo a začalo znovu krváčet. Pod sebou spatřil, jak džíp s Jeromem a Leonardem přijíždí od východu. Oznámil jim přibližnou pozici ostatních a viděl, jak vozidlo mění směr, aby přetálo konvoji cestu.

Byl to smutný návrat. Po mnoha letech ten nejkrvavější den.

Nina se ujala děvčete. Pak mu ovazovala rameno a on přitom podával Harnessovi hlášení.

Léto bylo stále žhavější. Opět se jich pár rozloučilo s táborem a chystalo se na podzim na Atlantidu.

Mezi nimi i Alfaro, jenž byl povoláním truhlář a v Pevnosti dělal takovou holku pro všechno. Chtěl na Atlantidě udělat štěstí, otevřít si dílnu. A tak se posádka Pevnosti smrškla na hrstku mužů a na dvě ženy. Celý červenec je sužovala horečnatá infekce, všichni měli průjem a byli zesláblí.

Na západě se snášely celé meteorické roje zásilek a tonuly ve stoupajících vodách.

Rána na rameni se Stevovi zahojila. Dlouho hnisala a strávil týdny v horečnatém polospánku, ty týdny se mu ze vzpomínek ztratily jako povely pro jiné vědomí, které bylo s jeho vědomím spojeno jen volně a předávalo mu nejasné obrazy podobné rozmazaným momentkám.

Když byl opět dost silný, aby se mohl procházet po táboře, vyhledal občas Jane Brookwoodovou, měl totiž takový nejasný pocit, že si s její pomocí upomene svět, který byl pro něj stále neskutečnějším. Jako by na ní ulpíval závan oné vzdálené reality, v níž žila Lucy, jako by Jane byla onou stopou, po níž stačilo jen jít a dostat se k tajemné bráně, nahmatat ji a projít jí, za ní se mu pak otevře uniklá minulost a přijme ho jako ztraceného syna.

Občas mu selhala paměť a říkal dívce Lucy. A ona ho vzala kolem ramen a na ruku se mu snesla utlá pihovatá ručka. Byly to okamžiky, které si naprosto jasně zapamatoval, protože je hluboce prožíval. Jednoho dne vešla Nina znenadání do světnice. Když odcházela, vzala si ho stranou, a protože si jeho úmysly špatně vyložila, řekla mu, aby tu mladou ženu nechal na pokoji. Že prý z těch událostí při přistání dostala těžký šok, z něhož se už nikdy úplně nevzpamatuje. Nejlepší pro ni bude, když ji nejbližší lodí pošlou na Atlantidu, aby měla aspoň iluzi, že unikla pecku a že se vrátila do civilizace.

Steve se netečně díval do Ninina zestárlého obličej, viděl, jak se jí kolem očí a koutků úst začínají zařezávat hluboké vrásky, pak mlčky přikývl.

"Jsi moc nemocný, Steve," vzlykla, prudce se otočila a rychle odešla.

"Proč pláče?" divil se Steve nahlas a bezmocně zvedl ruku. Pomalu se vracel k baráku. Zastavil se u zrcadla nad popraskaným plastickým umyvadlem. Muž, který se na něj díval, mu vzdáleně připomínal otce. Hlavu měl skoro holou, prořídle, šedě prokvetlé vousy lemovaly vpadlé tváře, tak bledé, až se zdály šedivé. Oči se mu nepřírozeně leskly jako pod vlivem nějaké drogy.

Vyhmul si děravé seprané tričko až k ramenům. Hrudník měl vyzáblý, kůže se mu napínala na žebrech a pod klíčními kostmi a na bocích mezi tmavorudými neštovičkami mokvaly skvrny veliké jako knoflík. "Nemoc z ozáření," zamumlal. Tytéž příznaky pozoroval u Haralda a Harnesse. "Párkrát jsem toho schytl moc." Pomalu si stahoval tričko dolů, zasekl ukazováčky do dvou děr a zatáhl. Zpuchřelý a vybledlý materiál s praskotem povolil.

Potom se přiblížil k zrcadlu a jako očarovaný hleděl na stříbřitou pavučinu za sklem, známku začínající slepoty zrcadla. Jako by v ní viděl vzory řadící se v širou krajinu. Celé dny ho sužovala představa, že je to kouzelné zrcadlo, kterým může nahlédnout do jiné reality. Třeba je stačí rozbít a dostal by se k ní. Možná by se před ním rozevřela prosluněná krajina, města, nad nimiž létal, dálnice, nekonečné lány pšenice, přehradní hráze, řeky s výletními parníky, dráha, nad níž by mohl jít na přistání.

Zíral na střepy pod nohama, pár šedých svinek se lenivě snažilo schovat ve štěrbinách vlhkého zpuchřelého dřeva, z něhož trčely povytržené úchytky zrcadla. Třesoucima se rukama posbíral střepy do umyvadla.

Když se zotavil ještě víc, vystoupil na místo, kde odpočíval Harald s Charlesem. Často tam bez hnutí proseděl celé hodiny a hleděl přes výběžky hor na jih. Občas za jasných dnů rozeznával daleko na jihozápadě lem afrického pobřeží. Od mužů, kteří byli hluboko na jihu, věděl, že Sahara ještě neexistuje a že se tam rozprostírá širá savana, na níž se pasou nepředstavitelně veliká stáda, pohoří že jsou hustě porostlá modříný a drnáky a nížinami tam protékají řeky lemované břízami a olšemi. Odtamtud, z hlubin srdce Afriky, přišli tpraslíci a rozšířili svůj životní prostor přes Středomoří až k Alpám.

Steve cítil, že se dostal do proudu, unášely ho vody ústící do moře, obklopoval ho hnilobný pach odumřelého času. Ale zároveň cítil, že kormidlo opět začíná pomalu reagovat, vzepřel se proudu, snažil se udržet směr. Když vzhlédl, aby se zorientoval, viděl před sebou jen mlžné ticho, nad nímž jako zvon dunělo světlo, zemi, jež se rozpalovala vstříc svému bodu tání a začínala se mihotavě rozpouštět v žáru, jímž černaly kameny, a v nesmírných stoupavých proudech se nad solnými pánvemi vznášeli temní supové. Jindy to zas byly těžké kožichy mračen, kaluže světla na ocelově šedých vodách, mezi nimi skloněné choboty lijáků, chladné vlhko, jež mu bilo do tváře a vtékalo mu do očí.

Občas za jasných večerů se daleko na severovýchodě za Tyrhénským mořem daly rozeznat vrcholky italské plošiny, úzké hroty narudle žhnoucí ve večerním světle, rozežrané řekami, jež se řítily do Pánve hluboké přes tři tisíce metrů. A několikrát se mu zdálo, že tam vidí zvláštní světelné jevy, jakoby signály nějakého majáku, jež se v nepravidelných intervalech rozsvěcovaly a zhasínaly. Myslel na Haraldova archanděla s beránkem božím na rukávě a na laserové dělo, poslušné pokynu jeho ruky jako plamenný meč, a usmíval se.

A z hlubin, které již zaplňovala tma, zatím zazníval ryk mastodontů, nekonečných stád předpotopního živočišstva, jež zřejmě pociťovala přelom éru a táhla Pánví na jih. Že by se nepatrně změnil tlak vzduchu? Že by se změnilo magnetické pole?

Nad Afrikou, velikou kostnicí prvohor, zavládl klid. Bylo to snad hřbitovní ticho? Žádná další zásilka už nedorazila. I lidé v Pevnosti marně čekali na další výsadek.

Zima nastoupila záhy a ochladilo se. V noci se zachumlávali do špatně vydělaných kožešin a soužily je blechy, jež mezi ně zavlékali Štískovi a Blizardovi lidé.

Jednou zrána našli Harnesse v kanceláři mrtvého. Ve vši tichosti složil velitelskou funkci a bez přílišného rozruchu odešel. Když otevřeli stůl, za nímž skončil, našli na desítkách metrů papíru pro počítač, jenž nikdy nedorazil a zřejmě se i se speciálním kontejnerem ztratil v éonech, kde v bezproudém sebezapomnění toužebně čeká na své vzkříšení, stovky alternativních budoucností. Velitel proseděl noci za stolem, pahýlem si přidržoval papír a s neuvěřitelnou pečlivostí vykresloval drobným tiskacím písmem synchronní propojení alternativních běhů času, vypracovával klíčové body a důležité křížovatky, na nichž se daly s minimálním úsilím uskutečnit světodějně zásahy. Drobné křížky vyznačovaly smrt Kolumba, dřív než vyrazil k novým břehům, Corteze a Pizarra, Napoleona, Maxmiliána Habsburského a Hitlera; křížky Lincolna, Kennedyho a Martina Luthera Kinga byly úhledně přeškrtnuty; šipky vyznačovaly bitvu na Katalánských polích, u Gettysburgu a Kann, u Stalingradu, Little Big Hornu a Lehnice, u Tours, Poitiers a Guadalquiviru, u Waterloo a Chickamaugy.

"Bolíval ho pahýl a nemohl spát," řekla Nina. Žila s ním přes dvacet let.

Imaginární, dávno zetlelé prsty, zaseknuté do imaginárního ohně, drcené imaginárními ledovými krami, v pobleskávajícím žaru se odchlípuje kůže a zároveň zalézá pod nehty chlad, useknutá nervová zakončení předávají v kolísání atmosférické elektřiny mučivá poselství kůže velkého mozku a on opírá zpocený, šedým sirupem pokrytý pahýl o počítačový papír, vyznačuje spínací místa dějin.

"Před lety jsem viděl interakční matricovou analýzu, kterou dělali v Ústavu pro výzkum budoucnosti v Middletownu v Connecticutu," řekl Jerome. "Bylo to něco podobného. Tuhle metodu měl projekt aplikovat na minulost. Byli si svou věcí tak jistí, že si z toho nedělali vůbec žádnou hlavu. Pro počítače NASA by byla hračka vysledovat kauzální řetězce historických alternativ až po jejich propletení s jinejma realitama. On se o to pokoušel bez techniky, pomáhal si jen pamětí a mizernejma příručkama." Steve hleděl na obrovský gobelín uskutečněných a neuskutečněných možností, vítězství a porážek člověka a lidstva. "Měl by se vystavět obrovský palác a tyhleto časové linie v něm zachovat v nezničitelných reliéfech. Dějiny uskutečnitelných budoucností tohoto světa."

"Anebo hodit celý ten humbuk do ohně," řekl Leonard svým tichým hlasem. "Snad si někdo z vás nemyslí, že dějiny téhle planety budou mít ještě někdy týž průběh, když jsme už do nich tolik zasáhli?"

"Nikdy!" řekl s přesvědčením Trucy. "Je to vůle Boží, aby duch překonával čas, dokud se veškerá hmota vesmíru nepromění v ducha, s nímž entropie už nic nesvede."

Leonard se na něj přes brýle zkoumavě podíval. Jerome si pokradmu poklepal na čelo.

"Dřív než v jiné časové linii vystoupí Mojžíš na Sinaj, aby převzal desky zákonů, ano ještě dlouho předtím, než bude položen základní kámen k egyptským pyramidám, osídlíme Galaxii a pronikneme hluboko do minulosti," rozvášnil se Trucy. "To je naše poslání."

"Pánové prominou, jestliže se vzdám od této metafyzické opičárny," řekl Bailey. "Posadím se k Blizardovi a ke Štískovi, abych měl pocit, že jsem mezi normálníma lidma."

Trucy rozhořčeně sevřel levici v pěst a pravici zvedl berlu. "Co vy tomu rozumíte?" křičel. "Nerozumíte ničemu!"

Jerome ho musel zachytit, jinak by upadl.

"Jak dlouho už jsi tady, Elmere?" zeptal se ho Steve.

"Třiatřicet let," odpověděl Trucy. "A věřte mi, že jsem měl dost času o tom přemýšlet. Copak si myslíte, že se dá třiatřicet let žít jenom tak, bez nějaké idey? Bez ideálu?"

"Máš pravdu, Elmere," řekl Jerome.

"Bez ideálu zemřete všichni nadarmo," řekl Trucy. "Copak celý náš život a smrt tolika dobrých mužů byly zbytečné? Musíme zvednout rukavici. Budoucnost světa patří nám, když to vezmeme správně do rukou. S pomocí Boží..."

"Máš pravdu, Elmere," řekl Jerome.

"Pusť mě!" vyprskl na něho zlostně a odbelhal se ven.

Tu noc se Stevovi zdál Haraldův sen, až na to, že ho nepotkal archanděl, ale on sám byl archandělem, svíral ho příšerně nepohodlný skafandr a stěží se v něm pohyboval. Přesto byl pln touhy po činech, cítil se být povolán k tomu, aby prstem ukazoval na skvrny lidských dějin a vypaloval je. Znovu a znovu se pokoušel zvednout paži a navést na cíl sžehující paprsek laserového děla, ale ruka mu bezvládně visela u boku jako špalek, jako strupovitý kus syrového betonu, s nímž se nedá hnout.

Nazítří volili nového velitele Pevnosti.

Jerome navrhl Baileyho.

Sedm hlasů pro, mezi nimi i hlasy Blizarda a Štíska.

Jeden hlas proti: Trucy.

Dva se zdrželi hlasování: Nina a Bailey.

Jednoho slunného zimního dne přišel za Stevem Blizardův syn Snížek a řekl mu, že v údolí nad táborem se do oka chytila divoká koza. Dali se hned na cestu, aby je nepředěšla nějaká škodná nebo mrchožravec. Stoupali vyšlapanou karavanní stezkou podél potoka, Snížek se zatím díval po pstruzích, kteří ve stinných tůňkách stáli jako hroty oštěpů ze začernalého stříbra, a tu a tam obrátil kámen pod břehem, kde se to hemžilo raky. V okamžiku si jich pár nachytil, neuvěřitelně silným chrupem je rozlouskl a mrštným jazykem z nich vylizoval maso, zatímco se raci ještě snažili klepety o chabou obranu. Koza - vypadala spíš jako krátkosrstá ovce, neboť vývojové linie obou těchto živočišných druhů se

teprve začínaly dělit - byla ještě mladičká. Žalostně mečela, dostavilo se už pár supů, hnusní funebráci v neupraveném pérovém oděvu s krutýma lhostejnýma očima. Snízek naježil bílé chlupy na šíji, vycenil zuby a zavrčel, udělal však na ně jen malý dojem. Jeden marabu uraženě poodstoupil o krok, pro všechny případy roztáhl křídla a vyčítavě se na něj díval.

Kozička jako by s díky přijala, že unikla zobákům mrchožravců, a bez odporu se nechala svést k potoku. Steve to udělal rychle a bezbolestně. Snízek ho pozoroval a se směsí hrůzy a obdivu se díval na Stevovu ruku, jak vytahuje nůž ze smrtící rány. Porážení zvířat si nikdy nenechal ujít; zdálo se, že zabíjení ho přímo fascinuje.

Steve přivázal kozu zadními běhy ke dvěma silným větvím, přiložil ostrou čepel a kolmo ji táhl od břicha ke krku, hranou dlaně pak kozu odborně vyrazil z kůže, paže mu v ní zmizely až po lokty. Vypadalo to, jako by objímal nahé tělo v jakési oplzlé pozici. Nakonec odřízl kůži na bžích a položil ji na šterk vyschnout.

Snízek seděl na bobku pár kroků za Stevem, chlupy na šíji se mu ježily a pozorně sledoval každický jeho pohyb. Když Steve nasadil nůž podruhé a mocným praskavým řezem otevřel trup, mládenec výhruzně zavrčel. Steve se otočil.

"Co je ti?"

Snízek chtěl něco říct, ale jako by mu ochrnuly čelisti, jako by se zakousl do nějaké oběti nebo do protivníka. Vyloudil jen neartikulované, vrčivé zakňučení.

"Jsme si nějak blíž," řekl Steve a rychlými krátkými řezy vyvrhával tělo kůzlete, až vyhrězly vnitřnosti a spadly mu k nohám. "Vycvičili mě v umění zabíjet, ale to se týkalo hlavně likvidace lidí, jako jsem já, s tímhle to nemělo ani za mák společného. Musel jsem se naučit to, co naši předkové po celá tisíciletí až donedávna běžně ovládali, a mám z toho hrůzu. A tebe učím, jak kusem kovu nebo s kamenem v ruce můžeš zničit každého živého tvora a upravit ho k jídlu, i když má mocnější zuby a drápy a je silnější a rychlejší. A mám z toho hrůzu."

Snízek pozoroval šedomodrou smyčku střeva, jak visí v potoce, líně se pohybuje jako had a vyprazdňuje do vody žlutozelené výkaly. Se zájmem si prohlížel vnitřnosti a plaše se ukazováčkem dotkl jater a sleziny. Když si všiml, že ho Steve pozoruje, rychle odtáhl ruku, jako by byl přistižen při něčem nedovoleném. Steve mu zajel do hustých chlupů na šíji a podrbl ho.

"Jednou se z nich dokonce naučíš číst i svou budoucnost," Mladík se na něj tázavě podíval. Snad tady nevnukám nějaké metafyzické představy, blesko mu hlavou. Bůh s kozí hlavou, jenž kráčí obtěžkán budoucností. "Opereme maso," řekl rychle.

"Maso," opakoval po něm Snízek.

Tu Steve spatřil, že je z druhého břehu potoka pozoruje velemlok, přes metr dlouhá šedočerná obluda s plochou, jakoby žraločí hlavou a s očima posazenýma daleko od sebe. Dívaly se tajemně a pohybovaly se nezávisle na sobě.

Jak tenhle mozek může překrýt oba dva zrakové vjemy a sloučit si je v jeden svět? divil se Steve. Ale fungovalo to bezvadně, protože když Snízek hrozivě rozmáchl ruce, zvíře zmizelo v husté pobřežní houštině jako černý blesk.

Na jaře se začalo proslýchat, že se Paul Loorey vrátil z Atlantidy. Někdo ho údajně už na podzim viděl v Cádizu, jak se nalodil na bárku, ale nikdo dost dobře nevěděl, kde se zdržuje.

"Když se tam Paul vydával, byl značně skeptický," vyprávěl Elmer Trucy. "Byl tenkrát něco jako delegace, která se měla informovat o tamních poměrech. Sjednotili jsme se na něm, protože projektu Atlantida nedával žádnou šanci. Viděl to kriticky."

Steve ležel na skalním výstupku v suché staré trávě z loňského podzimu, vychutnával jarní sluníčko a poslouchal jen na půl ucha. Byli na nasloucháme, ale nikdo už vážně nepočítal s tím, že by měla dorazit ještě nějaká skupina. Podle Waltonových a Harnessových záznamů dorazili z budoucnosti, v níž se projekt Západní pánev realizoval, všichni vysazení. Ale to samozřejmě nijak nevyklučovalo, že v dalších variantách budoucnosti nebudou zahájeny podobné projekty, které si vezmou za cíl stejné období.

"Paul tvrdil, že je jich zkrátka moc málo, než aby mohli vytvořit civilizaci, která by si aspoň jakž takž udržela standard nad úrovní lovců doby kamenné. Aby dosáhli dělby práce, jež je předpokladem vyšší kultury, muselo by jejich společenství čítat minimálně dvacet až třicet tisíc osob a k tomu mít ideální

podmínky pro zemědělství a chov dobytka."

"Mají přece techniku."

"Ta je prý naprosto bezcenná, tvrdil Paul. Během jedné generace je z ní šrot a po třech generacích je beze zbytku zapomenuta."

"Jsou tady přece řemeslníci."

"Jenže ne takoví, jací jsou skutečně třeba. Kosaři, ševci, lodní tesaři, koláři, provazníci, koželuhové, sedláři, mlynáři, kováři."

"Budou se to muset naučit. My si taky vyvíjíme staré pracovní postupy, i když jsou výsledky všelijaké."

"Ale tam se k tomu druží ještě něco podstatného. Velká část obyvatelstva se staví k hnutí "Budujeme Atlantidu" lhostejně nebo odmítavě, protože plno jich pořád ještě toužebně očekává, že se zjeví vykupitel v podobě stroje času, jak byl zvěstován proroky svatého vojenského námořnictva. A tihle věřící se vyskytují hlavně mezi techniky NASA a vyššími důstojníky. Ti svoji inteligenci do služeb věci nedávají."

"Já pochybuju, jestli je tenhle druh inteligence k vybudování kultury zapotřebí. Potřebuje se fantazie a nápaditost, odvážná mysl a občanská statečnost. A takovými ctnostmi nejsou tihle fachidioti, logisticy, úředníci nebo dokonce vojáci zrovna požehnáni."

Elmer pokrčil rameny. "Asi máš pravdu. Ani nechápou, jaké šance by takový vývoj dával. Lidstvo by získalo šest miliónů let času. Takový náskok..."

"Nezačínej s tím zase, Elmere. Uvědom si, co znamená šest miliónů let. I kdyby Atlantida měla nakrásně šanci, někde v téhle gigantické pustině času by se naše geny vytratily. Trpaslíci to dokážou. Jsme jenom doušek vody, kterou vyplivneš do oceánu, nic víc. Tenhle umělý červovitý přívěsek evoluce uschne jako už tolik jiných výhonků na Darwinově stromě. Nedělej si iluze. I kdyby Atlantida přežila několik tisíciletí, nezbude po ní ani legenda, protože pak přijdou éony temna."

"Tomu nevěřím."

"Na přelomu tisíciletí přistály u břehů Nového světa drakary Leifa Erikssona. Normané pronikli hluboko do vnitrozemí a sídlili na březích Velkých jezer a u pramenů Mississippi. Indiáni všechny nepobili, to je čirý nesmysl, pohltili je. V letech 1738 a 1840 - tedy ani ne za tisíc let - pan de la Verandrye a Maxmilián princ z Wied-Neu-wiedu navštívili Mandany, takzvané "bílé Indiány", a studovali je. Snažili se zjistit, čím se liší od praobyvatel Ameriky. Z potomků Vikingů se stali Indiáni, ten či onen byl možná o něco světlejší, měl modré oči a byl vyšší postavy, ale v jazyce, zvycích a technikách přežití se absolutně přizpůsobili. To je ostatně proces, který se tady ve Středomoří dá dokázat aspoň pětkrát."

"Takže ty si myslíš, že zdegenerujeme v trpaslíky."

"Elmere, myslím, že jsi tady už dost dlouho na to, abys věděl, že jsi teď použil nevhodné slovo."

Trucy okusoval stéblo trávy a neodpověděl. Najednou zazvonil telefon. U aparátu byl Bailey.

"Něco se děje," řekl. "Od rána jsem neviděl ani jednoho ze Štískových a Blizardových lidí. Jako by se propadli do země. Mějte oči na stopkách. Poslal jsem Jeroma a Ricarda s džípem, aby zjistili, co je. Myslím si, Steve, že bude lepší, když slezeš a připravíš s Leonardem vrtulník. Pro všechny případy. Konec."

"Rozumím," řekl Steve. Vzal si triedr a pozoroval Pánev. Jih a jihozápad se topily v oparu posledního světla. Nikde žádný pohyb nepozoroval.

Když seběhl k Pevnosti, připadalo mu, že dost daleko na východě jsou slyšet výstřely, jakoby od mysu Malfatano. Byla to oblast, kde Štískův a Blizardův kmen měly své stromy na spaní. Trpaslíci a kšeftáři se zřejmě servali, k čemuž docházelo často, když se nemohli dohodnout na ceně nebo když se pokoušeli získat kýžené věci gratis.

Leonard už čekal u vrtulníku. Už chtěli startovat, když se po cestě k Pevnosti riskantně vyřítíl džíp. Byl to Ricardo a vedle něj seděl Blizard. Náčelník se na ně díval prázdnýma očima. Krvácel z mnoha ran a mohutnou pracku si držel na prsou. Mexičan jel jako šílený, vůz smykoval a kymácel se ze strany na stranu. Leonard a Steve za nimi uháněli do tábora.

Bailey, Nina a Jane se postarali o raněného, ale moc toho pro něj udělat nemohli. Kde se vzaly tu se vzaly, byly tu samičky, a když spatřily Blizarda, začaly naříkavě výt. Vyčítavě se na ně podíval a pohybem ruky je odehnal. Zasupěl, nadzvedl se a život z něho vyprchával. Lidé si nevěděli rady, snažili se ulevit mu němými gesty. Podíval se temnýma očima na jednoho po druhém a vládl až do konce -

mlčky.

Jen pomalu se vzpamatovávali. Ricardo tiše vyprávěl, co se stalo. Předešlý den se trpaslíci na jednom smluveném místě na východě sešli s kšeffáky a chtěli s nimi obchodovat. Přitom patrně ti, co přežili boj v prostoru přistání, poznali Blizarda a rozhodli se, že se pomstí za porážku. Podařilo se jim objevit jeden strom, v noci ho obklíčili, přemohli dvě samičky s třemi mlád'aty a zajali je. Blizzard byl ochoten vyplatit rukojmí kožešinami, ale únosci požadovali zbraně a munici. Cítili se dost silní na to, aby si mohli diktovat podmínky. Byla to skupina dvaadvaceti po zuby ozbrojených chlapů, většinou samí zkušení a otrlí žoldáci.

Blizzard se je snažil zdržovat a zatím stahoval své a Štískovy lidi, ale únosci pochopili, co má za lubem, zmasakrovali zajatce a spustili palbu. Blizzard se celý bez sebe vzteky pokusil o útok, dřív než dorazí dostatečná posila, a přitom byl těžce zraněn. V tu chvíli se na bojišti ukázali Ricardo s Jeromem. Jerome se Štískem převzali velení nad válečníky obou kmenů a Ricardo se snažil zachránit Blizzardův život co nejrychlejším převozem do Pevnosti.

"Proč jsi nezavolal vrtulník? Mohli jsme tam být za pár minut," řekl Steve.

Mexičan ukázal na zásahy na voze. "Vysílačka je v tahu. Měli jsme štěstí, že nezasáhli nádrž."

Pozdě odpoledne dorazil Jerome s šesti trpaslíky. Všech šest bylo zraněno, ale nikdo vážně. Přivedli osmnáct velbloudů s množstvím zbraní, výstroje a zboží. Trpaslíci své nepřátele pobili do jednoho. Jerome byl celý bledý. "Něco takovýho jsem ještě nezažil," řekl potichu a plaše se podíval na raněné, kteří posedávali před marodkou, kde je, ošetřovali. "Bojovali jako šilenci, ztráty neztráty. Bylo to děsný. Jako fúrie se s řevem vrhali na nepřátele a mordovali je. Když se k nim dostali dost blízko, zadávali je."

"Je hodně mrtvých?"

"Tamti všichni. Trpaslíků určitě deset nebo dvanáct."

Po setmění dorazil Štísko s dalšími dvanácti velbloudy. Přivezl mrtvé obou kmenů a samičky s mlád'aty. Bailey dal rozdělit stravu. Štísko potom prošel se svými lidmi a s těmi, co zbyli z Blizzardova kmene, Pevností nahoru a na náhorní plošinu u pohřebiště rozbili tábor. Celou noc se ozýval nárek sameček a pláč dětí.

Před polednem vystoupili Bailey, Jerome, Ricardo a Steve k pohřebišti. Naskytla se jim příšerná podívaná. Válečníci si nabílili srst na obličej a v půlkruhu dřepěli kolem vystavených mrtvých. Vyhlobili dlouhou mělkou jámu. Uprostřed leželo mohutné Blizzardovo tělo, bylo o něco výš než ostatní, po každém boku mělo pět padlých bojovníků. Mrtví se úplně ztráceli pod zelenými větvemi a květinami. Samičky a děti se mlčky držely v pozadí. Bojovníci zahájili smuteční obřad. Všichni najednou rytmicky zasupěli a s rukama za zády se prudce předklonili, čely trhli skoro až k zemi. Rytmus se zrychloval, supění přerůstalo ve sténání; nabarvené tváře, jež se daly stěží od sebe rozeznat, se křivily bolestí a cenily zuby. Čela se zvedala a skláněla stále rychleji, sténání přerůstalo v pronikavý mučivý křik a ten náhle ustal jako veškerý pohyb. Bylo slyšet jen hluboké oddechování a šeleštění listů ve větru. Samičky se najednou daly do propikavého nářku a mlád'ata zděšeně vyhledala ochranu v mateřských náručích, pevně se chytla jejich srsti a propukla v usedavý pláč.

Po dlouhé němé nehybnosti bojovníci vstali, stáli v poledním světle jako příšery, pak začali vláčet kameny a vršit je na mrtvé.

"Už jsi někdy viděl lebkáč?" zeptal se ho Elmer druhý den ráno.

Steve zavrtěl hlavou.

"Tak pojď se mnou nahoru."

Vyšli proti proudu potoka, prošli kolem stanoviště velbloudů a stanuli na vršku, kde odpočívali bojovníci a s nimi Charles a Harald. Byl to strašný pohled. Nad kamennou mohylou, navršenou nad Blizzardem a jeho druhy, se zvedala holá, mořem a sluncem vybělená větev, čněla ze země jako hnát. A na zašpičatělých koncích bylo naraženo dvaadvacet useknutých hlav. Stevovi se zdálo, že v jedné z nich poznává pilota, kterého Štísko zajal tenkrát, když přistáli, a pak ho prodal kšeffákům. Ale nebyl si tím jist. Bylo mezi nimi mnoho mladých snědých tváří, v nichž se ještě odrážela bolest smrtelné rány.

Provázeli Blizarda na jeho dlouhé pouti a budou mu sloužit za Velikou vodu.

Mouchy bzučely, snesl se sup a díval se na ně chladným okem, křídla měl ještě roztažená. Čerstvou vůni dne se už prolínal první závan rozkladu; brzy tu bude k zalknutí.

Od té doby se tomu strašnému místu vyhýbali. Blizard vládl nad mrtvými, nehybně a mlčky.

NA ATLANTIDU A JINAM

O něco později na jaře jeli Ricardo, Jerome a Steve na trh. Odváželi Jane k bárce. Loď, která začátkem léta připluje od Bermud, ji měla vzít na Atlantidu.

Přístaviště teď bylo o něco jižněji. Voda stoupala. Lesy klesaly dál do hlubin.

Tábořili u potoka nedaleko přístaviště a chodili na lov. Tentokrát si museli počkat čtyři dny, než bárka připlula a přistála v zátocě. Na palubě bylo množství lidí, podle zavazadel měli namířeno na Atlantidu.

"Tamhle je Paul Loorey," řekl Ricardo a zamával. "Takže se přece jen vrátil."

Steve se ohlédl po Jane, která stála opodál s Jeromem. Neslyšela je, pokřiky námořníků uvazujících lana, křik lidí tlačících se k zábradlí a mečení koz byly dost hlasité. Looreyho by nepoznal. Onen poněkud mrzutý mladý muž, s nímž se seznámil na Mysu, se ani trochu nepodobal tomu starému podivínovi, který teď stál u zábradlí a zvedal na pozdrav poutnickou hůl. Vypadal spíš na potulného kazatele. Na sobě měl kůží lemované roucho z hnědého sukna, které mu sahalo až po kolena a připomínalo tógu, široké černé pumpky, nad kotníky převázané tkaničkami, na hlavě šafránově žlutý turban, zpod něhož se mu řinuly husté bílé vlasy až na ramena. Dohněda opálený obličej mu obrůstal přistřižený bílý vous. Na opálených nohou měl pohodlné kožené sandály, na boku mu visela obrovská taška z hrubé tkaniny, vedle něj stál proutěný cestovní koš.

"Náš starý Paul Loorey," smál se Ricardo, "s velkou nákupní taškou plnou krámů a s košem řečí. O co, že se vrátil jenom proto, že tam nenašel nikoho, kdo by ho poslouchal, a proto, že přímo přetéká novinkami."

Steve zatajil dech.

Jane stála s Jeromem u fošny, po níž pasažéři přecházeli na břeh. Když ji Paul míjel a vstoupil na zem, na chvíli se zarazil, jako by do něj uhodil hrom, potom bez ohlednutí pokračoval. Díval se upřeně před sebe a lehce vrtěl hlavou, celý přešlý ze setkání se skutečností, o níž si myslel, že už dávno pominula, potom prudce bouchl holí do země, jako by chtěl demonstrovat rozhodnutí, že za touhle minulostí udělal definitivní tečku, a došel k nim.

"Paule!" zvolal Ricardo.

Paul zatáhl hlavu, jako by ji chtěl schovat mezi širokými rameny, a dal si prst na ústa. Jane se zmateně ohlédla, usmála se a zamávala jim, pak se dál dívala na muže, kteří vynášeli na pevninu koše a balíky a nakládali je na velbloudy. Nepoznala ho.

Paul byl podsaditý, ramenatý, tak trochu při těle, červené tvářičky měl naducané a očička mu čile rejčila sem a tam, byla to tvář staříčkého práskaného sedláka, který se těší nejlepšímu zdraví.

"Šálí mě snad zrak," zafuněl a odložil koš, "nebo to byla skutečně ta kočička Jane Brookwoodová z matematicko-logistického oddělení NASA, mladoučká, voňavoučká a křupavoučká jako loupáček?"

Požitkářsky našpulil rty a pohladil si pěstěnou bílou bradku.

"Nešálí tě zrak," řekl Ricardo, objal ho a políbil na obě tváře.

"V tom případě bič a pryč, Ricardo. Stydím se za své stáří a svou žádostivost, kterou pocítuju, sotva se na ni podívám. Ještě po všech těch letech si na ni moc dobře pamatuju. Bylo to v Madridu. Zrovna jsme..." Náhle se odmlčel a potají se na ni podíval přes rameno. "Jdeme, než mě pozná a dostane šok, z jakýho by se už nevzpamatovala."

"Přeháníš."

"Kdo je ten vedle ní?" zeptal se a ukázal hlavou na Jeroma, který jí zrovna odnášel zavazadla na palubu.

"Toho jsem už jednou viděl. A tady toho sakra taky." Ukázal poutnickou holí na Steva. "Zmocňuje se mě vzpomínka na znamenitou whisky, co jsem obětoval za ještě znamenitější noc v náručí týhle krásky."

Zavřel oči a položil si ruku na prsa. Pak nenápadně ukázal palcem přes rameno a řekl:

"Jestli se nepletu, pak tamten postarší hrdina z kovbojky je Jerome Bannister a ty..." zat'ukal Stevovi ukazováčkem do prsou, "jsi náš bejvalej astronaut Steve Stanley. Že je to tak? Zůstali jste tak nádherně mladý. Kde jste byli tak dlouho?"

"Vždyť už jsme tady taky přes tři roky," řekl Steve.

"Tři roky," odfoukl Paul pohrdavě. "A kdepak je ten dědek v širáku? Vy jste nevzali Hala s sebou? Vždycky tady býval, když bárka přistála."

"Hal je mrtev," řekl Ricardo, "Charles taky a Howard a Blizzard..."

"Mrtev, mrtev," opakoval Paul a vyčítavě udeřil holí. "Byl jsem navštívil Mojžíše."

"Slyšeli jsme, že jsi už dávno z Atlantidy zpátky. Viděli tě."

"Svět je malý. Všichni se mezi sebou znají. Mám vám co vyprávět, kde jsem všude byl, o Mojžíšovi a jeho rodině. Byl jsem u něj celou zimu. Měli jsme si toho tolik co říct, že jsme to nemohli dřív stihnout."

"To ty jsi měl toho tolik co říct," opravil ho Ricardo.

"Dobře, já měl toho tolik co říct," připustil Paul, "ale on taky."

Pasažéři si zatím nastoupili, na palubě se vršily černě se lesknoucí kozi kůže s čerstvou pitnou vodou, naházené přes sebe jako nadmuté zmrzačené zdechliny.

Uvolnili lana, vytáhli těžké ráhno, dřevo skřípalo, vrátky vrzaly, pak se rozvinula velká černá latinská plachta, bárka vyklouzla do stříbřitě se třpytící vody.

Dlouho stáli a mávali, honáci zatím pokřiky a biči hnali velbloudy, na nichž odváželi zboží na trh.

"Tam odplouvá moje mládí," řekl Paul, vylovil z hlubin tašky obrovský, ne zrovna už čistý kapesník a hlučně se do něj vysmrkal. Steve se na něj kradmo podíval a všiml si, jak si potají utírá oči. Popadl koš a chtěl ho odnést k velbloudům, ale když v něm cosi výhružně zavrčelo, honem ho zase postavil.

"Klid, Davy," řekl Paul, "nikdo tě nekrade. Tady jsme mezi svejma." Otevřel víko koše a za srst na krku vytáhl štěně, rezaté klubičko s chundelatým ocáskem, s černou tlamičkou a krátkýma tupýma ouškama, jež vzdáleně připomínalo psa čaučau. Všechny obešlo a očuchalo, pak opět zalezlo Paulovi mezi nohy, tam se zjevně cítilo nejbezpečněji.

"Pochází z Ameriky," řekl Paul. "Lovci jich pár na pevnině chytili a ochočili je. Na Atlantidě se z nich už skoro stala metla. Vzal jsem jich pár s sebou a daroval je Mojžíšovi. Nalodil jsem se s celou smečkou, říkal jsem si, že pár jich tu dlouhou cestu třeba přečká. Ale když jsem v Cádizu vystupoval, tak jsem jich měl třikrát tolik a kapitán byl blahem bez sebe, že se nás konečně zbavil. Že jo, Davy? Půlka mužstva lovila ve dne v noci ryby, aby tu pakáž nenasytnou nakrmila. A jak dlouho vědci marně spekulovali nad tím, kterak se pes dostal z Nového světa do Starého! Kdo by si byl pomyslel, že já, Paul Loorey, jsem záhady té řešením?"

"Jak se vede Mojžíšovi?" zeptal se Jerome.

"Nic moc. Loni v létě si to rozdal se šavlozubým tygrem a nějak mu to nesesedlo. Dostali ho z toho, ale může za to děkovat hlavně bojsíkům. Donesli z hor bylinky a ty ho postavily na nohy, říkala jeho paní. Chodí o berlich a skoro celý den prosedí na verandě. Pracovat musí synové a dcery.

Taky si postavil dům z kamene, jako by chtěl, aby přetrval věky. A má kovárnu, kutá v horách železo, jednoho bojsíka odnaučil strachu z ohně a vycvičil si ho jako Héfaista.

Nejsem antropolog, ale nedivil bych se, kdyby se Mojžíšovu plemeni podařilo spářit s bojsíky a přetrvat pět miliónů let. To by byla rasa, která by odolala trpaslíkům a přitom by ji nepotkal osud neandrtálců."

"Slyšel jsem, že má tučet dětí," řekl Jerome.

"Má osm synů a čtyři dcery, někteří z nich jsou satani černí jako on, jiní se zas vyvedli po matce. Ten nejstarší, Algis, zbrousil celou Evropu, byl až nahoře u Severního moře a objevil tam moc divný věci, na který bych se sám rád jednou podíval. Ale na takovýhle štrapáce jsem už moc starej."

"Snad neobjevil druhý konec Francisova ropovodu?" řekl Steve.

"To ne. Říkal, že to spíš vypadá jako gigantický pevnostní systém. Považoval to za opevnění. Je to na pobřeží a napůl zaplavený mořem. K pevnině je to zarostlý vegetací. Ta stavba musí být stará několik tisíc let. Taky vyprávěl o kolejích z nějakýho materiálu, který nepodléhá zkáze. Říkal, že podle těch kolejí jel několik hodin, pak vedly do moře. A dál ve vodě bylo takových bunkrů ještě víc, omlácených příbojem, obrostlých mušlemi a různými mořskými rostlinami."

"Co by to mohlo být?" zeptal se Steve.

Paul pokrčil rameny. "Jste mladý. Jeďte tam a podívejte se na to. Podle popisu by to mohly být startovací rampy pro kosmický lodi. Obrovský komplex, odkud se vydávaly na cestu hvězdný koráby. Možná že lidi vyrazili do Galaxie, možná že si tam zřídili základnu návštěvníci z hvězd. Kdo ví. Ten mládenec mluvil i o tom, že objevil nějaký nápisy, reliéfy ve zvětralém betonu. Ale nedá se toho už moc

rozeznat. Je to kraj, kde jsou často bouře."

Že by měl starý Trucy přece jen pravdu? pomyslel si Steve. Že by člověk už dávno vyrazil do Galaxie?
"A co říkaly ty nápisy?"

"To vědí jen boží. Mojžíšovo satanský plémě sice umí zacházet s lukem a nožem, ale číst a psát je nikdo neučil. K čemu taky? Ale kdyby ten parchant měl trochu filipa, tak by si tam sedl a ty znaky aspoň obkreslil. Je to věčná škoda, jinak jsme je mohli s Mojžíšem rozluštit." Na zem vedle vyhaslého táborového ohně nakreslil holí obdélník. "Kdo vstupuje v tento svět," řekl, "ať naděje se zhostí. Nemá budoucnost."

Tázavě se na něj podívali.

"Kdo vchází mnou, ať naděje se zhostí! Já v tmavé barvě nápis toho znění jsem přečetl si brány na průčelí. Pro tento svět již budoucnosti není. Svou vlastní vinou věčně zbídačelý, on opuštěn a zatracen jest nyní. O čas oloupil se i o blaho z něho, dřív než mohlo vzejít první sémě, by zahalilo nahé tělo jeho..."

"To je mi nějak povědomé," řekl Steve.

"Tak nějak to jednou v těchhle končinách řekne jeden básník," řekl Paul, zvedl ukazováček a šibalsky zamrkal.

"Ty jsi byl vždycky veselá kopa," smál se Ricardo.

Paul pokrčil rameny. "No jo. A není to tak?"

"To musíš vědět nejlíp sám," řekl Jerome.

"Byl jsi na Atlantidě," zajímal se Ricardo. "Vypadá to špatně?"

"Budu vám o ní vyprávět," slíbil Paul.

"Atlantis," vyprávěl, když se vraceli z trhu na jih, seděli večer u ohně a kolem nich v temnotě halasily cikády, "je prapodivný kontinent. Nikde neuvidíš tak těsně sousedit neohroženost a malomyslnost jako tam. Když sedíš v St. George na terase Doodleyho lokálu "Budoucnost", kde se chlubí tím, že vaří a šenkují první pivo na světě - chutná odporně, ale je rok od roku lepší - rozeznáš je podle oblečení. Atlant'ani nosí turbany a tógy, který si sami utkali, ti druzí vybledlý a ošuntělý uniformy. Ti první působí dojmem domorodců, blahobytně a spokojený sami se sebou, ti druzí jako turisté, netrpělivě a trochu podezřívavě. Všichni se dívají na jihozápad do takzvané výstupové zóny; jedni pobaveně a trochu znuřeně, druzí nervózně a nevrle jako pasažéři, co už několik dní čekají na své letadlo a v odbavovací hale je odkazují z hodiny na hodinu.

Zátoku Castle Harbour a větší část laguny na západ od St. George směrem k severnímu útesu zasypali, terén tam srovnali buldozery a celý prostranství přesně znivelizovali. Dlouhý je to asi osm kilometrů a široký pět. Uprostřed je plošina, na tý stojí testovací objekty, po kterých se "sahá" už desítky let, ale marně. Nikdo neví dost dobře proč. Na to je tam množství expertů a stejně tolik vysvětlení. Asi tak nepřijatelnější je to, že se vratný pole dá dost těžko časoprostorově zaostřit. Vybějí se na stovkách čtverečních kilometrů a v dlouhých časových úsecích. Vzpomínáte si ještě na ten povyk v polovině sedmdesátých let kolem takzvaného bermudského trojúhelníku? Nebyl to zas takový humbuk, jak prohlašovali vědci. A nejvyšší místa ty pověsti rozdmýchávaly určitě zas a znova, aby celou tu záležitost ještě víc zatemnily a tím i zpochybnily, protože s jistou úzkostí začínaly tušit, co se asi v tom zeměpisném koutu odehrává, když na základně vojenského námořnictva spustili silný stroje času a bez jakýkoli kontroly posílali do minulosti řádově milióny megawatthodin energie. Tím způsobem se daly i otevřenými gravitačními poli dopravovat časem poměrně velké objekty a běda lodi nebo letadlu, který se dostalo do víru umělé gravitační bubliny, když se rekursívně hnala podél časové linie, aby přenesla nějaký objekt z té předaleké minulosti.

Je to vzrušující podívaná, když na Atlantidu dorazí zbytky těchhle chronotronických bouřkových front. Lidi se na tu obrovskou umělou betonovou plošinu dívají celí pař. Před chvílí ještě jasný světlo se zakalí, vzduch je najednou nabité elektřinou. Z testovacích objektů šlehnou do zatahujícího se nebe jazyky Eliášova ohně. Bouře se vybíjejí s praštěním. Nad mořem se zvedají tromby a hluboko ve vnitrozemí

občas zaprší zmítající se těla ryb, co byla vynesena vysoko do atmosféry. Někdy obloha zčerná a městem se nese pekelný dech jakoby z jiných eónů, jindy se zas uprostřed léta přizene chumelenice a padají kroupy jako holubí vejce.

Párkrát jsem si po takovém nečasu vyrazil do výstupové zóny. Padá tam na vás tíseň. Všichni se ty plošně vyhýbají. Myslejí si, že je to může každým okamžikem popadnout a mrštit s ním do temné propasti. Teď už je pokrytá prachem a navátým pískem a dají se tam najít ty nejpodivnější věci."

Paul rozvázal kožený váček, který měl na stužce kolem krku, a vysypal ho do dlaně.

"Tady je nějaký snubní prsten. R. F. 16. 1. 1873. Ale co je nejzvláštnější: plochá vnitřní strana je venku a ta zakulacená uvnitř, jako by ten prsten zdeformovaly nějaký nesmírný topologický síly. A tady ta část hliníkového štítu: nahoře se dá rozeznat "...RAY", asi poslední slabika nějakého jména, nad tím "773" a dole "...ORCE", je to určitě psi známka nějakého pilota Air Force, kterej se jmenoval Murray nebo tak nějak. Nebo tohle: dvě stoličky se zlatou korunkou a mezi ním dvojčlennej můstek. A tohle je určitě lidskej palec, celej dehydrovanej a mumifikovanej. Tady je šroub čtvrtcoulák, deformovanej neuvěřitelnou silou. Tenhle kousek mosazi pochází určitě z nějaký lodní armatury, protože tady má po straně vyraženou noniovou stupnici a číslice 7 a 8.

Někdy se najdou zas úplně jiné věci. Roztříštěný části strojů, zdeformovaný až k nepoznání, kusy hliníkového a ocelového plechu, zuhelnatělej materiál z plastiku, granulovanej kov, co se roztavil a znovu ztuhl, ale i kusy mrtvol, urvaný údy, většinou naprosto dehydrovaný, na mnoha místech jsou tmavý fleky, jako by se tam snesl přívál krve nebo oleje."

Paul zas všechno nasypal do váčku.

"Naplaveniny času. Příbojové vlny vytvořené stroji osmdesátých let je odplavily do minulosti a vyvrhly na břeh.

Patrně ne všechno funguje tak, jak si představovali," řekl Paul a pokrčil rameny.

"Atlant'ani měli spoustu nápadů, jak poslat dobrý rady do budoucnosti, do očí bijící anachronismy, nerozbitný časový pouzdra, moře - abych tak řekl - chronologický lahvový pošty, ale nic z toho zřejmě nedorazilo. Možná ji to připlavilo k cizím břehům, na nichž nebydlí lidé, nebo ji Země nosí příliš hluboko ve svém lůně a nevydává ji."

Když dorazili do Pevnosti a začal opět všední život, zapůsobil návrat Paula Looreyho jako osvěžující májový deštík. Všichni ožili, vzchopili se.

Vyprávěl, že projekt Atlantis nachází stále více přívrženců a že by měli jistou naději na úspěch, jestliže se opěrné body na americké pevnině budou i nadále tak dobře vyvíjet, aby zaručily zásobování tím nejnutnějším zbožím a později i surovinami.

Paul Loorey se rozhodl, že se vrátí za Atlantik. "Jediný civilizovaný místo na tomhle obrovským nehostinným světě," ujistil oval je.

Když už sedm měsíců nedošlo k žádné materializaci a od posledního přistání uplynulo patnáct měsíců, jednohlasně se usnesli, že Pevnost rozpustí.

Bylo to 18. srpna roku 50 po prvním registrovaném přistání.

Toto rozhodnutí, svá jména a datum zanesli do deníku, pak ho zaletovali do olovené schránky, schránku zatavili do časové sondy z nerozbitného plastiku a zakopali na vrcholu Monie Lapanu.

Tím byl nejambicióznější a také nejdražší projekt dějin lidstva oficiálně prohlášen za fiasko.

Všichni tak učinili s lehkým srdcem, protože je už nic nepojilo s oním obdobím, z něhož pocházeli a které by mohlo být zlatým věkem lidské kultury, kdyby stálo pod jinými hvězdami než pod těmi, co se lesknou na náramenících ctižádostivých generálů.

Většinu výstroje a výzbroje přenechali oběma kmenům sjednoceným pod vedením Štískova syna Senegala. Chtěl se vydat na východ a najít nová loviště v Tyrhénské pánvi a na sicilské vysočině.

Jerome mluvil o tom, že půjde za Mojžíšem, a Štísko se Snížkem chtěli s ním. Steve se ještě nerozhodl.

A tak se s několika velbloudy a s osobními věcmi vydali na sever a čekali na jih od pozdějšího mysu Argentiera na bárku, která připlula 2. září.

Nalodili se: Ricardo Ruiz a Nina Jamissonová, Leonard Rosenthal a Elmer Trucy, Jerome Bannister a Paul Loorey, Štísko a Rick Bailey, Snížek a Steve Stanley, džíp s přívěsem, čtrnáct velbloudů - a samozřejmě Davy.

Od severu přicházeli svobodní osadníci, kteří se doslechli o rozpuštění Pevnosti a necítili se už dost bezpečni. Nalodilo se i dost kšeftáků, kteří přišli z Afriky. Za cestu zaplatili cennými tygřími kožešinami a drápy, které mohly na Atlantidě vynést celé jmění, zakřivenými šavlemi, ukázkou té nejlepší arabské řemeslné dovednosti, zlatými a stříbrnými šperky bizarních tvarů a vybranými tovary z kůže.

"Ze které doby jsou tyhle věci?" zeptal se Steve jednoho kšeftáka. Ten pokrčil rameny a odpověděl něco arabsky. Steve mu nerozuměl.

"Říkal, že tyhle věci jsou nadčasové," odpověděl jiný kšefták a jeho snědý obličej se usmál. "Vaší otázce nerozumím."

Steve přikývl.

Bárka klouzala třpytným poledním jasem k severozápadu, mohutnou plachtu nadouval silný jižní vítr. Kormidelníci v tmavých burnusech se líně opírali o kormidlo a poklimbávali v poledním horku. Většina pasažérů se schovala pod sluneční plachtou nebo se stáhla do podpalubí a dávala si siestu.

Steve vytáhl poznámky Howarda Harnesse a listoval si v nich. Davy mu dělal společnost a zvědavě očuchával tuhý zelenobíle pruhovaný papír do počítače.

Vypadl z něho novinový výstřižek. Z Newsweeku ze 17. října 1983, tištěný na špatném papíře, dost zažloutlý, se snímkem pompézně oblečeného starého muže, pod nímž stálo:

ATENTÁT NA MAXMILIÁNA V.

Mexico City - AP: Jako zázrakem unikl ve včerejších večerních hodinách stařícký Habsburk strelám atentátníka, jenž si na monarchu počíhal, když po nešporách vycházel z katedrály na náměstí Císařství a odebíral se do Národního paláce. Z císařské rodiny nebyl nikdo zraněn. Jeden z císařových tělesných strážců při přestřelce přišel o život. Atentátníka se podařilo zadržet. Podle informací Guardia Nacionzl popírá, že by byl členem nějaké buňky místní leninistické gerily, ale jeho výpovědi si odporují. Třebaže se zdá být latinskoamerického původu, zřejmě se delší čas zdržoval v zahraničí. Svědčí o tom jeho cizí přízvuk, jakož i některé předměty, které měl při sobě.

Špatná práce! napsal Harness tiskacím písmem na okraj a pod to: podle Murchinsona byl s'at.

Steve províjel mezi prsty nekonečnou pásku a sledoval pravděpodobnostní síť časových linií. Některé body byly zvýrazněny.

Březen 1867: Vítězství mexických povstalců nad francouzskými invazními jednotkami. 19. června 1867, Querétaro: Ferdinand Maxmilián, arcivévoda rakouský, od roku 1863 Maxmilián I. Mexický, zastřelen popravčí četou Benita Juáreze.

Na okraji: Značně nepravděpodobný vývoj. Úspěšná oprava? Dále nahoře: 1519 -Hernando Cortez. Steve zavřel oči. 16. srpna vyrazili z Cempoallanu - 400 mužů s 15 koňmi a 6 děly; 200 tamemů neslo arkebuzy a jiné těžké zbraně a s nimi i proviant; zbroj měli pouze jezdci a kapitáni. Tři dny zdolávali horkou vlhkou nížinu a bažinaté doliny tierra caliente plné moskytů. Čtvrtý den počíná výstup do mlžných svahů Cofre de Perote. Cesta je stále strmější, po stupních vytesaných do skály dorážejí vyčerpání do Xicochimalka. Ve večerním světle spatří na jihu masív Sierra Madre, nad nímž ční dokonalá pyramida Orizaby. Za tímto hřebenem je náhorní planina, zaslíbená země, zlaté město Tenochtitlan.

Noc je třeskutě chladná. Vojáci bídne mrznou v propocených prošívaných bavlněných kabátcích. Před úsvitem zboří tábor, pak stoupají k průsmyku, který nazývají Puesto de Nombre de Dios. Nosiči postupují vpřed jen pomalu, koně se musí vést za uzdu; vzduch je řidší, ledovější, dech lidí a koní vytváří prchavé obláčky a za nimi z pobřežního oparu vychází rudé slunce. Před nimi zazáří zasněžený vrchol Orizaby, v roklich se válí mlha. Cesta se strmě klikatí stále výš, údolí se zužuje.

OPRAVA

Najednou je z protějščího svahu slyšet zvláštní zvuk, připomínající výbuchy rachejtlí, jež se při karnevalu sváží k sobě, propojí zápalnými šňůrami a odpálí před schody katedrály. Ze dvou míst z křoví vyšlehávají záblesky světla, do toho se ozývají dunivé rány jako z arkebuz.

Jeden kuň zarehtá a vzpíná se hrůzou, zřítí se pozadu do propasti, muže, který ho vedl za uzdu, strhává s sebou. Kolem dokola se otevírají krátery, chrlící oheň a rozsévající smrt, na sebe naházená těla se ještě škubají, dávky nábojů s ocelovým pláštěm protrhávají prošívané kabátce, prosekávají zbroj jako kartón, rozřezávají těla koní, skála se tříští v prach, kulky se ječivě odrážejí do ranního nebe. Cortez v zaměřovacím dalekohledu ostřelovače, láme se v pase a padá s rukou na jílci meče, cizelovaná čepel

povytažená z pochvy, pěnivá krev vybublávající z kabátce, vyděšené oči, jimiž pronikla střela a ve zlomku vteřiny je rozložila v molekuly, přilba plnicí se krví, tuhnoucí bílek na úlomcích kostí a stále ten rytmus ustavičného bušení, takt tohoto krutého tance smrti.

Za deset minut je po všem. Jedna výhybka je přehozena. Smrt odnikud, nelítostné zúčtování s dlouhými tragickými dějinami, jež se zrovna chystaly vyvíjet. Udušeny v zárodku.

Harness za tento bod poznamenal:

Datum: 29. srpna 1519, 9 hodin místního času

Místo: Cofre de Perote

Výsadek: 4-5 mužů, dva těžké kulomety, granátomet, odstřelovači. Účastníci antikolonialisticky motivovaní, s romantickým vztahem k aztécké kultuře.

Realizace: přebudovaný Boeing 747 s přístrojovou částí maskovanou jako radarové zařízení. Vypuštění kombinované s padákovým výsadkem."

Cíl: Zamezit, aby ta zfanatizovaná katolická sebranka vstoupila do Střední Ameriky a vyhubila tamní staré kultury.

Křížáci, pomyslel si Steve. Jako by ta reformovaná sebranka, jež by je nutně následovala, byla o chlup lepší. Jako by už nebylo na čase odklidit ty krvežíznivé kněžourské režimy indiánských vojenských diktátorů na smetiště dějin.

Ale běloši třeba Ameriku neobjevili a neosídlili ji. Kolumbus třeba nic netuše vplul do palby Ahuitzotlových pobřežních baterií, jež panovníkovi vnutila jedna dobrotivá mocnost budoucnosti, skupinka japonských nebo čínských vojenských poradců na dvoře kasikově. Mořeplavec se ztratil, když hledal západní cestu k lákavým břehům Indie a k ostrovům koření. Pohltilo jej Sargasové moře. Do Evropy nikdy nedorazila zpráva o nové zemi za oceánem, nikoho nelákaly nesčetné zlaté poklady. A kdo by financoval další expedici?

OPRAVA

Datum: 12. října 1492, 2 hodiny místního času

Místo: Guanahani

Volání ze strážního koše. Hlasy ve tmě se ptají, co se děje, někdo zapálil pochodně. Muži, kteří spali na palubě, si protírají oči a vylézají na úpony, aby spatřili břeh. Nic není vidět. Na nebi jsou ještě hvězdy, probleskávají mezi mraky. Úpění stěžňů a ráhen. O boky líně šplouchá voda.

Další výkřik hlídky na stěžni.

"Země!"

Ozývají se povely, dělo vypálí ránu. Lodě si vyměňují signály, kormidelníci se dorozumívají.

Ano! Už je cítit. Vítr přináší zcela patrnou vůni, připomíná skořici a hnilobu. Je slyšet hučení příboje.

Svinují plachty, spouštějí olovnice. Do půl těla nazí stojí na palubě v jitrním chladu. Hvězdy zvolna blednou v olovnatém svítání. Před nimi pobřeží. Všichni se na ně dívají jako u vytržení, dotýkají se jeden druhého, jako by se chtěli ujistit, že to není sen. Překonali bezmezno, nepřepřeluli přitom přes okraj zemského kruhu a nezřítili se do žádné propasti. Dopřeli k pevnině, jak to admirál sliboval.

Indie. Přivítají je jako přátele? Mozolnaté, sluncem a solí vylouhované ruce se křížují. Tu a tam si někdo potají sáhne na amulet, zamumlá "Salvador" a vzdorovitě plivne na prkna pod nohama. Nejedni si už představuje, že cítí exotická koření, lehkou vůni skořice a vanilky, líbezně vzrušující aroma balíků lisovaného čaje, jež se vrší na molu, chladné výpary drahocenných dřev. Den ukáže to, o čem zpravoval onen zcestovalý Benátčan, říši Cathay a ostrov Cipango, vysoká města z mramoru a zlaté paláce, nad nimiž vlají hedvábné praporce s drakem velkého chána, přístavy, v nichž se to hemží velkými loděmi, jež brázdí tisíce mil podél břehů.

Vyslanec císařův jim prokáže tu úctu a jde jim vstříc. Jeho drak vzlétne, bičuje vzduch něčím na způsob zběsilých ocelových břitů, šupinatý pancíř jeho zavalitého těla se blyští v jitrním svitu, ocas má vztyčený a ozdobený kmitajícím se stříbrným kotoučem, jeho burácení je slyšet na míle daleko, hlas má jako hrom, tlama se mu otevírá a chrlí oheň. Rozlévá se na ně světlo, ale nejsou to plameny svatodušního osvětlení, je to napalm.

"Ty spíš?" zeptal se ho hlas Paula Looreyho.

Steve otevřel oči.

"Vzdušné zámky," řekl. "Zbytečný krám. Jen se na to koukni. Marginálie k budoucím dějinám."

"Summa Howarda Harnesse?"

"Jo. Tys o ní věděl?"

"Dělal na ní už před dvaceti lety. Často jsme o tom debatovali."

Paul si k němu přisedl do stínu.

"A k čemu to všechno?"

"Je to ta nejpůvabnější historiografie, Steve, jakou si můžeš vymyslet. Takový vzdušný zámky jsou důležité. Nesmírný, nikdy neuskutečněný možnosti dějin. V bodech, kde se realita překvapivě rozevřela a dává nahlédnout do krajiny jiný reality, tam jsou rýžoviště lidské fantazie. A jestliže by tenhle svět měl jednoho krásného dne skutečně vzít za své, pak nedostatkem fantazie svých obyvatel.

Samozřejmě, realita je taky důležitá, ale neměli bychom připustit, aby ji řídili byrokrati a ovládali vojáci.

Ono to ani jinak dopadnout nemohlo, když jsme fakta povýšili na nejvyšší kritérium. Ale čím je realita pro lidského ducha? Malým výřezem ze širokého spektra lidského bytí, ghettem, v němž si můžou mědit jenom jednoduché mozky, který věří jen tomu, co si můžou osahat."

Vítr téměř ustal. Veliká tmavá plachta zplihla a vrhala přes palubu úzký stín. Muž u kormidla spal. Docela blízko skákali delfini.

POZDRAVUJ LEAKEYHO

Provázeli je delfini. Svou chuť dobývat nový životní prostor projevovali pohybem, veselou nevázaností. Nebyli to ještě ti elegantní hladcí tvorové, jak si je Steve pamatoval, ale živočichové s krátkou šedou sametovou srstí, se zašpičatělou tlamou, z níž vyrážely chomáče vousů. Byli to veselí, hraví braši s prohnáním výrazem a s drápy na prsních ploutvích; vymršťovali se z vln, při pohledu na neohrabané plavidlo si opovržlivě odfrkovali a opět se nořili do svého živlu.

Bárka se ploužila dál. Ospalý horký jižní vítr si otráveně pohrával s plachtou. Kapitán držel kurs na západ-severo-západ. Sedmého dne plavby se na obzoru vynořil masív Baleár. Obloha se zatáhla, vítr se obrátil na západ. Déšť bičoval zčechrané břidlicově šedé moře, loď sténala.

Paul, Jerome a Steve zůstali na palubě pod nepromokavou plachtovinou. Mezi nimi se krčili Snížek se Štískem, se smíšenými pocity pozorovali vzdouvající se moře a zkoumavými pohledy do tváře lidí se znovu a znovu přesvědčovali, jestli není konec bezprostředně na dosah.

S bouřlivým západním větrem nemělo smysl bojovat; kapitán dal už brzo po poledni rozkaz zamířit k zemi a vyhlížel vhodné místo k přistání. Voda stříkala přes palubu, o prkna pleskal déšť a bubnoval do plachty, pod níž se krčili. Ozvaly se povely. Námořníci v promočených burnusech a turbanech se chopili lan, aby svinuli plachtu. Spustili člun a přivázali ho k přídi. Vesla se ponořila do vody. Kapitán dal bárku vléci proti větru.

"Co je to tam?" zeptal se Steve a ukázal na podivný skalní útvar na pravoboku, vystupující mezi dvěma přeprškami proti temnému nebi.

"Ramena Herkulova," odpověděl Paul.

Skála měla skutečně tvar ramene, příkře vybíhajícího z vody. Zřetelně se dalo rozeznat nadloktí a zaoblené rameno, začátek krku, nad ním ucho a brada, náznak úst v rozeklaném neforemném obličejí. Rameno se opíralo o horský masív, jako by muselo vzpírat břemeno pevniny, aby se nezřítlo do moře.

"Vypadá to jako umělé," divil se Steve.

"Taky že je. Jedna skupina, co se dostala ještě dál do minulosti, se pokusila dát o sobě zprávu zdaleka viditelným uměleckým dílem."

"Neprohlédl si to někdo podrobněji?" ptal se Steve.

"Pro plavce je to neblahé místo. Žádného nepřemluvíš, aby tady někde poblíž zakotvil," řekl Paul. "Jen se podívej, jak veslují. Jako by jim šlo o život."

Bárka pomaloučku propnul kolem skalního ramene. Z monumentu jako by číselo podivná hrozba; vyzníval silně a vzpurně, a přesto jako zkamenělá výčitka. Jak asi muselo být lidem, kteří byli vrženi do tohoto světa a nenalezli tu nic a nikoho, uvažoval Steve. Adam v nehotovém ráji. Nepředstavitelné, co ti

lidé museli zkusit. Tím obdivuhodnější byl výkon umělce, který při trampotách každodenního života našel sílu pustit se do takového kolosu a pak zemřel, aniž ho stačil dokončit.

"Mezi námořníky se vypráví pověst," pokračoval Paul, "že až se tenhle Herkules utopí ve stoupající vodě, bude s lidmi konec."

"To by se mohlo stát už dneska, jestli bude pořád takhle pršet," prohlásil Jerome a utřel si vodu z vousů a obličej.

Bárka přistála až po setmění. Břeh vroubilo naplavené dřevo a loď je stlačila ke straně. Po něm přeběhly stíny postav. Vyhodili lana, dřevo zaskřípalo o dřevo.

Celou noc bubnoval déšť. Ráno vyvedli zvířata na břeh a pod dozorem je vyhnali na pastvu. Rick Bailey s Jeromem vyrazili na lov. Složili jakéhosi malého tvora podobného tapírovi a jednoho obrovského jelena, který měl dobré tři metry v kohoutku. Jerome zastřelil pár divokých kachen a učil Davyho aportovat, pes měl však svou hlavu a neposlouchal.

Kapitán dal naplnit měchy čerstvou pitnou vodou a upéci maso do zásoby.

Krčili se pod provizorními přístřešky z listí a dívali se do planoucího ohně, nad nímž se velmi pomalu dělaly kusy masa.

Za dva dny se vítr obrátil a vyjasnilo se. Odvedli zvířata na palubu, přenesli zásoby a odpoutali lana.

Tu se z pobřežních křovin vynořila vousatá postava světlé pleti a s vlasy až na ramena. Měla krátké, nesmírně ochlupené nohy a nezvykle dlouhé ruce, měla mnohem robustnější stavbu těla než průměrný trpaslík a byla vysoká skoro jako dospělý člověk. Muž měl kolem těla hrubě vydělanou kozí kůži, jež byla na ramenou spojena kostěnou sponou, přes rameno měch na vodu a brašnu rovněž z kozí kůže; za opaskem mu vězel dlouhý úzký nůž, který připomínal bajonet. Byl to bajonet, ale velice starý a obroušený desítkami let používání. V pravé ruce měl ten podivný chlapík stočený pletený kožený bič.

Hnal se k ještě nevytaženému provazovému žebříku, pevně se ho chytil a cosi neartikulovaně vykřikoval.

"Co chceš?" zeptal se ho kapitán hrubě, ale ten tvor jako by ani nevládl jazykem, a odpovídal namáhavě vyraženými hrdelními zvuky:

"Pócem, hej, pócem."

Štísko k němu přistoupil a snažil se s ním dorozumět hrdelními zvuky a posunky, ale příliš neuspěl.

"Ten není od nás," řekl nakonec. "Je to jeden z posledních prvních, povídá, a chce s dětmi na západ na pevninu. Lov je tu prý rok od roku horší."

Kapitán zavrtěl hlavou. Dva námořníci se pokoušeli prvním vytrhnout žebřík, ale ten se vytrvale držel silnými chlupatými pažemi a málem by oba muže strhl do vody. "Pócem, hej, pócem," volal úpěnlivě.

"Pustte ho na palubu," rozhodl kapitán.

První pronikavě hvízd. Z křoví vyrazila dvě mláďata a mihla se hbitě jako lasičky. Než se námořníci nadáli, byli všichni na palubě. První podával kapitánovi hrst dlouhých drápů šavlozubého tygra, aby zaplatil za cestu.

"To je na Atlantidě malé jmění," zamumlal Paul.

Steve pozoroval děti. Byly nahé a na svůj věk - chlapci mohlo být tak osm devět, děvčeti o rok o dva méně - po celém těle neobyčejně hustě ochlupené, třebaže to byla jen heboučká hedvábná srst. Zalezly do kouta, pevně se k sobě přitiskly, bázně se ohlédly a hned se začaly zcela jednoznačně ohmatávat. Vjel mezi ně bič starého prvního. Rozprchly se.

"Pócem, hej, pócem," vrčel. Ani ne za deset minut už byly zase u sebe.

"Héj, pócem," zavrčel první a práskl bičem.

Doušek vody v oceánu, pomyslel si Steve a soustrastně se podíval na Trucyho. Budou si naši potomci říkat druhý a stejně tak těžně a bez jazyka bojovat o holý život jako potomci prvních, jak si sami říkali, jež to zaválo ještě hlouběji do minulosti? Elmere, Galaxie ještě dlouho nebude osídlena a možná bude člověku zapovězena navždy.

Vypluli. Svěží moře bylo modré, vlny měly čepičku z pěny a ubíhaly s větrem, plachta byla těhotná. A večery, do nichž spěli, voněly levandulí a rozzařovaly se mědí.

Dvanáctého dne plavby se na západě ukázala plošina Pyrenejského poloostrova. Pluli pod chladným suchým severovýchodním větrem a plulo se jim dobře, třebaže proud od Gibraltaru zvolna sílil. Plachtili těsně při břehu na západojihozápad, pak obepluli mys Gata, vybíhající hluboko na jih, a dostali se k ústí

Almerie. V oparu na jihozápadě rozeznávali mohutný masív Alboránu, vyrůstající kolmo z moře do více než tisícimetrové výšky.

Bárka doplula do cíle své poslední plavby. I kapitán s posádkou se rozhodli odplout za Atlantik, neboť tam pro ně měli lepší práci - udržovat spojení mezi americkou pevninou a ostrovem.

"Co uděláte s lodí?" zeptal se Steve kapitána, asi pětadesátiletého příslušníka vojenského námořnictva, který už přes třicet let brázdil Pánev. Z opáleného obličeje pod vybledlým modrým turbanem se na Steva upřely šedé oči.

"Nechám ji, kde je," řekl. "Třeba se bude někomu hodit."

Steve přikývl.

"Proč se ptáte?"

Steve pokrčil rameny. "Možná bych ji potřeboval."

"Vy nepojedete s námi?"

"Ještě nevím. Ještě jsem se nerozhodl."

"Jste v nejlepších letech. Ještě si můžete vybudovat budoucnost. Tam máte šanci."

Steve se s úsměvem podíval do světle šedých očí. Kapitán je sklopil a posunul si turban do čela.

"Jak myslíte," řekl. "Až budete chtít spát, uvažte pevně kormidlo. A plachtu nevytahujte celou. Dokud poběžíte po větru, stačíte na to sám. Když se vítr otočí, radši stáhněte ráhno, protože křížovat proti větru neumíte. Když přijde bouře, modlete se. Víc vám nepovím. Jachtu vám nabídnout nemůžu. Tohle není nic víc než prám. Ale dobřej. Odysseus lepší loď mít nebude. Tak ať vám dobře slouží." Otočil se a dal svým lidem příkazy. Cestující si vystoupili, zvířata a zboží byly dopraveny na břeh, Jerome přešel s džípem přes houpající se fošny. Burácení silného motoru znělo po tak dlouhém tichu přímo barbarsky. Velbloudi se plašili a kulili oči. Muži, kteří je sedlali, měli co dělat, aby je uklidnili.

Za dvě hodiny vyrazila karavana na Cádiz. Nejdříve šli soutěskami proti proudu Almerie, potom se stočili na západ a po pravé ruce měli hustě zalesněný řetěz Sierry Nevady. Za desítky let udělali ze stezky docela sjízdnou cestu, po níž se mohly od atlantského pobřeží dopravovat do Pánve i těžší náklady.

"Tak jsem slyšel, že se ti nechce na druhou stranu," řekl Jerome, když si udělali zastávku. Jeli s džípem kousek napřed. Byli s nimi Štísko, Snížek a Ricardo. Připravili tábořiště pro karavanu, nasbírali suché větve, nanosili kameny kolem ohniště.

"Lákají mě dálky," řekl Steve, "nesmírné dálky tohoto nehotového světa. Člověk přijde jednou z Afriky. Tam začal šestý den stvoření. Možná mi bude dopřáno, abych z něho zažil pár vteřin a mohl se na to dívat."

"Ani si to nestačíš prohlídnout a něco tě sežere. Budeš úplně sám."

Steve pokrčil rameny a s úšklebkem zvedl ruce.

"I řekl Hospodin Bůh: Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou."

Jerome si opovržlivě odfrkl: "Viděl jsi ty chlupatý spratky, co jsme měli na palubě?"

"Jsou na tom líp než my. Chodí nazi."

"Ty si pořád ještě myslíš, že nenápadně proklouzneš do ráje, co?"

"Možná to vůbec není tak těžké, Jerome. Jenom musíš vědět, kde je," odmlčel se a pak se zeptal: "A jakou budoucnost si představuješ ty?"

"Lákaj mě dálky stejně jako tebe," řekl Jerome potichu a položil mu ruku kolem ramen. "Pojedu na sever za Mojžíšem. Třeba bude ještě naživu. Štísko se Snížkem jdou se mnou. Nechceš taky?"

Steve zavrtěl hlavou. "Musím si najít vlastní budoucnost," řekl rozhodně.

"Vyrazím s jedním z Mojžíšových synů na sever podívat se na ty starý ruiny u pobřeží, budu hledat břehy toho legendárního vnitrozemského moře, za kterým leží celá Asie, tam se zrovna vrásní Himálaj. Třeba objevím cestu po souši do Ameriky a..."

"Jak vidím, máš skutečně bohatý program."

"Na nějakém ostrově bych se zadusil."

"Už nevěříš na návrat do budoucnosti."

"To by bylo absurdní," řekl Jerome.

Po jednadvaceti dnech se dostali do Cádizu. New Atlantis už tam kotvila. Byl to námořní trojstěžník sestavený z hotových dílců vyexpedovaných do minulosti.

"Proč nám nikdy neposlali takovou krásnou loď do Pánve?" zahučel Elmer.

"Protože nikdo nepomyslel na to, že by někdy mohla být splavná," odpověděl Ricardo.

Elmer seděl v sedle, obličej se mu křivil bolestí. Zavrčel: "Ono se vůbec myslelo zatraceně málo."

Nad bídými baráky v přístavu kroužili rackové a hašteřili se o odpadky plovoucí v zátocce. Na třpytícím se moři bylo vidět rybářské čluny.

Steve byl v Evropě jednou jako student a z toho pár dní ve Španělsku. Pamatoval si Cádiz jako světlé vzdušné město. Pamatoval se na ostrý pach solných pánví podél výpadovky, v nichž slunce zahušťovalo moře a zakuklení muži házeli šedobílou vlhkou sůl lopatami na hromady. Na úctyhodně starou jídelnu, pod jejíž vysokou klenbou se až příliš hlučně ozývaly hlasy hostů a cinkot příborů a z jejichž stěn i za horkých červencových dnů čísel chlad, jakoby nashromážděný za staletí. V Algeciras toužebně hleděl k africkému pobřeží, za jehož linií se skrývala města, jejichž jména zářila jako zlato a byla bílá jako slonovina, temná jako mahagonová plet' krásných otrokyň a šustila jako drahocenné šaty z brokátu a hedvábí. Tehdy si přísahal, že do těch vybájených míst nikdy nevstoupí, aby mu zůstala nedotčena ve své nádheře a legendami opředeném lesku. Teď si tam zaskočí. Ta místa jsou této skutečnosti vzdálená stejně tak jako oné, ale mají tu neocenitelnou výhodu, že dosud dřímají v lůně budoucnosti, že z nich dosud nejsou zetlelé mrtvoly pokleslé velikosti slavného včerejšku.

New Atlantis už dávno zvedla kotvy a napjala bílé plachty, k večeru odplula a zmizela za obzorem.

Stáli na skalnatém břehu Gibraltarského hřebenu, jenž dříve chránil Pánev před vodami Atlantiku. Steve vedl za uzdu pět velbloudů. ... Jerome připravil džíp s přívěsem na cestu, nacpal ho rezervními kanystry a zásobami, zbraněmi a municí.

Na šířce více než osmi kilometrů - průlom ještě zdaleka nedosahoval budoucích rozměrů - duněly vody propadající se do hlubiny. Občas se v nich zabýskaly tisíce stříbrných rybích těl, jak je mohutný proud strhával přes okraj, život přelévající se z jedné misky do druhé, hojnost stvoření. Proti východu se nad peřejemi zvedal kouř vody. Voda v chladném, vlhkém otěhotnělém vzduchu tak vřela, že bylo stěží slyšet vlastního slova.

Steve se rozloučil se Snížkem a Štískem. Podrbal Davyho v husté srsti za krkem a sevřel Jeroma do náruče, pak vylezl do sedla. Zvedl ruku na pozdrav.

"A pozdravuj Leakeyho," zavolal Jerome a nastartoval. "Přeju ti dlouhý život, Steve. Ale až přijde tvá hodina, polož se tak, aby tě Leakey našel."

"Sbohem!" zavolal Steve a popohnal velblouda. Neohlížel se, jel podél burácejících vod k údolí a pak dál po proudu až do Almerijského zálivu, kde byla uvázána bárka.

Výbuch nemohl zaslechnout.

Jerome neujel ani tři kilometry a vtom se to stalo. Jakýsi udatný voják vykonal při bitvě o Gibraltar hrdinský čin, na hrbolaté přístupové cestě k bývalému horskému hřbetu zahrabal minu.

Jerome byl na místě mrtev. Snížka, který seděl vedle něho, střepiny doslova prosekaly, výbuch ho vymrštil z vozu a za několik minut zemřel. Štíska, který seděl vzadu, to rovněž vymrštilo, ztratil vědomí a zůstal ležet s těžkým zraněním.

Výbuch urval spojkou přívěsu a převrhl jej, zadek džípu vyhodil do vzduchu, ale vůz opět přistál na kolech. S mrtvým Jeromem za volantem si to na rozervaných pneumatikách drkotal nalevo z cesty do údolí k bahnitě tůni a uprostřed ní se zastavil. Pak se začal pomalu potápět.

Z hloubky stoupaly bubliny a Davy na ně štekál jako pomínutý. Když se rozplynuly, bázně zakňučel, otočil se a rozběhl do svahu. Krvácel z nosu a chvěl se po celém těle.

SETKÁNÍ S ANDĚLEM

Brzy odpoledne Steve dojel k jakémusi potoku a zastavil, aby napojil velbloudy. Zatímco velbloudi oškubávali šťavnatě listí pobřežních křovin, sedl si do stínu a jedl pečenou rybu.

Najednou se mu zdálo, že v dupání a frkání velbloudů zaslechl psí štěkot. Zvedl hlavu. Za několik vteřin se objevil Davy, vzrušeně zaštěkal, doběhl k potoku, lačně utišil žízeň a hned neklidně vyrazil a štekáním vybízel Steva, aby ho následoval.

"Pojď ke mně, Davy. Co se děje?"

Pes se s kňučením přiblížil a bázlivě stáhl ocas mezi nohy. Steve ho popadl za krkem a prohlédl ho. Zjistil, že má na líci ránu, jako by ho škrábla střela. Na hrudi, těsně pod pravou přední nohou, objevil další zranění, které ještě ani nezaschlo, i to vypadalo na škrábnutí střelou.

Davy se mu neklidně vymanil z rukou a rozběhl se zpět směrem, odkud přišel. Zastavil se, zakňučel a znovu zaštěkal.

"Mám jít s tebou, Davy? Rozumím."

Steve sebral své věci, odvázal velbloudy a vyšvihl se do sedla.

"Jsi doufám dost chytrý, aby sis ze mě nedělal blázny," řekl. Pes se vracel po jeho stopách. Steve zneklidněl. Hnal velbloudy navzdor polednímu žáru ostrým cvałem. Když se dostali na výšinu, na chvílku zastavil a triedrem se podíval na západ, ale nic nepozoroval.

Že by si to rozmysleli? Že by jeli s džípem za mnou? uvažoval. Nepravděpodobné. Stezka vybudovaná na náhorní plošině k údolí Almerie byla sice oklika, ale i pro terénní vůz byla podstatně příhodnější než cesta po pobřeží. Že by měl Jerome nehodu? Netrpělivě vrazil velbloudovi paty sandálů do slabin. Za dvě hodiny měl za sebou skalnatý hřbet, odkud ráno vyjel. Po levé ruce mu duněly vody Atlantiku.

Vzduch byl přesycen vodní mlhou. Na kůži páčila sůl.

Davy najednou vyrazil. Za několik minut ho Steve dohonil. Davy stál vedle Štíška, ležícího tváří k zemi. Supěl a s vyplazeným jazykem se jako očarovaný díval na západ, kde se ve vzdálenosti necelých tří kilometrů nabízela velkolepá přírodní podívaná.

Steve seskočil ze sedla, obrátil Štíška na záda a pečlivě ho prohlédl. Měl dvě ošklivé rány na stehnech, další dvě na levém boku a jednu v rameni. Vypadalo to na střepiny granátu. Musel ztratit množství krve, a přesto se plazil, dokud se fyzicky nezhroutil. Chtěl přivolat pomoc? Steve mu položil hlavu na stočenou deku, nalil mu do úst vodu a pak mu omyl rány, jak nejlépe uměl. Zraněný se bolestí probral, zasténal a zkroutil se do klubíčka, vrazil si lokty do žaludku a kolena si přitáhl až k bradě.

"Štísko, to jsem já, Steve. Co se stalo?"

Trpaslík se na něj podíval očima ztemnělými strachem, olízl si rty a začal zajíkávě vyprávět. Steva zamrazilo.

"Jedu tam," řekl.

Štísko unaveně zavrtil hlavou. "Pohřbil jsem Snížka," řekl. "Jerome vjel do tůně. Ale to už byl po smrti." Steve dlouho mlčky hleděl do rozběsněných vod.

"Hele, Štísko," řekl nakonec. "Ty střepiny z těla ti vytáhnout nemůžu. Buď vyhnisají, nebo se opouzdří a zůstanou ti v těle. Když budeme mít štěstí, postavím tě zase na nohy. Nevypadá to zas tak špatně. Sice jsi ztratil dost krve, ale nezasáhlo to žádný životně důležitý orgán. Jinak by ses nedostal tak daleko."

Štísko přikývl.

Steve ho přenesl do stínu akácie a uložil ho, pak rozdělal oheň a připravoval trpaslíkovi jídlo.

Druhý den ráno porazil několik mladých stromů, udělal pro Štíška smyk a upevnil ho jednomu velbloudu k sedlu. Na bárce se mu budu moci víc věnovat, řekl si. Nemůžu ho nechat samotného, když půjdu na lov. Ale snad budu mít maličkou šanci, jak ho z toho dostat, když ho budu krmit syrovými rybami.

Pak vyrazil na východ.

Postupovali jen pomalu.

Steve v noci bděl a ve dne často usínal v sedle. Cítil houpavé pohyby funícího velblouda, jenž si jistým krokem hledal cestu solnou pávní. Svahy, dříve sežehnuté sluncem a porostlé zaprášenými trnitými keři, teď byly široko daleko svěže zelené. Při jižním větru táhly mlhy na sever a svažovaly svahy plošiny Pyrenejského poloostrova. Většina rostlin, jež zde dříve živořily v suchu a ve slané půdě bývalého moře, zašla vlhkem; nové zapustily kořeny a uchytily se.

Celá Evropa brzy změní tvář. V palmových hájích na sever od Alp bude sněžit, obrovská evropská stáda antilop a gnu potáhnou na jih a s nimi lvi, tygři, leopardi a jiné šelmy, pokud již existují na Darwinově paletě. Jen mastodonti zůstanou, potom potáhnou lesy topícími se ve sněhu, zoufale budou hledat potravu, protože vody Středozemního moře jim uzavrou cestu k africkým pastvinám. A jednoho jara po dlouhé nemilosrdné zimě vymřou.

I předkové člověka zůstanou, bojsíci i trpaslíci, a budou se učit, jak obstát v ledu a chladu. A pak, až poputují na jih po stopách táhnoucích stád, naučí se překonávat překážky. Ano, nejnutnějším úkolem

lidstva bude překonávání překážek. A přitom bude člověk vyvíjet stále větší dovednosti. Nakonec už nebude nepřekonatelných překážek: nepřátelské životní prostředí, hory, prudké řeky, náhlé vpády zimy, rozsáhlé vodní plochy, překážky ze zubů a spárů, z masa a kostí, potom vesmír, nakonec čas. Ale ať člověk přijde kamkoli, stále znovu bude narážet na jednu, jež ho bude dráždit až k zběsilosti - na sebe samotného.

Steve zvedl hlavu, šátek, který měl před ústy, si nastrkal pod turban. Dva týdny už projížděli podzimem, jenž si počínal jako nekonečné léto. Štisko spával neklidným spánkem; Davy běžel před nimi stále podél břehu vod, z nichž jednou bude Středozemní moře a které budou stoupat každý rok nejdřív o metr a pak rychleji, až se gibraltarské katarakty zakousnou hlouběji do horniny a průlom přeroste v průliv. Přesto potrvá celé tisíciletí, než se ohromná pánev naplní, a ještě za dvě stě let bude jižně od Sardinie a Sicílie pozemní most do Afriky, po němž se budou zvířata moci spasit útekem do teplejších krajů, dříve než Evropou přejde řetězec ledových dob, jenž potrvá milión let, dosáhne až do vzdálené přítomnosti a jeho mohutné ledové jazyky zmrazí skoro všechn život na sever od Alp.

Steve cítil, že velbloud se smykem trochu zaostává, a pevněji uchopil uzdu, již byl připoután k jeho sedlu. "Pojď!" řekl. Neotáčel se, jel přímo na východ vstříc vycházejícímu slunci.

Navečer osmnáctého dne se dostali k ústí Almerie. Bárka byla stále pevně přivázána k potápějícím se stromům. Steve vyhnal velbloudy na pastvu, aby se nažrali do sytosti.

Zhotovil z provazů provizorní uzdu, zapřáhl jednoho velblouda k lanu a přitáhl bárku blíže ke břehu. Pak z rohožek a plachtoviny připravil na palubě pohodlné lůžko a přenesl na ně Štiska. Byl na tom dost špatně. Jedna rána na stehně vypadala ošklivě a začínala hnisat. Noha naběhla. Už nemohl chodit, stěží se plazil.

Když Steve naplnil všechny měchy, co měl, převedl velbloudy na palubu, pevně je spoutal a uvolnil lana bárky. Pak vytáhl plachtu - jen váhavě se nadouvala ve slabém západním větru - a vplul do proudu.

Uvázal kormidlo, jak mu kázal kapitán, na zádi vyhodil udice a posadil se vedle Štiska. Vyšetřil zapáchající ránu, omyl hnis a podložil nohu, aby otok ustoupil.

Trpaslík měl horečku, chvílemi kňučel a bil kolem sebe malými silnými pěstmi. Steve si říkal, jestli by ho neměl spoutat, ale pak na to neměl srdce. Bylo mu jasné, že ho z toho nedostane, chtěl však zkusit všechno, jen aby mu ulehčil poslední dny.

Každou druhou hodinu kontroloval udice, vytahoval mrskající se ryby na palubu, buď je zabil na návnadu, nebo je připravoval k jídlu, nožem naškrábal syrové maso a vykostil je.

Nakrmit Štiska nebylo snadné, Steve přesto neztrácel trpělivost. Davy mu přihlížel, a vždycky když trpaslík potravu zvrátil, zareagoval žádostivým a zároveň vyčítavým zavrčením.

Když se postaral o Štiska, podrímoval pod sluneční plachtou. Vítr chvílemi úplně utíchal, plachtová lanová úpělo v rytmu mírného vlnobití, jež protopávalo třeptící se dálavu, nad vším se rozlévalo rozzářené poledne, den klenoucí se nad mořem jako světelný dóm. V těchto nezměrných prostorech, v nichž jako by se zastavil čas a slunce se připeklo k zenitu, se mu vybavovala slova, o nichž si myslel, že je zapomněl už před staletími, slova o zřítivších se sluncích a o andělech, vylévajících číše hněvu na svět. Srdce mu občas sevřela taková tíseň, až ho zbolelo v hrudi. Doplazil se k zábradlí a zvracel, visel na něm a popadal dech, dokud se trochu nevzchopil, pak si nacákal do tváře chladnou vodu a svažil si čelo. A později, když mu na čele usychala sůl, měl tu a tam pocit, jako by mu v očních důlcích pobíhali pavouci a budovali si hnízda v temných zákoutích vědomí.

Znovu a znovu ho trápil týž sen. Z vyvýšeného stanoviště - nikdy nepostřehl, co má vlastně pod nohama, ale připadal si jako strom pevně zakořeněný na skále v moři - hleděl na jakýsi břeh, o nějž šplíchala temná olejovitá louže, líná páchnoucí břečka, do níž vtekly všechny vody světa a v níž skomíral veškerý život. Nad tím se hrozivě klenulo strašidelné černé nebe, jako by nějaký příšerný sluneční vítr odvál atmosféru a tvář Země byla vydána napospas kosmickým bouřím. A tu se Země dala do pohybu, zvedala se a klesala ve vlnobití mocného zemětřesení, jež se valilo od obzoru, ohlazovalo vrcholy dun a vytlačovala údolí do hřebenů vln. Třebaže atmosféra neexistovala, bylo jasné slyšet horký suchý sykot a z hřebenů vln se prášil písek jako spršky mořské pěny, jako by sluneční vítr vyrážel fotony ze stěn krystalů a přeměňoval je v čiré světlo. A jako vždy, tak i tentokrát se Steve probudil s tísnivým pocitem, že spatřil onu Zemi bez budoucnosti, o níž hovořil Paul.

Když se probudil, byl už večer. Slunce zapadlo. Byl úplně mokrý potem a vyčerpán. Po čtyřech přešel ke Štískovi, přesvědčen, že trpaslík zemřel. Ale Štísko žil. Dýchal slabě, ale pravidelně. Tvrdě spal. Nad africkým pobřežím visela temná hradba mračen, sešikmeně se opírala o úbočí hor a okraje jí svítily bledě žlutým jasnem.

Zhluboka vydechl a otřel si čelo. Byl umořen vedrem. Díval se do nadcházející noci.

Že by tahle slátanina, říkal si sklíčeně, byla mým životem? Vždycky si nějak myslel, že je to jenom taková generálka, a teprve až budou role optimálně rozděleny a každý bude suverénně ovládat tu svou, teprve pak se zvedne opona k vlastnímu ději. Nikoho přece nemohou nutit, aby naprosto nepřipraven vklopýtal na jeviště a spoluúčinkoval ve hře, již ani nezná, ale jejíž děj byl už dávno předepsán.

S ochromující jistotou si však uvědomoval, že tohle byl jeho život, že žádná opona se už nikdy nezvedne, naopak - brzy nad jeho hrou spadne. Pochopil, že to všechno zde a to, co si tak pracně podržoval ve vzpomínkách, bylo jeho životem a ten že se mu rozplývá mezi prsty, že z něj nelze vrátit ani vteřinu, že to přehazování výhybek, do něhož se pustil tak bezstarostně, v lehkomyšlné víře, že z nich plynoucí důsledky se dají vždycky nějak opravit, se ukázalo jako nezvratitelné, a tato jistota ho tížila jako horstvo, jako horstvo z času, jež mu navršili na hrud', a to jen proto, že onoho rána - ještě opilý whisky a z frajeřiny jako mnozí ostatní - nevrátil plastickou kartičku, když je lákali do tohoto dobrodružství.

Připadal si, že sedí v příliš těsném skafandru, jehož systémy zabezpečení života fungují pouze nedostatečně, za řídicím panelem raketoplánu, pod ním mrtvá Země, vypálená struska jako on sám, která bez života spěje k budoucnosti. Vysílačka mlčela, slyšel pouze elektromagnetický zpěv hvězd, dozvuk stvoření, odrážený od okraje vesmíru jako hučení přibojů u vzdáleného pobřeží, a svůj chrčivý dech v náustku kyslíkového přístroje, zatímco se tiše vznášel nad propastí, a hluboko pod ním náznak zemské atmosféry, jenž v nárazu světla vypadal jako lehké zakalení na okraji, difúzní chumelenice fotonů.

Tu nad obzorem vyšlehl první záblesk vycházejícího slunce - a opět zapadl! Horečně se podíval na kontrolky, ty však zhasly. Indikátory byly na nule.

Ve vzduchu se vznášel zápach hniloby. Plíce mu naplňoval černý dech. Měl pocit, že ho umírající Země už nemůže udržet, že ho to unáší vzhůru proti půlnoci hvězdám vstříc.

"Co je s tebou, Štísko?" zasupěl a vyděšeně vytréštil oči na strmící se tmavou postavu před sebou, jež mu zakrývala hvězdy. Cítil hnilobu Štískových ran, srst zvlhlou smrtelným potem.

Velbloudi uvázaní na zadní palubě zneklidněli, zvedali se. Přišel k němu Davy, drápy mu cvakaly o prkna, zkoumavě zafuněl a vrazil do něj nosem, aby ho konečně probudil. Mračny prorazil měsíc.

Steve civěl na stěžen, který v něm vzbudil děsivou iluzi stojící postavy. Daleko na východě bylo vidět, jak se krvavě rudě blýská na časy, ale bouře se nezvedla. Ráno už jen pár úzkých dýmových mračen připomínalo pŕtuku vrstev vzduchu, již rychle roztavil vycházející den.

Štísko žil. Steve ho umyl a dal mu napít a nakrmil ho.

Pluli k východu. Obloha byla rozjásaná a opilá sluncem, šubající se stříbrné oštěpy se zabodávaly do vlnek, tak plachtily den za dnem, stále vpřed nekonečným soumrakem mlžného jasu, na nějž se skoro neznatelně, jako lehká oblačnost, pokládala hvězdnatá noc.

Kurs jim zkřížila ptačí hejna. Letěla příliš vysoko. Steve nerozeznával, co jsou zač. "Poplujem za nimi na jih, Štísko," zvolal.

V noci slyšel mezi hvězdami jejich křik. Kolem táhl břeh, podzimem zastříkaný, kropenatý les, mezi stále zelenými jinany planuly zlatavě korkové duby, hořel javor, mezi světle zelenými skořicovníky temné plameny cypřišů, světle žluté křoviny ve stínu piní a pod větvemi cedrů.

U ústí Súmmamu Steve zamířil ke břehu. V oparu na východě se rozkládal bývalý prostor přistání, za ním se táhla Galite. Tam to tenkrát začalo, tam vybuchlo srdce velryby a poznamenalo je svou krví, tam se galaxie reality rozprchly všemi směry.

Nejdřív dopravil na břeh Štíska, potom převedl velbloudy a nakonec přenesl zbytek zásob a svých věcí. Rozbil tábor.

Vyhnal vyhladovělá zvířata na pastvu, postaral se o Štíska a lehl si, aby si odpočal. Usnul, jako by ho do vody hodil, a probudil ho jakýsi ostrý rezavý zvuk. Davy vrčel a Štísko neklidně pohazoval hlavou.

Steve zvedl ruku a zaclonil si oči, asi v desetimetrové výšce viděl jasný křišťálový tŕpyt, jakousi kapkovitou, skoro průhlednou věc dlouhou asi pět nebo šest metrů, v níž - jako by ležela na břiše na

stlačené vodní posteli - se vznášela postava v šarlatově rudém skafandru a s bílou brašnou na zádech, ruce v rukavicích měla nad přístroji, které byly zapuštěny do průhledného materiálu v hlavě lehátka a připomínaly ztuhlou stříbřitou sedlinu.

Vzedmul se prach, ale Steve neviděl žádné agregáty. Na spodku se s cvaknutím uvolnily z držáků tři tenké teleskopické nohy a roztáhly se. V okamžiku přistání přestalo být vznášedlo průhledné, nahoře zežloutlo a pod krátkými šípovitými křídýlky, která mohla sloužit jedině stabilizaci při nadzvukovém letu, zbělalo. Na přídí jasně rozeznával insignie, o nichž mu vyprávěl Harald. Ze střechy vyjelo laserové dělo, lehce sebou škublo a namířilo na Steva.

Zvedl ruce na obranu. "Nestřílet!" zavolal.

Spodek kapky pukl, z pukliny se spustil krátký žebřík a na něm se ukázal pár šarlatově rudých bot.

Davy vycenil zuby a zavrčel. Okamžitě na něho zamířila laserová zbraň.

"Nestřílet!" vykřikl Steve na postavu, která se objevila pod břichem vznášedla a mířila k němu.

"Nebojte se," řekl pilot podivně tvrdou italštinou. Hlas vycházel tiše z přilby. Zvedl pravou ruku, načež zbraň namířila do vzduchu a již tak zůstala, i když vrátil ruku do původní polohy.

Pilot byl neobyčejně vysoký a ramenatý muž. Ten má aspoň dva metry, pomyslel si Steve a marně se snažil rozeznat obličej za zláčeným štítem průzoru. Chvilí měl dojem, že mezi odrazy vidí hezkou tmavou tvář, hrdou tvář Núbijce, ale také se mohl mýlit.

Steve si prohlížel insignie na rukávech skafandru; na pravém měl beránka, na levém klíč překřížený laserovou puškou a nad tím nápis CHRISTO SALVATORI.

"Kdo jsi?" zeptal se Steve špatnou italštinou.

Pilot zmáčkl spínač na přilbě a odpověděl mikrofonem: "Ty mluvíš naší řečí?"

"Bohužel jenom trochu."

"Pocházíš z budoucnosti, jež není v rukou Božích."

Ty ruce svíraly můj svět až příliš silně, pomyslel si Steve. "Kdo jsi?" zeptal se znovu.

"Připravuji cestu Páně," odvětil pilot. "Hledám jednoho z našich vojáků, který plnil úkol v tomto časovém úseku a nevrátil se."

"Takže vy se můžete vracet do budoucnosti?" vyhrkl Steve.

Pilot zaváhal.

"Arciže," řekl nakonec. "Do mojí budoucnosti. Do budoucnosti Páně."

"A vzal bys nás s sebou?"

"Tebe bych mohl, ale nemohu o tom sám rozhodovat." Ukázal na Štísku. "Ale tenhle človíček tady musí zůstat."

"Potřebuje nutně lékařskou pomoc."

Štísko se probudil. Podepřel se loktem a zíral na pilota jako na přízrak.

Pilot k němu přistoupil a poklekl vedle něho. Seřídil cosi na rukavici a špičkami prstů se dotkl Štískov nadloktí. Pískově žluté chlupy odletěly a na ploše veliké jako dlaň se objevila tmavá kůže. Pilot sáhl na brašnu, uvolnil polokulovitý předmět podobající se želvě a přitiskl ho na holou plochu. Předmět na ni přilnul a rozbzučel se. Štísko se na přístroj podíval napůl zvědavě a napůl zděšeně. Vycenil zuby, tmavé rty se mu roztřáslly, ale ani necekl. Když mu pilot onu věc za pár minut sundal, ani nehnul brvou. Na třech místech vytryskla kapka krve.

Pilot vstal a obrátil se ke Stevovi, špičkami prstů se dotkl jeho nadloktí. Byly drsné a příjemně chladily, potom se zakousla želva, ale skoro to ani nebolelo.

"Už je to málem čtyřicet let," vyprávěl Steve. "Váš kamarád se nachomýtl do střetu mezi našimi jednotkami a druhou stranou. Asi zahynul. Slyšel jsem to od jednoho očitého svědka." Nepozoroval žádnou reakci. Průzor přilby byl i nadále neprůhledný. Viděl pouze odraz svého obličeje zkreslený zakřivením štítu.

Když mu pilot přístroj odstranil, podrábdl se na paži. Kůže ho svědila, podíval se na tři jizvičky, jimiž mu sondy vnikly do těla.

"Uvidím, co pro tebe mohu udělat," řekl pilot. "Najdu tě zase tady?"

Steve přikývl.

"Tak na mě čekej. Vrátím se."

Vyšplhal do vznášedla. Neviditelné agregáty zvířily prach, kapka byla najednou zas průhledná a prudce stoupala vzhůru do poledního nebe s hrozivým burácením, jako kdyby se v křestní kapli v Lateránu otevřela pekelná brána.

Steve bezděky zvedl ruku, jako by chtěl zastavit třpytící se stroj, pak ji spustil a obrátil se ke Štískovi. Shledal, že trpaslík usnul. A tak si i on lehl do stínu akácií a za chvíli už spal.

Davy strčil do Steva čenichem a probudil ho. Steve se protáhl. Cítil se odpočatý a plný sil, vnitřně uvolněný a činorodý. Jak dlouho jsem to spal? A ten podivný sen... Vzpomněl si na setkání s andělem, stejné, jaké měl tenkrát Harald, na dunění na obloze, jako by...

Rázem se posadil a podíval se na nadloktí. Prudce si strhl strup. Drobné ranky pod ním se už skoro zahojily a byly téměř nerozeznatelné.

Štísko rozdělal oheň a nad plameny držel zašpičatělou tyč, na niž napíchl kus masa.

Steve vstal, šel k němu a s úžasem se na něj díval přes oheň. Štísko vypadal příšerně. Byl na kost vyhublý, kůže se mu napínala přes žebra, klíční kosti mu vystupovaly, chlupy vypadávaly po chomáčích z rozježené matné srsti, na levé ruce měl olysalé místo velikosti dlaně.

Štísko, jako by ucítil Stevův pohled, se na tom místě podrbal.

"Davy dostal hada," řekl.

V ohni praskaly větve. Steve nepatrně potřásl hlavou a vyhledal Štískův pohled, podíval se do oříškových očí, v nichž se jiskřil nový život.

Trpaslík se ušklíbl a usmál se. A Steve mu úsměv oplatil.

Čím je vlastně realita pro lidského ducha? ptal se tenkrát Paul. Ghettem. A Štísko mu snad četl myšlenky, protože si letmo otřel čelo a oči, jako by se chtěl zbavit vláken babího léta.

Steve vstal a začal sedlat velbloudy. Štísko se na něj překvapeně podíval.

"To pojedeme?" zeptal se.

"Vydržíš to?"

"Vydržím."

"Tak jedem!" Rázem přitáhl sedlový řemen. "Nemůžu tě tady nechat, když tě nejvíc potřebuju."

Štísko se podíval k západu na klesající slunce.

"Dneska se už daleko nedostaneme."

"Tak pojedeme přes noc. Tady zůstat nemůžu, tady na mě padá strach."

Štísko se bázně otočil a přikývl. Rozřezal pečeného hada na tři díly a podělil je. Pak uhasil oheň.

Slunce zapadalo, ještě když stoupali údolím Súmmamu. Po půlnoci dosáhli okraje plošiny. Dopřáli velbloudům odpočinek.

Srpek měsíce spěl vstříc vzdáleným výšinám na západě a rozléval světlo na rozvlněnou saharskou step, táhnoucí se až k obzoru pod nekonečnou oblohou.

"Hrozně se mi chce roztáhnout křídla a letět," řekl Steve.

Štísko se na něho zkoumavě podíval, vycenil zuby a bručivě zachrochtal. V očích tmavých jako noc se mu třpytily hvězdy.

Steve vpadl do jeho smíchu, bujně vrazil paty do slabin velblouda a popohnal ho. Připadalo mu, že je za obzorem, na druhé straně tmy, na druhé straně třpytu hvězd, očekáván a zalila ho radost.

Když vyšlo slunce, přijala je Afrika ve svém širokém, jasném srdci.